

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista sekä eräiksi muiksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista ja virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki kumottaisiin. Ehdotuksessa ehdotetaan lisäksi muutettaviksi Finanssivalvonnasta annettua lakia, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia ja rikoslakia. Lisäksi luottolaitoslakiin, sijoituspalvelulakiin, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lakiin, sijoitusrahastolakiin, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin, maksulaitoslakiin, pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettuun lakiin, rahankeräyslakiin, arpajaislakiin, kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin tehtäisiin teknisiä muutoksia.

Esityksen tarkoituksena on antaa Euroopan unionin niin sanottua kryptovaramarkkina-asetusta (*MiCA*) ja varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavia tietoja koskevaa asetusta (*maksun tiedot -asetus, TFR*) täydentävät säännökset.

Kryptovarapalvelun tarjoaminen edellyttää asetuksen mukaan nykyisen rekisteröinnin sijaan toimilupaa. Se mahdollistaa oikeuden tarjota kryptovarapalvelua rajan yli toiseen ETA-valtioon niin sanotulla EU-passilla. Toimintaa harjoitetaan myös jatkossa viranomaisvalvonnassa ja asetuksen vastaista toimintaa tulee voida sanktioida.

Asetusten täytäntöönpanotoimina lainsäädäntöön lisättäisiin säännökset Finanssivalvonnan toimivaltuuksista sekä valvontatehtävistä ja -maksuista. Rahoitusmarkkinoilla käytössä oleva palveluntarjoajan vahingonkorvausvelvoite ja salassapitovelvollisuus ehdotetaan koskemaan EU:n kryptovara-asetuksen mukaisia toimijoita.

Lisäksi esityksen tarkoituksena on korjata neljännen ja viidennen rahanpesudirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa havaittuja puutteita. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia muutettaisiin myös kansallisista lainmuutostarpeista johtuen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan asetusten määräaikojen mukaisesti pääosin 30.12.2024. Sähkörahatokeneita ja omaisuusreferenssitokeneita koskevien säännökset tulisivat kuitenkin voimaan jo 30.6.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	6
1 Asian tausta ja valmistelu	6
1.1 Tausta	6
1.2 Valmistelu	7
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	9
2.1 Kryptovarojen markkinoista annettu asetus, MiCA	9
2.2 Varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annettu asetus, TFR	15
2.3 Muut liitännäiset EU-säännökset	24
3 Nykytila ja sen arviointi	24
3.1 Kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmät	25
3.2 Toimiluvallisuus, toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla	28
3.3 Siirtymäsäännös ja yksinkertaistettu toimilupamenettely	31
3.4 Toimivaltaiset viranomaiset	32
3.5 Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista ja EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta	33
3.6 Osaamisen ja pätevyyden kriteerien arviointi	35
3.7 Salassapitovelvollisuus	36
3.8 Sisäpiiritiedon julkistaminen	36
3.9 MiCA:n mukaiset toimivaltuudet	37
3.10 Rikkomuksista ilmoittaminen	44
3.11 Toimivaltaisten viranomaisten määräämät hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet sekä rikosoikeudelliset seuraamukset	45
3.12 Muutoksenhakuoikeus	50
3.13 Vahingonkorvausvelvollisuus	51
3.14 Muu voimassa oleva sääntely	52
3.14.1 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	52
3.14.2 Laki Finanssivalvonnasta	53
3.14.3 Valvontamaksut	54
3.14.4 Rahankeräyslaki	55
3.14.5 Rikoslaki	56
3.14.6 Arpajaislaki	57
3.14.7 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä	58
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	59
4.1 Keskeiset ehdotukset	59
4.2 Pääasialliset vaikutukset	60
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	61
4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin	61
4.2.1.2 Vaikutukset yrityksiin	62
4.2.1.3 Vaikutukset kansainvälisiin järjestöihin	66
4.2.1.4 Vaikutukset julkiseen talouteen	66
4.2.1.5 Kansantaloudelliset vaikutukset ja kokonaisarvio vaikutuksista	67
4.2.2 Vaikutukset ympäristöön	67

4.2.3	Vaikutukset viranomaisiin	67
4.2.3.1	Vaikutukset Finanssivalvontaan	67
4.2.3.2	Vaikutukset Tulliin	68
4.2.3.3	Vaikutukset Rahanpesun selvittelykeskukseen	68
4.2.3.4	Vaikutukset Rahoitusvakaustavirastoon	69
4.2.3.5	Vaikutukset ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön toimintaan	69
4.2.3.6	Muut viranomaisvaikutukset	69
4.2.3.7	Vaikutukset yhteiskuntaan	69
4.2.3.8	Vaikutukset tietosuojaan	70
4.2.3.9	Vaikutukset rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen sekä rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen	70
5	Muut toteuttamisvaihtoehdot	70
5.1	Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	70
5.2	Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	73
6	Lausuntopalaute	75
6.1	EU:n kryptovara-asetuksen ja maksun tiedot –asetuksen täytäntöönpanoa koskeva lausuntopalaute	76
6.2	Lausuntopalaute kansainvälisiin järjestöihin liittyvästä esityksestä	93
7	Säännöskohtaiset perustelut	96
7.1	Laki kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista	96
7.2	Laki Finanssivalvonnasta	107
7.3	Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista	113
7.4	Rikoslaki	114
7.5	Laki luottolaitostoiminnasta	118
7.6	Sijoituspalvelulaki	118
7.7	Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta	118
7.8	Sijoitusrahastolaki	118
7.9	Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista	119
7.10	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä	119
7.11	Rahankeräyslaki	119
7.12	Arpajaislaki	120
7.13	Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	120
7.14	Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä	125
7.15	Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta	126
7.16	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	126
7.17	Maksulaitoslaki	126
8	Lakia alemman asteinen sääntely	127
9	Voimaantulo	128
10	Toimeenpano ja seuranta	128
11	Suhde muihin esityksiin	129
11.1	Esityksen riippuvuus muista esityksistä	129
11.2	Suhde talousarvioesitykseen	129
12	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	129
12.1	Kansallisen liikkumavaran käyttö	129
12.2	Omaisuuksensuoja ja elinkeinovapaus	130
12.3	Salassapitovelvollisuus ja henkilötietojen suoja	132

12.4 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate	134
12.5 Yksityiselämän suoja	136
12.6 Valvontamaksujen veronluonteisuus	136
LAKIEHDOTUKSET	138
1. Laki kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista	138
2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	147
3. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta	154
4. Laki rikoslain muuttamisesta	156
5. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta	160
6. Laki sijoituspalvelulain 2 luvun muuttamisesta	161
7. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta	161
8. Laki sijoitusrahastolain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta	162
9. Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta	162
10. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta	163
11. Laki rahankeräyslain muuttamisesta	164
12. Laki arpajaislain muuttamisesta	165
13. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	166
14. Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	171
15. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	174
16. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta	174
17. Laki maksulaitoslain 2 luvun muuttamisesta	175
LIITTEET	177
RINNAKKAISTEKSTIT	177
2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	177
3. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta	188
4. Laki rikoslain muuttamisesta	191
5. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta	198
6. Laki sijoituspalvelulain 2 luvun muuttamisesta	200
7. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta	200
8. Laki sijoitusrahastolain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta	201
9. Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta	202
10. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta	203
11. Laki rahankeräyslain muuttamisesta	204
12. Laki arpajaislain muuttamisesta	206
13. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	208
14. Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	216
15. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	221
16. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta	222
17. Laki maksulaitoslain 2 luvun muuttamisesta	222
ASETUSLUONNOS	224

Valtioneuvoston asetus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	224
--	-----

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Kryptovarot ja kryptovarapalvelut ovat nousseet viime vuosina selkeämmin yleisön tietoisuuteen. Kryptovarot ovat arvon tai oikeuksien digitaalisia edustajia. Vaikka täysin luotettavaa tilastotietoa kryptovaroihin sijoittavista henkilöistä ei ole saatavilla, tiedetään kuitenkin, että sijoittajien mielenkiinto on kasvanut.

Kryptovarot eivät kuulu tällä hetkellä rahoituspalveluja koskevien Euroopan unionin säädösten soveltamisalaan rahanpesun torjuntaan liittyviä säännöksiä lukuun ottamatta. EU-sääntely ei toistaiseksi koske kryptovaroihin liittyvien palvelujen tarjoamista, kuten kryptovarojen kaupankäyntialustojen ylläpitoa, kryptovarojen vaihtoa varoihin tai muihin kryptovaroihin sekä kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta. Joissain jäsenvaltioissa on ollut kansallista kryptovarapalveluja koskevaa sääntelyä, mutta yhtenäiset eurooppalaiset käytännöt ovat puuttuneet. Tämä on ollut haaste ottaen huomioon erityisesti sen, että kyseessä on täysin digitaalinen palveluntarjontamalli ja sijoittajat voivat hakeutua helposti eri jäsenvaltioista toimivien palvelujen ja myös ETA-alueen ulkopuolisten palvelujen asiakkaisiksi.

Yhtenäisten eurooppalaisten sääntöjen puuttuminen altistaa kryptovarojen haltijat riskeille erityisesti niillä aloilla, joita kuluttajansuojasäännökset eivät kata. Tämä voi myös aiheuttaa markkinoiden eheyteen kohdistuvia merkittäviä riskejä, joita ovat esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttö ja talousrikollisuus.

Toisaalta yhtenäinen eurooppalainen sääntely selkeyttää kryptovarapalveluntarjoajien toimilupakysymyksiä ja kilpailuedellytyksiä. Yhteisen eurooppalaisen sääntelykehikön puuttuminen on myös estänyt kryptovarapalvelujen tarjoamisen jäsenvaltiosta toiseen yhden toimiluvan periaatteella.

Toinen kryptovarojen sääntelyyn liittyvä puute on liittynyt kryptovarasiirtojen jäljitettävyyteen. Euroopan unionissa ei ole ollut yhtenäistä sääntelyä, jonka soveltaminen mahdollistaisi sen, että kryptovarojen siirtoja voitaisiin jäljittää samoin kuin perinteisten varojen siirtoja. Uusien säännösten myötä kryptovaroihin liittyvien palvelujen tarjoajien on määrä toimittaa kryptovarojen siirtojen mukana kyseisten siirtojen toimeksiantajia ja siirronsaajia koskevat tiedot. Palveluntarjoajien edellytetään myös hankkivan, säilyttävän ja jakavan nämä tiedot siirron vastapuolen kanssa ja antavan ne pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten käyttöön. Uusien säännösten myötä voidaan parantaa epäilyttävien tapahtumien ja epäilyttävän toiminnan havaitsemista ja estää toimintatapoja, joita rikolliset käyttävät laittomasti saadun rahan pesemiseen tai terrorismin rahoittamiseen rahoitusjärjestelmän kautta.

Euroopan komissio antoi 24 päivänä syyskuuta 2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta¹, COM(2020) 593 final - 2020/0265(COD), jonka pohjalta Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen (EU) 2023/114 kryptovarojen markkinoista sekä asetusten

¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0593
eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0593

(EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta jäljempänä *MiCA*).

Euroopan komissio antoi 20.7.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) 2023/1113 varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta, jonka pohjalta Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen (EU) 2023/113 varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta (uudelleenlaadittu) jäljempänä *TFR*, jonka soveltaminen alkaa myös 30.12.2024.

Lisäksi vuonna 2017 pantiin kansallisesti täytäntöön rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849 (jäljempänä *neljäs rahanpesudirektiivi*). Neljäs rahanpesudirektiivi pantiin kansallisesti täytäntöön muun muassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetulla lailla (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki*) ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annetulla lailla (445/2017).

Rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/843 (jäljempänä *viides rahanpesudirektiivi*) on pantu kansallisesti täytäntöön pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetulla lailla (571/2019), virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla (572/2019) sekä muutoksilla muun muassa rahanpesulakiin.

Neljännän ja viidennen rahanpesudirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa on havaittu kansainvälisten järjestöjen merkittäviä julkisia tehtäviä koskevia puutteita. Lisäksi rahanpesulain asetuksenantovaltuuteen koskien valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä kohdistuu kansallinen lainmuutostarve.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komission annettua ehdotuksen EU:n kryptovaramarkkina-asetukseksi valtioneuvosto antoi siitä eduskunnalle tiedon kirjelmällä (U 56/2020 vp) 5.11.2020. Kirjelmässä on kuvattu komission ehdotuksen pääasiallinen sisältö. Valtioneuvosto piti kirjelmässä tärkeänä, että rahoitusmarkkinasääntely tunnistaa ja kattaa tulevaisuudessa myös uudet digitaaliset liiketoimintamuodot ja digitaaliset ilmiöt, joilla on oikeudellista merkittävyyttä asiakkaansuojan toteutumisen sekä markkinoiden häiriöttömän toiminnan ja rahoitusvakauden säilymisen näkökulmasta. Koska koko rahoitusala pohjautuu yleiseen luottamukseen sen vakaata toimintaa kohtaan, tulee tietosuojan, asiakkaansuojan ja sijoittajansuojan pysyä korkealla tasolla myös uusia palveluja tarjottaessa. Valtioneuvosto kannatti sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia rahoituspalveluja niiden luonteen edellyttämällä tavalla, eli sama riski, sama toiminta, samat säännöt -periaatteen mukaisesti. Valtioneuvosto totesi myös, että sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskujen mahdollistaminen luottolaitoksille ja sähkörahayhteisöille on syytä arvioida huolellisesti, jotta rahoitusvakauden kannalta välttämättömistä toimintaedellytyksistä voidaan varmistua ennakkoon riittävästi. Valtioneuvosto kiinnitti huomiota siihen, ovatko säädösehdotukset soveltamisalaltaan ja

eräiden määritelmiensä osalta riittävän teknologianeutraaleja mahdollistamaan myös sellaisten palveluratkaisujen kehittämistä, joita ehdotukset eivät tällä hetkellä kata.

Euroopan parlamentti ja neuvosto näkivät käsittelyn aikana tarpeita päivittää sääntelyä. Asetukseen tehtiin muutoksia muun muassa lisäämällä siihen kryptovarojen ympäristö- ja ilmastovaikutuksia koskevia ilmoitusvelvollisuuksia. Lopullinen sääntely annettiin 9.6.2023 ja se tuli voimaan 30.6.2023. Soveltaminen alkaa pääosin 30.12.2024. Omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin pääosin jo 30.6.2024.

Komissio antoi ehdotuksen 2015/847 varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista -asetuksen uudelleen laadinnasta osana EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan toimintasuunnitelman toteuttamiseksi (jäljempänä *rahanpesun vastainen lainsäädäntöpaketti*) 20.7.2021. Komission annettua ehdotuksen varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista -asetuksen uudistamisesta valtioneuvosto antoi siitä eduskunnalle tiedon kirjelmällä (U 42/2021 vp) 9.9.2021. Kirjelmässä on kuvattu rahanpesun vastaisen lainsäädäntöpaketin ehdotuksien pääasiallinen sisältö. Valtioneuvosto kannatti komission asetus- ja direktiiviehdotuksia EU:n rahanpesusääntelyn yhdenmukaistamisesta ja kehittamisestä. Valtioneuvoston mielestä oli tärkeää varmistua siitä, että sääntely noudattaa EU:n tietosuojasääntelyä ja kunnioittaa perus- ja ihmisoikeuksia. Valtioneuvosto kannatti kryptovarapalvelun tarjoajien ottamista täysimääräisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan sääntelyn soveltamisalaan. Neuvottelujen edetessä valtioneuvosto antoi 3.2.2022 eduskunnalle jatkokirjelmän (UJ 37/2022 vp). TFR-asetusehdotuksen käsittely alkoi neuvoston rahoituspalvelutyöryhmässä 22.7.2021 osana rahanpesun vastaisen lainsäädäntöpaketin neuvotteluita. Lopullinen säädös annettiin 9.6.2023 ja se tuli voimaan 30.6.2023. Soveltaminen alkaa 30.12.2024.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitystä on valmisteltu virkatyönä. Valmistelun yhteydessä jokaiseen Finanssivalvonnan rekisterissä olevaan virtuaalivaluutan tarjoajaan otettiin yhteyttä ja tarjottiin mahdollisuutta keskustella siitä, mitä palveluja yhtiö tarjoaa ja mitä vaikutuksia MiCA:sta ja TFR:stä sekä niiden täytäntöönpanosta aiheutuu yhtiöille. Rekisteröityjä virtuaalivaluutan tarjoajia oli haastattelujen toteuttamisen hetkellä 12 kappaletta. Vastaavaa mahdollisuutta tarjottiin sähkörahayhteisölle, joka hyödyntää toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa.

Haastattelu toteutettiin seitsemän virtuaalivaluutan tarjoajan ja yhden sähkörahayhteisön kanssa. Yhtiöiden liiketoimintamalleissa ja palveluvalikoimassa on eroja, minkä vuoksi vuorovaikutusta käytiin yksittäisten yhtiöiden kanssa riittävän kokonaiskuvan saamiseksi. Esillä oli palveluntarjoajiin ja liikkeeseenlaskijoihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi se, miten yhtiöt näkevät MiCA:n ja TFR:n muuttavan markkinoita ja sijoittajien suhtautumista kryptovaroihin. Keskusteluja käytiin valmistelun eri vaiheissa myös Finanssivalvonnan, Suomen Pankin, Tullin, Keskusrikospoliisin, sisäministeriön, oikeusministeriön, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Suojelupoliisin kanssa.

Valmistelun yhteydessä pyrittiin selvittämään muilta jäsenvaltioilta aikomusta soveltaa kansallisesti MiCA:n mahdollistamaa lisäsiirtymäaikaa ja yksinkertaistettua toimilupamenettelyä. Samoin selvitettiin muiden jäsenvaltioiden aikomuksia sallia kryptovarapalvelujen tarjoajille muuta toimintaa kuin MiCA:ssa tarkoitettuja palveluja kansallisen lainsäädännön perusteella sekä kansallisesti sallituksi suunniteltujen palvelujen

laajuutta. Täytäntöönpano oli vielä meneillään, joten lopullisia kantoja ei vielä ollut saatavilla kattavasti, joten yleistä linjaa ei ollut mahdollista arvioida.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM103:00/2023.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Kryptovarojen markkinoista annettu asetus, MiCA

EU:n kryptovara-asetuksen pääsisältö

MiCA:n seurauksena Euroopan talousalueella on kryptovarojen markkinoita koskeva oma ja yhdenmukaistettu sääntelykehys. Tällaista ei ole aiemmin ollut kryptovaroja ja niihin liittyviä palveluja ja toimintoja varten.

MiCA on jaettu yhdeksään osastoon. Asetuksen I osastossa määritellään säädöksen kohde, soveltamisala ja määritelmät. Asetuksen II osasto kattaa muut kryptovarot kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit. Asetuksen III osasto koskee omaisuusreferenssitokeneita ja IV osasto sähkörahatokeneita. Asetuksen V osastossa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä. Asetuksen VI osasto sisältää säännökset, jotka koskevat kryptovaroihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. Asetuksen VII osasto koskee toimivaltaisia viranomaisia, Euroopan Pankkiviranomaista (EPR) ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaista (ESMA). Asetuksen VIII osasto sisältää delegoidut säädökset ja IX osasto siirtymä- ja loppusäännökset.

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Asetuksen I osastossa määritellään säädöksen kohde, soveltamisala ja määritelmät. Asetuksen 2 artiklan mukaan asetusta sovelletaan luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin sekä tiettyihin muihin yrityksiin, jotka osallistuvat kryptovarojen liikkeeseenlaskuun, tarjoamiseen yleisölle ja ottamiseen kaupankäynnin kohteeksi tai jotka tarjoavat kryptovaroihin liittyviä palveluja unionissa. Asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 2 artiklan mukaan muun muassa EKP ja julkisoikeudelliset kansainväliset järjestöt. Asetusta ei sovelleta kryptovaroihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovaroilla. Asetusta ei myöskään sovelleta kryptovaroihin, joita pidetään esimerkiksi rahoitusvälineinä, talletuksina, strukturoituina talletuksina tai vahinko- ja henkivakuutus tuotteina EU:n voimassaolevan sääntelyn mukaisesti.

Asetuksen 3 artiklassa vahvistetaan asetuksen soveltamisessa käytettävät käsitteet ja määritelmät. Kryptovaralla tarkoitetaan arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa, joka pystytään siirtämään ja tallentamaan sähköisesti käyttäen hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa. Omaisuusreferenssitokenilla tarkoitetaan kryptovaratyyppiä, joka ei ole sähkörahatoken ja jolla pyritään säilyttämään vakaa arvo ottamalla sen referenssiksi muu arvo tai oikeus taikka niiden yhdistelmä, mukaan lukien yksi tai useampi virallinen valuutta. Sähkörahatokenilla tarkoitetaan kryptovaratyyppiä, jolla pyritään säilyttämään vakaa arvo ottamalla sen referenssiksi jonkin virallisen valuutan arvo. Asetuksessa käytetään tästä kryptovaratyypistä rinnakkain myös termiä sähköisen rahan token eikä näiden termien merkityksissä ole eroja.

Kryptovarapalvelulla tarkoitetaan asetuksen 3 artiklan mukaan mitä tahansa seuraavista mihin tahansa kryptovaraan liittyvistä palveluista ja toiminnoista: kryptovarojen säilytyksen tarjoaminen ja hallinnointi asiakkaiden puolesta; kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpito; kryptovarojen vaihto varoihin; kryptovarojen vaihto muihin kryptovaroihin; kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden puolesta; kryptovarojen kohdennettu tarjoaminen; kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen asiakkaiden puolesta; kryptovaroja koskevan neuvonnan tarjoaminen; kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoaminen; ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden puolesta.

Muut kryptovarot kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit

Asetuksen II osasto kattaa muut kryptovarot kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit. Kyseisessä osastossa säädetään siitä, milloin muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita voidaan tarjota yleisölle (4 artikla) ja milloin niitä voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi (5 artikla). Osastossa määritellään yksityiskohtaisesti kryptovaran kuvauksen sisältö ja muoto (6 artikla) sekä säädetään markkinointiviestinnästä (7 artikla). Kryptovaran kuvaus on annettava tiedoksi kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle (artikla 8). Lisäksi osastossa säädetään muun muassa peruuttamisoikeudesta (artikla 13). Yksityisillä haltijoilla, jotka ostavat muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita joko suoraan tarjoajalta tai kryptovaroja tämän tarjoajan puolesta kohdennetusti tarjoavalta kryptovarapalvelun tarjoajalta, on peruuttamisoikeus. Yksityisillä haltijoilla tarkoitetaan 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 37 mukaan luonnollisia henkilöitä, jotka toimivat tarkoituksessa, joka ei liity heidän elinkeino- tai ammattitoimintaansa.

Kryptovaran kuvauksen laatimis- ja julkaisemisvelvollisuus on 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla tarjoajilla ja 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Jälkimmäisessä tapauksessa henkilö voi sopia myös toimiluvallisen kaupankäyntialustan kanssa, että kaupankäyntialusta laatii ja julkaisee kuvauksen. Muun kryptovaran kuin omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin tarjoaja ei ole velvollinen julkaisemaan tai laatimaan kryptovaran kuvausta, jos tarjoukseen sovelletaan 4 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia.

Omaisuusreferenssitokenit

Asetuksen III osasto koskee omaisuusreferenssitokeneita. Kyseisen osaston 1 luku käsittelee toimilupaa tarjota omaisuusreferenssitokeneita yleisölle ja hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Vain omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskija voi lähtökohtaisesti tarjota omaisuusreferenssitokenia yleisölle tai hakea sitä kaupankäynnin kohteeksi. Muut henkilöt voivat tarjota omaisuusreferenssitokenia yleisölle tai hakea sen ottamista kaupankäynnin kohteeksi vain liikkeeseenlaskijan kirjallisella suostumuksella (16 artiklan, alakohta 1). Kryptovaran kuvauksen laatimis- ja julkaisemisvelvollisuus on näitä järjestelyjä käytettäessä liikkeeseenlaskijalla. Pääsääntönä on, että omaisuusreferenssitokeneiden tarjoaminen yleisölle edellyttää toimilupaa. Poikkeuksen toimilupavaatimukselle muodostavat alle 5 miljoonan euron liikkeeseenlaskut tai tarjonnan suuntaaminen vain kokeneille sijoittajille (artikla 16, alakohta 2). Tällöinkin liikkeeseenlaskijan on laadittava ja julkaistava kryptovaran kuvaus.

Luottolaitokset saavat tarjota omaisuusreferenssitokeneita toimilupansa nojalla, jos viranomainen toteaa luottolaitoksen laatiman kryptovaran kuvauksen olevan täydellinen eli jos se sisältää kaikki vaaditut tiedot (artikla 17). Toimilupahakemuksen sisältö on määriteltävä yksityiskohtaisesti (artikla 18). Samoin omaisuusreferenssitokeneita koskevan kryptovaran

kuvauksen sisältö ja muoto on määritelty tarkasti (artikla 18). Toimivaltaisille viranomaisille on annettu ennalta määritellyt aikataulut toimilupahakemusten arvioinnille (20 artikla) ja toimiluvan myöntämiselle tai epäämiselle. Toimivaltainen viranomainen toimittaa päätösluonnoksen tiedoksi Euroopan Pankkiviranomaiselle (EPV), Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ESMA) ja Euroopan Keskuspankille (EKP). Jos jäsenvaltion virallinen valuutta ei ole euro, päätösluonnos toimitetaan EKP:n sijaan kansalliselle keskuspankille. EPV ja ESMA antavat lausunnon päätösluonnoksesta 20 työpäivän kuluessa. Myös EKP (tai kansallinen keskuspankki) antaa lausunnon 20 työpäivässä. EKP:n lausunto käsittelee rahoitusvakaudelle, maksujärjestelmien moitteettomalle toiminnalle, rahapolitiikan välittymiselle ja rahapoliittiselle suvereniteetille mahdollisesti aiheutuvia riskejä. Mikäli EKP antaa kielteisen lausunnon maksujärjestelmien moitteettomaan toimintaan, rahapolitiikan välittymiseen tai rahapoliittiseen suvereniteettiin kohdistuvaan riskiin liittyvistä syistä, toimilupa on jätettävä myöntämättä.

Asetuksen III osaston 2 luku sisältää säännökset omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden velvollisuuksista. Näihin kuuluvat muun muassa rehellinen, tasapuolinen ja ammattimainen toiminta omaisuusreferenssitokenien haltijoiden edun mukaisesti (artikla 27), kryptovaran kuvauksen julkaiseminen (artikla 28), valituksenkäsittelymenettelyt (artikla 31) ja omien varojen vaatimukset (artikla 35).

Asetuksen III osaston 3 luvussa säädetään omaisuusreservistä. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden on muodostettava omaisuusreservi ja ylläpidettävä sitä jatkuvasti (artikla 36). Reserviomaisuuden säilyttämiselle on laadittava toimintaperiaatteita, menettelyjä ja sopimusjärjestelyjä (artikla 37). Liikkeeseenlaskija saa sijoittaa omaisuusreservin omaisuuserät ainoastaan erittäin likvideihin rahoitusvälineisiin, joissa on minimaalinen markkina-, luotto- ja keskittymäriski. Sijoitukset on voitava realisoida nopeasti sillä tavoin, että kielteiset hintavaikutukset ovat minimaalisia (artikla 38). Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat eivät saa myöntää korkoa omaisuusreferenssitokeneille (artikla 40).

Asetuksen III osaston 4 luku sisältää säännökset, jotka koskevat omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden omistajakontrollia. Siinä otetaan tarkemmin kantaa omistussuuden hankintaa koskevaan viranomaisarviointiin (artikla 41) ja sen sisältöön (artikla 42).

Asetuksen III osaston 5 luku käsittelee merkittäviä omaisuusreferenssitokeneita. Omaisuusreferenssien luokittelulle merkittäviksi omaisuusreferenssitokeneiksi on erityiskriteereitä (artikla 43). Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijat voivat myös itse ilmaista halunsa omaisuusreferenssitokenin luokittelusta merkittäväksi (artikla 44). Merkittävien omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoille on säädetty erityisiä lisävelvollisuuksia (artikla 45). Merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden on esimerkiksi vahvistettava palkka- ja palkkiopolitiikka, jolla edistetään kyseisten liikkeeseenlaskijoiden järkevää ja tehokasta riskienhallintaa. EPV tekee päätökset siitä, luokitellaanko omaisuusreferenssitoken merkittäväksi.

Asetuksen III osaston 6 luku käsittelee palautumis- ja lunastussuunnitelmia (artiklat 46 ja 47). Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoiden on laadittava palautumis- ja lunastussuunnitelmat ja annettava ne tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa 21 artiklan mukaisen toimiluvan myöntämispäivästä tai kuuden kuukauden kuluessa 17 artiklan mukaisen kryptovaran kuvauksen hyväksymispäivästä.

Sähkörahatokenit

Asetuksen IV osastossa säädetään sähköisen rahan tokeneista ja vaatimuksista, jotka kaikkien niiden liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä. Yleisölle saa tarjota sähkörahatokenia tai hakea sähkörahatokenin ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa, jos kyseisellä henkilöllä on luottolaitoksen tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen toimilupa (artikla 48) ja jos se on antanut toimivaltaiselle viranomaiselle tiedoksi sähkörahatokenia koskevan 51 artiklan mukaisen kryptovarauksen kuvauksen sekä julkaissut tämän kuvauksen. Sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan kirjallisella suostumuksella myös muu henkilö voi tarjota sähkörahatokeneita tai hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Kryptovarauksen kuvauksen laatimis- ja julkaisemisvelvollisuus säilyy tällöin liikkeeseenlaskijalla. Mikäli liikkeeseenlaskija ei ole velvollinen hakemaan toimilupaa, sillä ei ole myöskään velvollisuutta laatia eikä julkaista kryptovarauksen kuvausta. Kryptovarapalvelun tarjoajat eivät saa myöntää korkoa sähkörahatokeneihin liittyviä kryptovarapalveluja tarjotessaan (artikla 50). Sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoilla on vastuu kryptovarauksen kuvauksessa annetuista tiedoista (artikla 52). Luvussa säädetään myös sähkörahatokenien markkinointiviestinnästä (artikla 53) ja sähkörahatokeneita vastaan vastaanotettujen varojen sijoittamisesta (artikla 54). Myös sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden on laadittava palautumis- ja lunastussuunnitelmat. Näiden laatimiseen sovelletaan III osaston 6 lukua tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (artikla 55).

Asetuksen IV osaston 2 luvussa säädetään merkittäviä sähkörahatokeneita koskevista vaatimuksista. Euroopan pankkiviranomainen vastaa sähkörahatokenien luokittelusta merkittäviksi sähkörahatokeneiksi (artikla 56). Sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija voi myös itse pyytää sähkörahatokenin luokittelua merkittäväksi (artikla 57). Merkittävillä sähkörahatokeneilla asetetaan joitain erityisiä lisävelvollisuuksia. Toimivaltainen viranomainen voi päättää näiden lisävelvollisuuksien soveltamisesta myös muiden kuin merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoihin (artikla 58).

Kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämistä ja toiminnan harjoittamista koskevat edellytykset

Asetuksen V osastossa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä. Asetuksen V osaston 1 luku koskee kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämistä. Poikkeuksena toimilupavaatimukseen (artikla 59) on kryptovarapalvelujen tarjoaminen kolmannelta maasta asiakkaan yksinomaisesta aloitteesta (artikla 61). Asetuksen V osaston 1 luvussa säädetään lisäksi toimilupahakemuksen sisällöstä (artikla 62), toimilupahakemuksen arvioinnista ja toimiluvan myöntämisestä tai epäämisestä (artikla 63), kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttamisesta (artikla 64) ja kryptovarapalvelujen tarjoamisesta rajojen yli (artikla 65).

Kryptovarapalveluja voidaan myös tarjota ilmoituksen nojalla (artikla 60). Kryptovarapalvelujen tarjoaminen ilmoituksen perusteella on mahdollista säännöksessä määritellyille finanssiyhteisöille. Näitä ovat luottolaitos, arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritys, markkinoiden ylläpitäjä, sähkörahayhteisö, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahaston hoitaja. Nämä voivat tarjota ilmoituksen pohjalta sellaisia kryptovarapalveluja, jotka vastaavat niiden toimiluvan mukaisia palveluja, joissa palvelun kohteena on kryptovara.

Asetuksen V osaston 2 luvussa säädetään kaikkia kryptovarapalvelun tarjoajia koskevista vaatimuksista. Kryptovarapalvelun tarjoajilla on velvollisuus toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaiden edun mukaisesti (artikla 66). Kryptovarapalvelun tarjoajien on täytettävä jatkuvasti vakavaraisuusvaatimukset (artikla 67) ja niillä on oltava sääntelyn edellyttämät ohjaus- ja hallintojärjestelmät (artikla 68). Nämä pitävät sisällään myös sen, että

kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenet ovat riittävän hyvämaineisia ja että heillä on erikseen ja yhdessä asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus tehtäviensä hoitamiseksi. Luvussa säädetään myös asiakkaiden kryptovarojen ja muiden varojen – käytännössä tilivaluutan - säilytyksestä (artikla 70), valituksen käsittelymenettelystä (artikla 71), eturistiriitojen tunnistamisesta, ehkäisemisestä ja hallitsemisesta ja niistä ilmoittamisesta (artikla 72), ulkoistamisesta (artikla 73) ja kryptovarapalvelun tarjoajien hallitusta alasajosta (artikla 74).

Asetuksen V osaston 3 luvussa säädetään tiettyjen kryptovarapalvelujen tarjoamista koskevista velvollisuuksista. Kyseinen luku sisältää säännökset kryptovarojen säilytyksestä ja hallinnoinnista asiakkaan puolesta (artikla 75), kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpidosta (artikla 76), kryptovarojen vaihdosta varoihin – käytännössä yleensä tilivaluuttaan – tai muihin kryptovarioihin (artikla 77), kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttamisesta asiakkaiden puolesta (artikla 78), kryptovarojen kohdennetusta tarjoamisesta (artikla 79), kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä asiakkaiden puolesta (artikla 80), kryptovaroja koskevan neuvonnan ja kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoamisesta (artikla 81) ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoamisesta asiakkaiden puolesta (artikla 82).

Asetuksen V osaston 4 luvussa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien omistajakontrollista. Siinä otetaan tarkemmin kantaa omistussuuden hankintaa koskevaan viranomaisarviointiin (artikla 83) ja sen sisältöön (artikla 84). Asetuksen V osaston 5 luvussa säädetään edellytyksistä ja tavasta määrittää kryptovarapalvelun tarjoaja luonteeltaan merkittäväksi (artikla 85).

Kryptovarioihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estäminen ja kieltäminen

Asetuksen VI osasto koskee kryptovarioihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. Osaston säännökset koskevat ainoastaan kryptovaroja, jotka ovat kaupankäynnin kohteena tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi on vähintäänkin pyydetty (86 artikla). Se sisältää sisäpiiritiedon määritelmän (artikla 87) ja säännökset sisäpiiritiedon julkistamisesta (artikla 88). Sääntely kieltää sisäpiirikaupat (artikla 89), sisäpiiritiedon laittoman ilmaisemisen (artikla 90) ja markkinoiden manipuloinnin (artikla 91). Osastossa säädetään myös markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta (artikla 92).

Toimivaltaiset viranomaiset, EPV ja ESMA

Asetuksen VII osaston 1 luvussa säädetään toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista ja toimivaltaisten viranomaisten, EPV:n ja ESMAn välisestä yhteistyöstä. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat MiCA:n mukaisten tehtävien ja velvollisuuksien suorittamisesta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä EPV:lle ja ESMalle (artikla 93). Jäsenvaltioiden on lisäksi säädettävä toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista (artikla 94). Luku sisältää myös säännökset toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöstä (artikla 95), yhteistyöstä EPV:n ja ESMAn kanssa (artikla 96) ja yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa (artikla 98). Luvussa 1 on säännökset turvaamistoimenpiteistä (artikla 102) ja ESMAn ja EPV:n valtuuksista toteuttaa väliaikaisia interventioita (artiklat 103 ja 104). Myös toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa tuotteita koskevia interventioita asettamalla esimerkiksi kryptovarojen markkinointia, luovutusta tai myyntiä koskevan kiellon tai rajoituksen tai kieltämällä tai rajoittamalla tiettyntyyppistä kryptovarioihin liittyvää toimintaa tai käytäntöä (artikla 105).

Luvussa säädetään myös toimivaltaisten viranomaisten suorittamasta valitusten käsittelystä. Toimivaltaisten viranomaisten on otettava käyttöön menettelyt, joiden avulla asiakkaat ja muut

asianomaiset osapuolet, kuten kuluttajajärjestöt, voivat tehdä toimivaltaisille viranomaisille valituksia, jotka koskevat MiCA:n säännösten rikkomista (artikla 108).

Asetuksen VII osaston 2 luvussa säädetään ESMAn ylläpitämästä julkisesta rekisteristä. ESMA perustaa kryptovaran kuvausten, omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien rekisterin (artikla 109). Lisäksi ESMA perustaa ei-tyhjentävän rekisterin, johon kirjataan tietoja sellaisista yhteisöistä, jotka eivät noudata velvoitetta hakea toimilupaa tai tarjoavat kryptovarapalvelua kolmannelta valtiosta ilman toimilupaa muutoin kuin asiakkaan yksinomaisesta aloitteesta (artikla 110).

Asetuksen VII osaston 3 luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että toimivaltaisilla viranomaisilla on ainakin kaikki asetuksen artiklassa 111 mainitut valtuudet. Kyseisessä osastossa on säännökset myös valvontavaltuuksien ja seuraamusten määräämistä koskevien valtuuksien käytöstä (artikla 112), muutoksenhakuoikeudesta (artikla 113) ja päätösten julkaisemisesta (artikla 114). Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia niiden mukaisesti. Hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä sekä rikosoikeudellisista seuraamuksista ilmoitetaan ESMalle ja EPV:lle (artikla 115).

Asetuksen VII osaston 4 luvussa säädetään merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita koskevista EPV:n valvontatehtävistä ja valvontakollegiosta. Luvussa säädetään myös EPV:n kryptovarakomiteasta (artikla 118) ja merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden valvontakollegioista (artikla 119). EPV perustaa jokaista merkittävän omaisuusreferenssitokenin tai merkittävän sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa varten neuvoa-antavan valvontakollegion ja hallinnoi ja johtaa sitä helpottaakseen MiCAn mukaisten valvontatehtävien hoitamista ja toimiakseen MiCAn valvontatoimien koordinoijana. Kollegio voi myös antaa ei-sitovia lausuntoja erinäisistä asioista (artikla 120).

Asetuksen VII osaston 5 luvussa säädetään merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita koskevista EPV:n valtuuksista ja toimivallasta. EPV:llä on muun muassa yleiset tutkintavaltuudet (artikla 123) ja oikeus suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia (artikla 124). Luvussa säännellään myös tietojen vaihdosta EPV:n ja toimivaltaisten viranomaisten välillä (artikla 125) ja EPV:n toteuttamista valvontatoimenpiteistä, sakoista ja uhkasakoista (artiklat 130–134) sekä kuulemis- ja muutoksenhakumenettelyistä (artiklat 135 ja 136). EPV veloittaa merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoilta valvontamaksuja (artikla 137). EPV voi siirtää määrättyjä valvontatehtäviä kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos merkittävien omaisuusreferenssitokenien tai merkittävien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden valvontaa koskevan tehtävän asianmukainen suorittaminen sitä edellyttää (artikla 138).

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 komissiolle, EPV:lle ja ESMalle ne lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, mukaan lukien rikosoikeudelliset säännökset, joilla pannaan täytäntöön VII osaston vaatimukset (artikla 99).

Delegoidut säädökset ja siirtymä- ja loppusäännökset

Asetuksen VIII osastossa säädetään siirretyn säädösvallan käyttämisestä (artikla 139). Asetuksen IX osastossa annetaan siirtymä- ja loppusäännökset. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 välikertomuksen, johon liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus

(artikla 140). ESMA toimittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka vuosi tiiviissä yhteistyössä EPV:n kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja kryptovarojen markkinoiden kehityksestä (artikla 141). Komissio esittää viimeistään 30 päivänä joulukuuta 2024 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen kryptovarioihin liittyvästä viimeaikaisesta kehityksestä erityisesti sellaisten seikkojen osalta, joita ei käsitellä MiCassa, ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen (artikla 142). Kertomuksen tulee sisältää muun muassa arvio hajautetun rahoituksen kehityksestä kryptovarojen markkinoilla ja arvion siitä, onko kryptovarojen lainaksiantamista ja –ottamista tarpeellista ja mahdollista säännellä. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

Asetuksen 143 artiklassa säädetään siirtymätoimenpiteistä. Kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30 päivää joulukuuta 2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1 päivään heinäkuuta 2026 tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa MiCAN 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kesto, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntely, jota sovellettiin ennen 30 päivää joulukuuta 2024, on vähemmän tiukka kuin MiCA. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja ESMA:lle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024, ovatko ne käyttäneet siirtymäjärjestelyjä. Samalla olisi ilmoitettava siirtymäjärjestelyn kesto. Asetuksen 143 artiklassa säädetään myös yksinkertaistetusta toimilupamenettelystä. Jäsenvaltiot voivat soveltaa yksinkertaistettua menettelyä toimilupahakemuksiin, joita jätetään 30 päivän joulukuuta 2024 ja 1 päivän heinäkuuta 2026 välisenä aikana edellyttäen, että hakijalla on 30 päivänä joulukuuta 2024 kansallisen lainsäädännön nojalla toimilupa tarjota kryptovarapalveluja.

2.2 Varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annettu asetus, TFR

Yleistä

Varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/847, jäljempänä *maksun tiedot -asetus*, annettiin sen varmistamiseksi, että sähköisten rahalahetysten palveluntarjoajiin sovellettavia rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (Financial Action Task Force, jäljempänä *FATF*), vaatimuksia ja erityisesti maksupalveluntarjoajien velvollisuutta toimittaa varainsiirtojen mukana maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa. FATF:n suosituksiin kesäkuussa 2019 tehdyillä muutoksilla, joiden tarkoituksena on säännellä niin kutsuttuja virtuaalivaroja ja virtuaalivarioihin liittyvien palvelujen tarjoajia, on lisätty uusia ja vastaavia velvoitteita virtuaalivarioihin liittyvien palvelujen tarjoajille virtuaalivarojen siirtojen jäljitettävyyden helpottamiseksi. TFR:n johdantokappaleen 10 mukaan kryptovarojen määritelmä MiCassa vastaa virtuaalivarojen määritelmää tarkistetuissa FATF:n suosituksissa ja MiCAN luetteloon kryptovarapalveluista ja kryptovarapalvelun tarjoajista kuuluvat myös ne virtuaalivarioihin liittyvien palvelujen tarjoajat, jotka FATF on määrittänyt tällaisiksi palveluiksi ja jotka todennäköisesti aiheuttavat rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvää huolta.

Uusien suositusten mukaan virtuaalivarojen siirtopalvelujen tarjoajien on toimitettava virtuaalivarojen siirtojen mukana näiden varojen siirron toimeksiantajia ja siirronsaajia

koskevat tiedot, jotka niiden on hankittava, säilytettävä ja jaettava virtuaalivarojen siirron vastapuolen kanssa ja annettava pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten käyttöön.

Maksun tiedot -asetusta on täydennetty lisäämällä kryptovarojen tarjoajat sen soveltamisalaan. Uudelleenlaaditun asetuksen myötä kryptovarojen tarjoajien on kerättävä tiedot kryptovaroilla tehtävien liiketoimien osapuolista FATF:n suosituksen 15 edellyttämällä tavalla. Asetus soveltuu kryptovarojen tarjoajien tekemiin liiketoimiin riippumatta siitä, tehdäänkö ne fiat-valuutalla tai kryptovaroilla silloin, kun liiketoimeen liittyy sähköinen rahalahetus tai kryptovarojen siirto kryptovarojen tarjoajan ja toisen ilmoitusvelvollisen välillä. Kryptovarojen siirtoihin sovellettaisiin samoja vaatimuksia kuin rajat ylittäviin sähköisiin rahalahetyksiin niihin liittyvistä riskeistä johtuen. Kryptovarapalveluntarjoajan tulee varmistaa, että varainsiirron mukana toimitetaan muun muassa toimeksiantajan nimi ja osoite, tilinumero tai vastaava tieto kuten hajautetun tilikirjan osoite tai virtuaalivaratilin numero, virallisen henkilötietoasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti syntymäaika ja -paikka sekä varainsiirronsaajan nimi ja tilinumero tai vastaava tieto. Varainsiirronsaajan kryptovarapalveluntarjoajan olisi varmistettava, että tarvittavat tiedot siirron toimeksiantajasta on saatavilla ja huolehdittava siirtojen riittävästä monitoroinnista. Mikäli varainsiirron toimeksiantaja tai varainsiirronsaaja on oikeushenkilö, ja edellyttäen, että sanomamuodossa on tarvittava kenttä ja siirron toimeksiantaja on antanut kyseisen tunnuksen kryptovarapalvelun tarjoajalleen, tulee voimassa oleva oikeushenkilötunnus (LEI) tai jos sitä ei ole, mikä tahansa muu saatavilla oleva vastaava varainsiirron toimeksiantajan ja/tai siirronsaajan virallinen tunniste sisällyttää varainsiirtojen mukana toimitettaviin tietoihin.

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

TFR:n I luvun 1–3 artikloissa säädetään asetuksen kohteesta, soveltamisalasta ja määritelmistä. Artiklat vastaavat muuten sisällöltään maksun tiedot -asetuksen 1–3 artikloja, mutta niihin on lisätty kryptovarasirtoja koskevaa sääntelyä. Asetuksen 1 artiklan mukaan asetuksen säännökset koskevat maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja, jotka on toimitettava missä tahansa valuutassa tehtävien varainsiirtojen mukana, sekä siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevia tietoja, jotka on toimitettava kryptovarojen siirtojen mukana, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten, kun vähintään yksi varainsiirtoon tai kryptovarojen siirtoon osallistuvista maksupalveluntarjoajista tai kryptovarapalvelun tarjoajista on sijoittautunut unioniin tai sillä on tapauksen mukaan sääntömääräinen kotipaikka unionissa.

TFR:n soveltamisalaa koskevan 2 artiklan 1 kohdassa määritellään, että asetusta sovelletaan missä tahansa valuutassa tehtäviin varainsiirtoihin, jotka unioniin sijoittautunut maksupalveluntarjoaja tai välittäjänä toimiva maksupalveluntarjoaja lähettää tai vastaanottaa ja että sitä sovelletaan myös kryptovarojen siirtoihin, mukaan lukien kryptoautomaattien välityksellä toteutettaviin kryptovarojen siirrot, silloin kun joko siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan käyttämällä kryptovarapalvelun tarjoajalla tai välittäjänä toimivalla kryptovarapalvelun tarjoajalla on kotipaikka unionissa. TFR:n 2 artikla 2–4 kohta sisältävät poikkeukset asetuksen soveltamisesta. Asetusta ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (toinen maksupalveludirektiivi) 3 artiklan a–m ja o alakohdassa lueteltuihin palveluihin, joita ovat esimerkiksi käteisellä suoraan maksajalta maksunsaajalle ilman välittäjää toteutettavat maksutapahtumat.

TFR:ää ei sovelleta varainsiirtoihin tai MiCAn 3 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa määriteltyjen sähköisen rahan tokenien siirtoihin, jotka tehdään käyttäen maksukorttia, sähköisen rahan

välinettä, matkapuhelinta tai muuta digitaalista tai tietoteknistä laitetta, jonka käytöstä maksetaan etu- tai jälkikäteen ja jolla on samanlaiset ominaisuudet, kun korttia, välinettä tai laitetta käytetään yksinomaan tavaroiden tai palvelujen maksamiseen ja kortin ja välineen tai laitteen numero toimitetaan kaikkien kyseisestä liiketoimesta johtuvien siirtojen mukana. TFR:ää sovelletaan, kun maksukorttia, sähköisen rahan välinettä, matkapuhelinta tai muuta digitaalista tai tietoteknistä laitetta, jonka käytöstä maksetaan etu- tai jälkikäteen ja jolla on samanlaiset ominaisuudet, käytetään varainsiirtoon tai sähköisen rahan tokenien siirtoon sellaisten luonnollisten henkilöiden välillä, jotka toimivat kuluttajina muussa kuin elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnan tarkoituksessa.

TFR:ää ei sovelleta henkilöihin, joiden ainoa tehtävä on muuntaa paperimuodossa olevia asiakirjoja sähköiseen muotoon ja jotka toimivat sopimussuhteessa maksupalveluntarjoajaan, eikä henkilöihin, joiden ainoa tehtävä on antaa maksupalveluntarjoajien käyttöön viesti- tai muita tukijärjestelmiä varojen siirtämistä varten taikka määritys- ja toteutusjärjestelmiä. Asetusta ei sovelleta varainsiirtoihin, jos kyse on siirrosta, jossa maksaja nostaa käteistä omalta maksutililtään, kyse on siirrosta, jossa viranomaiselle siirretään varoja, joilla maksetaan veroja, sakkoja tai muita maksuja jäsenvaltiossa, sekä maksaja että maksunsaaja ovat omaan lukuunsa toimivia maksupalveluntarjoajia tai siirto toteutetaan muunnetuilla sekeillä, mukaan lukien sähköiseen muotoon tallennetut alkuperäiset paperisekit. Kryptovarojen osalta asetusta ei sovelleta kryptovarojen siirtoihin, jos sekä siirron toimeksiantaja että siirronsaaja ovat omaan lukuunsa toimivia kryptovarapalvelun tarjoajia tai kyse on kahden henkilön välisestä kryptovarojen siirrosta, joka toteutetaan ilman kryptovarapalvelun tarjoajan osallistumista.

Jäsenvaltioille on jätetty liikkumavaraa olla soveltamatta asetusta tietyissä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen osalta vähäriskisissä tilanteissa TFR:n 2 artiklan 5 kohdassa, jonka mukaan jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta asetusta alueellaan tapahtuviin varainsiirtoihin jotka tehdään maksunsaajan maksutilille maksujen suorittamiseksi yksinomaan tavaroiden luovutuksista tai palvelujen suorituksista, jos maksunsaajan käyttämää maksupalveluntarjoajaan sovelletaan rahanpesudirektiiviä. maksunsaajan käyttämä maksupalveluntarjoaja pystyy yksilöllisellä tapahtumatunnuksella jäljittämään maksunsaajan kautta varainsiirron henkilöltä, jolla on sopimus maksunsaajan kanssa tavaroiden luovuttamisesta tai palvelujen suorittamisesta ja varainsiirron suuruus on enintään 1 000 euroa.

TFR:n 3 artiklassa on määritelty muun muassa käsitteet terrorismin rahoitus, rahanpesu, maksaja, maksunsaaja, maksupalveluntarjoaja, maksutili, varat ja varainsiirrot. Kryptovarojen siirrolla tarkoitetaan mitä tahansa liiketoimintaa, jonka tarkoituksena on siirtää kryptovaroja yhdestä hajautetun tilikirjan osoitteesta, kryptovaratililtä tai muusta välineestä, joka mahdollistaa kryptovarojen tallentamisen toiselle välineelle, ja jonka toteuttaa vähintään yksi kryptovarapalvelun tarjoaja, joka toimii joko siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan puolesta, riippumatta siitä, ovatko siirron toimeksiantaja ja siirronsaaja sama henkilö, ja siitä, ovatko siirron toimeksiantajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja ja siirronsaajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja yksi ja sama henkilö. Kryptovaran määritelmän osalta viitataan MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan määritelmään kryptovarasta, paitsi jos se kuuluu MiCA:n 2 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa lueteltuihin luokkiin tai jos se muista syistä katsotaan varoiksi. Kryptovarojen osalta TFR:n 3 artiklassa on lisäksi määritelty välittäjän toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat, kryptovaratilit, isännättömät osoitteet, siirronsaajat ja hajautetun tilikirjan teknologia.

Maksupalveluntarjoajien velvollisuudet

TFR:n II luku, jossa säädetään maksupalveluntarjoajien velvollisuuksista, on jaettu kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen koskee maksupalveluntarjoajien velvollisuuksia, toinen

maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuuksia ja kolmas välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajien velvollisuuksia. TFR:n II luku vastaa pitkälti maksun tiedot -asetuksen II lukua, mutta uutena tietona edellytetään maksajan ja maksunsaajan oikeushenkilötunnuksen (LEI) tai muun saatavilla olevan vastaavan virallisen tunnisteiden toimittamista varainsiirron mukana.

TFR:n 4 artiklassa säädetään varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista, joita ovat maksajan osalta nimi, maksutilin numero, osoite, mukaan lukien maan nimi, virallisen henkilöasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti maksajan syntymäaika ja -paikka ja maksajan voimassa oleva oikeushenkilötunnus tai jos sitä ei ole, mikä tahansa saatavilla oleva vastaava virallinen tunnus edellyttäen, että maksusanomamuodossa on tarvittava kenttä ja maksaja on antanut kyseisen tunnuksen maksupalveluntarjoajalleen. Edellä mainitussa artiklassa säädetään myös niistä tiedoista, joita maksajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on varmistettava, että varainsiirtojen mukana toimitetaan maksunsaajasta, eli maksunsaajan nimi, maksutilin numero ja maksunsaajan voimassa oleva henkilötunnus tai jos sitä ei ole, mikä tahansa saatavilla oleva vastaava virallinen tunnus edellyttäen, että maksusanomamuodossa on tarvittava kenttä ja maksaja on antanut kyseisen tunnuksen maksupalveluntarjoajalleen. Kun kyseessä ei ole siirto maksutilille tai maksutililtä, maksupalveluntarjoajan on varmistettava, että varainsiirron mukana toimitetaan maksutilin numeron sijasta yksilöllinen tapahtumatunnus. Artiklassa veloitetaan maksupalveluntarjoaja ennen varojen siirtämistä todentamaan maksajaa koskevien tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella ennen varojen siirtämistä.

TFR:n 5 artiklassa säädetään varainsiirroista unionin sisällä ja sen 1 kohdan mukaan poikkeuksena 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetystä, tapauksissa, joissa kaikki maksuketjuun osallistuvat maksupalveluntarjoajat ovat sijoittautuneet unioniin, varainsiirtojen mukana on toimitettava ainakin sekä maksajan että maksunsaajan maksutilin numero tai, jos 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus. Artiklassa 5 säädetään myös maksajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuudesta kolmen työpäivän kuluessa asettaa saataville tiettyjä tietoja maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan tai välittäjänä toimivan maksupalveluntarjoajan pyynnöstä sekä poikkeuksista maksajaa koskevien tietojen todentamiselle.

Artikla 6 koskee varainsiirtoja unionin ulkopuolelle. Sen 1 kohdan mukaisesti, kun on kyse yhden maksajan suorittamasta eräsiirrosta, jossa maksunsaajien käyttämät maksupalveluntarjoajat ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle, asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta yhdessä erässä toimitettaviin yksittäisiin siirtoihin, jos erätiedosto sisältää 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot, kyseiset tiedot on todennettu 4 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti ja yksittäisten siirtojen mukana on maksajan maksutilin numero tai, jos 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus. Poikkeuksena 4 artiklan 1 kohdassa säädettyihin tietojentoimittamisvelvoitteisiin 6 artiklan 2 kohta sisältää ne vähimmäistiedot, jotka tulee toimittaa sellaisten varainsiirtojen mukana, joiden suuruus on enintään 1 000 euroa ja jotka eivät näytä olevan kytkeytyneitä muihin varainsiirtoihin, joiden suuruus yhdessä kyseisen siirron kanssa on yli 1 000 euroa. Edellä mainittuja tietoja ovat maksajan ja maksunsaajan nimet ja maksajan ja maksunsaajan maksutilien numerot tai, jos asetuksen 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus.

Artiklassa 7 säädetään maksajaa tai maksunsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemista koskevista menettelyistä. Edellä mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat menettelyt, joiden avulla se havaitsee maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja koskevien tietojen järjestelmän

käytäntöjen mukaisten merkintöjen tai sisältöjen täyttämisen. Artiklan 2 kohdassa tarkennetaan, että maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat menettelyt, mukaan lukien tarvittaessa siirtojen jälkeinen tai niiden aikana tapahtuva valvonta, joiden avulla se havaitsee, puuttuvatko seuraavat maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot sellaisten varainsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unioniin, 5 artiklassa tarkoitetut tiedot, sellaisten varainsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, 4 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot ja sellaisten eräsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, 4 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut eräsiirtoon liittyvät tiedot. Artiklan 7 kohdan 3 mukaisesti, kun kyse on varainsiirroista, joiden suuruus joko yhtenä suorituksena tai useina toisiinsa kytkeytyviltä näyttävinä suorituksina, on yhteensä yli 1 000 euroa, maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on pääsääntöisesti ennen maksunsaajan maksutilin hyvittämistä tai varojen asettamista maksunsaajan käyttöön todennettava maksunsaajaa koskevien tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella. Kun taas kyse on varainsiirroista, joiden suuruus on enintään 1 000 euroa ja jotka eivät näytä olevan kytkeytyneitä muihin varainsiirtoihin, joiden suuruus yhdessä kyseisen siirron kanssa on yli 1 000 euroa, maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan ei tarvitse todentaa maksunsaajaa koskevien tietojen oikeellisuutta, paitsi niissä tilanteissa, joissa maksunsaajan käyttämä maksupalveluntarjoaja maksaa varat käteisenä tai anonyyminä sähköisenä rahana tai maksajan käyttämällä maksupalveluntarjoajalla on perusteltu syy epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoitusta.

Artiklassa 8 säädetään varainsiirroista, joissa maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia. Artiklan 8 kohdan 1 mukaisesti maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat riskiperusteiset menettelyt, joiden avulla määritetään, onko varainsiirto, jonka mukana ei toimiteta vaadittuja maksajaa ja maksunsaajaa koskevia täydellisiä tietoja, toteutettava, evättävä vai keskeytettävä, ja joiden avulla toteutetaan aiheelliset jatkotoimet. Jos tietyt artiklassa mainitut tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia, tulee siirto evätä tai pyytää vaaditut tiedot ennen maksunsaajan maksutilin hyvittämistä tai varojen asettamista maksunsaajan käyttöön taikka tämän jälkeen. Artiklassa 8 säädetään myös toimenpiteistä toistuvien maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen toimittamatta jättämisestä sekä ilmoitusvelvollisuudesta tietojen toimittamatta jättämisestä ja toteutetuista toimista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan valvonnasta vastaavalle viranomaiselle. Artiklassa 9 säädetään maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuudesta ottaa huomioon maksunsaajaa koskevien tietojen puuttuminen tai puutteellisuus arvioidessaan, onko liiketoimi epäilyttävä ja onko siitä ilmoitettava rahanpesudirektiivin mukaisesti rahanpesun selvittelykeskukselle. Artikloissa 10–13 säädetään välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajien velvollisuuksista vastaavasti, kuin edellä II luvun 2 jakson artikloissa on säädetty velvoitteista maksunsaajan käyttämälle maksupalveluntarjoajalle. 10 artiklassa säädetään välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajin velvoitteesta siirron mukana toimitettavien maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen säilyttämiseen 11 artiklassa maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemista ja toimista, joihin välittäjän tulee ryhtyä ja 12 artiklassa varainsiirroista, joissa maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot puuttuvat. Artikla 13 koskee velvoitetta arvioida tietojen puuttumista epäilyttävän liiketoimen näkökulmasta ja ilmoitusvelvollisuutta rahanpesun selvittelykeskukselle.

Kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuudet

TFR:n III luvussa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuuksista. Luku on uusi verrattuna aikaisempaan maksun tiedot -asetukseen. Luku on jaettu kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen koskee siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalveluntarjoajan velvollisuuksia, toinen siirronsaajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan velvollisuuksia ja kolmas välittäjinä toimivia kryptovarapalvelun tarjoajia koskevia velvoitteita. Artiklassa 14 säädetään kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja se vastaa pitkälti sitä, mitä asetuksen 4 artiklassa on säädetty varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista. Artiklan 1 kohdassa säädetään velvoitteista siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajalle, jonka on varmistettava, että kryptovarojen siirtojen mukana toimitetaan siirron toimeksiantajaa koskevia tietoja. Toimitettavia tietoja ovat siirron toimeksiantajan nimi, siirron toimeksiantajan hajautetun tilikirjan osoite tapauksissa, joissa kryptovarojen siirto rekisteröidään DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon, ja siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero, jos tällainen tili on olemassa ja sitä käytetään tapahtuman käsittelyyn, siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero tapauksissa, joissa kryptovarojen siirtoa ei rekisteröidä DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon, siirron toimeksiantajan osoite, mukaan lukien maan nimi, virallisen henkilöasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti siirron toimeksiantajan syntymäaika ja -paikka ja edellyttäen, että sanomamuodossa on tarvittava kenttä ja siirron toimeksiantaja on antanut kyseisen tunnuksen kryptovarapalvelun tarjoajalleen, siirron toimeksiantajan voimassa oleva oikeushenkilötunnus (LEI) tai jos sitä ei ole, mikä tahansa muu saatavilla oleva vastaava siirron toimeksiantajan virallinen tunniste. Vastaavasti artiklan 14 kohdassa 2 säädetään siirron toimeksiantajan käyttämälle kryptovarapalvelun tarjoajalle velvoite varmistaa, että kryptovarojen siirtojen mukana toimitetaan vastaavat tiedot kuin artiklan 1 kohdassa on säädetty. Artiklan 14 kohdan 3 mukaan poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdan c alakohdassa säädetään, jos kryptovarojen siirtoa ei rekisteröidä DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon eikä tehdä kryptovaratilille tai -tililtä, siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on varmistettava, että kryptovarojen siirron mukana toimitetaan yksilöllinen tapahtumatunnus. Kohdan 4 mukaan artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on toimitettava ennen kryptovarojen siirtoa taikka samanaikaisesti tai rinnakkain siirron kanssa suojatusti ja yleisen tietosuojasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta) mukaisesti ja tietoja ei tarvitse liittää suoraan kryptovarojen siirtoon tai sisällyttää siihen.

Kohdan 5 mukaan kryptovarojen siirroista isännöimättömään osoitteeseen on siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan hankittava ja säilytettävä artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot ja varmistettava, että kryptovarojen siirto voidaan tunnistaa yksilöllisesti. Lisäksi, jos kyseessä on yli 1 000 euron siirto isännöimättömään osoitteeseen, siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen arvioimiseksi, onko kyseinen osoite siirron toimeksiantajan omistuksessa tai määräysvallassa, edellä mainitun kuitenkin rajoittamatta rahanpesudirektiivin 19 b artiklan mukaisten erityisten riskinhallintatoimenpiteiden soveltamista. Artiklan 14 kohdassa 6 säädetään, että siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on ennen kryptovarojen siirtämistä todennettava 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella ja artiklan 7 kohdassa tarkennetaan, että 6 kohdassa tarkoitettujen todentamisen katsotaan tulleen suoritetuksi, joko siirron toimeksiantajan henkilöllisyys on todennettu rahanpesudirektiivin 13 artiklan mukaisesti ja tämän todentamisen perusteella saatuja tietoja on säilytetty rahanpesudirektiivin 40 artiklan mukaisesti tai siirron toimeksiantajaan sovelletaan rahanpesudirektiivin 14 artiklan 5 kohtaa. Viidennen rahanpesudirektiivin 14 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että ilmoitusvelvolliset soveltavat asiakkaan

tuntemisvelvollisuutta koskevia toimenpiteitä kaikkien uusien asiakkaiden lisäksi tarkoituksenmukaisissa tilanteissa olemassa oleviin asiakkaisiin riskialttiuden perusteella tai silloin, kun asiakkaan merkitykselliset olosuhteet muuttuvat tai kun ilmoitusvelvollisella on lakisääteinen velvollisuus ottaa kyseisen kalenterivuoden aikana yhteyttä asiakkaaseen tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevien merkityksellisten tietojen tarkistamista varten tai jos ilmoitusvelvollisella on ollut tällainen velvollisuus neuvoston direktiivin 2011/16/EU nojalla.

Artiklan 14 kohdan 8 mukaan siirron toimeksiantajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja ei saa sallia kryptovarojen siirron käynnistämistä tai toteuttaa kryptovarojen siirtoja ennen sen varmistamista, että tätä artiklaa noudatetaan täysimääräisesti.

Artiklassa 15 säädetään yksittäisen siirron toimeksiantajan suorittamasta kryptovarojen eräsiirtojen osalta poikkeuksesta asetuksen 14 artiklan 1 kohdan soveltamiseen, jos erätiedosto sisältää 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot, kyseiset tiedot on todennettu 14 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti ja yksittäisten siirtojen mukana on siirron toimeksiantajan hajautetun tilikirjan osoite, kun 14 artiklan 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan, siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero, kun 14 artiklan 2 kohdan c alakohtaa sovelletaan, tai siirron yksilöllinen tapahtumatunnus, kun 14 artiklan 3 kohtaa sovelletaan.

Siirron toimeksiantajan tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemiseen liittyvistä velvoitteista säädetään 16 artiklassa ja siirronsaajan käyttämää kryptovarapalvelun tarjoajaa velvoitetaan ottamaan käyttöön tehokkaat menettelyt artiklan 14 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen puuttumisen havaitsemiseksi. Artikla sisältää myös velvoitteet 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä. Artiklassa 17 säädetään menettelyistä kryptovarojen siirroille, joissa siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevat tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia. Artiklassa viitataan rahanpesudirektiivin 13 artiklassa tarkoitettuihin riskialttiuteen perustuviin menettelyihin. Jos siirronsaajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja havaitsee, että 14 artiklan 1 tai 2 kohdassa tai 15 artiklassa tarkoitetut tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia, kyseisen kryptovarapalvelun tarjoajan on riskialttiuden perusteella ja ilman aiheetonta viivytystä joko evättävä siirto tai palautettava siirretyt kryptovarot siirron toimeksiantajan kryptovaratilille; tai pyydyttävä vaaditut tiedot siirron toimeksiantajasta ja siirronsaajasta ennen kryptovarojen asettamista siirronsaajan käyttöön. Artiklassa velvoitetaan siirronsaaja ryhtymään toimiin toistuvien siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien puuttuvien tietojen johdosta esimerkiksi antamalla varoituksia tai epäämällä siirron, rajoittamalla liikesuhdetta tai lopettamalla liikesuhde. Lisäksi siirronsaajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on ilmoitettava tietojen toimittamatta jättämisestä ja toteutetuista toimista toimivaltaiselle viranomaiselle, joka vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta. Artiklassa 18 säädetään siirronsaajan velvoitteesta liittyen tietojen puuttumisen tai puuttellisuunnin arvioimiseen epäilyttävän liiketoimen ja sitä koskevan ilmoitusvelvollisuuden näkökulmasta.

Välittäjinä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuudet

Artiklat 19-21 sisältävät velvoitteet välittäjänä toimiville kryptovarapalvelun tarjoajille. Artiklan 19 mukaan välittäjinä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien on varmistettava, että kaikki kryptovarojen siirron mukana saadut siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevat tiedot toimitetaan siirron mukana ja että kyseisiä tietoja koskeva kirjaus säilytetään ja asetetaan pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten saataville. Artiklassa 20 säädetään tehokkaista menettelyistä, jotka välittäjinä toimivien kryptovarapalveluntarjoajien on otettava käyttöön siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemiseksi.

Artiklassa 21 säädetään menettelyistä, joihin välittäjänä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien on ryhdyttävä siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttuessa ja artiklassa 22 säädetään kryptovarojen siirron arvioimisesta epäilyttävän liiketoimen ilmoitusvelvollisuuden näkökulmasta.

TFR:n IV luvussa on vain yksi artikla 23, jossa säädetään maksupalveluntarjoajien ja kryptovarapalvelun tarjoajien soveltamista yhteisistä toimenpiteistä. Artikla on uusi verrattuna maksun tiedot -asetuksen sääntelyyn ja siinä edellytetään, että maksupalveluntarjoajilla ja kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintatavat, menettelyt ja valvontatoimet, joilla varmistetaan unionin ja kansallisten rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpano tämän asetuksen mukaisia varainsiirtoja ja kryptovarojen siirtoja toteutettaessa. EBA antaa ohjeet viimeistään asetuksen soveltamisen alkaessa edellä mainittujen toimenpiteiden täsmentämiseksi.

Tietosuoja ja tietojen säilyttäminen

TFR:n V luvussa säädetään tiedoista, tietosuojasta ja tietojen säilyttämisestä. Artiklassa 24 edellytetään maksupalveluntarjoajia ja kryptovarapalvelun tarjoajia vastaamaan viipymättä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavien koti- tai sijoittautumisjäsenvaltionsa viranomaisten tiedusteluihin koskien TFR:n nojalla vaadittavia tietoja, artikla vastaa pitkälti maksun tiedot -asetuksen 14 artiklaa, mutta siihen on lisätty kryptovarapalvelun tarjoajat.

Artiklassa 25 säädetään tietosuojasta. Asetuksen mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yleistä henkilötietoasetusta. Komission tai pankkiviranomaisen asetuksen mukaisesti käsittelemiin henkilötietoihin sovelletaan EU:n toimielinten tietosuoja-asetusta (EU) 2018/1725. Artiklan 25 kohdassa 2 sidotaan henkilötietojen käsittely rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan ja kielletään henkilötietojen käsittely asetuksen perusteella kaupallisiin tarkoituksiin. Maksupalveluntarjoajien ja kryptovarapalvelun tarjoajien edellytetään toimittavan uusille asiakkaille yleisen tietosuoja-asetuksen 13 artiklan nojalla vaadittavat tiedot ennen liikesuhteen aloittamista tai yksittäisen liiketoimen suorittamista. Artiklassa säädetään lisäksi, että Euroopan tietosuojaneuvosto antaa pankkiviranomaista kuultuaan ohjeet tietosuoja vaatimusten käytännön täytäntöönpanosta, kun henkilötietoja siirretään kolmansiin maihin kryptovarojen siirron yhteydessä. Pankkiviranomainen antaa ohjeet soveltuvista menettelyistä sen määrittämiseksi, onko kryptovarojen siirto toteutettava, evättävä, palautettava vai keskeytettävä tilanteissa, joissa ei voida varmistaa henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin koskevien tietosuoja vaatimusten noudattamista.

Artiklassa 26 säädetään velvoitteista tietojen säilyttämiseksi. Artiklan 1 kohdan mukaan maksajaa ja maksunsaajaa tai siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevia tietoja ei saa säilyttää pidempään kuin on välttämätöntä. Maksajan ja maksunsaajan käyttämien maksupalveluntarjoajien on säilytettävä 4–7 artiklassa tarkoitetut tiedot ja siirron toimeksiantajan ja siirronsaajan käyttämien kryptovarapalvelun tarjoajien on säilytettävä 14–16 artiklassa tarkoitetut tiedot viiden vuoden ajan. Artiklan 26 kohdassa 2 säädetään henkilötietojen poistamisesta ja mahdollisesta tietojen säilyttämisen jatkamisesta, säilyttämisen jatkaminen ei saa kestää kauemmin kuin viisi vuotta.

Artiklassa 27 säädetään, että asetuksen nojalla tapahtuvaan toimivaltaisten viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa sovelletaan rahanpesudirektiiviä.

Hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteet

Artiklassa 28 säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden edellytetään vahvistavan asetuksen rikkomisesta määrättävät hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteitä koskevat säännöt. Jäsenvaltiot voivat päättää, että ne eivät säädä hallinnollisia seuraamuksia tai toimenpiteitä koskevia sääntöjä sellaisten TFR:n säännösten rikkomisten osalta, joihin jo sovelletaan rikosoikeudellisia seuraamuksia niiden kansallisen lainsäädännön nojalla. Artiklan 28 kohdassa 5 ja 6 säädetään oikeushenkilön saattamisesta vastuuseen asetuksen 29 artiklassa tarkoitetuista rikkomisista. Artiklassa 29 säädetään ainakin rahanpesudirektiivin 59 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen hallinnollisten seuraamusten ja toimenpiteiden käyttöön ottamisesta tiettyihin TFR:n rikkomisiin, kuten tietojen toimittamatta jättämiseen tai tietojen säilyttämistä koskevien velvoitteiden laiminlyöntiin.

Artiklassa 30 säädetään seurausten ja toimenpiteiden julkaisemisesta, 31 artiklassa toimivaltaisten viranomaisten soveltamista seuraamuksista ja toimenpiteistä, 32 artiklassa rikkomisista ilmoittamisesta ja 33 artiklassa toimivaltaisten viranomaisten valvonnasta.

Asetuksen VII luku sisältää täytäntöönpanovaltaa koskevan artiklan 34, joka koskee komiteamenettelyä ja jossa viitataan komission rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaiseen komiteaan.

Asetuksen VIII luvun 35 artiklassa säädetään poikkeuksista, artikla vastaa maksun tiedot -asetuksen 24 artiklassa säädettyä. Artiklan mukaan komissio voi antaa jäsenvaltiolle luvan tehdä kolmannen maan tai EU:n sopimusten ulkopuolella olevan alueen kanssa sopimuksia, joissa myönnetään poikkeuksia TFR:n soveltamisesta, jotta kyseisen maan tai alueen ja asianomaisen jäsenvaltion välisiä varainsiirtoja voidaan käsitellä kyseisen jäsenvaltion sisäisinä varainsiirtoina. Edellytyksenä luvalla on muun muassa rahaliiton tai valuuttasuhteen muodostaminen kyseessä olevan jäsenvaltion kanssa.

TFR:n luvussa IX annetaan muut säännökset. Artiklassa 36 säädetään pankkiviranomaisen antamista ohjeista toimivaltaisille viranomaisille, maksupalveluntarjoajille ja kryptovarapalvelun tarjoajille liittyen tiettyihin asetuksen artikloihin. Artiklassa 37 säädetään komissiolle velvoite tarkastella uudelleen asetusta viimeistään 12 kuukauden kuluttua siitä, kun rahoitusjärjestelmän käytön estämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskeva asetus, eli vielä neuvoteltavana oleva ehdotus COM(2021) 420 final on tullut voimaan. Lisäksi artiklassa säädetään komissiolle velvoite laatia kertomus niiden siirtojen aiheuttamista riskeistä, jotka tehdään isännöimättömiin osoitteisiin tai isännöimättömistä osoitteista taikka unioniin sijoittautumattomiin yhteisöihin tai unioniin sijoittautumattomista yhteisöistä sekä kertomus TFR:n soveltamisesta ja täytäntöönpanon valvonnasta.

Loppusäännökset ja rahanpesudirektiivin muutokset

Asetuksen luku X sisältää loppusäännökset, jotka ovat uusia verrattuna aikaisempaan maksun tiedot -asetukseen. Artiklassa 38 säädetään rahanpesudirektiivin muuttamisesta muun muassa lisäämällä direktiiviin määritelmät koskien kryptovarapalvelun tarjoajia, kryptovaraa ja isännöimättöntä osoitetta sekä EPV:lle velvoitteen laatia ohjeet riskimuuttujista ja riskitekijöistä, jotka kryptovarapalvelun tarjoajien on otettava huomioon, kun ne aloittavat liikesuhteita tai toteuttavat liiketoimia kryptovaroilla. Rahanpesudirektiivin soveltamisala on 30.12.2024 alkaen pelkän lompakkopalvelun ja fiat-krypto-vaihtopalvelun sijaan kaikki MiCA:ssa määritellyt kryptovarapalvelut.

Rahanpesudirektiiviin on lisäksi lisätty artikla 19 a, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien tulee tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Artiklassa

edellytetään, että kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että kryptovarapalvelun tarjoajat soveltavat lieventäviä toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa yksilöityihin riskeihin. Näihin lieventäviin toimenpiteisiin on kuuluttava yksi tai useampi seuraavista toiminnoista: sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja, myös tukeutumalla kolmansiiin osapuoliin, lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä, kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta ja kaikki muut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä. Lisäksi artiklassa säädetään, että EPV antaa viimeistään 30.12.2024 täsmentäviä ohjeita artiklan toimenpiteistä. Rahanpesudirektiivin lisätyn uuden artiklan johdosta rahanpesulakia tulee muuttaa säätämällä isännöimättömiin osoitteisiin liittyvistä tehostetuista tuntemismenettelyistä.

Rahanpesudirektiiviin on lisätty 19 b artikla, jossa edellytetään, että kun on kyse rajatylittävistä kirjeenvaihtajasuhteista, joihin liittyy asetuksen MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdassa määriteltujen kryptovarapalvelujen, lukuun ottamatta kyseisen alakohdan h alakohtaa, toteuttaminen unioniin sijoittautumattoman ja vastaavia palveluja tarjoavan vastapuolena toimivan yhteisön kanssa, jäsenvaltioiden on tämän direktiivin 13 artiklassa säädettyjen asiakkaiden tuntemisvelvollisuutta koskevien toimenpiteiden lisäksi edellytettävä, että aloittaessaan liikesuhteen tällaisen yhteisön kanssa kryptovarapalvelun tarjoajat määrittävät, onko vastapuolena toimivalla yhteisöllä toimilupa tai onko se rekisteröity, keräävät riittävät tiedot vastapuolena toimivasta yhteisöstä, jotta ne saavat kattavan käsityksen tämän liiketoiminnan luonteesta ja voivat määrittää yleisesti saatavilla olevien tietojen perusteella yhteisön maineen ja valvonnan laadun, arvioivat vastapuolena olevan yhteisön harjoittamaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevia valvontatoimenpiteitä, saavat ylemmän johdon hyväksynnän ennen uuden kirjeenvaihtajasuhteen aloittamista, vahvistavat asiakirjoin kullekin kirjeenvaihtajasuhteen osapuolelle kuuluvat tehtävät, varmistavat kryptovarojen maksujenvälitystilien osalta, että vastapuolena toimiva yhteisö on todentanut niiden asiakkaiden henkilöllisyyden, jotka pääsevät käyttämään suoraan kirjeenvaihtajayhteisön tilejä, ja täyttänyt näiden osalta jatkuvan asiakkaiden tuntemisvelvollisuuden ja että se pystyy pyynnöstä toimittamaan merkitykselliset asiakkaan tunnistetiedot kirjeenvaihtajayhteisölle. Jos kryptovarapalvelun tarjoajat päättävät lopettaa kirjeenvaihtajasuhteita rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisiin toimintaperiaatteisiin liittyvistä syistä, niiden on dokumentoitava ja kirjattava päätöksensä.

Kryptovarapalvelun tarjoajien on päivitettävä kirjeenvaihtajasuhdetta koskevat tuntemisvelvollisuuteen liittyvät tiedot säännöllisesti tai kun suhteessa vastapuolena toimivaan yhteisöön ilmenee uusia riskejä. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että kryptovarapalvelun tarjoajat ottavat huomioon 1 kohdassa tarkoitetut tiedot määrittääkseen riskialttiuden perusteella asianmukaiset toimenpiteet, jotka on toteutettava vastapuolena toimivaan yhteisöön liittyvien riskien lieventämiseksi. Myös artiklaan 19 b sisältyy EPV:a koskeva velvoite antaa täsmentäviä ohjeita. Rahanpesudirektiiviin lisätty 19 b artikla aiheuttaa muutostarpeita rahanpesulakiin, sillä kirjeenvaihtajasuhteita koskeviin säännöksiin tulee lisätä kryptovarapalvelun tarjoajat.

Rahanpesudirektiiviin on lisätty 24 a artikla, joka koskee EPV:n ohjeita tehostetuista asiakkaiden tuntemismenettelyistä kryptovarapalveluihin liittyen. Lisäksi on korvattu 45 artiklan 9 kohta, 47 artiklan 1 kohta ja 67 artikla lisäämällä viittaukset kryptovaroihin ja velvoittamalla

jäsenvaltioita antamaan ja julkaisemaan rahanpesudirektiivin muutoksiin liittyvät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 30.12.2024.

TFR:n 39 artiklalla kumotaan vanha maksajan tiedot -asetus TFR:n soveltamispäivästä lähtien ja 40 artiklassa säädetään, että TFR:ää sovelletaan 30.12.2024 lähtien.

2.3 Muut liitännäiset EU-säännökset

EU:n hallinnollisen yhteistyön direktiiviä 2011/16/EU koskeva muutosdirektiivi (DAC8) hyväksyttiin lokakuussa 2023 ja tulevan kansallisen implementoinnin jälkeen Verohallinto tulee saamaan automaattisesti vuosittain kryptovarapalvelun tarjoajilta tiedot, jotka ne raportoivat kotijäsenvaltioidensa veroviranomaisille. Raportointi koskee laajasti kryptovaroilla ja sähköisellä rahalla toteutettuja liiketoimia eli siirtoja ja vaihtoja. Tietojenvaihto alkaa vuonna 2027 ja se koskee vuoden 2026 tietoja. DAC8-direktiiviä koskeva kansallinen lainvalmistelu on käynnistymässä vuoden 2024 toisella puoliskolla.

Suomi osana laajaa maajoukkoa on antanut julkilausuman aloittaa kryptovaroja koskeva verotuksen tiedonvaihto vuonna 2027 myös EU:n ulkopuolisten maiden, kuten Yhdysvaltojen kanssa. Tätä tiedonvaihtoa koskee OECD:n Crypto-Asset Reporting Framework (CARF)², joka osaltaan tulee vaikuttamaan toimijoiden dokumentointivaatimuksiin ja tietojen saatavuuteen myös EU:n ulkopuolella.

3 Nykytila ja sen arviointi

Kryptovarapalvelujen tarjoaminen ei ole uusi ilmiö. Ensimmäinen tunnettu kryptovara bitcoin julkaistiin vuonna 2009. Nykyään kryptovaroja on tuhansia ja niiden ympärille on muodostunut monipuolista palveluntarjontaa. Kryptovarot ovat saaneet viime vuosina verrattain paljon huomiota julkisuudessa ja sijoittajien joukossa.

Tällä hetkellä kryptovarapalvelujen tarjoamisesta säädetään rahanpesudirektiivissä. Soveltamisalaan kuuluvat palveluntarjoajat, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttojen ja laillisten maksuvälineiden välisiä vaihtopalveluja (2 artiklan g luetelmakohta) ja lompakkopalvelujen tarjoajat (2 artiklan h luetelmakohta). Direktiivin 47 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus varmistaa, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja laillisten maksuvälineiden välillä, ja lompakkopalvelujen tarjoajat, rekisteröidään. Osa jäsenvaltioista, Suomi mukaan lukien, on antanut kansallista lainsäädäntöä, joka koskee kryptovarapalvelujen tarjoamista ja sisältää muitakin vaatimuksia kuin rahanpesudirektiivin edellyttämän rekisteröitymisvelvollisuuden. Kansalliset lainsäädännöt ovat kuitenkin eronneet toisistaan merkittävästi siinä, minkä taseisia velvoitteita kryptovarapalvelujen tarjoajille asetetaan. Yhtenäiset eurooppalaiset käytännöt ovat puuttuneet.

EU:n rahanpesudirektiivin velvoitteet on saatettu Suomessa voimaan virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla (572/2019), jossa säädetään virtuaalivaluutan toiminnalle asetettavista edellytyksistä, kuten asiakasvarojen säilyttämisestä ja suojaamisesta, asiakkaan tuntemisesta, palveluihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Laissa on yleisluontoinen

² <https://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/crypto-asset-reporting-framework-and-amendments-to-the-common-reporting-standard.htm>

markkinointia koskeva säännös. Laissa säädetään myös rekisteristä poistamisesta ja virtuaalivaluutan tarjoajaa koskevista seuraamuksista. Laki tuli voimaan 1.5.2019.

Finanssivalvonta on antanut virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 11 §:n 2 momentin, 11 § 4 momentin ja 13 §:n 4 momentin nojalla määräyksen (Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 4/2019, Virtuaalivaluutan tarjoajat), johon on koottu virtuaalivaluutan tarjoajia koskevat Finanssivalvonnan määräykset, ohjeet, suositukset ja tulkinnat asiakasvarojen säilyttämiseen sekä asiakkaan tuntemiseen ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja selvittämiseen liittyvien säännösten noudattamisesta.

Nykytila, jossa ei ole olemassa yhtenäisiä eurooppalaisia sääntöjä rahanpesun torjuntaan liittyviä sääntöjä lukuun ottamatta, altistaa kryptovarojen haltijat monenlaisille riskeille. Puutteet koskevat esimerkiksi kryptovarojen kaupankäyntialustojen ylläpitoa, kryptovarojen vaihtoa varoihin tai muihin kryptovaroihin sekä kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta. Tällaisten sääntöjen puuttuminen aiheuttaa markkinoiden eheyteen kohdistuvia merkittäviä riskejä, joita ovat esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttö ja talousrikollisuus.

Kryptovarojen markkinat ovat edelleen kooltaan vaatimattomat, eivätkä ne tällä hetkellä aiheuta uhkaa rahoitusvakaudelle. On kuitenkin mahdollista, että tulevaisuudessa voitaisiin laskea liikkeeseen kryptovarojen tyyppi, jonka tarkoituksena on vakauttaa niiden hinta suhteessa tiettyyn omaisuuserään tai omaisuuserien koriin, ja tällainen kehitys voisi aiheuttaa uusia haasteita rahoitusvakaudelle, maksujärjestelmien moitteettomalle toiminnalle, rahapolitiikan välittymiselle tai rahapoliittiselle suvereniteetille. Uusilla säännöillä luodaan kehikko myös tällaisten kryptovarojen liikkeeseenlaskulle.

3.1 Kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmät

Virtuaalivaluutan ja kryptovaran määritelmät

Virtuaalivaluutta on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 2 §:ssä. Sen mukaan virtuaalivaluutalla tarkoitetaan digitaalisessa muodossa olevaa arvoa: a) jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole laillinen maksuväline; b) jota henkilö voi käyttää maksuvälineenä; ja c) joka voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti.

MiCAN myötä siirrytään käyttämään kryptovaran määritelmää virtuaalivaluutan sijaan. Kryptovaran määritelmän on katsottu kuvaavan paremmin ilmiötä ja sen kehitystä. Kryptovaralla tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 5 mukaan arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa, joka pystytään siirtämään ja tallentamaan sähköisesti käyttäen hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa. Virtuaalivaluutan määritelmä pitää sisällään mahdollisen käytön maksuvälineenä, mikä ei ole vastannut kryptovarojen kehitystä. Kryptovaroja on käytetty ennen kaikkea sijoituskohteina ja niiden käyttö maksuvälineenä laillisessa käytössä on ollut Euroopassa erittäin vähäistä. Uusi kryptovaran käsite ei enää pidä sisällään käyttöä maksuvälineenä.

FATF käyttää antamissaan suosituksissa virtuaalivaran määritelmää. MiCA:ssa ja TFR:ssä on kuitenkin päädytty käyttämään kryptovaran määritelmää. TFR:n johdantokappaleessa 10 todetaan, että MiCA:n kryptovaran määritelmä vastaa tarkistettujen FATF:n suositusten virtuaalivarojen määritelmää. Lisäksi MiCA:n luettelo kryptovarapalveluista ja kryptovarapalvelun tarjoajista pitää myös sisällään ne virtuaalivaroihin liittyvien palvelujen tarjoajat, jotka FATF on määrittänyt tällaisiksi palveluiksi ja jotka todennäköisesti aiheuttavat rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvää huolta.

Kryptovara on pääkäsite, joka pitää sisällään myös omaisuusreferenssitokenit ja sähkörahatokenit. Kansallisessa sääntelyssä ei ole ollut määritelmiä sähkörahatokenille tai omaisuusreferenssitokenille. MiCA:ssa käytetään sekä sähkörahatokenin että sähköisen rahan tokenin käsitteitä, joiden merkitys on sama. Sähkörahatokenit ovat oikeudellisesti sähkörahadirektiivissä tarkoitettua sähköistä rahaa ja siten myös toisessa maksupalveludirektiivissä määriteltyjä varoja. Jatkossa sähkörahatokenit ovat sekä kryptovaroja että sähköistä rahaa. Siten sähkörahatokeneihin sovelletaan sekä MiCA:n että sähkörahadirektiiviin perustuvan kansallisen lainsäädännön säännöksiä.

MiCAn soveltamisala on määritetty yksityiskohtaisemmin kuin virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisala. Kummassakin rajataan Euroopan keskuspankin ja viranomaisen liikkeeseen laskemat kryptovarot soveltamisalan ulkopuolelle. MiCA:n soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 2 artiklan mukaan muun muassa julkisoikeudelliset kansainväliset järjestöt. MiCA:ssa selkeytetään voimassa olevaa tulkintaa siitä, että asetusta ei myöskään sovelleta kryptovarioihin, joita pidetään esimerkiksi rahoitusvälineinä, talletuksina, strukturoituina talletuksina tai vahinko- ja henkivakuutus tuotteina EU:n voimassaolevan sääntelyn mukaisesti.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei oteta yksityiskohtaisesti kantaa lain soveltamiseen kryptovarioihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovarioilla (tunnettu myös termillä NTF eli non-fungible token). MiCA:n 2 artiklan 3 kohdan mukaan asetusta mukaan ei sovelleta kryptovarioihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovarioilla. Tällaisia ovat esimerkiksi digitaalinen taide ja digitaaliset keräilyesineet. Tällaisten ainutkertaisten ja ei-korvattavien kryptovarojen arvo perustuu kunkin kryptovaran ainutkertaisiin ominaisuuksiin sekä hyötyyn, jonka se tuo haltijalle. MiCA:a ei myöskään sovelleta johdantokappaleen 10 mukaan kryptovarioihin, jotka edustavat palveluja tai fyysisiä omaisuuksia, jotka ovat ainutkertaisia ja ei-korvattavia, kuten tuotetakuut tai kiinteistöt. MiCA:n johdantokappaleessa 11 tarkennetaan, että ainutkertaisen ja ei-korvattavan kryptovaran ositettavissa olevia osia ei olisi pidettävä ainutkertaisina ja ei-korvattavina. Kryptovarojen liikkeeseenlaskua ei-korvattavina tokeneina suuressa sarjassa tai kokoelmassa olisi pidettävä yhtenä merkinä niiden korvattavuudesta. Finanssivalvonta on tulkinnut, että NFT-tuotteet eivät ole virtuaalivaluuttoja, mikäli ne ovat uniikkeja hyödykkeitä, joita ei myöskään voi jakaa osiin. MiCA:n tuoma täsmennys ei muuta nykytilaa NFT-tuotteiden osalta. Kryptovaramarkkinoilla on tarjolla NFT-tuotteiksi kutsuttavia tokeneita, jotka eivät ole tosiasiallisesti ainutkertaisia ja ei-korvattavia. Tokeneiden oikeudellinen arviointi tapahtuu aina niiden tosiasiallisten ominaisuuksien mukaan, eli arvionti suoritetaan tapauskohtaisesti.

Kryptovarapalvelut ja kryptovarapalvelujen tarjoajat

Virtuaalivaluutan tarjoajalla tarkoitetaan virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 2 §:n mukaan virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijaa, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja sen markkinapaikkaa sekä lompakkopalvelun tarjoajaa. Virtuaalivaluuttaan liittyvällä palvelulla tarkoitetaan virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja lompakkopalvelun tarjoamista.

EU:n viidennestä rahanpesudirektiivistä poiketen virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvat myös virtuaalivaluuttojen liikkeeseenlaskijat. Lisäksi virtuaalivaluutan vaihtopalvelun määritelmä poikkeaa virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa rahanpesudirektiivin määritelmästä ja se kattaa laajemman joukon palvelutyyppejä kuin rahanpesudirektiivi. Virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla tarkoitetaan lain 2 §:n mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka liike- tai ammattitoimintana: 1) vaihtaa virtuaalivaluutta palveluna lailliseksi maksuvälineeksi tai toiseksi virtuaalivaluutaksi; 2) vaihtaa virtuaalivaluutta palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen

virtuaalivaluutaksi; tai 3) ylläpitää markkinapaikkaa, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa tämän kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa.

Lain esitöiden (HE 167/2018 vp) mukaan esimerkiksi kullan vaihtaminen virtuaalivaluuttaan kuuluu lain soveltamisalan piiriin. Vaihtopalveluna pidetään myös sellaisen markkinapaikan ylläpitämistä, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa edellä tarkoitettua toimintaa. Tällöin laki kattaa myös hajautetut virtuaalivaluutan markkinapaikat, jotka toimivat ilman lompakkopalvelua. Markkinapaikka voi olla monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä tai välityspalvelu.

MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaan kryptovarapalveluja ovat kryptovarojen säilytyksen tarjoaminen ja hallinnointi asiakkaiden puolesta, kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpito, kryptovarojen vaihto varoihin, kryptovarojen vaihto muihin kryptovarioihin, kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden puolesta, kryptovarojen kohdennettu tarjoaminen, kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen asiakkaiden puolesta, kryptovaroja koskevan neuvonnan tarjoaminen, kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoaminen ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden puolesta.

Erona virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin on erityisesti se, että kryptovaran vaihtoa hyödykkeisiin, kuten kultaan, ei lueta MiCA:ssa kryptovarapalveluksi. Toisaalta kryptovaroja koskevaa neuvontaa ei ole pidetty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa virtuaalivaluuttaan liittyvänä palveluna ja se on jäänyt lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Lähes kaikki toimijat, joilla on virtuaalivaluutan vaihtopalvelun rekisteröinti, ovat hankkineet rekisteröinnin myös virtuaalivaluuttojen vaihtamiseen keskenään. Myös MiCA edellyttää jatkossa toimiluvan hankkimista tätä palvelua varten. Sen sijaan vain yksi toimija on hankkinut rekisteröinnin virtuaalivaluuttojen vaihtamiseksi muuhun hyödykkeeseen tai toisinpäin. Tätä toimintaa voitaisiin harjoittaa jatkossa ilman MiCA:n mukaista toimilupaa. Tällaisen toiminnan harjoittamiseen saattaa kuitenkin liittyä muun rahoitusmarkkinasääntelyn piiriin kuuluvia elementtejä, kuten maksujen välittämistä.

Finanssivalvonta ei ole rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisen aikana yhtään virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua. Finanssivalvonta on saanut joitain kyselyjä, jotka koskevat virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua. Nämä kyselyt eivät ole johtaneet rekisteröintiin erinäisistä syistä. Yhtenä syynä on ollut se, että suunniteltu virtuaalivaluutta onkin osoittautunut sähköiseksi rahaksi tai rahoitusvälineeksi ja jos liikkeeseenlasku on toteutunut, on noudatettu muuta sektorisääntelyä kuin virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia.

3.2 Toimiluvallisuus, toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla

Kryptovarapalvelujen tarjoaminen toimiluvan nojalla

Kryptovarapalveluja voi tarjota tällä hetkellä rekisteröitymällä Finanssivalvontaan virtuaalivaluutan tarjoaksi. Osa MiCA:ssa luetelluista kryptovarapalveluista ei ole tällä hetkellä sääntelyvaatimusten piirissä. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla on saatettu voimaan EU:n rahanpesudirektiivin edellyttämä rekisteröitymisvelvollisuus. EU:n rahanpesudirektiiviä sovelletaan palveluntarjoajiin, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välisiä vaihtopalveluja ja lompakkopalveluja. Direktiivin 47 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välillä, sekä lompakkopalvelujen tarjoajat ovat rekisteröityjä.

Rekisteröinnin edellytyksistä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 6:ssä. Sen mukaan Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä virtuaalivaluutan tarjoajaksi, jos 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa; 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa; 3) ilmoituksen tekijä on luotettava. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain rahanpesudirektiiviä laajemmasta soveltamisalasta johtuen rekisteröitymisvelvollisuus on muodostunut rahanpesudirektiiviä laajemmaksi. Myös virtuaalivaluutan vaihtopalvelun määritelmä on virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa rahanpesudirektiivistä poikkeava. Määritelmä kattaa myös virtuaalivaluutaa palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen virtuaalivaluutaksi vaihtavat toimijat. Vaihtopalveluna pidetään myös sellaisen markkinapaikan ylläpitämistä, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa edellä tarkoitettua toimintaa. Tällöin laki kattaa myös hajautetut virtuaalivaluutan markkinapaikat, jotka toimivat ilman lompakkopalvelua. Markkinapaikka voi olla monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä tai välityspalvelu.

MiCA:n myötä kryptovarapalvelujen tarjoaminen edellyttää MiCA:n 59 artiklan mukaan pääsääntöisesti toimilupaa, jonka hakemisesta säädetään MiCA:n 63 artiklasta. Poikkeuksen kryptovarapalvelujen toimilupavaatimuksesta muodostavat artiklassa 60 luetellut tietyt finanssiyhteisöt, jotka saavat tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. MiCA:n mukainen kryptovarapalvelun toimilupavaatimus tarkoittaa sitä, että virtuaalivaluutan tarjoajiksi rekisteröityneillä on velvollisuus hakea MiCA:n mukaista toimilupaa kryptovarapalvelun tarjoamista varten, jos ne aikovat edelleen harjoittaa tätä toimintaa. Toimilupavelvollisuudesta lisättäisiin selkeyden vuoksi informatiivinen säännös uuteen kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin. Lisäksi kryptovarapalvelun tarjoamisen muuttuminen toimiluvan varaiseksi edellyttää muutosta FivaL:n 4 §:n 2 momentin mukaiseen toimilupavalvottavien luetteloon.

Kryptovarojen liikkeeseenlaskijat kuuluvat tällä hetkellä virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain rekisteröitymisvelvollisuuden piiriin. Kryptovarojen liikkeeseenlasku ei lähtökohtaisesti edellytä toimilupaa MiCA:n mukaan. Toimilupaa on haettava, mikäli liikkeeseenlaskettava kryptovara on sähkörahatoken tai omaisuusreferenssitoken. MiCA:n artiklojen 16 ja 48 mukaan muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden tai sähkörahatokeneiden tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi ei vaadi toimilupaa. Tällaisten kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi on MiCA:n 4 artiklan mukaan mahdollista oikeushenkilöille, jotka ovat laatineet kryptovaran kuvauksen. Myöskään muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi ei edellytä toimilupaa.

MiCA:n mukaan kryptovaran vaihtoa hyödykkeisiin, kuten kultaan, ei lueta kryptovarapalveluksi, joten tällaisellekaan toiminnalle ei olisi jatkossa toimilupavaatimusta. Kansallisesti ei ole enää tarvetta säätää tällaisten toimijoiden rekisteröitymisvelvollisuudesta. FATF-suositukset eivät edellytä tällaisten toimijoiden rekisteröintiä eikä Finanssivalvonta ole rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisen aikana ainuttakaan liikkeeseenlaskijaa. Jatkossa tällaisia MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettuja liikkeeseenlaskijoita, jotka ovat muita henkilöitä kuin FivaL 4 §:ssä tarkoitettu valvottavia, ja 13 alakohdassa tarkoitettuja tarjoajia, jotka ovat muita henkilöitä kuin FivaL 4 §:ssä tarkoitettuja valvottavia, pidettäisiin FivaL 5 §:n mukaisina muina finanssimarkkinoilla toimivina. Samoin muina finanssimarkkinoilla toimivina pidettäisiin MiCA:n 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitettuja henkilöitä, joka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Muutokset ovat tarpeen, jotta MiCA:n mukaisia valtuuksia ja seuraamuksia voidaan ulottaa myös liikkeeseenlaskijoihin ja tarjoajiin.

Omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijaa ei ole tällä hetkellä määritelty kansallisessa lainsäädännössä. MiCA:n myötä omaisuusreferenssitokeneita voi laskea liikkeeseen, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt hakijalle toimiluvan 21 artiklan mukaisesti. Lisäksi MiCA mahdollistaa luottolaitoksille omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskun ilmoituksen nojalla. Toimilupaa hakeva liikkeeseenlaskija on määritelty MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa. Sillä tarkoitetaan omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa, joka hakee toimilupaa tarjota yleisölle tai hakee lupaa käydä kauppaa kyseisillä kryptovaroilla. Tämä edellyttää muutosta FivaL 4 §:n 2 momentin mukaiseen toimilupavalvottavien luetteloon.

Toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla

Virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki ei mahdollista rahoitussektorin toimijoille virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoamista muutoin kuin rekisteröinnin nojalla. Käytännössä rahoitussektorin toimija on joutunut hakemaan muun toimilupansa rinnalle virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröinnin virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoamista varten. Tällä hetkellä yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on maksulaitoslupa. Kahdella virtuaalivaluutan tarjoajalla on sähkörahan liikkeeseenlaskuun oikeuttava rekisteröinti. Yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on konsernissaan sähkörahayhteisön toimilupa. Yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on konsernissaan vaihtoehtorahaston hoitajan rekisteröinti. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt toimiluvan sähkörahayhteisölle, joka laskee liikkeeseen sähköistä rahaa lohkoketjussa. Tällä sähkörahayhteisöllä on konsernissaan myös yhtiö, jolla on vaihtoehtorahaston hoitajan rekisteröinti. Finanssivalvonta on rekisteröinyt lisäksi yhden vaihtoehtorahaston hoitajan, jonka liiketoiminta liittyy virtuaalivaluuttoihin. Tällä vaihtoehtorahaston hoitajalla ei kuitenkaan ole virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröintiä.

MiCA mahdollistaa tietyille rahoitussektorin toimijoille kryptovarapalvelujen tarjoamisen ilmoituksen nojalla ilman erillistä kryptovarapalvelujen tarjoamista koskevaa toimilupaa. Jatkossa luottolaitos, arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritys, sähkörahayhteisö, rahastoyhtiö, vaihtoehtorahastojen hoitaja ja markkinoiden ylläpitäjä voi tarjota MiCA:n 60 artiklassa määriteltyjä kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Esimerkiksi vaihtoehtorahastojen hoitajat voivat tarjota ilmoituksen nojalla kryptovarapalvelua, joka vastaa sijoitussalkkujen hoitoa ja liitännäispalveluja, jos vaihtoehtorahaston hoitajan toimilupa kattaa tällaiset palvelut sen normaalin toimiluvan perusteella.

MiCA mahdollistaa luottolaitoksille myös omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokenien liikkeeseenlaskun ilmoituksen nojalla (artiklat 16 ja 48). Samoin sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos voi tarjota sähkörahatokeneita yleisölle ja hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilmoituksen nojalla (artikla 48).

MiCA:n myötä kryptovarapalveluja tarjoavat ja omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita liikkeeseenlaskevat rahoitussektorin toimijat voivat tehdä liiketoiminnallisia ratkaisuja siitä, onko niillä erillinen toimilupa kryptovarapalvelujen tarjontaan vai tarjotaanko palveluja ilmoituksen nojalla. Lainvalmistelun yhteydessä käytyjen keskustelujen aikaan tällaisilla toimijoilla ei ollut antaa vielä tarkkaa näkemystä siitä, miten ne tulevat järjestämään liiketoimintansa.

Rajat yli tapahtuva palveluntarjonta

Kansallisesti rahanpesudirektiivin nojalla myönnetty kryptovarapalvelun rekisteröinti on luonut oikeuden tarjota palveluja vain rekisteröinnin myöntäneen jäsenvaltion alueella. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 4 §:n mukainen oikeus tarjota virtuaalivaluuttaan

liittyviä palveluita on Suomessa näin ollen vain Finanssivalvonnan rekisteröimillä virtuaalivaluutan tarjoajilla. Palveluntarjoajat ovat käytännössä joutuneet selvittämään kryptovarapalvelujen tarjoamiseen liittyviä vaatimuksia jäsenvaltiokohtaisesti ja hakemaan tarvittaessa rekisteröinnin useammasta jäsenvaltiosta. Tilanne on vaikeuttanut kryptovarapalvelun tarjoajien pyrkimyksiä laajentaa toimintaansa yli rajojen. Tilanne on saattanut myös johtaa eri maiden sääntelyerojen hyväksikäyttöön.

Finanssivalvonta on muistuttanut muun muassa lehdistötiedotteella³, että vain rekisteröityneet tarjoajat voivat markkinoida virtuaalivaluutaa ja niihin liittyviä palveluita Suomessa. Tällainen palvelujen tarjoamisen muotoja ovat Finanssivalvonnan mukaan esimerkiksi virtuaalivaluutan tai siihen liittyvän palvelun markkinointi kohdennetusti suomalaisille. Näin ollen suomeksi toteutettu ja Suomessa tapahtuva virtuaalivaluuttojen markkinointi on sallittua vain Suomessa virtuaalivaluutan tarjoajaksi rekisteröidyille toimijoille.

Sähkörahatokeneita voi tarjota tällä hetkellä hakemalla Finanssivalvonnasta sähkörahayhteisön toimiluvan. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijat ovat voineet hyödyntää toiminnassaan EU-passia jo ennen MiCA:n soveltamista. Kansallisessa sääntelyssä ei määritellä omaisuusreferenssitokeneita eikä kansallisessa sääntelyssä ole omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskun järjestämistä koskevia säännöksiä.

MiCA:n 65 artikla mahdollistaa kryptovarapalvelujen tarjoamisen ETA-alueella rajan yli. Kryptovarapalvelun tarjoaja, joka aikoo tarjota kryptovarapalvelua useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, ilmoittaa asiasta kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on 10 työpäivän kuluessa välitettävä ilmoituksen mukaiset tiedot vastaanottavien jäsenvaltioiden keskitetyille yhteyspisteille, ESMalle ja EPV:lle. Mahdollisuus hyödyntää niin sanottua EU-passia on merkittävä parannus kryptovarapalvelun tarjoajille. Jatkossa toimijoiden ei ole tarvetta selvittää sääntelyeroja eri jäsenvaltioiden alueella, vaan ne voivat laajentaa palvelujensa tarjontaa sisämarkkinoille ilmoituksen nojalla. Useat lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat ilmaisivat selkeästi aikomuksensa hyödyntää mahdollisuutta EU-passiin niin pian kuin mahdollista.

Palvelujen tarjonta asiakkaan omasta aloitteesta

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukainen rekisteröitymisvelvollisuus ei koske tilanteita, joissa suomalainen asiakas päätyy oma-aloitteisesti ulkomaalaisen palveluntarjoajan verkkosivuille tai kohtaa muuta kuin nimenomaisesti suomalaisille kohdennettua mainontaa kansainvälisillä sivustoilla. Vastaavasti MiCA:n mukaan, jos unioniin sijoittautunut tai unionissa oleva asiakas pyytää omasta yksinomaisesta aloitteestaan kolmannen maan yritystä tarjoamaan kryptovarapalvelua tai -toimintaa, 59 artiklan mukaista toimilupavaatimusta ei sovelleta siihen, että kolmannen maan yritys tarjoaa tuota kryptovarapalvelua tai -toimintaa kyseiselle asiakkaalle.

3.3 Siirtymäsäännös ja yksinkertaistettu toimilupamenettely

MiCA sisältää siirtymäsäännöksen, joka liittyy toimilupamenettelyyn. MiCA:n 143 artiklan 3 kohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30 päivää joulukuuta 2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1

³ <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/lehdistotiedotteet/2021/virtuaalivaluuttoja-saavat-suomessa-markkinoida-vain-tanne-rekisteröityneet-tarjoajat/>

päivään heinäkuuta 2026 tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kesto, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntelykehys, jota sovellettiin ennen 30 päivää joulukuuta 2024, on vähemmän tiukka kuin tämä asetus.

Ennen MiCA:n soveltamisen alkamista kansalliset sääntelykehykset ovat erilaisia eri jäsenvaltioissa. MiCA:n johdantokappaleessa 114 painotetaan, että on olennaista, että niillä jäsenvaltioilla, joilla ei tällä hetkellä ole käytössä vahvoja vakavaraisuusvaatimuksia sääntelykehystensä puitteissa nykyisin toimiville kryptovarapalvelun tarjoajille, on mahdollisuus vaatia, että tällaisiin kryptovarapalvelun tarjoajiin sovelletaan tiukempia vaatimuksia kuin niiden kansallisissa sääntelykehyksissä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden olisi saatava olla soveltamatta tai lyhentää 18 kuukauden pituista siirtymäkautta, jonka ajan kryptovarapalvelun tarjoajien muuten sallittaisiin tarjota palveluja niiden voimassa olevan kansallisen sääntelykehyksen perusteella.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 4 §:n mukaan elinkeinonharjoittaja saa tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita vain, jos se on rekisteröity kyseisen lain mukaisesti virtuaalivaluutan tarjoajaksi. Rekisteröinnin edellytyksistä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 6 §:ssä, jonka mukaan Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä virtuaalivaluutan tarjoajaksi, jos: 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa; 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa; 3) ilmoituksen tekijä on luotettava. Finanssivalvonta ei tarkastele rekisteröinnin yhteydessä virtuaalivaluutan tarjoajan vakavaraisuutta, koska virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei säädetä tarkemmin vakavaraisuusvaatimuksista.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, ESMA, julkaisi 17.10.2023 talous- ja raha-asioiden neuvostolle (ECOFIN) osoitetun kirjeen⁴, jossa ESMA peräänkuuluttaa jäsenvaltioita nimeämään MiCA:n mukaiset valvovat viranomaiset ilman aiheetonta viivytyksiä. ESMA myös toivoo, että kansallista lisäsiirtymäaikaa ei annettaisi enempää kuin 12 kuukautta, jos jäsenvaltiot päättävät hyödyntää lisäsiirtymäaikaa.

Sekä vakavaraisuusvaatimusten puuttuminen virtuaalivaluutan tarjoajista annetusta laista että ESMA:n kannanotto puoltavat sitä, että kansallista lisäsiirtymäaikaa ei joko myönnettäisi lainkaan tai se annettaisiin lyhyempänä kuin MiCA mahdollistaa. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat eivät nostaneet esille tarpeita erilliselle lisäsiirtymäajalle. Toimijat sen sijaan painottivat haluaan päästä hyödyntämään MiCA:n mukaista EU-passia niin pian kuin mahdollista. Finanssivalvonnan rekisteröimien virtuaalivaluutan tarjoajien toiminnan jatkuvuuden turvaaminen siinä tilanteessa, että virtuaalivaluutan tarjoajat hakevat MiCA:n mukaista kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupaa, nousi esille valmistelun yhteydessä. Sitä on tarkasteltu siirtymäajan arvioinnissa.

3.4 Toimivaltaiset viranomaiset

Finanssivalvonta valvoo virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukaisesti rekisteröityjä toimijoita. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain valmistelun kuluessa vaihtoehtoisina

⁴ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-encourages-preparations-smooth-transition-mica>

viranomaisina pidettiin Finanssivalvontaa ja aluehallintovirastoa, jotka valvovat rahoitusmarkkinoilla toimivia yrityksiä. Lainvalmistelun yhteydessä (HE 167/2018 vp) todettiin, että virtuaalivaluutan tarjoajien toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoilla todennäköisesti kasvaa seuraavan vuosikymmenen aikana ja valvontaan liittyy samankaltaisia piirteitä kuin maksulaitosten valvontaan, minkä vuoksi päädyttiin ehdottamaan valvontatehtävän säätämistä Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Kryptovaramarkkinat ovat kehittyneet viime vuosina ja niiden merkitys rahoitusmarkkinoilla on kasvanut. MiCAN mukaiset kryptovarapalvelut ovat pitkälti samoja, mitä Finanssivalvonta jo valvoo virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain nojalla. MiCA mahdollistaa eräiden kryptovarapalvelujen tarjoamisen ilmoituksen nojalla luottolaitoksille, arvopaperikeskukselle, sijoituspalveluyrityksille, markkinoiden ylläpitäjille, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksille, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiöille ja vaihtoehtoisen sijoitusrahaston hoitajille. Luottolaitokset saavat laskea liikkeeseen ilmoituksen nojalla lisäksi omaisuusreferenssitokeneita. Sähkörahatokeneita saavat laskea liikkeeseen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset ja luottolaitokset. Finanssivalvonta toimii myös edellä mainittujen rahoitussektorin toimijoiden valvovana viranomaisena. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että Finanssivalvonta nimetään MiCA:n 93 artiklan mukaisesti toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei aseteta toimijoille vakavaraisuusvaatimuksia. MiCA:n myötä kryptovarapalvelun tarjoajille asetetaan vähimmäispääomavaatimukset, jotka määräytyvät tarjottavan kryptovarapalvelun tyyppin mukaan. Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoilla on lisäksi velvollisuus laatia palautus- ja lunastussuunnitelma MiCA:n artiklojen 46-47 mukaisesti. Toimivaltaisen viranomaisen on tapauksen mukaan ilmoitettava liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisu- ja vakavaraisuusvalvontaviranomaisille lunastussuunnitelmasta. Kun omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija on luottolaitos tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU soveltamisalaan kuuluva yhteisö, toimivaltaisen viranomaisen olisi kuultava asiasta vastaavaa kriisinratkaisuviranomaista. Mainitun kriisinratkaisuviranomaisen olisi voitava tarkastella lunastussuunnitelmaa havaitakseen siinä osatekijät, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti liikkeeseenlaskijan purkamismahdollisuuksiin, liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisustrategiaa tai liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisusuunnitelmassa esitettyjä toimia sekä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle näitä seikkoja koskevia suosituksia. Kriisinratkaisuviranomaisen olisi tällöin voitava myös harkita, onko kriisinratkaisusuunnitelmaan tai kriisinratkaisustrategiaan tarpeen tehdä muutoksia. Kriisinratkaisuviranomainen voi tarkastella lunastussuunnitelmaa havaitakseen lunastussuunnitelmassa toimia, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti liikkeeseenlaskijan purkamismahdollisuuksiin, ja esittää toimivaltaiselle viranomaiselle asiaa koskevia suosituksia.

Edellä mainitut tehtävät eivät edellytä muutoksia Rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin (1195/2014). Lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan Rahoitusvakausviraston tehtäviin kuuluu huolehtia muussa laissa tai asetuksessa sille säädetyistä tehtävistä. MiCA:n 46 ja 47 artiklojen mukaisten tehtävien hoitaminen ei näin ollen edellytä erillistä valtuutusta. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisin ratkaisusta annetun lain (1194/2014, jäljempänä *kriisinratkaisulaki*) 3 luvussa on säädetty kattavasti siitä, että miten Rahoitusvakausvirasto arvioi purettavuutta. Kyseistä lukua voidaan soveltaa lunastussuunnitelman arviointiin, jolloin Rahoitusvakausvirasto käytännössä arvioisi lunastussuunnitelman vaikutuksia laitoksen suunniteltuun kriisinratkaisustrategiaan, oli kyseessä sitten maksukyvyttömyysmenettely tai kriisinratkaisu.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n 1 kohdan mukaan ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää kyseisen lain 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, sen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto,

jos asia koskee Finanssivalvonnan valvottavaa tai virtuaalivaluutan tarjoajaa. Jatkossa kryptovarapalvelujen tarjoajat olisivat toimilupavalvottavia. Virtuaalivaluutan tarjoajan käsitteen käyttäminen lakkaa MiCA:n soveltamisen myötä. Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n 1 kohtaa olisi siksi muutettava siten, että virtuaalivaluutan tarjoajan käsite poistettaisiin. Uudeksi 3 kohdaksi luetteloon olisi lisättävä MiCA:n mukaiset tarjoajat ja kaupan käynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt, joita pidettäisiin jatkossa FivaL 5 §:n mukaisina muina finanssimarkkinoilla toimivina.

3.5 Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista ja EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta

Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista

Finanssivalvonta pitää virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 5 §:n mukaan rekisteriä virtuaalivaluutan tarjoajista. Lain 8 §:ssä säädetään rekisteriin merkittävistä tiedoista ja lain 9 §:ssä niistä rekisteriin merkittävistä tiedoista, joita Finanssivalvonnan on pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla. Yleisesti saatavilla olevia tietoja ovat muun muassa yksityisen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön nimitiedot, toimipaikkojen käyntiosoitteet, rekisteröinnin päivämäärä ja ilmoituksen tekijälle määrätty julkiset varoitukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko. Virtuaalivaluutan tarjoajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi sen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle siitä, että se ei ole tarjonnut tällaisia palveluja edeltävien kuuden kuukauden aikana tai että se on lopettanut toimintansa.

Finanssivalvonta julkistaa verkkosivuillaan tiedot rekisteröidyistä virtuaalivaluutan tarjoajista ja tiedon tarjottavista palvelutyypeistä (lompakkopalvelu, vaihtopalvelu, liikkeeseenlasku). Finanssivalvonnan rekisteröimistä virtuaalivaluutan tarjoajista enemmistö tarjoaa virtuaalivaluutan sekä virtuaalivaluutan vaihtopalvelua että lompakkopalvelua. Kaksi tarjoaa vain virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja yksi vain lompakkopalvelua.

MiCA:n myötä ESMA perustaa rekisterin, johon viedään tiedot kryptovaran kuvauksista, jotka koskevat muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoista, sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoista ja kryptovarapalvelun tarjoajista. Jatkossa sijoittajat löytävät tiedon eurooppalaisista toimiluvan saaneista toimijoista keskitetysti ESMAn rekisteristä, joka on MiCA:n 109 artiklan mukaan julkisesti saatavilla sen verkkosivuilla. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava ESMA:lle kaikista niiden tietoon saatetuista muutoksista. Rekisteriin merkitään myös tiedot kaikista muista omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijoiden sekä kryptovarapalvelun tarjoajien palveluista, jotka eivät kuulu MiCA:n soveltamisalaan. Rekisteriin merkitään näitä palveluja koskeva viittaus sovellettavaan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön. Kyseessä on huomattava parannus nykytilaan, jossa keskitettyä eurooppalaista rekisteriä ei ole tarjolla.

EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta

Virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki ei aseta rajoituksia sillä, mitä muuta toimintaa rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoaja voi harjoittaa. Muun toiminnan harjoittajat ovat sidottuja niihin rajoituksiin, joita toimialaa koskeva sääntely kussakin tapauksessa asettaa. Yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on maksulaitoslupa ja kahdella on sähkörahan liikkeeseenlaskijan rekisteröinti. Lisäksi yhdellä on konsernissa sähkörahayhteisön toimilupa. Näiden nojalla kyseiset toimijat voivat tarjota erilaisia maksupalveluja. Nämä palveluntarjoajat huolehtivat

virtuaalivaluuttaan liittyvän palvelun tarjoamisen yhteydessä tarjottavista maksamisen palveluista itse.

MiCA:n 70 artiklan 4 kohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajat voivat itse tai kolmannen osapuolen välityksellä tarjota tarjoamaansa kryptovarapalveluun liittyviä maksupalveluja edellyttäen, että kryptovarapalvelun tarjoajalla itsellään tai kyseisellä kolmannella osapuolella on direktiivin (EU) 2015/2366 mukainen toimilupa tarjota kyseisiä palveluja. MiCA ei muuta nykytilaa, vaan jatkossakin kryptovarapalveluun liittyvien maksupalvelujen tarjontaan tarvitaan erikseen kryptovarapalvelun toimilupa ja maksulaitoksen toimilupa.

Osa virtuaalivaluutan tarjoajista harjoittaa lainausliiketoimintaa, jossa ne myöntävät vakuudellisia lainoja kryptovarojen toimiessa lainan vakuutena. Lainoja myönnetään sekä institutionaalisille toimijoille että kuluttajille. Osa virtuaalivaluutan tarjoajista ilmaisi olevansa mahdollisesti kiinnostunut tarjoamaan tällaisia lainoja tulevaisuudessa. Osa tarjoaa niitä jo nyt.

Yrityslainojen myöntäminen ei edellytä erillistä rekisteröintiä tai toimilupaa. Kuluttajille lainoja myöntävät virtuaalivaluutan tarjoajat ovat toimijoita, joilla on virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröinnin lisäksi maksulaitoksen toimilupa. Maksulaitoksille on sallittua maksulaitoslain 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tarjota valuutanvaihtopalveluita, luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 a luvussa tarkoitettua tilinsiirtopalvelua sekä muita vastaavia toiminnallisia tai maksupalveluihin läheisesti liittyviä lisäpalveluja. Lisäksi maksulaitos saa harjoittaa muutakin liiketoimintaa, jollei maksulaitoslain 19 §:n 2 momentista muuta johdu. MiCA:n mukainen toimilupa ei muuta nykytilaa eli MiCA:n mukainen kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa ei mahdollista kuluttajaluottojen myöntämistä. Oikeus luottojen myöntämiseen tulisi hankkia erikseen.

Osa virtuaalivaluutan tarjoajista tarjoaa asiantuntijapalveluita, jotka liittyvät pääosin kryptovaroihin tai teknisiin järjestelmiin, joita käytetään kryptovarapalveluissa. Yksi virtuaalivaluutan tarjoaja ilmoitti tarjoavansa myös muuhun kuin rahoitussektoriin liittyviä asiantuntijapalveluja. Nämä toimintamuodot eivät ole luonteeltaan sellaisia, jotka kuuluisivat MiCA:n tarkoittamien toimiluvallisten toimintojen piiriin tai olisivat jonkin unionin oikeuden mukaisia. MiCA:n mukaan muiden palvelujen salliminen perustuu kansalliseen harkintaan ja edellyttää, että siitä säädetään kansallisessa lainsäädännössä (109 artiklan 3 kohdan f alakohta, 4 kohdan 3 alakohta ja 5 kohdan g alakohta). Säännökset jättävät jäsenvaltioiden harkintaan sen, miten toiminnasta tarkemmin säädetään. ESMA:n rekisteriin merkitään tiedot rekisteriin merkityn toimijan palveluista, jotka eivät kuulu MiCA:n soveltamisalaan. Näiden tietojen osalta rekisteriin on merkittävä viittaus sovellettavaan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön.

MiCA:n tarkoituksena on, että kryptovarapalvelun tarjoajat, sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijat ja omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijat voivat tarjota asiakkailleen laajan valikoiman palveluja. MiCA:n vakavaraisuussäännökset eivät kuitenkaan huomio tällaisen toiminnan aiheuttamia riskejä, jotka voisivat heijastua kielteisesti toimijan kykyyn tarjota palveluja asiakkaiden etujen vaarantumatta. MiCA ei ota kantaa siihen, onko kansallisen lainsäädännön perusteella sallitusta toiminnasta otettava maininta toimilupaan. Se edellyttää kuitenkin, että näistä palveluista toimitetaan tiedot ESMALLE.

Mualla rahoituspalvelujen tarjoajia koskevassa sääntelyssä on aiemmin omaksuttu käytäntöjä, joissa toteutetaan erilaisten oheispalvelujen kirjaaminen toimilupaan. Sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa ja sijoitusrahastolain (213/2019) 2 luvun 2 §:n 1 momentissa oikeus harjoittaa muuta toimintaa kuin sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan verrattavaa tai siihen läheisesti liittyvää toimintaa tai oikeus harjoittaa sijoitusrahastotoimintaan olennaisesti liittyvää toimintaa kirjataan toimilupaan yleisellä tasolla.

Tämän ohella on omaksuttu käytäntöjä, joissa muiden palvelujen tarjoamista ei kirjata toimilupa. Esimerkiksi maksulaitoslain 9 §:n 2 momentin mukaan maksulaitos saa harjoittaa muutakin liiketoimintaa, jollei 19 §:n 2 momentista muuta johdu. Maksulaitoksen toiminta on järjestettävä luotettavalla tavalla eikä maksulaitos saa ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa maksulaitoksen vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Finanssivalvonnalla on maksulaitoslain 19 §:n 2 momentin nojalla oikeus rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että maksulaitos ei tarjoa maksupalvelun lisäksi muuta kuin maksulaitoslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluja, mikäli muuta liiketoimintaa, toimintaa ja riskienhallintaa ei ole muutoin ole mahdollista järjestää riittävän luotettavasti.

Toimiluvan hakija esittää aina Finanssivalvonnalle selvityksen toimilupahakemuksen tai myöhemmin jatkuvan valvonnan yhteydessä siitä, mitä suunniteltu toiminta pitää sisällään. Finanssivalvonta arvioi tapauskohtaisesti toiminnan sallittavuuden sääntelyn kannalta. Toimintamalli edistää sitä, että toimilupien rajat eivät hämärry ja että valvojalla on mahdollisuus arvioida, että suunniteltua toimintaa tullaan harjoittamaan sääntelyn edellyttämällä tavalla.

Maksulaitoslaissa omaksuttua lähestymistapaa muun toiminnan sallittavuudessa voidaan pitää perusteltuna myös kryptovarapalvelujen tarjoamisen yhteydessä, koska osalla Finanssivalvonnan rekisteröimistä virtuaalivaluutan tarjoajista on lisäksi maksulaitoksen toimilupa. Tärkeää on huolehtia samalla siitä, että muu liiketoiminta ei vaaranna asiakkaiden etua ja asiakkaan suojan toteutumista.

3.6 Osaamisen ja pätevyyden kriteerien arviointi

MiCAn 81 artiklan 7 alakohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka tarjoavat kryptovaroja koskevaa neuvontaa, on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat niiden puolesta kryptovaroja tai kryptovarapalvelua koskevaa neuvontaa tai tietoa, on tarvittava osaaminen ja pätevyys velvollisuuksiensa täyttämiseen. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet. ESMA:lla on velvollisuus laatia ohjeet osaamisen ja pätevyyden arvioimista varten 30.12.2024 mennessä. Laki virtuaalivaluutan tarjoajista ei pidä sisällään vaatimuksia osaamiselle ja pätevyydelle.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (jäljempänä, Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivi, 2014/65/EU) pitää sisällään vastaavankaltaisen edellytyksen. Sen täytäntöönpano on toteutettu sijoituspalvelulaissa siten, että Finanssivalvonnalle on annettu määräyksenantovaltuus täsmentää direktiivin yleisluonteista säännöstä. Samalla Finanssivalvonnalle on asetettu edellytys ottaa määräyksen valmistelun yhteydessä huomioon ESMA:n ohjeet tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi. Finanssivalvonta on antanut tällaiset määräykset määräys- ja ohjekokoelmassaan, joka koskee sijoituspalvelun toiminnan järjestämistä ja menettelytapoja (Määräykset ja ohjeet 7/2018). Vastaavaa toimintatapaa on tarkoituksenmukaista noudattaa myös MiCA:n 81 artiklan 7 kohdan kriteerien kansallisessa julkaisemisessa.

3.7 Salassapitovelvollisuus

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei ole säännöksiä, jotka koskevat virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaiden taloudelliseen asemaan, yksityisen henkilökohtaisiin oloihin tai liikesalaisuuteen liittyvää salassapitoa. MiCA:ssa ei myöskään säännellä palveluntarjoajien ja asiakkaiden välisestä salassapitovelvollisuudesta ja sen suojasta. MiCA:n 1 artiklan 1 kohdassa luetellaan sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta olennaiset kysymykset, joista on tarpeen säätää yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa. Niihin ei kuulu palveluntarjoajan ja tämän asiakkaan

välinen salassapito ja sen suoja, minkä vuoksi siitä ei ole estettä säännellä kansallisesti. Salassapitovelvollisuus on laajalti omaksuttu kotimaisessa rahoitusmarkkinasääntelyssä ja sitä koskevat säännökset ovat esimerkiksi sijoituspalveluyritysten, vaihtoehtorahastojen hoitajien, joukkorahoituspalvelun tarjoajien ja luottolaitosten toimintaa koskevassa sääntelyssä. Nämä voivat ilmoituksen perusteella oman toimilupansa rajoissa tarjota eräitä kryptovarapalveluja. Näistä syistä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin ehdotetaan erillistä säännöstä salassapidosta, suostumuksen käytöstä tietojen luovutuksessa sekä rangaistussäännöstä, joka koskee salassapitovelvollisuuden rikkomista. Muun rahoitusmarkkinasääntelyn antamisajankohdasta johtuen niiden salassapitosäännöksissä ei ole huomioitu viimeisintä perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä, joka koskee suostumuksen käyttämistä suojakeinona. On tarpeen arvioida suostumuksen käyttämistä koskevan täsmennyksen lisäämistä myös muualle rahoitusmarkkinasääntelyyn, kun säännöksiä tarkastellaan uudelleen.

3.8 Sisäpiiritiedon julkistaminen

Sisäpiiritiedon julkistamissäännökset olisivat kryptovarojen liikkeeseenlaskijoille ja tarjoajille uusia ja vastaavia säännöksiä ei ole virtuaalivaluutan tarjoajist annetussa laissa. MiCA:n 88 artiklassa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta. Sisäpiiritieto määritellään asetuksen 87 artiklassa. MiCA:n 88 artiklan 1 kohdan mukaan liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden on ilmoitettava yleisölle mahdollisimman pian niitä suoraan koskevasta sisäpiiritiedosta siten, että yleisöllä on nopea pääsy kyseiseen tietoon ja että tietoa voidaan arvioida perusteellisesti, asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti yleisön keskuudessa. Liikkeeseenlaskijat, tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt eivät saa yhdistää sisäpiiritiedon julkistamista toimintansa markkinointiin. Liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden on julkaistava ja säilytettävä verkkosivustollaan vähintään viiden vuoden ajan kaikki sisäpiiritiedot, jotka niiden on julkistettava.

MiCA:n 88 artiklan 2 kohdan mukaan liikkeeseenlaskijat, tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt voivat omalla vastuullaan lykätä sisäpiiritiedon julkistamista yleisölle, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: tiedon välitön julkistaminen todennäköisesti vaarantaisi liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden oikeudet edut, julkistamisen lykkääminen ei todennäköisesti johtaisi yleisöä harhaan ja liikkeeseenlaskijat, tarjoajat tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt pystyvät takaamaan tiedon säilymisen luottamuksellisenä.

MiCA:n 88 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaan liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön on lykätessään sisäpiiritiedon julkistamista ilmoitettava tästä toimivaltaiselle viranomaiselle ja annettava välittömästi tiedon julkistamisen jälkeen toimivaltaiselle viranomaiselle kirjallinen selvitys artiklan 2 kohdassa säädettyjen lykkäämisen edellytysten täyttymisestä. Artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaihtoehtoisesti säätää, että tällainen selvitys on annettava ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Vastaavanlainen liikkumavaran sisältävä säännös sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämistä koskevan selvityksen toimittamisesta pyydettyä sisältyy myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 596/2014/EU markkinoiden väärinkäytöstä (*markkinoiden väärinkäyttöasetus*, MAR) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta 17 artiklan 4 kohtaan. MAR:n jättämän liikkumavaran osalta on kansallisessa lainsäädännössä päädytty käytäntöön, jossa selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä (arvopaperimarkkinalain (746/2012) 6 luvun 2 §). MiCA:n

ja MAR:n sisältämän selvityksen toimittamisvelvollisuuden samankaltaisuuden vuoksi olisi myös MiCA:n osalta tarkoituksenmukaista omaksua MAR:ia vastaava käytäntö kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotettu käytäntö olisi siten yhdenmukainen MAR:n implementoinnin yhteydessä omaksutun Finanssivalvonnan tiedonantovelvollisuuden valvontakäytännön kanssa.

3.9 MiCA:n mukaiset toimivaltuudet

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukaiset Finanssivalvonnan toimivaltuudet rajoittuvat ilman rekisteröintiä tapahtuvan virtuaalivaluutan tarjonnan kieltämiseen (15 §), rekisteristä poistamiseen (16 §) ja kieltoon jatkaa toimintaa, kunnes laiminlyönti on korjattu (17 §). Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat muita finanssisektorin toimijoita, joten lisäksi soveltuvat näitä koskevat FivaL:n toimivaltuudet.

MiCA:n VII osaston 1 luvussa säädetään toimivaltaisten viranomaisien valtuuksista ja toimivaltaisten viranomaisien, EPV:n ja ESMAn välisestä yhteistyöstä. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat MiCA:n mukaisten tehtävien ja velvollisuuksien suorittamisesta. Toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti vähintään MiCA:n 94 artiklan mukaiset valtuudet. Kyseisissä valtuuksissa korostuvat kryptovarojen ja kryptovarapalvelujen erityispiirteet ja ne ovat nykyisiä virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiä huomattavasti laaja-alaisempia, mutta periaatteiltaan monilta osin nykyisiä Finanssivalvonnan valvontavaltuuksia vastaavia. EU:n kryptovara-asetuksessa kansallisesti säädettäväksi edellytetyt vähimmäistoimivaltuudet ovat luonteeltaan merkittävällä tavalla elinkeinonharjoittajan vapauksiin puuttuvia. Kyseessä on täysharmonisoitu toimivaltasääntely, joka ei pääosin sisällä kansallista liikkumavaraa. EU:n kryptovara-asetuksen mukaiset vähimmäistoimivaltuudet ovat poikkeuksellisen laajoja myös muuhun rahoitusmarkkinasääntelyyn verrattuna. Asetuksella on haluttu luoda keinot puuttua kryptovaramarkkinoiden epäkohtiin vahvimmillä mahdollisilla toimivaltuuksilla, jotka on kirjoitettu paikoin hyvin avoimin muotoiluun, jotta niitä voitaisiin soveltaa mahdollisimman monissa tilanteissa.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia ketä tahansa henkilöä toimittamaan tietoja ja asiakirjoja, joilla toimivaltaiset viranomaiset katsovat voivan olla merkitystä tehtäviensä suorittamisen kannalta. Kyseinen valtuus sisältyy Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 1 ja 4 momenttiin ja 19 §:n 3 momenttiin.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoaminen kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta on rikottu. Alakohdan c mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kryptovarapalvelujen tarjoaminen, jos ne toteavat, että asetusta on rikottu. Alakohdan d mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen, jotta voidaan varmistaa asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suoja tai markkinoiden häiriötön toiminta. Alakohdan e mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkaista tieto siitä, että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan. Alakohdan f mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoaminen, jos toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne on sellainen, että kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etuja. Alakohdan g mukaan

toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle tapauksissa, joissa kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa peruutetaan MiCA:n 64 artiklan mukaisesti, edellyttäen, että asiakkaat ja kryptovarapalvelun tarjoaja, jolle sopimukset on tarkoitus siirtää, antavat suostumuksensa. Edellä lueteltujen alakohtien mukaiset valtuudet ovat uusia ja ne kohdistuvat ainoastaan kryptovarapalvelun tarjoamiseen. Sen vuoksi valtuuksien sijoittaminen ehdotettavaan lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimilupaa, valtuudet määrätä toiminta lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista. Kyseinen MiCA:n valtuus antaa mahdollisuuden nopeaan puuttumiseen ja valtuus on uusi vain kryptovarapalvelujen tarjoajiin kohdistuva valtuus. Sen vuoksi valtuuden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseensa, jos ne toteavat, että kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja. Alakohdan j mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja, jos se on tarpeen rahoitusvakauden varmistamiseksi tai kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojaamiseksi. Alakohtien i, j ja k valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCAssa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan l alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai niiden ottaminen kaupankäynnin kohteeksi kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että asetusta on rikottu. Alakohdan m mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai niiden ottaminen kaupankäynnin kohteeksi, jos ne toteavat, että asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta rikotaan. Alakohdan n mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että asetusta on rikottu. Alakohdan o mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kaupankäynti kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos ne toteavat, että tätä asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta rikotaan. Alakohdan p mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai kieltää markkinointiviestintä, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä astusta on rikottu. Alakohdan q mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai

keskeyttämään markkinointiviestintä kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta on rikottu. Alakohtien l–q valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCassa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan r alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata tämän asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan. Alakohdan s mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin, jotta voidaan varmistaa kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suoja tai markkinoiden häiriötön toiminta. Alakohdan t mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja, keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos ne katsovat, että tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne on sellainen, että kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen vastaista. Alakohdan u mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta, valtuudet määrätä toiminta lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista. Alakohtien r–u valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCassa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoamisesta olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan v alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet toteuttaa minkä tahansa tyyppisiä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tarjoaja tai kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö, omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskija taikka kryptovarapalvelun tarjoaja noudattaa tätä asetusta, mukaan lukien valtuudet vaatia lopettamaan käytäntö tai toiminta, jonka toimivaltaiset viranomaiset katsovat olevan ristiriidassa tämän asetuksen kanssa. Kyseinen valtuus sisältyy pääosin FivaL:n 27 §:ään ja 33 §:ään. FivaL:n 27 § mahdollistaa toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisen esimerkiksi tilanteissa, joissa esimerkiksi valvottavan hoidossa on muuten todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen vaarantaisi vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen. Lisäksi FivaL:n 33 § mahdollistaa toimeenpanonkieltojen ja oikaisukehotuksen antamisen. MiCA:n mukaisista toimijoista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettut liikkeeseenlaskijat ja 13 alakohdassa tarkoitettut tarjoajat olisivat jatkossa muita finanssimarkkinoilla toimivia. Alakohdan v toimeenpano edellyttää, että FivaL 27 §:n 5 momentin luetteloon lisätään liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan w alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia tai tutkimuksia muissa tiloissa kuin luonnollisten henkilöiden yksityisasunnoissa ja tätä varten valtuudet päästä tiloihin asiakirjoihin ja muihin tietoihin tutustumiseksi niiden muodosta riippumatta. Alakohdan x mukana

toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet ulkoistaa tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajille tai asiantuntijoille. Alakohdan w valtuus sisältyy FivaL 34 §:ään. Alakohdan x mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuus ulkoistaa tarvittaessa koko tarkastus. Valtuus on tältä osin uusi ja se on tarkoituksenmukaista toteuttaa erillisenä säännöksenä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan y alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia luonnollisen henkilön poistamista omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmästä hallintoelimestä. FivaL 28 §:ssä säädetään johdon toiminnan rajoittamisesta. FivaL:n 28 §:n 1 momentin kielto on määräaikainen, joten se ei toteuta täysin alakohdan y vaatimusta, minkä vuoksi sanottuun pykälään olisi otettava nimenomainen säännös pysyvästä kiellosta, joka kohdistuu omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimestä toimivaan luonnolliseen henkilöön, joka on toistuvasti rikkonut MiCA:n 89-91 artiklan säännöksiä.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan z alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava valtuudet pyytää ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia kryptovaroihin liittyvän positionsa tai vastuunsa pienentämiseksi. Alakohdan z valtuus on uusi. FivaL:n 37 d §:ssä on vastaavanlainen valtuus, joka koskee hyödykejohtannaispositioiden valvontaa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi kryptovaraposition valvontaa koskeva 37 g §, johon valtuus sisällytettäisiin. MiCAN sanamuodon mukaan toimivaltaisella viranomaisella tulee olla vähimmillään oikeus pyytää ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia. Tehokkaan valvonnan varmistamiseksi on kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus velvoittaa ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan aa alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet, jos muita tehokkaita keinoja tämän asetuksen rikkomisen lopettamiseksi ei ole ja jotta riski vakavan vahingon aiheutumisesta asiakkaiden tai kryptovarojen haltijoiden eduille voitaisiin välttää, valtuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, myös pyytämällä kolmatta osapuolta taikka viranomaista toteuttamaan nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on i) poistaa sisältöä tai rajoittaa pääsyä verkkorajapintaan tai määrätä selkeän varoituksen antamisesta kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille ja kryptovarojen haltijoille verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä; ii) määrätä säilytyspalvelun tarjoaja poistamaan verkkorajapinta taikka estämään pääsy siihen tai rajoittamaan sitä; tai iii) määrätä verkkotunnusrekisteri tai -välittäjä poistamaan täydellinen verkkotunnus ja sallia asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen rekisteröidä se. Verkkorajapinnalla tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan 38 alakohdan mukaan mitä tahansa ohjelmistoa, mukaan lukien verkkosivusto, verkkosivuston osa tai sovellus, jota tarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja ylläpitää tai jota ylläpidetään sen puolesta ja jonka tarkoituksena on antaa kryptovarojen haltijoille pääsy sen kryptovaroihin ja asiakkaille pääsy kryptovarapalveluihin. Vastaavan tyyppinen valtuus sisältyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2017/2394, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta (jäljempänä *CPC-asetus*). CPC-asetuksen mukaiset valtuudet on saatettu voimaan lailla kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020), jonka 12 §:ssä säädetään verkkorajapintaan ja verkkotunnuksiin liittyvästä toimivaltuudesta. Kyseinen säännös ei riitä kattamaan alakohdan aa) mukaisia valtuuksia. Asiakkailta tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 39 mukaan luonnollisten henkilöiden lisäksi myös oikeushenkilöä, jolle kryptovarapalvelun tarjoaja tarjoaa kryptovarapalveluja. Sen vuoksi valtuuden sijoittaminen kryptopalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin olisi tarkoituksenmukaisinta.

Toimivaltainen viranomainen voi pyytää tuomioistuinta päättämään MiCA:n 94 artiklan 1 ja 2 kohdan valtuuksista, jos kansallisessa lainsäädännössä näin edellytetään. Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain valmistelun yhteydessä arvioitiin, tulisiko verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvien toimivaltuuksien käyttämisestä päättäminen uskoa tuomioistuimelle. Tähän ei kuitenkaan päädytty, vaan ottaen huomioon valtuuden käyttötarkoitus eli mahdollisuus reagoida nopeasti ilmeisiin lainrikkomuksiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa kuluttajien yleiselle edulle, asianmukaisena pidettiin, että käytöstä voi päättää viranomainen itse.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan ab alakohdan mukana toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kyseinen valtuus on uusi ja se on tarkoituksenmukaisinta lisätä ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava asetuksen VI osaston mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien lisäksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti tiettyjä muita valvonta- ja tutkintavaltuuksia. VI osasto koskee kryptovaroihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet tutustua mihin tahansa asiakirjaan ja tietoon sen muodosta riippumatta ja saada tai ottaa jäljennös siitä. Säännöksen mukaisista valtuuksista säädetään FivaL 21 ja 24 §:ssä. FivaL 21 § ei kuitenkaan nykymuodossa kata kryptovaramarkkinoilla tapahtuvien väärinkäytösten tutkintaa. Pykälää on tältä osin täydennettävä.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tai pyytää tietoja kaikilta henkilöiltä, myös niiltä, jotka osallistuvat toimeksiantojen välittämiseen tai asianomaisten toimien toteuttamiseen, sekä heidän päämiehiltään ja tarvittaessa kutsua tällainen henkilö kuultavaksi tietojen saamiseksi. Oikeudesta saada tietoja säännöksessä tarkoitetuilta kaikilta henkilöiltä säädetään FivaL 21 §:ssä. Pykälä ei kata kryptovaramarkkinoilla tapahtuvien väärinkäytösten tutkintaa. Säännöstä on tältä osin täydennettävä. Oikeudesta kutsua henkilö kuultavaksi säädetään puolestaan FivaL 22 §:ssä. Valtuuteen kutsua henkilö kuultavaksi ei ole katsottu sisältyvän henkilölle velvollisuutta saapua viranomaisen kuultavaksi (esimerkiksi HE 65/2016 vp, s. 26).

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet päästä luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tiloihin asiakirjojen ja tietojen takavarikoimiseksi niiden muodosta riippumatta, jos voidaan perustellusti epäillä, että asiakirjoilla tai tiedoilla, jotka liittyvät tarkastuksen tai tutkimuksen kohteeseen, voi olla merkitystä todistettaessa sisäpiirikauppoja tai markkinoiden manipulointia. Finanssivalvonnalle ei ole säädetty nimenomaista oikeutta takavarikointiin. FivaL 24 § 3 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on kuitenkin oikeus saada 19, 21 ja 23 §:ssä tarkoitetuilta henkilöiltä ja yrityksiltä tarkastettavakseen asiakirjat ja tallenteet, jotka sisältävät mainitussa pykälässä tarkoitettuja tietoja. FivaL 19 §:n 3 momentin ja 21 §:n 2 momentin nojalla Finanssivalvonnan tietojensaantioikeus kohdistuu jo nykyisin yksilöityjen valvonta- ja liiketoimien osalta kaikkiin niihin henkilöihin, joilla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan valvonnan kannalta välttämätöntä tai tarpeellista tietoa. MAR:n mukaisten Finanssivalvonnan tutkintavaltuuksien säätämisen yhteydessä on todettu, että valtuuksien riittävyyttä tullaan takavarikon osalta arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa (HE 65/2016 vp, s. 26). Tässä yhteydessä ei ole perusteltua arvioida asiaa toisin. Siten FivaL:iin ei ehdoteta lisättävän säännöstä Finanssivalvonnan oikeudesta takavarikkoon.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet viedä asioita tuomioistuimeen syytetoimia varten. Kansallisesta rikosprosessuaalisesta näkökulmasta tarkasteltuna Finanssivalvonnan rooli rajoittuu kyseisen kohdan osalta oikeuteen saattaa asioita rikostutkinnan kohteeksi. Tämä oikeus Finanssivalvonnalla on ilman lain nimenomaista säännöstä. Toisaalta Finanssivalvonnalla on FivaL 3 c §:n mukaisesti velvollisuus ilmoittaa viipymättä viranomaisille, jos se havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää rikollisiin tarkoituksiin.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä rikkomista ja jos näillä tiedoilla saattaa olla merkitystä tutkittaessa 88–91 artiklan rikkomista. Kyseisissä artikloissa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laiton ilmaisemista koskevasta kiellosta sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta. Vastaava tutkintasäännös sisältyy useisiin muihinkin EU:n rahoituspalveluita koskeviin direktiiveihin ja asetuksiin. MAR:n mukaisten tutkintavaltuuksien täytäntöönpanon yhteydessä on todettu, että Suomessa perustuslain 10 §:n yksityiselämän suojaa ja luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevien säännösten vuoksi Finanssivalvonnalle ei ole kyseistä valtuutta annettu. Suomessa oikeus saada televalvontatietoja on pakkokeino-laissa (806/2011) säädetty edellytyksin ainoastaan poliisilla, joka voi törkeissä sisäpiiritiedon väärinkäyttöepäilyissä tai markkinoiden manipulointiepäilyissä saada tuomioistuimelta luvan televalvontatietoihin. Käytännössä kyseistä valtuutta voidaan käyttää nykyisin vain siten, että poliisi käynnistää asiassa esitutkinnan ja pyytää luvan tuomioistuimelta televalvontatietojen saamiseksi. Samalla on todettu, että nykyisten pakkokeinovaltuuksien riittävyttä tullaan arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa (HE 65/2016 vp, s. 27). MAR:n täytäntöönpanon yhteydessä valittua lähestymistapaa ei ole tässä yhteydessä perusteltua lähteä ilman perusteellista arviointia Finanssivalvonnan nykyisten tutkintavaltuuksien riittävyydestä muuttamaan. Siten FivaL:iin ei ehdoteta lisättäväksi Finanssivalvonnalle oikeutta vaatia televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, kun se tutkii asetuksen 88–91 artiklan rikkomista. Tältä osin on huomattava, että asetuksen säännöksen mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava kyseinen valtuus kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa. Kansalliseen pakkokeinolainsäädäntöön ei sisälly Finanssivalvonnalle oikeutta vaatia tietoliikennetietoja. Näin ollen ratkaisua jättää tällainen valtuus Finanssivalvonnalle kansallisesti säätämättä on pidettävä asetuksen perusteella mahdollisena.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia omaisuuden jäädyttämistä tai takavarikoimista taikka molempia. Kuten jo edellä c alakohdan säännöksen yhteydessä esitettiin, Finanssivalvonnalle ei ole säädetty laissa nimenomaista oikeutta tehdä tai vaatia takavarikointia. Finanssivalvonnalla on kuitenkin oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun tai rikemaksun maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 7 luvussa.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä väliaikainen ammattoimintakielto. FivaL 27 ja 28 § sisältävät jo nykyisin valtuudet rajoittaa toimiluvan mukaista toimintaa sekä johdon toimintaa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on FivaL 71 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan oikeus luovuttaa tietoja syyttävälle viranomaiselle liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määrittämiseksi.

MiCAn 94 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaisella viranomaisella on oltava valtuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yleisölle on tiedotettu asianmukaisesti, muun muassa oikaisemalla ilmaistu väärä tai harhaanjohtava tieto esimerkiksi vaatimalla tarjoajaa, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai liikkeeseenlaskijaa taikka toista henkilöä, joka on julkaissut tai levittänyt väärä tai harhaanjohtavia tietoja, julkaisemaan oikaisu. Kyseinen valtuus sisältyy osin FivaL 33 §:ään. Ehdotettavaan lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista ehdotetaan kuitenkin lisättävän säännös Finanssivalvonnan valtuudesta antaa kielto- ja oikaisupäätös asetuksen vastaisen toiminnan osalta. Ehdotettu säännös on tarpeen siksi, että FivaL 33 § soveltuu vain kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin henkilöihin.

MiCA:n 94 artiklan 7 kohdan mukaan henkilön, joka saattaa toimivaltaisen viranomaisen saataville tietoja tämän asetuksen mukaisesti, ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, joka on asetettu sopimuksella taikka lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä, eikä kyseistä henkilöä saa asettaa minkäänlaiseen vastuuvollisuuteen tällaisen ilmoituksen osalta. Finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnessa säädetään FivaL 71 a §:ssä ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomuksiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnessa (1447/2016).

MiCA:n 98 artiklan mukaan, jos tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö, omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskija taikka kryptovarapalvelun tarjoaja harjoittaa muuta kuin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä yhteistyötä niiden viranomaisten kanssa, jotka vastaavat tällaisten muiden toimien valvonnasta unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla, veroviranomaiset ja kolmansien maiden asiaankuuluvat valvontaviranomaiset mukaan luettuina. MiCAn 100 artiklan 1 kohdan mukaan kaikki toimivaltaisten viranomaisten välillä tämän asetuksen mukaisesti vaihdettavat tiedot, jotka koskevat liiketoiminta- tai toimintaolosuhteita ja muita taloudellisia tai henkilökohtaisia asioita, on katsottava luottamuksellisiksi ja niihin on sovellettava salassapitovelvollisuutta koskevia vaatimuksia, paitsi jos toimivaltainen viranomainen ilmoittaa tietoja toimittaessaan, että tällaiset tiedot saa ilmaista, tai jos niiden ilmaiseminen on tarpeen oikeudellisia menettelyjä varten tai kansallisen verolainsäädännön tai rikosoikeuden piiriin kuuluvissa tapauksissa. MiCAn 98 ja 100 artiklan säännökset soveltuvat suoraan Finanssivalvontaan sillä perusteella, että se on MiCA:ssa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

MiCA:n 102 artiklassa säädetään turvaamistoimenpiteistä tilanteissa, joissa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on selkeät ja todennettavissa olevat perusteet epäillä, että tarjoajan tai kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan taikka kryptovarapalvelun tarjoajan toiminnassa on sääntöjenvastaisuuksia. Näissä tilanteissa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi ilmoitettava havainnoistaan kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ESMA:lle. Artiklassa säädetään myös toimenpiteistä tilanteessa, jossa rikkomisen muodostavat sääntöjenvastaisuudet jatkuvat kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toteuttamista toimenpiteistä huolimatta. Tällaisiin vastaanottavan jäsenvaltion valvojan toimenpiteisiin sisältyy se, että tarjoajaa, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä, omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa estetään harjoittamasta muuta toimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta ESMA:lle ja tarvittaessa EBAlle ilman aiheetonta viivytystä. ESMA ja mukana ollessaan EBA ilmoittavat

asiasta komissiolle ilman aiheetonta viivytystä. Artiklan säännös soveltuu Finanssivalvontaan sillä perusteella, että se on MiCA:ssa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

3.10 Rikkomuksista ilmoittaminen

MiCA:n 116 artiklan mukaan asetuksen rikkomisesta ilmoittamiseen ja tällaisesta rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojeluun sovelletaan direktiiviä (EU) 2019/1937, jäljempänä *ilmoittajansuojeludirektiivi*. Ilmoittajansuojeludirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetulla lailla (1171/2022), jäljempänä *ilmoittajansuojelulaki*. MiCA:n 147 artiklassa muutetaan ilmoittajansuojeludirektiiviä siten, että sen soveltamisalaa koskevaan liitteeseen lisätään MiCA-asetuksen rikkominen. Sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus seuraa siten MiCA:n mukaiselle toimilupavaltavalle ilmoittajansuojelulaista, jonka 2 §:n soveltamisalasäännöksessä viitataan ilmoittajansuojeludirektiivin liitteeseen. Jos kuitenkin kyseessä on esimerkiksi sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa kryptovarapalveluita sijoituspalveluyrityksen toimiluvalla MiCA:n edellyttämän ilmoituksen Finanssivalvonnalle tehtyään, sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus perustuu sijoituspalvelulain (747/2012) 6 b luvun 13 §:ään. Tällaista ilmoituskanavaa voidaan käyttää myös MiCA:n säännösten rikkomisesta ilmoittamiseen. Edellä sanottu koskee muitakin sellaisia toimiluvallisia finanssimarkkinatoimijoita, jotka voivat tarjota kryptovarapalveluita Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen nojalla, ja joille ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus seuraa sektorikohtaisesta lainsäädännöstä ilmoittajansuojelulain sijasta.

Ilmoittajansuojelulain 7 §:n mukaista ilmoituskanavien porrasteisuuden vaatimusta ei sovellettaisi finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta ilmoittamiseen. Ilmoittajansuojelun osalta Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a § ja sen nojalla annettu valtiovarainministeriön asetus mahdollistavat sen, että finanssisektorin sääntelyyn kohdistuvista rikkomusepäilyistä ei ensisijaisesti tarvitse ilmoittaa sisäisen ilmoituskanavan kautta. Ilmoittaja voisi siten valintansa mukaan tehdä ilmoituksen toimijan sisäiseen ilmoituskanavaan tai Finanssivalvonnan ylläpitämään ilmoituskanavaan. Tämä vastaa ilmoittajansuojeludirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä omaksuttua sääntelyratkaisua finanssimarkkinasääntelyn rikkomisesta ilmoittamisesta (HE 147/2022 vp, s. 63).

MiCA:n 94 artiklan 7 kohdan mukaan henkilön, joka saattaa toimivaltaisen viranomaisen eli Finanssivalvonnan saataville tietoja tämän asetuksen mukaisesti, ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, joka on asetettu sopimuksella taikka lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä, eikä kyseistä henkilöä saa asettaa minkäänlaiseen vastuuvuorollisuuteen tällaisen ilmoituksen osalta. Finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa säädetään FivaL 71 a §:ssä ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomuksiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa (1447/2016).

FivaL:n 71 §:ään sisältyy säännökset Finanssivalvonnan oikeudesta ja velvollisuudesta luovuttaa tietoja. Voimassa olevan FivaL:n 71 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi. Finanssivalvonnalla voi kuitenkin käytännössä olla tarve tehdä yhteistyötä työsuojeluviranomaisten kanssa muissakin kuin

markkinoiden väärinkäyttöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, joissa sille on ilmoitettu finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa ilmoittajaan mahdollisesti kohdistetaan ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä vastatoimia. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kattaa Finanssivalvonnan oikeuden luovuttaa työsuojeluviranomaiselle tietoja kaikkien sellaisten ilmoitusten yhteydessä, jotka sille tehdään finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa ilmoittajaan mahdollisesti kohdistetaan ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia.

3.11 Toimivaltaisten viranomaisten määräämät hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet sekä rikosoikeudelliset seuraamukset

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 17 §:ssä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajaa koskevista muista seuraamuksista. Lainkohdan 1 momentin mukaan, jos virtuaalivaluutan tarjoaja olennaisesti laiminlyö noudattaa, mitä sen velvollisuudeksi 8 §:n 2 momentissa tai 10, 11 taikka 13 §:ssä säädetään, eikä laiminlyöntiä ole korjattu Finanssivalvonnan asettamassa kohtuullisessa ajassa, Finanssivalvonta voi kieltää virtuaalivaluutan tarjoajaa jatkamasta toimintaansa, kunnes laiminlyönti on korjattu. Finanssivalvonta voi asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakon. Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä julkinen varoitus säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain seuraamukset ovat hyvin suppeita verrattuna MiCAN mukaisiin seuraamuksiin, jotka on määritelty 111 artiklassa.

MiCAN 111 artiklan kohdan 2 mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet toteuttaa asianmukaisia hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä ainakin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Alakohta a koskee 4–14 artiklan rikkomista, alakohta b 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 artiklan rikkomista, alakohta c 48–51, 53, 54 ja 55 artiklan rikkomista ja alakohta d 59, 60, 64 ja 65–83 artiklan rikkomista. MiCAN 111 artiklan kohdan 2 alakohdan a mukaan on oltava valtuus antaa julkinen ilmoitus, josta käy ilmi vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne. Julkisella ilmoituksella tai varoituksella on EU-säädösten täytäntöönpanossa tarkoitettu julkista varoitusta, josta on säädetty FivaL 39 §:ssä. Alakohdan b mukaan on oltava valtuus antaa määräys, jossa vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä. Tämä valtuus sisältyy FivaL 33 §:n, jonka 5 momentin mukainen kiello tai oikaisukehoitus voidaan kohdistaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa oleviin tai muuhun, joka toimii niiden lukuun. Alakohdan c mukaan on oltava valtuus määrätä hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi luonnollisten henkilöiden osalta tämän kohdan d alakohdan tai oikeushenkilöiden osalta 3 kohdan mukaiset enimmäismäärät. Alakohdan c täytäntöönpano vaatii, että FivaL 40 §:ään lisättäisiin seuraamusmaksun alaisiin rikkomuksiin alakohdassa c lueteltujen MiCAN artiklojen rikkominen. Seuraamusmaksun suuruus sisältyy FivaL 41 §:n 9 momenttiin, jonka mukaan seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä. Alakohdan d mukaan on oltava valtuus määrätä luonnollisen henkilön osalta hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään 700 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023. FivaL 41 a §:ään lisättäisiin uusi 16 momentti, jossa säädettäisiin tästä enimmäisrajasta. Vaikka lakiin ei sisällykään nimenomaista säännöstä hyötykonfiskaatiosta, menettelyllä saavutettu hyöty voidaan ottaa huomioon seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarvioinnissa lain nykyisen 41 §:n ja ehdotetun 41 a §:n 16 momentin mukaisesti.

MiCAN 111 artiklan 2 kohdassa ei säädetä siitä, mitä valtuuksia toimivaltaisilla viranomaisilla on ainakin oltava rikkomuksissa, jotka on määritelty 111 artiklan 1 kohdan e–f alakohdissa. Alakohta e koskee markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä koskevien säännösten rikkomista. Hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, jotka toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä näiden säännösten rikkomisesta, säädetään 111 artiklan 5 kohdassa. Alakohta f koskee kieltäytymistä yhteistyöstä artiklan 94 kohdassa 3 tarkoitettussa tutkimuksessa, tarkastuksessa tai pyynnössä. Finanssivalvonnalla on jo nykyisin riittävät valtuudet puuttua f alakohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin FivaL:n uhkasakkoa koskevassa 33 a §:ssä säädetyn edellytyksin. Kyseisen pykälän 3 momentissa on myös jo huomioitu itsekriminointisuojaan edellyttämät rajoitukset uhkasakon asettamiselle.

MiCAN 111 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädännön mukaisesti varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet määrätä oikeushenkilöiden tekemien rikkomusten osalta hallinnollisia enimmäissakkoja, jotka ovat vähintään a) 5 000 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023, 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; b) 3 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; c) 5 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; d) 12,5 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Hallinnollisen sakon enimmäismäärää koskevat 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdan säännökset poikkeavat muista FivaL:n 41 a §:n seuraamusmaksujen perusteista, joten niistä olisi otettava omat erityissäännöksensä sanottuun pykälään. Lisäksi edellä mainitut seuraamussäännökset tulee lisätä FivaL 40 §:ään.

MiCAN 111 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukaan, jos ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitettu oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryritys, jonka on laadittava direktiivin 2013/34/EU mukaisesti konsernitilinpäätös, asiaankuuluva vuotuinen kokonaisliikevaihto on viimeisimmän käytettävissä olevan, koko konsernin emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto tai vastaava tulotyyppi tilinpäätöksiin sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Kyseinen valtuus sisältyy jo FivaL 41 a §:n 17 momentin 3 kohtaan.

MiCAN 111 artiklan 4 kohta edellyttää valtuutta määrätä väliaikainen kieltö, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa. Kryptovarapalvelujen tarjoajista tulisi tämän esityksen myötä toimilupavaltovaltia, jolloin kyseinen valtuus sisältyy jo FivaL 28 §:n 1 momenttiin.

MiCAN 111 artiklan 5 kohta edellyttää, että toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä ainakin kohdan a–j alakohdissa määriteltyjä hallinnollisia seuraamuksia ja hallinnollisia toimenpiteitä markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä koskevien säännösten (88–92 artikla) rikkomisesta. MiCA 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asetuksen mukaisista hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä säättäminen ei rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää rikosoikeudellisia seuraamuksia. Toisaalta 111 artikla 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat

päätää, että ne eivät vahvista hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä, jos säännösten rikkomiseen jo sovelletaan kansallisen lainsäädännön nojalla rikosoikeudellisia seuraamuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024.

Kryptovaramarkkinoiden väärinkäyttöä ja sisäpiiritiedon julkistamista koskevien säännösten rikkomisesta ehdotetaan kansallisesti säädettävän sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia seuraamuksia. Ehdotus olisi linjassa sen kanssa, että sekä hallinnolliset että rikosoikeudelliset seuraamukset ovat käytettävissä silloin, kun kysymys on rahoitusvälineitä koskevien markkinoiden väärinkäytösäännösten rikkomisesta (HE 65/2016 vp). Rahoitusmarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen kannalta olisi epäjohdonmukaista ja vahingollista säätää väärinkäytöksistä määrättävistä seuraamuksista eri tavalla silloin kun väärinkäyttöihin syyllistytään kryptovaramarkkinoilla. Tältä osin on myös syytä ottaa huomioon, että kryptovara voidaan katsoa rahoitusvälineeksi, jolloin väärinkäytökset kyseisellä instrumentilla kuuluvat MAR:n ja rikoslain (39/1889) 51 luvun soveltamisalaan. Rajanvetoa sen välillä, milloin kryptovara katsotaan rahoitusvälineeksi, ei voida pitää selvänä. Sen vuoksi on perusteltua, että väärinkäyttöihin kryptovaroilla, joilla käydään kauppaa kryptovarojen kaupankäyntialustalla, mutta jotka eivät ole rahoitusvälineitä, voidaan puuttua hallinnollisten seuraamusten ohella myös rikosoikeudellisin seuraamuksin. Sääntelyratkaisu olisi omiaan lisäämään rikoslainkäytön ennakoitavuutta, kun rikosoikeudellisen sääntelyn soveltuminen ei olisi riippuvainen siitä, katsotaanko kryptovaran täyttävän rahoitusvälineen edellytykset. Kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuva taloudellinen toiminta ei myöskään periaatteellisella tasolla eroa siitä, millaisesta toiminnasta on kysymys kaaupankäynnistä rahoitusvälineillä, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Siten teon moitittavuudessa ei pitäisi olla eroa sillä, syyllistytäänkö markkinoiden väärinkäyttöön kryptovara- vai rahoitusvälinemarkkinoilla.

Hallinnollisten ja rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöalojen välisen suhteen osalta noudatettaisiin muun muassa arvopaperimarkkinarikosten yhtedessä vakiintunutta lähestymistapaa, jonka mukaan rikosoikeudelliset seuraamukset ovat rikosoikeudellisen järjestelmän mukaisesti viimesijaisia, ja käytössä sellaisissa teoissa, jotka ilmentävät hallinnollisten seuraamusten alaisiin tekoihin nähden suurempaa toimintavääryyttä. Huomioon olisi otettava tekijän syyksiluettavuuden aste sekä teolla tavoiteltu hyöty. Rikosoikeudellisen moitteen kohdistaminen edellyttäisi nimikkeestä riippuen tekijältä tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta.

Seuraamusjärjestelmien päällekkäisyydestä aiheutuvaa potentiaalista ne bis in idem -ongelmaa rajoitetaan Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 3 momentin säännöksessä, jonka mukaan seuraamusmaksua ei voida määrätä luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Säännöksen mukaan Finanssivalvonta voi kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, jos teko tai laiminlyönti on sen haitallisuus, siitä ilmenevä tekijän syyllisyys sekä siitä saatu hyöty ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden vähäinen.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan a–j alakohdissa tarkoitettuja hallinnollisia seuraamuksia ja toimenpiteitä, joista ehdotetaan kansallisesti säädettävän, ovat: julkinen ilmoitus, josta käy ilmi vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne (a alakohhta), määräys, jossa vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä (b alakohhta), rikkomisen johdosta saatujen voittojen tai tappioiden välttämiseksi saadun hyödyn luovuttaminen siltä osin kuin ne voidaan määrittää (c alakohhta), kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttaminen tai keskeyttäminen (d alakohhta), väliaikainen kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta

luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa (e alakohta), 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuvan rikkomisen tapauksissa vähintään kymmenen vuoden kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa (f alakohta), väliaikainen kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, harjoittamasta kaupankäyntiä omaan lukuun (g alakohta), hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi tapauksen mukaan i tai j alakohdan mukaiset enimmäismäärät (h alakohta), luonnollisen henkilön osalta hallinnollinen enimmäissakko, jonka määrä on 88 artiklan rikkomisista vähintään 1 000 000 euroa ja 89–92 artiklan rikkomisista vähintään 5 000 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023 (i alakohta) sekä oikeushenkilöiden osalta hallinnollinen enimmäissakko, jonka määrä on 88 artiklan rikkomisista vähintään 2 500 000 euroa ja 89–92 artiklan rikkomisista 15 000 000 euroa tai 88 artiklan rikkomisista 2 prosenttia ja 89–92 artiklan rikkomisista 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023 (j alakohta).

MiCA 111 artiklan 5 kohdan a alakohdan säännös julkisesta ilmoituksesta, josta käy ilmi säännösten rikkomisesta vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne sisältyy voimassa olevan FivaL:n 39 §:ään.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukainen määräys, jolla säännösten rikkomisesta vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä sisältyy FivaL 33 §:ään. Lisäksi ehdotettavaan kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä Finanssivalvonnan mahdollisuudesta antaa kielto- ja oikaisupäätös.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesta säännöstä rikkomisen johdosta saatujen voittojen tai tappioiden välttämisestä saadun hyödyn luovuttamisesta siltä osin kuin ne voidaan määrittää ei sisälly voimassa olevaan FivaL:iin. Menettelyllä saavutettu hyöty voidaan kuitenkin ottaa huomioon seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarvioinnissa FivaL 41 ja 41 a §:n mukaisesti.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan d alakohdan mukainen valtuus kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttamisesta tai keskeyttämisestä sisältyy voimassa olevan FivaL:n 26 ja 27 §:ään.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan e alakohdan mukainen väliaikainen kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa sisältyy voimassa olevan FivaL 28 §:n 1 momenttiin.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan f alakohdassa edellytetään, että asetuksen 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuvasta rikkomisesta on voitava määrätä vähintään kymmenen vuoden kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi

FivaL 28 §:ään uudeksi 12 momentiksi. Asetuksen säännöksen mukaan kiellon olisi oltava vähintään kymmenen vuotta, mutta kiellon enimmäisaikaa ei ole rajoitettu. Muualla sektorikohtaisessa rahoitusmarkkinasääntelyssä on edellytetty mahdollisuutta Finanssivalvonnalle määrätä pysyvä kielto toimia muun muassa arvopaperikeskuksen, joukkorahoituspalvelun tarjoajan, rahastoyhtiön sekä säilytisyhteisön johtotehtävissä. Johdonmukaisuussyistä ehdotetaan markkinoiden väärinkäyttöä koskevien EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten toistuvasta rikkomisesta säädettyä mahdollisuutta Finanssivalvonnalle määrätä pysyvä kielto hoitaa johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan g alakohdan mukainen väliaikainen kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, harjoittamasta kaupankäyntiä omaan lukuun, ehdotetaan lisättävän FivaL 37 b §:ään, jossa jo nykyään säädetään määräaikaisesta kaupankäyntikiellosta. Pykälä ei nyky muodossa kata EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten rikkomista eikä kaupankäyntiä omaan lukuun kryptovaroilla. Pykälää on näiltä osin täydennettävä.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan h alakohdan säännöksen mukaisesta hallinnollisesta enimmäissakosta, joka on vähintään kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi tapauksen mukaan i tai j alakohdan mukaiset enimmäismäärät, säädetään voimassa olevassa FivaL 41 a §:n 16 momentissa.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan i alakohdassa säädetään luonnolliselle henkilölle määrättävän hallinnollisen enimmäissakon vähimmäismääristä, jotka kansallisen lainsäätäjän on kansallisessa lainsäädännössä vähintään varmistettava. Hallinnollisen sakon määrän tulee kyseisen kohdan mukaan olla luonnollisen henkilön osalta vähintään 1 000 000 euroa silloin kun on kysymys sisäpiiritiedon julkistamisen rikkomisesta (88 artikla) ja 5 000 000 euroa silloin on kun kysymys sisäpiirikauppoja koskevan kiellon (89 artikla), sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon (90 artikla), markkinoiden manipulointia koskevan kiellon (91 artikla) tai markkinoiden väärinkäytön estämisen ja havaitsemista koskevan säännöksen (92 artikla) rikkomisesta.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan j alakohdassa säädetään oikeushenkilölle määrättävän hallinnollisen enimmäissakon vähimmäismääristä. Hallinnollisen sakon määrän tulee sisäpiiritiedon julkistamisen (88 artikla) rikkomisesta olla vähintään 2 500 000 euroa tai 2 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti. Sisäpiirikauppoja koskevan kiellon (89 artikla), sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon (90 artikla), markkinoiden manipulointia koskevan kiellon (91 artikla) ja markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista koskevan säännöksen (92 artikla) rikkomisesta määrättävän hallinnollisen sakon määrän tulee olla vähintään 15 000 000 euroa tai 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti.

Rikkomisista, joista MiCA 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohdassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu voidaan määrätä, ehdotetaan säädettyä kryptovaran tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä. Pykälässä viitattaisiin FivaL:n 40 §:n 1 momenttiin, joka koskee seuraamusmaksun määrittämistä. FivaL:n 40 §:n 1 momenttia olisi täydennettävä, jotta siinä huomioitaisiin MiCA-asetuksen tiettyjen säännösten rikkominen, ja mahdollisuus määrätä näistä rikkomisista seuraamusmaksu. Lisäksi FivaL 41 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uudet momentit, joista ilmenisi säännösten rikkomisesta luonnollisille

henkilöille ja oikeushenkilöille määrättävien hallinnollisten seuraamusmaksujen enimmäismäärät.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan sovellettaessa ensimmäisen alakohdan j alakohdtaa, jos oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryritys, jonka on laadittava direktiivin 2013/34/EU mukaisesti konsernitilinpäätös, asiaankuuluva vuotuinen kokonaisliikevaihto on viimeisimmän käytettävissä olevan, koko konsernin emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto tai vastaava tulotyyppi tilinpäätöksiin sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Artiklan mukainen säännös sisältyy voimassa olevaan FivaL 41 a §:n 17 momentin 3 kohtaan.

MiCA:n 111 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää myös muista valtuuksista ja ne voivat säätää määrältään suuremmista seuraamuksista. Kansallisesti ei ehdoteta säädettävän muista valtuuksista tai MiCAssa määriteltyjä suuremmasta seuraamusmaksujen enimmäismäärästä. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voitaisiin kuitenkin MiCAn edellyttämällä tavalla ylittää niissä tilanteissa, joissa rikkomuksella saavutettu määritettävissä oleva hyöty tai vältetty tappio olisi kyseisiä enimmäismääriä suurempi. Näissä tilanteissa seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla MiCA:n 111 artiklan 1 kohdan a–d alakohdan tapauksissa kaksi kertaa ja e alakohdan tapauksissa kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisella saatu hyöty.

3.12 Muutoksenhakuoikeus

MiCA:n 113 artiklan kohdan 1 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän asetuksen nojalla tehdyt toimivaltaisten viranomaisten päätökset on asianmukaisesti perusteltu ja että niihin voidaan hakea muutosta tuomioistuimessa. Päätösten asianmukainen perustelu ja mahdollisuus hakea muutosta hallinto-oikeudelta eivät vaadi täytäntöönpanoa, sillä FivaL:n 73 §:n mukainen muutoksenhakuoikeus ja hallintolain (434/2003) säännökset ovat riittäviä. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin informatiivista säännöstä, jolla viitataan FivaL:n mukaiseen muutoksenhakuoikeuteen.

MiCA:n 113 artiklan kohdan 1 mukainen muutoksenhakuoikeus tuomioistuimeen koskee myös tapauksia, joissa kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ei ole tehty päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Säännös edellyttää täytäntöönpanoa siltä osin kuin kyse on toimilupahakemuksen käsittelystä niin, ettei kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ole tehty päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kyseessä olisi oikeussuojakeino viranomaisen passiivisuustilanteessa. Tällainen sääntely on lähtökohtaisesti vierasta kansallisessa sääntelyssä, jossa muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä ovat päätökset, joilla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta. MiCA:n 113 artiklan 1 kohta kuitenkin edellyttää, että jäsenvaltiot säätävät kansallisesti valitusoikeudesta viranomaisen passiivisuustilanteissa. Asetus ei jätä tältä osin kansallista liikkumavaraa, joten muutoksenhakuoikeudesta viranomaisen passiivisuustilanteessa on säädettävä kansallisesti.

MiCA:n 113 artiklan kohdan 2 mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että kansallisen lainsäädännön mukaisesti yhdellä tai useammalla seuraavista elimistä on mahdollisuus kuluttajien etuja ajaakseen saattaa asia kansallista lainsäädäntöä noudattaen tuomioistuimen tai toimivaltaisen hallintoelimen käsiteltäväksi sen varmistamiseksi, että asetusta sovelletaan: a) julkiset elimet tai niiden edustajat; b) kuluttajajärjestöt, joilla on oikeutettu etu suojella kryptovarojen haltijoita; c) elinkeinoelämän järjestöt, joilla on oikeutettu etu suojella jäseniään. EU-säännösten täytäntöönpanossa (muun muassa HE 151/2017 vp) on katsottu, että tällainen

säännös ei edellytä täytäntöönpanoa. Artiklan kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kyseen ollessa kuluttajansuojalain vastaisesta menettelystä, voi kuluttaja-asiamies saattaa kyseisen asian vireille markkinaoikeudessa kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 16–17 §:n mukaisesti. Mahdollisuus saattaa asia vireille markkinaoikeudessa kattaa myös muut kyseeseen tulevat kuluttajansuojalain rikkomukset ja asiaankuuluvat seuraamukset tai keinot. Lisäksi MiCA:n johdantokappaleen 79 mukaan kryptovarapalveluja olisi pidettävä direktiivissä 2002/65/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY, *etämyyntidirektiivi*) määritellyinä rahoituspalveluina silloin, kun ne täyttävät mainitun direktiivin kriteerit. Etämyyntidirektiiviä ajantasaistetaan parhaillaan erityisesti digitalisaatiokehityksen vuoksi. Direktiivin uudistaminen on annettu eduskunnalle tiedoksi Valtioneuvoston kirjelmällä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta (U 56/2022 vp).

3.13 Vahingonkorvausvelvollisuus

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei ole erityisiä säännöksiä vahingonkorvausvelvollisuudesta. MiCA sisältää yksittäisiä säännöksiä vahingonkorvausvelvollisuudesta. Kryptovarojen haltijoiden suojelemiseksi tarjoajiin ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeviin henkilöihin sekä niiden ylimmän hallintoelimen jäseniin sovelletaan siviilioikeudellista vastuuta koskevia sääntöjä, kun on kyse yleisölle kryptovaran kuvauksessa annettavista tiedoista. Nämä säännökset sisältyvät MiCA:n artikloihin 15, 26 ja 52. Lisäksi MiCA sisältää vastuusäännökset, jotka koskevat reserviomaisuuden säilyttämistä (artikla 37 kohta 10) ja kryptovarojen tai niihin pääsyn menettämistä häiriötilanteissa (artikla 75 kohta 8). MiCA:n johdantokappaleessa 83 tarkennetaan, että kryptovarapalvelun tarjoajien katsotaan olevan vastuussa kaikista menetyksistä, jotka johtuvat tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvästä häiriötilanteesta, mukaan lukien häiriötilanteet, jotka johtuvat kyberhyökkäyksestä, varkaudesta tai toimintahäiriöstä.

MiCA:n säännökset antavat mahdollisuuden säätää myös laajemmasta vastuusta ja ne jättävät kansalliseen harkintaan vastuun tarkemman muotoilun. Kansallisen valmistelun yhteydessä on arvioitu vahingonkorvausvelvollisuuden ulottamista muuhun kansallisen lain ja MiCA:n vastaiseen toimintaan. Valtioneuvosto kannatti kirjelmässä (U 56/2020 vp) sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia rahoituspalveluja niiden luonteen edellyttämällä tavalla, eli sama riski, sama toiminta, samat säännöt -periaatteen mukaisesti. Suomessa on rahoituspalvelun tarjoajia koskevassa toimialakohtaisessa sääntelyssä pääsääntöisesti säädetty vahingonkorvausvelvollisuus, jos palveluntarjoaja rikkoo tiettyä sen toimintaan liittyvää säännöstä ja aiheuttaa teollaan vahinkoa toiselle. Kun vahingonkorvauslaki ei sovellu sopimussuhteisiin, ilman erityistä sektorikohtaista vahingonkorvaussääntelyä asiakkaan ja palveluntarjoajan välinen suhde jäisi vaille sääntelyn tukea ja perustuisi yleisiin sopimusoikeudellisiin periaatteisiin. Tilannetta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, kun otetaan huomioon, että MiCA:n mukaisten toimijoiden asiakkaat ovat suuressa määrin kotitalouksia ja yksityishenkilöitä, eikä niillä ole tosiasiallista mahdollisuutta vaatia vahingonkorvausperusteen ottamista osaksi asiakassopimustaan. Sen vuoksi on tarpeen säätää erikseen vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Vahingonkorvausvelvollisuus on tyypillisesti asetettu myös rahoituspalvelun tarjoajan hallituksen jäsenelle ja toimitusjohtajalle, jos nämä ovat tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet vahinkoa palveluntarjoajalle, sen osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Tämänkaltaisen säännös on esimerkiksi sijoituspalvelulain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa, sijoitusrahastolain 26 luvun 4 §:ssä ja vaihtoehtorahaston hoitajista annetun lain (162/2014) 22

luvun 8 §:n 2 momentissa, luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 21 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentissa ja joukkorahoituspalvelujen tarjoajista annetun lain (203/2022) 26 §:ssä. Vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menettelleensä huolellisesti. Käännetty todistustaakka on perusteltavissa myös sillä, että hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan on helpompi osoittaa toimineensa asetuksen edellyttämällä tavalla, kuin korvausta vaativan osoittaa, että he ovat rikkoneet näitä velvoitteita. Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen edellyttää, että hallitus ja toimitusjohtaja ovat huolehtineet, että palveluntarjoajalla on käytössään laissa vaaditut järjestelyt, ja riittävästi valvoneet toimintaperiaatteiden noudattamista. Yleinen käytäntö puoltaa vastaavan periaatteen omaksumista myös MiCA:n mukaisen toiminnan järjestämistä koskeviin velvoitteisiin. Sillä voidaan varmistua siitä, että aiheutetulle vahingolle löytyy vastuunkantaja myös niissä tilanteissa, joissa toiminta päättyy esimerkiksi säännöksessä tarkoitetun vahinkoon johtaneen teon seurauksena ja palveluntarjoajaa ei enää ole. Säännöksellä voidaan muutoinkin nähdä ennaltaehkäisevä tehtävä. MiCA:n mukaisia toimijoita ei koske velvollisuus kuulua tuomioistuimen ulkopuoliseen asiakkaalle maksuttomasti toimivaan riidanratkaisuelimeen. Sen vuoksi asiakkaansuojan toteutuskeinot ovat jo muutoinkin rajalliset. Nämä syyt puoltavat johdon rajoitettua tuottamusolettamaa.

3.14 Muu voimassa oleva sääntely

3.14.1 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

Laissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki*) on sääntelyä maksun tiedot -asetuksen soveltamiseen liittyen koskien muun muassa asiakkaan tuntemiseen liittyviä velvoitteita, Finanssivalvonnan valvontaa ja hallinnollisia seuraamuksia. Rahanpesulaissa asetus on nimetty toisin kuin tässä esityksessä, eli siitä käytetään nimeä maksajan tiedot -asetus. Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 4 kohdan määritelmässä viitataan maksun tiedot -asetukseen. Rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 b kohdassa säädetään, että ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys kun kyse on maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetusta varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa. Lisäksi rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 5 momentissa säädetään muun muassa, että jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Rahanpesulain 7 luvun 1 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan tehtävästä valvoa sen valvottavaksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten noudattavan maksun tiedot -asetusta siltä osin, kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Rahanpesulain 8 luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista maksun tiedot -asetuksen laiminlyönteihin ja rikkomiseen liittyen. Rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan rikemaksun määräämisvaltuuksista liittyen maksajan tiedot -asetuksen noudattamisen laiminlyönteihin tai rikkomisiin. Rahanpesulain 8 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muun muassa maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti. Rahanpesulain 8 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan määräämistä seuraamusmaksusta niille, jotka rikkovat tai laiminlyövät maksun tiedot -asetuksen velvoitteita.

Rahanpesulain soveltamisalaa koskevassa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 8 a kohdassa on lisäksi viittaus lakiin virtuaalivaluutan tarjoajista ja lain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 c kohdassa asiakkaan tunnistamisen ja henkilöllisyyden todentamisen osalta säädetään, että ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos kyse on virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa tarkoitettussa virtuaalivaluuttaan liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa.

Kansainvälisen järjestön merkittäviä julkisia tehtäviä koskevien säännösten osalta viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava ja pidettävä ajan tasalla luettelo nimenomaisista tehtävistä, joita kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaan pidetään 3 artiklan 9 alakohtaa sovellettaessa merkittävänä julkisina tehtävinä. Jäsenvaltioiden on pyydettävä kutakin alueillaan akkreditoitua kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisessä kansainvälisessä järjestössä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi. Kyseiset luettelot on lähetettävä komissiolle, ja ne voidaan julkistaa.

Viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artikla on pantu kansallisesti täytäntöön lailla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta (573/2019). Rahanpesulain 1 luvun 4 §:ään lisättiin uusi 2 momentti, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä (asetuksenantovaltuus). Lain esitöiden asetuksen oli tarkoitus kattaa sekä kansallisesti merkittävät julkiset tehtävät että kansainvälisten järjestöjen merkittävät julkiset tehtävät. Kun julkiset tehtävät määritettäisiin asetuksessa, ne olisivat myös ilmoitusvelvollisten käytettävissä.⁵

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (610/2019, jäljempänä *PEP-asetus*) säädetään rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä, joissa toimivaa tai toiminutta henkilöä on pidettävä poliittisesti vaikutusvaltaisena henkilönä. Asetuksen 11 §:n 1 momentissa on määritelty kansainvälinen yhteisö ja 2 momentissa on listattu tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuja kansainvälisiä yhteisöitä.

Viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohdan kansallisessa täytäntöönpanossa on kuitenkin havaittu puutteita. Täytäntöönpanossa ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon viidennessä rahanpesudirektiivissä käytettyä akkreditoitun kansainvälisen järjestön käsitettä. Lisäksi kutakin Suomeen akkreditoitua kansainvälistä järjestöä olisi pyydettävä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisessä kansainvälisessä järjestössä. Kyseisestä velvollisuudesta olisi säädettävä laissa.

Viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohdan kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä rahanpesulakiin lisättiin edellä todetusti 1 luvun 4 §:ään uusi 2 momentti, joka sisältää asetuksenantovaltuuden. Valtuuden mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä.⁶ Kuitenkin rahanpesulainsäädäntöön tehdyssä osittaisuudistuksessa⁷ esitettiin muutoksia, joilla on

⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 167/2018 vp, s. 93.

⁶ HE 167/2018 vp, s. 93.

⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta (HE 236/2021 vp) sekä hallituksen

vaikutuksia myös PEP-asetuksella säädettävien asioiden alaan. Voimassa olevaa asetuksenantovaltuutusta tulisi selkeyttää osittaisuudistuksessa asetuksella säänneltäviksi tarkoitettujen asioiden ala huomioiden.

Kansainvälisiä järjestöjä koskevien ehdotettujen muutosten tavoitteena on tehostaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, tukea rahanpesu- ja terrorismin rahoittamisrikosten selvittämistä ja paljastamista, näiden myötä lisätä yhteiskunnallista vakautta sekä suojata rahoitusjärjestelmää väärinkäytöksiltä.

3.14.2 Laki Finanssivalvonnasta

Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa 5 §:ssä tarkoitettuja muita finanssimarkkinoilla toimivia. Finanssivalvonnasta annetun lain 45 §:n mukaan Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat ja virtuaalivaluutan tarjoajat noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Finanssivalvonnasta annettua lakia on tarkoituksenmukaista muuttaa niin, että jatkossa MiCAN mukaiset liikkeeseenlaskijat, jotka on muita henkilöitä kuin 4 §:ssä tarkoitettuja valvottavia, ja 13 alakohdassa tarkoitettut tarjoajat, jotka ovat muita henkilöitä kuin 4 §:ssä tarkoitettuja valvottavia; sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitettut henkilöt, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi olisivat muita finanssimarkkinoilla toimivia. MiCAN mukaist kryptovarapalvelujen tarjoajat ja MiCAN 59 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen toimiluvan nojalla omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat olisivat jatkossa toimilupavalvottavia. Sähkörahayhteisöt ovat jo tällä hetkellä Finanssivalvonnan toimilupavalvottavia eikä MiCA tuo muutoksia.

3.14.3 Valvontamaksut

Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 §:n 7 kohdan m alakohdan mukaan maksuvelvollisia. Lain 10 §:n 18 kohdan mukaan virtuaalivaluutan tarjoajan suorittama perusmaksu on 2740 euroa (HE 65/2023). Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja muita finanssimarkkinoilla toimivia ja niiden oikeus virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoamiseen perustuu Finanssivalvonnan myöntämään rekisteröintiin. Virtuaalivaluutan tarjoajat joutuvat jatkossa hakemaan MiCAN mukaisen toimiluvan, mikäli ne haluavat jatkaa toimintaansa. MiCA edellyttää, että kryptovarapalvelun tarjoajilla on toimilupa lukuun ottamatta niitä finanssiyhteisöjä, jotka saavat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla.

Virtuaalivaluutan tarjoajien, eli jatkossa kryptovarapalvelun tarjoajien, toimintaa koskeva sääntely laajenee ja samalla Finanssivalvonnan valvontatehtävien laajuus muuttuu. MiCAN myötä on arvioitava sopivaa valvontamaksun tasoa kryptovarapalvelun tarjoajille, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoille, MiCAN 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdan

esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 236/2021 vp) täydentämisestä (HE 323/2022 vp).

mukaisille liikkeeseenlaskijoille ja 13 alakohdan mukaisille tarjoajille. Samoin on arvioitava lisämaksun tarvetta kaikille niille finanssiyhteisöille, jotka saavat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja tai laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita ilmoituksen nojalla. Valvontamaksun sopivaa tasoa arvioitaessa on otettava huomioon Finanssivalvonnan laskelma, jonka mukaan se tarvitsee MiCAN mukaisiin valvontatehtäviin alkuvaiheessa yhteensä kolme henkilötyövuotta. Valvontamaksun tasoa voi olla tarpeen tarkastella uudelleen MiCAN soveltamisen alettua, kun nähdään, miten toimilupaa hakeneiden ja ilmoituksen nojalla palveluja tarjoavien määrä on kehittynyt.

Toimilupavelvollisuuden ja valvontatehtävien laajuuden kasvun vuoksi on perusteltua, että kryptovarapalvelun tarjoajille asetetaan perusmaksun rinnalle myös suhteellinen valvontamaksu. Suhteellisen valvontamaksun määräytymisperusteena voi Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain 2 §:n 3 momentin mukaan olla maksuvelvollisen viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen taseen loppusumma, hallinnoitujen sijoitusrahastojen tai hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä, liikevaihto tai jäsenmaksutulo mahdollisine laissa mainittuine täsmennyksineen. Maksuperustevaihtoehtoista kryptovarapalvelun tarjoamisen ansaintalogiikka huomioden soveltuu parhaiten liikevaihto. Tuotot perustuvat pääsääntöisesti asiakkailta kerättäviin erilaisiin palkkioihin. Finanssivalvonnan tehtävien laajentuessa on perusteltua, että kryptovarapalvelun tarjoajien perusmaksuksi asetetaan 8 220 euroa ja suhteelliseksi maksuksi asetetaan 0,3616 % liikevaihdosta, mikä vastaa sijoituspalvelujen tarjoajien suhteellista maksua.

Omaisuusreferenssitokenien tarjontaan kohdistuu MiCAssa merkittävän laajoja velvoitteita. Näin ollen on perusteltua, että näille asetetaan kiinteä valvontamaksu, joka on suuruudeltaan 33 000 euroa vuodessa. MiCAN mukaisiin toimilupavalvottaviin eivät kuulu 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettu liikkeeseenlaskija, joka on muu henkilö kuin FivaL:n 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja 13 alakohdassa tarkoitettu tarjoaja, joka on muu henkilö kuin FivaL 4 §:ssä tarkoitettu valvottava; sekä MiCA:n 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitettu henkilö, joka hakee kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Näitä koskevat velvollisuudet muistuttavat eniten arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden velvollisuuksia. Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskijan osalta perusmaksu on 4 110 euroa. Vastaava taso on perusteltua myös näille toimijoille.

Luottolaitokset saavat laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita ilmoituksen nojalla 17 artiklan mukaisesti ja sähköisen rahan tokeneita 48 artiklan mukaisesti. Tällainen toiminta kasvattaisi luottolaitoksen tasetta ja taseen perusteella maksettava valvontamaksu kasvaisi. Esimerkiksi tasearvoltaan miljoonan euron omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlasku kasvattaisi valvontamaksua 27,81 euroa. Tällaista maksutasoa on pidettävä pienenä suhteessa lisääntyvään valvontatyöhön. Ottaen huomioon sen, että tällainen liikkeeseenlaskutoiminta on alkujaan luultavasti pienimuotoista, on tarkoituksenmukaisempaa säätää omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita liikkeeseenlaskeville luottolaitoksille euromääräinen lisämaksu, joka olisi suuruudeltaan 15 000 euroa. Valvontamaksun tasoa voitaisiin tarkastella myöhemmin uudelleen, jos tällaisten liikkeeseenlaskujen suuruus kasvaisi merkittävästi.

Luottolaitokset voivat tarjota kaikkia MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 16 mukaisia palveluja ilmoituksen nojalla. Arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritykset, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitaja sekä direktiivin 2014/65/EU nojalla toimiluvan saanut markkinoiden ylläpitäjä voivat tarjota MiCAN 60 artiklassa tarkemmin määriteltyjä kryptovarapalveluja

ilmoituksen nojalla. Kryptovarapalveluja tarjoavalle luottolaitokselle, arvopaperikeskukselle ja markkinoiden ylläpitäjälle ehdotettaisiin 15 000 euron lisämaksua. Rahastoyhtiöiden valvontamaksun määräytymisen perustetta olisi puolestaan tarkoituksenmukaisinta täydentää niin, että jatkossa niille tulisi lisämaksu myös tilanteissa, joissa ne tarjoavat kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Lisämaksussa huomioitaisiin jatkossa myös ilmoituksen nojalla tarjottavien kryptovarapalvelujen tarjoamisesta syntyvä liikevaihto. Vaihtoehtorahastojen hoitajien kryptovarapalvelujen tarjonnan liikevaihto tulisi huomioiduksi osana liitännäispalvelujen liikevaihtoa suhteellista maksua määrättäessä. Luottolaitokselle ja sähkörahayhteisölle, joka laskee liikkeeseen sähköisen rahan tokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan nojalla, ehdotetaan 8220 euron lisämaksua. Tällainen toiminta lisäisi suurella todennäköisyydellä tarvetta kasvattaa myös itse luottolaitostoimintaan ja sähkörahayhteistöimintaan liittyvää valvontaa ja valvontamaksulla katettaisiin tätä lisävalvonnan tarvetta.

Valvontamaksulain mukaan useamman toimiluvan toimijalta veloitetaan maksu vain sen maksuperusteen mukaan, joka on kalliimpi. MiCA:n myötä joillain toimijoilla saattaa olla rinnakkain esimerkiksi kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa ja maksulaitoksen toimilupa. Tällöin MiCA-toimilupamaksu suurempana ajaisi ohi maksupalvelupuolen toimiluvan maksun.

3.14.4 Rahankeräyslaki

Rahankeräyslakia (863/2019) sovelletaan sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on lain 2 §:n 9 kohdassa tarkoitettun virtuaalivaluutan kerääminen. Virtuaalivaluutalla tarkoitetaan kyseisen lainkohdan mukaan digitaalista arvontakantajaa, joka ei ole keskuspankin tai viranomaisen liikkeeseen laskema tai takaama, jota ei välttämättä ole kytketty lailliseksi maksuvälineeksi vahvistettuun valuuttaan ja jolla ei ole samaa oikeudellista asemaa kuin valuutalla tai rahalla, mutta jota luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt hyväksyvät vaihdantavälineenä ja jota voi siirtää, varastoida tai myydä sähköisesti. Virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla tarkoitetaan rahankeräyslain 2 §:n 10 kohdan mukaan virtuaalivaluutaa liike- tai ammattitoimintana toiseksi valuutaksi vaihtavaa.

Rahankeräyslain 26 §:n 3 momentin mukaan, jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut virtuaalivaluutaa osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotettu virtuaalivaluutaa rahaksi virtuaalivaluutan vaihtopalvelun välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä.

Rahankeräyslakiin sisältyy oma erillinen määritelmä virtuaalivaluutalle. EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Näin ollen myös rahankeräyslakiin olisi tarkoituksenmukaista tehdä teknisluonteiset muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-säätelyn mukaista terminologiaa.

3.14.5 Rikoslaki

Rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 c §:n 2 momentin mukaan rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai virtuaalivaluutaa rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

Rikoslain 37 luvussa säädetään maksuvälinerikoksista. Rikoslain 37 luvun 15 §:n 3 momentin mukaan Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain

(297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun virtuaalivaluuttaan.

Rikoslaisissa viitataan kumottavaksi ehdotetun virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain määritelmiin. EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Näin ollen myös rikoslakiin olisi tarkoituksenmukaista tehdä t muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-säätelyn mukaista terminologiaa. Kryptovara on pääkäsite, joka pitää sisällään myös omaisuusreferenssitokenit ja sähkörahatokenit. Kansallisessa säätelyssä ei ole ollut määritelmiä sähkörahatokenille tai omaisuusreferenssitokenille. Rangaistussäännös soveltuisi jatkossa laajemmin erilaisiin kryptovaroihin.

Rikoslain 51 lukua arvopaperimarkkinarikoksista ehdotetaan muutettavaksi. Luvussa säädettäisiin jatkossa arvopaperimarkkinarikosten ohella kryptovaramarkkinarikoksista. Rangaistussäännökset perustuvat MiCA asetuksen 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltioille jätettyyn liikkumavaraan säätää hallinnollisten seuraamusten ohella rikosoikeudellisia seuraamuksia. Säännöksessä säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta säätää toimivaltaisille viranomaisille valtuudet toteuttaa asianmukaisia hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä tiettyjen MiCAn artiklojen, kuten markkinoiden väärinkäyttöä ja sisäpiiritiedon julkistamista koskevien 88–92 artiklojen, rikkomisista. Mahdollisuus säätää samoista teoista rikosoikeudellisia seuraamuksia ilmenee säännöksestä siten, ettei hallinnollisista seuraamuksista säätäminen rajoita jäsenvaltioita käyttämästä rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Rangaistussäännökset ehdotetaan hallinnollisten seuraamusten ohella säädettäväksi MiCA:n 88–91 artiklan mukaisista teoista. Artikloissa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta ja markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta. Lisäksi kansallisesti säädettäisiin sisäpiiritiedon väärinkäytön ja markkinoiden manipuloinnin törkeistä tekemuodoista.

Rikosoikeudelliset seuraamukset olisivat käytettävissä hallinnollisten seuraamusten alasiin tekoihin nähden suurempaa toimintaväyryyttä ilmentävissä teoissa. Rangaistussäännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi nimikkeestä riippuen tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Lisäksi seuraamusjärjestelmän valinnassa voitaisiin ottaa huomioon muun muassa se, kuinka suurta hyötyä teolla on tavoiteltu. Seuraamusjärjestelmien päällekkäisyydestä potentiaalisesti seuraavaa ne bis in idem -ongelmaa rajoittaa Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 3 momentti, jonka mukaan seuraamusmaksua ei voida määrätä luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Finanssivalvonta voi säännöksen mukaan kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, jos teko tai laiminlyönti on sen haitallisuus, siitä ilmenevä tekijän syyllisyys sekä siitä saatu hyöty ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden vähäinen.

Uusilla rangaistussäännöksillä on merkitystä markkinoilla koetun luottamuksen kannalta. Uudet rangaistussäännökset ovat perusteltuja ottaen huomioon, että kryptovara voidaan katsoa rahoitusvälineeksi, jolloin tekoihin voidaan soveltaa rikoslain 51 luvun säännöksiä arvopaperimarkkinarikoksista. Koska rajanvetoa sen välillä, milloin kryptovara on katsottava rahoitusvälineeksi, ei voida aina pitää selvänä, on rikoslainkäytön ennakoitavuuden vuoksi perusteltua, että teon rikosoikeudellinen arviointi ei ole riippuvainen siitä, luokitellaanko kryptovara rahoitusvälineeksi vai ei. Instrumentin oikeudellisen luonteen arviointi voi usein olla jälkikäteistä, eikä tekijä ole siitä välttämättä teon hetkellä selvillä. Teko voi kuitenkin muuten ilmentää tekijässä aivan yhtä suurta toimintaväyryyttä kuin arvopaperimarkkinarikoksissa.

Kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuva taloudellinen toiminta ei myöskään periaatteellisella tasolla eroa siitä, millaisesta toiminnasta on kysymys säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden kaupankäynnissä. Siten teon moitittavuudessa ei pitäisi olla eroa sillä, syyllistäänkö markkinoiden väärinkäyttöön kryptovara- vai rahoitusvälinemarkkinoilla. Mikäli samasta teosta olisi mahdollista rangaista vain, jos instrumentin katsoittaisiin täyttävän rahoitusvälineen määritelmän, olisi tämä omiaan aiheuttamaan haitallista vaikutusta markkinoilla yleisesti tunnettuun luottamukseen.

3.14.6 Arpajaislaki

Arpajaislain 62 l § koskee maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskevaa kieltoa. Poliisihallituksen tulee pitää lain 62 l §:n 1 momentin mukaan yleisessä tietoverkossa saatavilla konekielisessä muodossa luettavaa luetteloa sellaisista rahapeliin toimeenpanijoista, jotka markkinoivat rahapelejä 62 §:n 2 momentin 1 kohdan vastaisesti ja joiden rahapeliin toimeenpanon Poliisihallitus on 62 a §:n nojalla kieltänyt. Lain 62 l §:n 2 momentin mukaan maksupalveluntarjoaja ei saa toteuttaa tai käynnistää rahapelaamista koskevaa maksutapahtumaa, jossa maksajana on pelaajana toimiva luonnollinen henkilö ja maksunsaajana 1 momentissa tarkoitettu rahapeliin toimeenpanija. Lain 62 l §:n 3 momentin Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös virtuaalivaluutan tarjoajien tarjoamia virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita ja virtuaalivaluutan käyttämistä vaihdannan välineenä.

Arpajaislain 62 m §:n 1 momentin mukaan Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai virtuaalivaluutan tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltoa. Lain 62 m §:n 2 momentin mukaan kielto voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai virtuaalivaluutan tarjoajaan.

Arpajaislaissa käytetään termejä virtuaalivaluutta, virtuaalivaluutan tarjoaja ja virtuaalivaluuttaan liittyvä palvelu. EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Näin ollen myös arpajaislakiin olisi tarkoituksenmukaista teknisluonteiset muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-säätelyn mukaista terminologiaa.

3.14.7 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä

Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä (571/2019) tuli voimaan 1.5.2019. EU:n rahanpesudirektiivistä (2018/843/EU) poiketen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvat lain 1 §:n 3 momentin mukaan myös virtuaalivaluutan tarjoajat. Lain 2 §:n 1 kohdan mukaan pankki- ja maksutilirekisterillä tarkoitetaan rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen poikkeuslupan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaiden tiedot. Lain 2 §:n 7 kohdan mukaan virtuaalivaluutan tarjoajalla virtuaalivaluuttojen tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Lain 6 §:n 1 momentin mukaan maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja

virtuaalivaluutan tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua maksutilien tiedonhakupäätelmää, jolloin tiedonhakupäätelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Lain 6 §:n 2 momentissa säädetään tiedoista, joita pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja virtuaalivaluutan tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta. Alakohdan 2 mukaan pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä virtuaalivaluutan tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai virtuaalivaluutan tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot.

Lain 7 §:n 3 momentin mukaan Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja virtuaalivaluutan tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja virtuaalivaluutan tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seuranta- ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Laki virtuaalivaluutan tarjoajista ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalle ehdotetaan uutta lakia kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista. Ehdotetun lain myötä siirryttäisiin käyttämään MiCAN mukaisia kryptovaran ja kryptovarapalvelun määritelmiä ja muutoinkin täysin yhtenäistä terminologiaa MiCAN kanssa. Kansallisen lain kumoamisen myötä muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlasku ja virtuaalivaluutan vaihtamista hyödykkeisiin eivät olisi enää rekisteröitymisvelvollisuuden piirissä. Nämä eivät kuulu MiCAN toimilupavaatimuksen piiriin, mutta MiCAN II osastossa on säännökset muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden ja sähkörahatokeneiden tarjoamisesta yleisölle.

Uuteen kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista lakiin otettaisiin säännökset, jotka ovat välttämättömiä MiCAN täytäntöönpanoon toteuttamiseksi, kuten tarpeelliset valvontavaltuudet, hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset, toimilupaan liittyvä muutoksenhakuoikeus ja salassapitovelvollisuus siltä osin, kun niistä ei säädetä tai ehdoteta säädetäväksi Finanssivalvonnasta annetussa laissa ja rikoslaissa. Uudessa laissa säädetäisiin myös palveluntarjoajan ja ylimmän hallintoelimen jäsenten vahingonkorvausvastuusta.

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että se huomioisi, että kryptovarapalveluntarjoajista tulee MiCAN kautta Finanssivalvonnan toimilupavaltuutettavia nykyisen rekisteröitymisen sijaan ja että sääntelyn velvoitteet ja siten valvontatehtävät lisääntyvät. Nykyisen perusmaksun rinnalle ehdotetaan suhteellista valvontamaksua. Suhteellinen kryptovarapalvelun tarjoajan valvontamaksu määräytyisi palveluntarjoajan liikevaihdon perusteella ja se olisi 0,3616 prosenttia. Perusmaksuksi asetettaisiin 8220 euroa.

Luottolaitoslakiin, sijoituspalvelulakiin, lakiin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta, sijoitusrahastolakiin, lakiin vaihtoehtorahastojen hoitajista ja lakiin kaupankäynnistä

rahoitusvälineillä ehdotetaan informatiivisia viittauksia siitä, että näiden toimijoiden oikeudesta tarjota EU:n kryptovara-asetuksen mukaisia palveluja ilmoituksen nojalla säädetään kyseisessä asetuksessa.

Rahankeräyslakia, arpajaislakia ja rikoslakia muutettaisiin niin, että niissä käytettäisiin jatkossa virtuaalivaluutan sijaan kryptovaran käsitettä ja virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan käsitettä. Nämä muutokset vastaavat EU-sääntelyn kehitystä, jonka myötä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran käsitettä virtuaalivaluutan sijaan. Rikoslain 51 lukua muutettaisiin siten, että sen säännökset kattaisivat jatkossa myös väärinkäytökset kryptovaramarkkinoilla.

MiCA mahdollistaa, että kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30.12.2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1.7.2026 asti tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kesto, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntelykehys, jota sovellettiin ennen 30.12.2024, on vähemmän tiukka. Kansallisessa valmistelussa on päädytty siihen, että lisäsiirtymäaikaa esitetään vain niille virtuaalivaluutan tarjoajille, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja ja hakevat MiCA:n mukaista kryptovarapalvelun toimilupaa. Tällaiset toimijat voisivat hyödyntää kuuden kuukauden siirtymäaikaa, jonka tarkoituksena on turvata Finanssivalvonnalle riittävästi aikaa hakemusten käsittelyyn.

Rahanpesulain soveltamisalasta ehdotetaan poistettavaksi virtuaalivaluutan tarjoajat ja tilalle lisättäisiin kryptovarapalveluntarjoajat termistön yhtenäistämisen vuoksi. Rahanpesulain viittaukset aikaisempaan maksun tiedot -asetukseen, josta on laissa käytetty nimitystä maksajan tiedot -asetus, ehdotetaan muutettavaksi viittauksiksi uuteen asetukseen, josta käytettäisiin jatkossa informatiivisempaa nimeä maksun tiedot -asetus. Rahanpesulakiin lisättäisiin lisäksi sääntelyä liittyen TFR:n rahanpesudirektiiviä koskeviin muutoksiin, kuten isännöimättömiin osoitteisiin ja kryptovarapalveluntarjoajien kirjeenvaihtajasuhteisiin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa siten, että kansainvälisen yhteisön käsite muutettaisiin kansainvälisen järjestön käsitteeseen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa lisäksi siten, että alakohtaa sovellettaisiin kansainvälisen järjestön johtajan, varajohtajan ja hallituksen jäsenten lisäksi myös hallitusta vastaavan elimen jäseniin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa muutettaisiin siten, että merkittäviä julkisia tehtäviä olisivat myös kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajan, varajohtajan ja hallituksen jäsenen tehtävät.

Esityksessä rahanpesulain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b §, jonka mukaan ulkoministeriön olisi pyydettävä kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luetteloa merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisen kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevassa toimipaikassa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että ulkoministeriö toimittaa luettelon valtiovarainministeriölle ilman aiheetonta viivytystä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuutta siten, että valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä koskisivat merkittäviä julkisia tehtäviä siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä. Lisäksi

asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siten, että asetuksella voitaisiin myös antaa tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan, siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Kryptovaramarkkinat ovat syntyneet vähitellen vuonna 2009 toiminnalliseksi tulleen Bitcoinin myötä. Erilaisia kryptovaroja on olemassa tällä hetkellä tuhansia, mutta osa liikkeeseenlasketuista kryptovaroista ei ole aktiivisessa käytössä. Kryptovaramarkkinoiden kokonaisarvo on ollut huhtikuussa 2024 noin 2,5 biljoona yhdysvaltain dollaria⁸.

Kryptovaramarkkinat ovat luonteeltaan melko keskittyneitä. Esimerkiksi Bitcoinin ja Ethereumin yhteenlaskettu osuus koko kryptovarojen markkinasta arvioidaan olevan jopa lähes 70 % markkina-arvolla mitattuna. Kryptovaramarkkinoihin liittyvän datan luotettavuuteen ja tarkkuuteen liittyy kuitenkin haasteita, ja arvioihin tulee suhtautua varauksella. Kryptovarojen keskeisinä hyötyinä voidaan nähdä esimerkiksi edullisemmat ja nopeammat rajat ylittävät maksut, yhtenäisemmät rahoitusmarkkinat sekä parempi taloudellinen osallistuminen⁹.

Kryptovarojen markkina on tällä hetkellä kehittyvässä vaiheessa, ja toimiala voi muuttua merkittävästikin uuden EU-säätelyn myötä. Suomessa on 12 virtuaalivaluutan tarjoajaa, jotka tarjoavat MiCA:n piiriin kuuluvia kryptovarapalveluita. Tämän lisäksi on yksi sähkörahayhteisö, jota MiCA:n velvoitteet tulevat koskemaan. Tarkkaa tietoa EU-alueella sijaitsevien kryptovarapalvelujen lukumäärästä ei ole saatavilla. Kryptovarojen vaihtopalveluja on maailmanlaajuisesti arviolta noin 700¹⁰.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin

Kryptovaroihin sijoittavien kotitalouksien määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Finanssivalvonnan tietojen mukaan suomalaisilla virtuaalivaluutan tarjoajilla on yhteensä n. 100 000 asiakasta. Euroopan komission tutkimuksen¹¹ mukaan 9 prosenttia suomalaisista on omistanut kryptovaroja viimeisen kahden vuoden aikana. Tarkkaa tietoa sijoittajamäärästä ei ole. Komission tutkimuksen ja Finanssivalvonnalta saatujen tietojen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että suuri määrä suomalaisista käyttää muita kuin kotimaisia kryptovarapalveluntarjoajia. Saatavilla olevista tiedoista ei voida päätellä sitä, kuinka suuri osa kryptovaroihin sijoittavista kotitalouksista käyttää ETA-alueen ulkopuolisia palveluntarjoajia, jotka eivät välttämättä jatkossakaan tule MiCA:n piiriin.

Sijoittajansuoja

Kotitalouksilla ei ole välttämättä kovinkaan hyviä mahdollisuuksia arvioida esimerkiksi sitä, ovatko toimijat ottaneet käyttöön asianmukaiset toimintaperiaatteet ja -menettelyt. Kryptovarapalveluja tarjoavien yritysten toimilupavaatimus voisi siis parantaa sijoittajansuojan

⁸ <https://coinmarketcap.com/charts/>

⁹ IMF, 2023, g20 note on the macrofinancial implications of crypto assets

¹⁰ <https://coinmarketcap.com/rankings/exchanges/>

¹¹ Monitoring the level of financial literacy in the EU, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>

tasoa, sillä toimitusprosessin aikana yrityksen toiminta käydään tarkasti läpi ja varmistetaan, että se täyttää sääntelyn vaatimukset.

MiCA parantaa sijoittajien tiedonsaantioikeutta merkittävästi. MiCA:an sisältyvä toimitusvaatimus ja tiedonantovelvollisuudet eivät kuitenkaan poista kryptovaroihin sijoittamiseen liittyviä riskejä, jotka voivat olla luonteeltaan hyvinkin merkittäviä. Kryptovaroihin liittyy usein esimerkiksi merkittävää arvonvaihtelua.

Haasteelliseksi kryptovaramarkkinoilla on koettu myös luotettavan tiedon saatavuus. Esimerkiksi komissio on nostanut vaikutusten arvioinnissaan esiin sen, että nykyisten kryptovaran kuvauksien laatu, läpinäkyvyys ja riskien esiin tuominen vaihtelevat merkittävästi. Koska kuvauksiin on usein sisällynyt liioiteltua tai harhaanjohtavaa tietoa, sijoittajat tai kuluttajat eivät mahdollisesti ole ymmärtäneet kryptovaroihin liittyviä oikeuksia ja niihin liittyviä riskejä. Kuluttajat ovat näin ollen voineet kärsiä suuria tappioita ostaessaan omiin tarpeisiinsa ja riskiprofiiliinsa huonosti soveltuvia kryptovaroja. MiCA:n myötä kryptovarojen kuvaukset olisivat vähimmäissisällöltään säänneltyjä ja pakollisia julkaista ennen kryptovaran kaupankäynnin kohteeksi ottamista. Tämä voisi parantaa sijoittajien tiedonsaantimahdollisuuksia ja tietoisuutta esimerkiksi kryptovaraan liittyvistä riskeistä.

Sijoittajien näkökulmasta markkinoiden väärinkäyttöä estävät säännökset sekä sisäpiiritiedon julkistamisvaatimus voivat parantaa kryptovaramarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta sekä markkinoiden tehokkuutta sijoituspäätösten perustuessa luotettavaan ja ajantasaiseen tietoon.

Tehostettu tuntemisvelvollisuus

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa siten, että kansainvälisen yhteisön käsite muutettaisiin kansainvälisen järjestön käsitteeseen. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää laajennetaan siten, että se koskisi myös hallitusta vastaavan elimen jäseniä. Kansainvälisen järjestön määritelmän muuttaminen lisää säännöksen soveltamisalaan kuuluvia kansainvälisiä järjestöjä ja tätä kautta laajentaa poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää. Myös hallitusta vastaavan elimen jäsenien lisääminen poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden määritelmään laajentaa poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää.

Ehdotetuilla muutoksilla olisi siten vaikutuksia sellaisten kotitalouksien asemaan, joissa on kansainvälisen järjestön tai kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajana, varajohtajana taikka hallituksen tai vastaavan jäsenenä olevia poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä, poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden perheenjäseniä tai poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden yhtiökumppaneita. Poliittisesti vaikutusvaltaisiin henkilöihin ja heidän perheenjäseniinsä sekä poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden yhtiökumppaneihin kohdistuu rahanpesulain 3 luvun 10 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 13 §:n mukaisesti tehostettu tuntemisvelvollisuus. Valtioneuvoston asetuksella menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä (929/2021) on annettu lisäksi tarkempia säännöksiä tehostetusta tuntemisvelvollisuudesta.

Tehostetut tuntemismenettelyt liittyvät esimerkiksi asiakkaan tunnistamiseen ja henkilöllisyyden todentamiseen ja niihin sisältyy henkilötietojen käsittelyä. Tehostettu tuntemisvelvollisuus edellyttää ilmoitusvelvolliselta korostuneen huolellista menettelyä, mikä tarkoittaa muun muassa normaalia laajempaa selvitystä ja dokumentaatiota asiakkaan toiminnasta ja palvelujen käytöstä. Tästä voi aiheutua epäsuoria taloudellisia vaikutuksia

kotitalouksille. Asiakkaan näkökulmasta tämä voi tarkoittaa palvelujen saamisen hidastumista, mistä voi aiheutua kustannuksia asiakkaalle. Lisäksi asiakas saattaa itse joutua kustantamaan laajemmat selvitykset ja dokumentaatiot.

4.2.1.2 Vaikutukset yrityksiin

MiCA:n vaikutukset virtuaalivaluutan tarjoajiin

MiCA:n ja siten myös hallituksen esityksen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alalla toimiviin yrityksiin. Tammikuussa 2024 Finanssivalvonnan valvottavaluettelossa oli 12 virtuaalivaluutan tarjoajaa ja kaksi sähkörahayhteisöä, jotka hyödyntävät toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki kumotaan ja se korvautuu osaksi EU-lainsäädännöllä ja osaksi hallituksen esityksen ehdotuksilla. MiCAN mukaisilla kryptovarapalveluntarjoajilla on oltava jatkossa toimilupa, jos ne haluavat jatkaa palvelujen tarjoamista.

MiCA tiukentaa kryptovarapalvelujen tarjoajien velvollisuuksia nykyisestä. Sähköisen rahan tokenoiden liikkeeseenlaskijoihin kohdistuvat muutokset ovat pienempiä kohdistuen lähinnä kryptovaran kuvauksen julkaisemisvelvollisuuteen. Finanssivalvonnan rekisteröimät virtuaalivaluutan tarjoajat ovat liiketoimintamalleiltaan erilaisia, jolloin vaikutukset eri toimijoihin voivat erota merkittävästi toisistaan. Uuteen lainsäädäntöön sopeutuminen aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia toimijoille. Kustannuksia aiheutuu muun muassa uuden sääntelyn omaksumisesta, sääntelyn edellyttämän dokumentaatio laatimisesta ja toimilupahakemusprosessista. MiCA saattaa aiheuttaa myös pieneksi luokiteltuja muutostarpeita palveluntarjoajien järjestelmiin, erityisesti asiakasrajapintaan.

Kertaluonteisten kustannusten lisäksi uudet velvoitteet aiheuttavat myös jatkuvaluonteisia kustannuksia. Käytännössä lisääntyvät velvoitteet ja toimintatapojen tarkempi rajaaminen voivat vaikuttaa kryptovarapalvelujen tarjonnan kannattavuuteen. Toisaalta MiCA helpottaa toiminnan harjoittamista Suomen ulkopuolella merkittävästi. Mahdollisuus tarjota kryptovarapalveluja notifiointin nojalla voi tuoda yrityksille uusia asiakkaita ja sitä kautta uutta liiketoimintaa. MiCA todennäköisesti vähentää kryptovaroja ja niihin liittyviä palveluja tarjoavien yritysten oikeudellista epävarmuutta ja selkeyttää sääntelyä erityisesti, jos toimintaa laajennettaisiin useampaan jäsenvaltioon. Yritysten ei siis jatkossa tarvitsisi selvittää eri maiden lainsäädäntöä pelisääntöjen ollessa kaikissa EU-maissa samat, ja tätä kautta selonottokustannukset voivat olla pienemmät.

Toisaalta MiCA voi saattaa eurooppalaiset palveluntarjoajat heikompaan asemaan suhteessa alueisiin, joissa kryptovarapalvelujen tarjontaa ei säännellä lainkaan tai sääntely on MiCAa huomattavasti heikompaa. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut yritykset näkivät haasteellisena MiCA:n 61 artiklan säännöksessä, joka koskee kryptovarapalvelujen tarjoamista yksinomaan asiakkaan omasta aloitteesta. Kun kolmannen maan yritys tarjoaa kryptovarapalveluja unioniin sijoittautuneen henkilön omasta aloitteesta, kryptovarapalveluja ei saisi pitää unionissa tarjottuina. On mahdollista, että osa ETA-alueella tällä hetkellä toimivista yrityksistä siirtyy jatkossa toimimaan kolmansista maista käsin nojaten siihen, että palvelujen tarjonta tapahtuu asiakkaiden omasta aloitteesta.

Kryptovarapalvelujen tarjoajilta on oltava jatkossa vakavaraisuustakeet, jotka on määritelty MiCA:n artiklassa 67. Takeet ovat tarjottavasta palvelutyyppistä riippuen joko 50 000, 125 000 tai 150 000 euroa tai neljäsosa edellisen vuoden kiinteistä yleiskustannuksista.

Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoilla on oltava jatkuvasti omia varoja MiCA:n artiklan 35 mukaisesti vähintään 350 000 euroa tai 2 prosenttia reserviomaisuuden keskimääräisestä määrästä tai neljäsosa edellisen vuoden kiinteistä yleiskustannuksista. Lainvalmistelun yhteydessä ei ole tunnistettu suomalaisia palveluntarjoajia, jotka laskisivat liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita muistuttavia kryptovaroja. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoiden vakavaraisuusvaatimuksista ei säädetä MiCA:ssa, vaan niihin sovelletaan tältä osin maksulaitoslain sääntelyä. MiCA ei siis tuo muutoksia sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoiden vakavaraisuusvaatimukseen. MiCA vaikuttaa lohkoketjuteknologiaa toiminnassaan hyödyntäviin sähkörahayhteisöihin ennen kaikkea tiedottamisvelvoitteiden kautta. Tällaisten toimijoiden on laadittava jatkossa MiCA:n vaatimukset täyttävä sähkörahatokenin kuvaus ja noudatettava MiCA:n markkinointiviestintää koskevia säännöksiä.

Muita uusien velvoitteiden tuomia kustannuksia yrityksille on vaikea arvioida niiden vaihdellessa tarjottavan palvelun luonteesta riippuen. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut yritykset kertoivat, että MiCA aiheuttaa heille ennen kaikkea henkilöstökustannuksia, jotka liittyvät sääntelyyn perehtymiseen, MiCA:n mukaisen toimiluvan hakemiseen, sääntelyn edellyttämän dokumentaation laatimiseen ja prosessien päivittämiseen. Joitain pieniä järjestelmäpäivityksiä saatetaan joutua tekemään asiakasrajapintaan. Yritysten oli vaikea esittää tarkkoja arvioita kustannuksista haastattelujen aikaan syksyllä 2023, koska kaikkia MiCA:n nojalla annettavien teknisten sääntelystandardien luonnoksia ei ollut vielä saatavilla. Työmäärän tarpeen arvioitiin olevan muutamista henkilötyökuukausista muutamaa henkilötyövuoteen.

Esityksen vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu valvontamaksujen muutoksia euromääräisesti. Vertailun pohjana ovat voimassa olevan valvontamaksulain mahdollistamat valvontamaksujen enimmäismäärät. Esitetyt vaikutukset suhteellisen maksun osalta ovat mahdollisia enimmäismääriä, joihin maksuvelvollisten valvontamaksut voisivat enimmillään nousta. Todelliset perittävät valvontamaksut määräytyvät Finanssivalvonnan todellisten toimintamenojen perusteella. Virtuaalivaluutan tarjoajan valvontamaksu on Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain mukaan 2 740 euron perusmaksu. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että virtuaalivaluutan tarjoajien perusmaksu korvataan kryptovarojen tarjoajan perusmaksun ja suhteellisen maksun yhdistelmällä. Näiden toimijoiden perusmaksuksi ehdotetaan 8 220 euroa ja suhteelliseksi maksuksi 0,3616 prosenttia liikevaihdosta. Toimijoilta maksuina kerättävissä olevan enimmäismäärän korotus merkitsisi 5 480 euron korotusta perusmaksuun. Maksut nousisivat lisäksi suhteellisen maksun prosenttiluvun määrittämän summan verran. Suomalaiset kryptovarapalvelun tarjoajat ovat pääsääntöisesti pieniä, toimintansa alkuvaiheessa olevia yrityksiä. Niiden liikevaihto on vaihdellut sadoista tuhansista n. 25 miljoonaan euroon, jolloin suhteellinen maksu olis korkeimmillaan n. 90 000 euroa. Suhteellisen maksun malli huomioisi paremmin sen, että alan toimijat ovat usein nuoria yrityksiä. Liikkeeseenlaskijan, tarjoajan sekä kryptovara-alan toimijan toimivien henkilöiden perusmaksuksi ehdotetaan 4 110 euroa. Omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle ehdotetaan 33 000 euron perusmaksua. Tällaisia toimijoita ei ole Suomessa eikä liiemmin Euroopassa tällä hetkellä. Erityisesti omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan maksuja voi olla tarpeen tarkastella uudelleen, jos tällaisia toimijoita sijoittautuu Suomeen ja niiden valvonnasta saadaan käytännön kokemusta.

Virtuaalivaluutan tarjoajista virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijat eivät ole jatkossa MiCA:n tarkoittamia kryptovarapalvelun tarjoajia. Ne eivät myöskään ole rahanpesudirektiivin mukaisia ilmoitusvelvollisia. Sama pätee vaihtopalveluihin, joissa virtuaalivaluutaa vaihdetaan muuksi hyödykkeeksi tai muuta hyödykettä virtuaalivaluutaksi. Uuden kryptovaran tarjoaminen yleisölle tai kaupankäynnin kohteeksi kuitenkin edellyttää kryptovaran kuvauksen toimittamista

toimivaltaiselle viranomaiselle. Kryptovarojen liikkeeseenlaskut saattavat lisääntyä, koska liikkeeseenlasku ei jatkossa edellytä rahanpesulainsäädännön noudattamista, ja koska liikkeeseenlasku ei, muussa kuin omaisuusreferenssitokenien tapauksessa, edellytä toimivaltaisen viranomaisen nimenomaista hyväksyntää.

MiCA:n vaikutukset toimijoihin, jotka saavat tarjota jatkossa kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla

MiCA sallii tietyille finanssiyhteisöille MiCA:n kryptovarapalvelujen tarjonnan niiden nykyisen toimiluvan nojalla, kunhan toimija tekee palvelujen tarjoamisesta MiCA:n vaatimukset täyttävän ilmoituksen. MiCA:n 60 artiklan mukaan luottolaitokset voivat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Luottolaitoksen oikeutta tarjota kryptovarapalveluja ei ole rajattu tiettyihin palvelukategorioihin. Arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritykset, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitaja sekä direktiivin 2014/65/EU nojalla toimiluvan saanut markkinoiden ylläpitäjä voivat tarjota toimilupansa mukaisia MiCAn 60 artiklassa tarkemmin määriteltyjä palveluja ilmoituksen nojalla.

MiCA:n 60 artiklassa luetellut finanssiyhteisöt voivat näin ollen jatkossa tarjota artiklassa lueteltuja kryptovarapalveluja, jos se tekee palvelun tarjonnasta MiCA:n 60 artiklan mukaisen ilmoituksen. Tämä voi luoda 60 artiklassa luetelluille yhtiöille uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Samalla kyseinen artikla selkeyttää sitä, mitä liiketoimintaa voidaan pitää kyseisille finanssiyhteisöille sallittuna liiketoimintana. Näiltä toimijoilta veloitettaisiin jatkossa lisävalvontamaksuja kryptovarapalvelujen tarjoamisesta.

MiCA:n 60 artiklassa luetellut finanssiyhteisöt ovat olleet hyvin niukasti mukana kryptovaraliiketoiminnassa. Finanssivalvonta on rekisteröinyt kaksi vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jotka hoitavat kryptovaroihin sijoittavaa rahastoa. Finanssivalvonta on myöntänyt toimiluvan kahdelle sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokselle, jotka hyödyntävät toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa. Usea lainvalmistelun yhteydessä haastatelluista virtuaalivaluutan tarjoajista näki todennäköisenä, että MiCA kasvattaa perinteisinä pidettyjen finanssiyhteisöjen mielenkiintoa kryptovaramarkkinoita kohtaan. Asiakkaiden kysynnän nähtiin kohdistuvan etenkin kryptovarojen säilytykseen liittyviin palveluihin. On kuitenkin vaikea arvioida sitä, kuinka paljon artiklan 60 tuoma mahdollisuus lisää finanssiyhteisöjen mielenkiintoa kryptovaramarkkinoita kohtaan. Oletettavaa on, että finanssiyhteisöjen ratkaisuihin vaikuttaa sääntelyn kehittymisen lisäksi myös kryptovaramarkkinoiden yleinen kehitys.

TFR:n vaikutukset toimijoihin

TFR edellyttää, että kryptovarapalvelun tarjoajat keräävät ja jakavat tietoja henkilöistä, jotka lähettävät ja vastaanottavat kryptovaroja palveluntarjoajien palveluiden välityksellä.

Esitystä valmisteltaessa pidettyjen kryptovarapalveluntarjoajien haastattelujen perusteella TFR:ssä vaadittujen tietojen välittäminen kryptovarapalveluntarjoajien välisissä reaaliaikaisissa siirroissa osana varainsiirtoa on mahdotonta toteuttaa. Lisäksi tulee huomioida, että sääntelyn ulkopuolelle jäävien omaan henkilökohtaiseen lompakkoon tapahtuvien siirtojen osalta on käytännössä pakko luottaa asiakkaan ilmoitukseen. Mikäli asiakas ilmoittaa nostavansa kryptovaroja henkilökohtaiseen lompakkoon, sitä ei pysty verifioimaan. Koska lohkoketjuun on hyvin helppoa tuoda uusi osoite uutta transaktiota varten, varainsiirron lähtiessä tällaiseen osoitteeseen, lähtee se tavallaan tyhjyyteen ja vasta kun varat siirretään eteenpäin, saatetaan

saada kyseinen osoite lohkoketjuanalytiikassa liitettyä johonkin toimijaan. Esimerkinkaltainen spekulatio voidaan todeta vasta hyvinkin pitkän ajan päästä jälkikäteen.

Yleisesti voidaan todeta, että TFR vaikutti aiheuttavan palveluntarjoajille paljon huolia. TFR:n vaatimusten noudattamiseksi tulee tehdä merkittäviä teknisiä investointeja eikä palveluntarjoajilla ole vielä tarkkaa suunnitelmaa tarvittavista muutoksista. Työmäärä ja kustannukset ovat korkeammat kuin MiCA:ssa, satojen tuhansien suurusluokassa. Valmiita teknisiä ratkaisuja ei vielä ole ja niiden tuotantoon ottaminen kestää. Huolia on myös henkilötietojen käsittelystä, esimerkiksi palveluntarjoajien välinen (kryptovarapalvelusta toiseen kryptovarapalveluun) toteutus vaikuttaa hankalalta ja se tulee luultavasti toteuttaa omassa kanavassa. Palveluntarjoajilla on huolia siihen liittyen, miten tämä on mahdollista toteuttaa tietoturvallisesti niin, että henkilötiedot eivät ole vaarassa. Pääasiassa toimijat odottavat ulkopuolisten palveluntarjoajien kykenevän kehittämään ratkaisun vaatimusten noudattamiseen. Palveluntarjoajilla on epäilyksiä siitä, ehditäänkö asiat saada valmiiksi TFR:n soveltamisen edellyttämässä aikataulussa.

Viranomaisten puolelta on todettu nykytilassa tiedonsaannin olevan jo kattavalla tasolla tulevan sääntelyn velvoittamilta alueilta. Viranomaiset kokevat mahdolliseksi uhaksi tiedonsaannin heikkenemisen, koska sääntelyllä ei ole vaikutuksia niihin alueisiin, joilta ei nytkään saada tietoja.

Vaikutusten arviointiin liittyvistä kuulemisista voidaan yhteenvedona todeta, että TFR sisältää vaikeasti toteutettavia velvoitteita, joita voi olla melko kallista toteuttaa. Vaikuttaa siltä, että se ei oikeastaan tuo mukanaan merkittäviä hyötyjä ennen kuin globaalisti noudatetaan samoja sääntöjä ja niin sanottu privaattikryptojen kategoria kielletään. Privaattikryptot ovat sellaisia kryptovaroja, jotka pystyvät salaamaan lohkoketjussa suoritettavat transaktiot. Osa privaattikryptoista suojaa eli salaa automaattisesti kaiken datan, mutta osassa salaus on mahdollista tehdä käyttäjän niin halutessa.

Rahanpesulain mukaiset ilmoitusvelvolliset

Esityksen kansainvälisten järjestöjen merkittäviä julkisia tehtäviä koskevilla ehdotuksilla arvioidaan olevan vaikutuksia rahanpesulain mukaisiin ilmoitusvelvollisiin. Merkittäviä julkisia tehtäviä hoitaviin henkilöihin eli poliittisesti vaikutusvaltaisiin henkilöihin ja heidän perheenjäseniinsä ja yhtiökumppaneihinsa kohdistuu ilmoitusvelvollisen asiakkaina rahanpesulain 3 luvun 13 §:n mukainen tehostettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus, mikä edellyttää ilmoitusvelvolliselta korostuneen huolellista menettelyä asiakassuhteessa. Ehdotus edellyttää ilmoitusvelvollisilta toiminnallisia ja tietoteknisiä muutoksia, mistä johtuen rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa koskevien muutosten toteuttamiselle tulee varata riittävä siirtymäaika.

Muut yritysvaikutukset

Hallituksen esityksellä ei arvioida olevan muuhun yrityssektoriin merkittäviä vaikutuksia. Sijoittajina toimivien yritysten vaikutukset muistuttavat kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia. Esimerkiksi muutosten johdosta sijoittajien tiedonsaanti eri kryptovarojen ominaisuuksista paranee. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutusta sijoitettavien kohteiden tarjontaan, kun joukko ETA-alueella toimivia palveluntarjoajia todennäköisesti tarjoaa palvelujaan Suomessa jatkossa notifiikaation nojalla.

4.2.1.3 Vaikutukset kansainvälisiin järjestöihin

Esityksen kansainvälisten järjestöjen merkittäviä julkisia tehtäviä koskevilla ehdotuksilla arvioidaan olevan vaikutuksia kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Ulkoministeriön pyynnöstä laadittava ja ajan tasalla pidettävä luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisen kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevassa toimipaikassa kasvattaisi kansainvälisten järjestöjen hallinnollista taakkaa ja ehdotuksesta aiheutuisi myös hallinnollisia kustannuksia järjestöille. Näiden vaikutusten voidaan kuitenkin arvioida olevan vähäisiä, sillä kyse on melko kevyestä velvoitteesta ja sen kohteena olevien kansainvälisten järjestöjen määrä on vähäinen¹².

4.2.1.4 Vaikutukset julkiseen talouteen

Hallituksen esityksellä ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen tai valtion talousarvioon.

TFR vaikutus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen näkökulmasta

Muutetun TFR:n tavoitteena on parantaa varainsiirtojen ja kryptovarojen siirtojen jäljitettävyyttä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi varmistamalla tietojen välittyminen koko maksuketjun ja kryptovarojen siirtoketjun läpi. Mikäli palveluntarjoajat toteuttavat TFR:n vaatimukset, voidaan arvioida, että tietojen jäljitettävyyks paranee.

Toisaalta toimivaltaisten viranomaisten näkemyksen mukaan tietojen saanti kryptovarasiiirroista on ollut jo nykytilanteessa pääosin hyvällä tasolla. Mikäli TFR:n vaatimukset johtavat palveluntarjoajien siirtymiseen EUn ulkopuolisiin maihin vaatimusten välttämiseksi, voi se vaikeuttaa tietojen saantia ja sitä kautta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä.

4.2.1.5 Kansantaloudelliset vaikutukset ja kokonaisarvio vaikutuksista

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole erityisiä kansantaloudellisia vaikutuksia lyhyellä aikavälillä lukuun ottamatta kansantalouden kannalta pieniä vaikutuksia yritysten rahoitukseen. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat toivat esille sen, että MiCA:n luoma kattava EU-sääntelykehikko voi lisätä institutionaalisten sijoittajien ja laajemmin rahoitussektorin toimijoiden mielenkiintoa kryptovaroja kohtaan, koska toimiala tuodaan selkeän ja yhtenäisen sääntelyn piiriin. MiCA:n soveltaminen voi lisätä kiinnostusta kryptovarasijoittamiseen ja kasvattaa kytköksiä perinteiseen rahoitussektorin ja kryptovaramarkkinoiden välillä, mikäli perinteiset rahoitussektorin toimijat alkavat tarjota kryptovarapalveluja. Kytkösten kasvamisen kansantaloudelliset vaikutukset eivät ole nähtävillä ainakaan lyhyellä aikavälillä ja niiden pitkän aikavälin vaikutuksia on vaikeaa arvioida.

On mahdollista, että suuret rahoitusmarkkinoiden toimijat ottavat pidemmällä aikavälillä lohkoketjuteknologiaan pohjautuvia järjestelmiä käyttöön. Tässä skenaariossa valinta avoimen ja suljetun lohkoketjuratkaisun välillä on merkittävä rahoitusvakauteen liittyvien kysymysten kannalta. Avoimen lohkoketjun palveluiden yleistymisen esteenä on ollut useita ratkaisemattomia ongelmia, jotka rajoittavat lähivuosien kasvua. Avoimen lohkoketjun

¹² Esityksen laatimisen hetkellä kansainvälisten järjestöjen Suomessa sijaitsevia toimipaikkoja oli kymmenen (Ulkoministeriö: Representation of international organisations in Finland. Luettavissa: <https://um.fi/representation-of-international-organisations-in-finland>).

ylläpitäjät vaikuttavat ratkaisevasti järjestelmän toimintaan, mutta niitä ei ole usein tunnistettu. Sääntely ja valvonta ei kohdistu MiCA:n soveltamisen myötä lohkoketjun ylläpitäjiin, mistä voi seurata uhkia rahoitusvakaudelle. Suljetuissa lohkoketjuissa ylläpitäjät voidaan tunnistaa, minkä perusteella riskejä voidaan arvioida ja toimijat voivat ottaa ne huomioon paremmin. MiCA keskittyy yksittäisten toimijoiden sääntelyyn, mutta ei huomioi alan keskittyneisyyttä ja teknologiariskejä. Tästä riskistä aiheutuvia pitkän aikavälin riskejä on käytännössä vaikea arvioida.

4.2.2 Vaikutukset ympäristöön

Kryptovarojen vaikutuksista ympäristötekijöihin on vaikea antaa tarkkaa arviota markkinan kehitysvaiheen ja luotettavan datan heikon saatavuuden vuoksi. Kuitenkin esimerkiksi komission vaikutusten arvioinnissa nostetaan esiin, että kryptovarojen ympäristövaikutukset riippuvat paljon sen ominaisuuksista, kuten siitä, millaista konsensusmekanismia lohkoketjussa käytetään, joka puolestaan vaikuttaa transaktioiden energiankäytön määrään. MiCA tuo läpinäkyvyyttä kryptovarojen ympäristövaikutuksiin. On viime kädessä sijoittajien ratkaisusta kiinni, valitsevatko he jatkossa kryptovaroja, joiden konsensusmekanismit kuluttavat runsaasti sähköä ja ovat siten ympäristövaikutuksiltaan haitallisia.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin

4.2.3.1 Vaikutukset Finanssivalvontaan

Ehdotuksella on vaikutuksia Finanssivalvontaan, josta tulee kryptovara-asetuksen toimitiluvista ja valvonnasta vastaava viranomainen. MiCA tulee lisäämään Finanssivalvonnan tehtäviä arviolta noin kolmen henkilötyövuoden verran.

Säännökset tuovat Finanssivalvonnalle uusia toimitiluvanvaraisia valvottavia ja Finanssivalvonnan toimivaltuuksien määrä lisääntyy olennaisesti. Nykyisen kansallisen lain rekisteröityjen toimijoiden velvoitteet ja näiden valvonta on ollut uutta kryptovara-asetuksen edellyttämää toimitilupakäsittelyä ja valvontaa huomattavasti kevyempää. Keskeisiä uusia valvonta-alueita ovat esimerkiksi vakavaraisuusvalvonta, johdon pätevyyden arviointi, omistajavalvonta sekä markkinoiden väärinkäyttövalvonta. Myös toiminnan järjestämistä ja menettelytapoja koskevat vaatimukset ovat huomattavasti laajempia.

Kryptovarapalveluntarjoajien lisäksi Finanssivalvonnan käsittelyyn saattaa tulla myös uusia liikkeeseenlaskijoiden toimitilupahakemuksia uusilta markkinoille pyrkiviltä sähkörahatokenien ja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilta, mikä myös lisää Finanssivalvonnan työmäärää.

Suuri muutos on myös mahdollisuus tarjota kryptovaroja tai kryptovarapalveluita rajan yli ilmoitusmenettelyn avulla. Liiketoiminnan internet-lähtöisyyden vuoksi on hyvin todennäköistä, että suuri osa kryptovarapalveluiden tarjoajista tarjoaa palveluita rajan yli kaikissa ETA-maissa. Toimivaltaisen viranomaisen työmäärä lisääntyy paitsi kotimaan viranomaisen myös isäntämaan viranomaisen ominaisuudessa. Ehdotuksen mukaan Suomessa ei hyödynnettäisi täysimääräisesti MiCA:n mahdollistamaa läsiirtymäaika. Tällöin on otettava huomioon myös se teoreettinen mahdollisuus, että Suomeen hakeutuisi nopeamman toimitiluvan käsittelyn toivossa joitakin uusia yrityksiä, mikä lisäisi Finanssivalvonnan työmäärää.

4.2.3.2 Vaikutukset Tulliin

Osana tullirikosten selvittämistä Tulli tekee aktiivista yhteistyötä useiden eri palveluntarjoajien kanssa. Huolena on, että sääntelyn kiristyessä yhä useampi epäilyn kohteena oleva henkilö siirtyy käyttämään palveluntarjoajia, jotka eivät tietopyynnöistä huolimatta luovuta pyydettyjä asiakastietoja Tullille tai palveluntarjoajia, joiden keräämät asiakkaiden tuntemistiedot ovat Tullin tekemän työn kannalta riittämättömiä. Tullin huolena on myös, että yhteistyötä tekevät tahot kokevat uuden regulaation haastavana ja siirtyvät sen johdosta pois toimimaan ETA-alueen ulkopuolella eivätkä enää jatka sujuvaa yhteistyötä.

Tulli näkee sääntelyn mukanaan tuomien kehityssuuntien ja skenaarioiden toteutumisen käytännössä vaikuttavan työhönsä entistä haastavampina tutkimina ja niiden aiheuttamia pidentyneinä tutkinta-aikoina. On myös oletettavaa, että tutkimuksen kustannukset kasvavat esimerkiksi ohjelmisto- ja lisäresurssitarpeiden myöntä. Tullin arvion mukaan kustannukset ovat sadoista tuhansista aina puoleen miljoonaan euroon saakka.

4.2.3.3 Vaikutukset Rahanpesun selvittelykeskukseen

Rahanpesun selvittelykeskuksen arvion mukaan kryptovarapalveluja koskevan sääntelyn kiristyessä on mahdollista, että rikollinen toiminta siirtyy jossain määrin Euroopan ulkopuolelle, mikä pidentää tutkinta-aikaa ja vaatii lisää henkilöstöä tutkinta-, kehitys- ja tukitehtäviin. Yleisesti ottaen erityisenä haasteena ovat aikakriittisyyden näkökulmasta jotkin kolmansissa maissa sijaitsevat palveluntarjoajat, joiden vastaaminen tietopyyntöihin ei laadullisesti tai aikamääreiden suhteen ole lainkaan samalla tasolla kuin EU:n alueelle sijoittautuneilla kryptovarapalvelun tarjoajilla.

Rahanpesun selvittelykeskuksen kustannusvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, koska teknisestä toteutuksesta ei ole olemassa konkreettisia tietoja. Tällöin ei myöskään ole tiedossa, millaisia järjestelmiä ja tietorakenteita MiCA:n ja TFR:n alaiset palvelut tulevat käyttämään. Rahanpesun selvittelykeskus arvioi aiempiin saman mittaluokan hankkeisiin ja nykyisiin analyysityökalujen hintaan peilaten, että täysimääräiset pysyvät vaikutukset olisivat 3,5 henkilötyövuotta ja ohjelmistokustannusten osalta 110 000 euroa vuodessa. Lisäksi kertakustannus olisi 160 000 euroa.

4.2.3.4 Vaikutukset Rahoitusvakausvirastoon

Keskeisin Rahoitusvakausvirastoa koskeva vaatimus on osaamisen kehittäminen. Koska purettavuuden arviointi tehdään laitospohjaisesti, tulee samojen asiantuntijoiden hallita sekä kyseisen laitoksen liiketoiminta että omaisuusreferenssitokeneita ja sähköisen rahan tokeneita koskeva liiketoiminta. MiCA lisää osaamistarvetta ennen kaikkea sitä kautta, että luottolaitokset voivat aloittaa tämän liiketoiminnan ilmoitusmenettelyllä. MiCA:n myötä Rahoitusvakausviraston ja Finanssivalvonnan yhteistyömenettelyjä tulee mahdollisesti tarkentaa elvytysuunnitelmien arvioinnin koordinoinnin ja tiedonvaihdon osalta.

4.2.3.5 Vaikutukset ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön toimintaan

Esityksen mukaan ulkoministeriön tulisi pyytää kansainvälisiä järjestöjä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luetteloa kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä. Lisäksi ulkoministeriö toimittaisi valtiovarainministeriölle ilman aiheutonta viivytystä kansainväliseltä järjestöltä saamansa ajantasaisen luettelon kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä. PEP-asetuksen tulisi sisältää luetteloihin perustuva listaus kansainvälisten järjestöjen Suomessa sijaitsevien

toimipaikkojen merkittävistä julkisista tehtävistä, jolloin sen sisältämää listausta olisi muutettava, kun valtiovarainministeriölle toimitetaan ajantasainen luettelo. Ehdotus lisää siten ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön hallinnollista taakkaa.

4.2.3.6 Muut viranomaisvaikutukset

Ehdotuksella on joitain vaikutuksia markkinaoikeuteen, joka käsittelee jatkossa kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:n mukaisista päätöksistä tehtävät valitukset. Vastaavasti ehdotuksella on joitain vaikutuksia Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, joka voi olla kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:n mukaisten päätösten kohteena silloin, kun päätöksellä määrätään verkkotunnusrekisterin ylläpitäjä poistamaan verkkotunnus käytöstä tai merkitsemään verkkotunnus Finanssivalvonnan nimiin. Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä Suomen maatunnukseen eli fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista.

Esitysluonnos aiheuttaa muita kuin teknisiä muutoksia useisiin vero.fi-ohjeisiin, Verohallinnon sisäisen tietojärjestelmään, Omaveroon sekä veroilmoituslomakkeille. Kryptovaran käsite ei täysin vastaa nykyistä virtuaalivaluutan käsitettä, mikä on otettava huomioon uuden käsitteen käyttöön ottamisessa ja ohjeistuksen laatimisessa Verohallinnon asiakkaille.

Esityksen kansainvälisten järjestöjen merkittäviä julkisia tehtäviä koskevilla ehdotuksilla arvioidaan olevan vaikutuksia rahanpesulain 7 luvun 1 §:n mukaisiin valvojiin. Ehdotus edellyttää valvojilta toiminnallisia muutoksia. Edellytetyjen muutosten voidaan kuitenkin arvioida olevan vaikutuksiltaan vähäisiä.

4.2.3.7 Vaikutukset yhteiskuntaan

MiCAlla ja TFR:llä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yhteiskuntaan lukuun ottamatta, että muutokset parantavat rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja siten myös rahoitusvakautta. MiCAn ja TFR:n piiriin tulevien ja niiden ulkopuolelle jäävän aktiviteetin välille saattaa jatkossa syntyä kytköksiä. Etenkin palveluntarjoajien sijoittuminen eri maihin voi heikentää valvojien näkyvyyttä rajat ylittäviin kytköksiin ja hämärtää kokonaiskuvaa riskeistä. On tarpeen, että kryptovaroihin liittyvien yhteiskunnallisten riskien kehitystä seurataan jatkossakin tarkasti.

4.2.3.8 Vaikutukset tietosuojaan

Esityksessä rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdan kansainvälisen yhteisön käsite muutettaisiin kansainvälisen järjestön käsitteeksi. Kansainvälisen järjestön määritelmän muuttaminen lisää säännöksen soveltamisalaan kuuluvia kansainvälisiä järjestöjä ja tätä kautta laajentaa poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää.

Lisäksi ehdotus, jonka mukaan rahanpesulain kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmän laajentaminen siten, että se koskisi myös hallitusta vastaavan elimen jäseniä, merkitsisi asiakkaan tuntemiseen liittyvän tehostetun tuntemisvelvollisuuden laajentamista suhteessa voimassa oleviin säännöksiin. Tämä kaventaisi asiakkaan henkilötietojen ja yksityiselämän suojaa. Muutoksien voidaan kuitenkin katsoa olevan vähäisiä.

4.2.3.9 Vaikutukset rikoksentorjuntaan ja turvallisuuteen sekä rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen

Kansainvälisten järjestöjen ja kansainvälisten järjestöjen toimipaikkojen merkittäviä julkisia tehtäviä koskevat muutokset edistäisivät rahanpesun estämistä muun muassa tilanteissa, joissa kansainvälisen järjestön tai kansainvälisen järjestön toimipaikan merkittävää julkista tehtävää hoitava henkilö tai tällaisen henkilön perheenjäsen tai yhtiökumppani pyrki häivyttämään esimerkiksi korruptiolla tai muulla laittomalla tavalla saatujen varojen alkuperää.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

MiCA säätelee vain siinä määritellystä kryptovarapalvelun tarjoamisesta sekä omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskusta. Tällaisia toimijoita koskeva muu toiminta määräytyy unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön perusteella. Liikkumavaraa on arvioitu kansallisesti sen suhteen, sallitaanko toimijoille sellaista muuta toimintaa, joka ei perustu johonkin unionin oikeuden säännökseen, vai ei. Valmistelun yhteydessä virtuaalivaluutan tarjoajien ja yhden sähkörahayhteisön kanssa käydyissä keskusteluissa pyrittiin selvittämään sitä, mitä muuta toimintaa yritykset harjoittavat. Tarkoituksena oli arvioida, voidaanko tällaista muuta toimintaa pitää luonteeltaan sopivana MiCA:n mukaisten palveluiden tarjoamisen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu vaihtoehtoa, jossa sallittu muu toiminta määriteltäisiin yksityiskohtaisesti kansallisessa sääntelyssä. Tämän rinnalla on arvioitu vaihtoehtoa, jossa muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää. Valmistelussa on päädytty jälkimmäiseen melko joustavaan vaihtoehtoon, mikä vastaa muun muassa maksulaitosten muusta liiketoiminnasta säädettyä. Tätä on pidetty perusteltuna siksi, että osalla MiCA:n mukaisista toimijoista on jatkossakin rinnakkain maksulaitoksen toimilupa.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös vaihtoehtoa, jossa kryptovarapalvelun tarjoajille myönnettisiin MiCA:n 143 artiklan mukaisesti valinnasta lisäsiirtymäaika. Tällaiselle lisäsiirtymäajalle ei esitetty palveluntarjoajien puolelta erityisiä tarpeita. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain suppeus MiCA:n vaatimuksiin verrattuna puoltaa pidettyväistä suhtautumista lisäsiirtymäaikaan. Kuuden kuukauden lisäsiirtymäaika päädyttiin esittämään vain niille Finanssivalvonnan rekisteröimille virtuaalivaluutan tarjoajille, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja asiakkaille ja jättävät Finanssivalvonnalle MiCA:n mukaisen kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupahakemuksen. Toteutettujen haastattelujen pohjalta TFR:n vaatimusten toteuttamiseen oltaisiin toivottu lisäsiirtymäaika. TFR ei kuitenkaan sisällä mahdollisuutta lisäsiirtymäajan myöntämiseen, joten kysymystä ei arvioitu kansallisesti.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu myös valvontamaksujen mallia, jossa ei peritä lainkaan suhteellisia maksuja. Kiinteitä maksuja ei voida kuitenkaan pitää tasapuolisina toimijoiden ollessa keskenään eri kokoisia. Kiinteä maksu muodostuisi käytännössä korkeaksi, arviolta noin 15 000 euroa, mikä voi nostaa markkinoilletulon kynnystä.

Vahingonkorvaussääntelyä on valmistelun yhteydessä tarkasteltu suhteessa palveluntarjoajan yleiseen vahingonkorvausvelvollisuuteen. Tällaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta on aikaisempaa käytäntöä pääomamarkkina- ja muussa rahoituspalvelusääntelyssä. Rajanvetoa valmistelun yhteydessä on käyty siitä, vastaako velvoitteesta vain toimija, jolle

vahingonkorvaus velvoite asetetaan vai myös sen johto. Valmistelussa ei ole arvioitu vaihtoehtoa, jossa vahingonkorvausvelvollisuutta ei olisi, koska tämä ei vastaisi rahoitusmarkkinasääntelyssä yleisesti omaksuttuja periaatteita. Yleisen vahingonkorvausvelvollisuuden osalta vertailua on tehty muualla rahoituspalvelusääntelyssä omaksuttuun tapaan johdon vahingonkorvausvastuun määrittämisessä. Johdon vahingonkorvausvastuussa periaatteena on yleisesti, että toimitusjohtajan tai toimitusjohtajan vastaavat toiminnan järjestämisestä, mutta ei siitä, että palveluntarjoaja tai sen työntekijä aiheuttaa asiakkaalle vahinkoa rikkomalla menettelytapoja tai muita asiakassuhdetta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen on edellyttänyt, että toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan ovat huolehtineet, että palveluntarjoajalla on käytössään laissa vaaditut järjestelyt, jotta toiminnassa saavutettaisiin sääntelyn edellyttämät tavoitteet, ja että ne ovat riittävästi valvoneet toimintaperiaatteiden noudattamista. Menettelystä vastuussa olevalla on velvollisuus osoittaa menetelleensä huolellisesti. Valmistelussa ei ole ilmennyt perusteita, joiden vuoksi tästä yleisesti noudatetusta periaatteesta olisi tarpeen poiketa.

Finanssivalvonnasta annettun lain 28 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta rajoittaa toimilupa- ja valvottavan johdon toimintaa. Useissa säännöksissä, joiden tausta on EU-oikeudessa, on lähdetty siitä, että säännösten toistuvan rikkomisen tapauksissa Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta toimilupa- ja valvottavan johdossa. Esimerkiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:n 5 momentin mukaan Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa tai sijoitustoimintaa harjoittavassa toimilupa- ja valvottavassa 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä. Kyseisissä säännöksissä säädetään sisäpiirikauppoja ja sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta.

MiCA:n 111 artiklan 5 kohdan f alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet määrätä asetuksen 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuvan rikkomisen tapauksissa vähintään kymmenen vuoden kielto, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa. Asetuksen 89–91 artiklan säännökset ovat vastaavia kuin markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 ja 15 artiklan säännökset sillä erotuksella, että markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 30 artiklan 2 kohdan f alakohdassa jäsenvaltioiden edellytetään säätävän pysyvää kiellosta. Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:n 5 momentissa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 ja 15 artiklan säännösten toistuvasta rikkomisesta on Finanssivalvonnalle säädetty mahdollisuus määrätä pysyvä kielto toimia sijoituspalveluita tarjoavassa tai sijoitustoimintaa harjoittavassa toimilupa- ja valvottavassa. MiCA:n 92 artiklan säännöstä koskien markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista vastaava säännös on markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklassa. Markkinoiden väärinkäyttöasetus ei kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita säätämään mahdollisuudesta määrätä pysyvää kiellosta toimia johtotehtävissä 16 artiklan säännösten rikkomisesta. Tällaisesta rikkomisesta on markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 30 artiklan 2 kohdan i ja j alakohdan ii alakohdan mukaan kuitenkin säädettävä toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu. MiCA:ssa vastaava säännös seuraamusmaksusta 92 artiklan rikkomista koskien sisältyy 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohtaan.

Koska MiCA:n 89–91 artiklan markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset vastaavat markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 ja 15 artiklassa säädettyä, on perusteltua, että tällaisten säännösten toistuvasta rikkomisesta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:n 5 momenttia vastaavasti Finanssivalvonnan mahdollisuudesta määrätä säännöksiä rikkoneelle pysyvä kielto toimia kryptovarapalvelun tarjoajassa johtotehtävissä. Ei olisi johdonmukaista,

että markkinoiden väärinkäyttösäännösten toistuvasta rikkomisesta seuraisi henkilölle pysyvä kiello toimia sijoituspalveluita tarjoavassa tai sijoitustoimintaa harjoittavassa toimilupavalvottavassa johtotehtävissä, mutta kryptovarapalvelun tarjoassa vastaava kiello olisi esimerkiksi asetuksen velvoittama vähimmäisenimmäismäärä kymmenen vuotta.

MiCA:n 92 artiklan säännös on 89–91 artiklan säännöksiin nähden eri asemassa. Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen ei sisälly vaatimusta säätää pysyvän kiellon määräämisen mahdollisuudesta MiCA:n 92 artiklaa vastaavan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan toistuvasta rikkomisesta. Vaatimus mahdollisuudesta määrätä MiCA:n 92 artiklan säännösten toistuvasta rikkomisesta vähintään kymmenen vuoden kiellosta sisältyy MiCA:n 111 artiklan 5 kohdan f alakohtaan. Lähtökohtaisesti MiCA:n 92 artiklan rikkomista voidaan pitää moitittavuudeltaan lievempänä kuin 89–91 artiklan rikkomista. Tästä syystä 92 artiklan toistuvasta rikkomisesta toimivaltainen viranomais voisi säätää vähintään 10 vuoden ja enintään 15 vuoden mittaisesta kiellosta toimia kryptovarapalvelun tarjojan johtotehtävissä.

MiCA:n 111 artikla jättää kansalliseen harkintaan säätää hallinnollisten seuraamusten ohella rikosoikeudellisia seuraamuksia asetuksen 4–14, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47, 48–51, 53, 54, 55, 59, 60, 64, 65–83 ja 88–92 artiklan rikkomisesta. Jäsenvaltiot voivat toisaalta päättää, että ne eivät vahvista hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä, jos edellä mainittujen artiklojen rikkomisiin jo sovelletaan niiden kansallisen lainsäädännön nojalla rikosoikeudellisia seuraamuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024. Rikosoikeudellisia seuraamuksia voidaan säätää myös kieltäytymisestä yhteistyöstä 94 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tutkimuksessa, tarkastuksessa tai pyynnössä taikka kieltäytymisestä suostumasta niihin. Tältä osin rikosoikeudellisista seuraamuksista säätäminen ei kuitenkaan poista jäsenvaltioiden velvollisuutta säätää hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä.

Asetukseen sisältyvää harkintavaltaa säätää hallinnollisten seuraamusten ohella rikosoikeudellisia seuraamuksia on arvioitu perustelluksi käyttää asetuksen 88–91 artiklan osalta. Artikloissa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta (88 artikla), sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta (89 artikla), sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta (90 artikla) ja markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta (91 artikla). Kryptovaramarkkinoilla kiellettyä menettelyä koskevat säännökset vastaavat markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (EU) N:o 596/2014 ja markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista annetussa direktiivissä (2014/57/EU) rahoitusvälinemarkkinoilla kiellettyksi säädettyjä menettelyjä. Rahoitusvälinemarkkinoilla vastaavista teoista voidaan määrätä hallinnollinen tai rikosoikeudellinen seuraamus (HE 65/2016 vp). Rahoitusvälinemarkkinoilla on siten käytössä kaksiportainen seuraamusjärjestelmä. Rikosoikeudellisista seuraamuksista säädetään rikoslain 51 luvussa.

Markkinoilla koetun luottamuksen kannalta on perusteltua säätää rahoitusvälinemarkkinaa vastaavasta kaksiportaisesta seuraamusjärjestelmästä myös kryptovaramarkkinoilla. Ehdotettavat kryptovaramarkkinarikoksia koskevat rangaistussäännökset rikoslain 51 lukuun ovat perusteltuja ottaen huomioon, että kryptovaraksi puhekielessä kutsuttava tuote voidaan katsoa tosiasiaassa rahoitusvälineeksi, jolloin tekoihin voidaan soveltaa rikoslain 51 luvun säännöksiä arvopaperimarkkinarikoksista. Koska rajanvetoa sen välillä, milloin kryptovara on katsottava rahoitusvälineeksi, ei voida aina pitää selvänä, on rikoslainkäytön ennakoitavuuden vuoksi perusteltua, että teon rikosoikeudellinen arviointi ei ole riippuvainen siitä, luokitellaanko kryptovaraksi kutsuttu tuote rahoitusvälineeksi vai ei. Instrumentin oikeudellisen luonteen arviointi voi usein olla jälkikäteistä, eikä tekijä ole siitä välttämättä teon hetkellä selvillä. Teko voi kuitenkin muuten ilmentää tekijässä aivan yhtä suurta toimintavääryyttä kuin arvopaperimarkkinarikoksissa. Kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuva taloudellinen toiminta ei periaatteellisesti tasolla eroa siitä, millaisesta toiminnasta

on kysymys säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden kaupankäynnissä. Siten teon moitittavuudessa ei tulisi olla eroa sillä, syyllystytäänkö markkinoiden väärinkäyttöön kryptovara- vai rahoitusvälinemarkkinoilla. Muu olisi omiaan heikentämään luottamusta kryptovaramarkkinoihin. Näin ollen pelkkien hallinnollisten seuraamusten varaan rakentuvaa seuraamusjärjestelmää ei riitä. Se ei lisäksi toteuta periaatetta, jonka mukaan tulisi samanlaisista teoista olla käytössä samanlaiset seuraamukset.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Tällä hetkellä kryptovarapalvelujen tarjoamisesta säädetään direktiivissä (EU) 2018/843 (rahanpesudirektiivi). Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välillä, sekä lompakkopalvelujen tarjoajat ovat rekisteröityjä. Osassa EU:n jäsenvaltioista on ollut ennen MiCAN säätämistä kansallista kryptovaroja koskevaa sääntelyä, joka sisältää EU:n rahanpesudirektiivin vaatimuksia pidemmälle meneviä vaatimuksia. Kansallisella sääntelyllä voi olla vaikutusta siihen tapaan, jolla MiCasta johtuvia täytäntöönpanotoimia toteutetaan. Tällä voi olla vaikutusta esimerkiksi siihen, mitä toimintaa yhtiöiden sallitaan jatkossa harjoittaa kansallisen lainsäädännön perusteella kryptovarapalvelujen tarjoamisen ohella tai säädetäänkö tällaista mahdollisuudesta ylipäätään.

Valmistelun aikana pyrittiin selvittämään sitä, millaisia ratkaisuja muissa jäsenvaltiossa suunnitellaan, mutta tietoa saatiin niin rajallisesti, että siitä ei ollut mahdollista tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Osa jäsenvaltioista on päivittänyt kansallisia lakejaan lähelle MiCA-vaatimuksia ennen MiCAN soveltamista.

Viro

Virossa MiCA-asetuksen implementointi¹³ toteutetaan sekä laatimalla uusi kryptovaroja koskeva laki että muuttamalla sektorilainsäädäntöä. Virossa MiCA:n tulevaa implementointia on edistetty jo aikaisemmin tehdyllä lakimuutoksella¹⁴, jolla sääntelyä on muutettu lähemmäs MiCA:n mukaisia vaatimuksia. Viron kansallisessa sääntelyssä on jo nyt pääomavaatimukset ja ylimmän hallintoelimen jäsenten ammattitaitoa koskevat vaatimukset, jotka vastaavat MiCA:n sisältöä. MiCAN mukaisena toimivaltaisena viranomaisena Virossa tulee toimimaan Finantsinspektion. Virossa MiCA-asetuksen mukaiset vaatimukset astuvat liikkeeseenlaskijoiden osalta voimaan 30 kesäkuuta 2024 ja muiden vaatimusten osalta 30 joulukuuta 2024. Ennen Viron kansallisen lain voimaantuloa toimintaa harjoittaneet kryptovarapalvelun tarjoajat voivat hyödyntää siirtymäaikaa 1.7.2025 saakka.

Ranska

Myös Ranska on muuttanut kryptovaroihin liittyvää lainsäädäntöään ennakollisesti ottamalla käyttöön tehostetun toimilupamenettelyn, jota koskeva laki tulee voimaan 1 tammikuuta 2024¹⁵. Ranskassa on jo aikaisemmin ollut käytössä yksinkertaistettu toimilupamenettely. MiCAN implementoinnin myötä yksinkertaistetusta toimilupamenettelystä siirrytään Ranskassa

¹³ <https://eeloud.valitsus.ee/main/mount/docList/8e415d27-ecac-4b1c-914a-f7f696c0281a>

¹⁴ <https://www.fin.ee/en/news/estonia-tighten-regulation-virtual-asset-service-providers>

¹⁵ <https://www.amf-france.org/en/news-publications/news/digital-assets-amf-amends-it-general-regulation-and-its-policy-dasp-light-enhanced-registration-and>

tehostettuun toimilupamenettelyyn, jossa uusien toimiluvan hakijoiden tulee antaa toiminnastaan aiempaa laajemmin tietoja. Tehostetun menettelyn tarkoituksena on ennakoida MiCAN mukaisia vaatimuksia. Ennen Ranskan kansallisen lain voimaantuloa toimintaa harjoittaneet kryptovarapalvelun tarjoajat voivat hyödyntää siirtymäaikaa 1.7.2025 saakka. Ranskassa kansallinen rahoitusmarkkinaviranomainen, AMF (*L'Autorité des marchés financiers*), toimisi MiCAN mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Ruotsi

Ruotsissa MiCA implementoidaan uuteen lakiin sekä esimerkiksi valvonnan ja seuraamusten osalta sektorilainsäädäntöön. Toimivaltaisena viranomaisena Ruotsissa toimii Finansinspektionen. Siirtymäajan osalta MiCA tulee Suomea vastaavasti sovellettavaksi Ruotsissa pääosin 30 joulukuuta 2024, sekä tiettyjen säännösten osalta jo 30 kesäkuuta 2024.¹⁶

Espanja

Espanjassa MiCAN mukaisina toimivaltaisina viranomaisina toimivat kansallinen arvopaperimarkkinoiden valvonnasta vastaava viranomainen CNMV (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*) sekä Espanjan keskuspankki (*Banco de España*). Espanjassa on päädytty ehdottamaan 12 kuukauden mittaista siirtymäaikaa, jolloin MiCAN soveltaminen alkaa Espanjassa joulukuussa 2025¹⁷. Espanjassa on myös tiukennettu kryptovarojen markkinointiin liittyvää sääntelyä vuoden 2022 alussa.

Alankomaat

Alankomaissa MiCA implementoidaan osaksi voimassa olevia lakeja. Toimivaltaisiksi viranomaisiksi on nimetty Alankomaiden keskuspankki (De Nederlandsche Bank, DNB) sekä Alankomaiden rahoitusmarkkinaviranomainen (Autoriteit Financiële Markten, AMF). Siirtymäajaksi kryptovara-palveluntarjoajille, jotka ovat asianmukaisesti rekisteröityneet vuoden 2024 loppuun mennessä on Alankomaissa asetettu kuusi kuukautta, eli siirtymäaika päättyy kesäkuussa 2025.

Liettua

Liettuan talousrikollisuuden torjuntayksikkö (Financial Crime Investigation Service, FCIS) on vastannut virtuaalivaluutan tarjoajien rekisteröinnistä. Liettuaassa on nimetty kaksi toimivaltaista viranomaista MiCA:n mukaisiin valvontatehtäviin. Liettuan keskuspankki on pääasiallinen valvoja, joka vastaa muun muassa MiCA:n mukaisten toimilupien myöntämisestä. FCIS:n vastuulla on rahanpesun torjuntaa koskevien säännösten noudattamisen valvonta. Liettuaassa ei hyödynnetä lainkaan MiCA:n mahdollistamaa lisäsiirtymäaikaa. Liettuaassa on myös tiukennettu kryptovaroihin liittyvää kansallista sääntelyä vaiheittain 30.6.2022 ja 1.11.2022.

¹⁶ [https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2023/11/provning-av-arenden-enligt-eus-forordning-om-marknader-for-kryptotillgangar/)

[promemorior/2023/11/provning-av-arenden-enligt-eus-forordning-om-marknader-for-kryptotillgangar/](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2023/11/provning-av-arenden-enligt-eus-forordning-om-marknader-for-kryptotillgangar/)

¹⁷ <https://portal.mineco.gob.es/es-es/comunicacion/Paginas/Reglamento-europeo-sobre-el-mercado-de-criptoactivos-MiCA-2023-.aspx>

6 Lausuntopalaute

Valtiovarainministeriö pyysi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja maksun tiedot –asetuksen täytäntöönpanoa koskevasta esitysluonnoksesta 20.12.2023 lausuntoa lausuntopalvelu.fi-sivustolla yhteensä 32 yksilöidyltä taholta. Esitysluonnos julkaistiin myös valtiovarainministeriön hankesivuilla. Lausuntoaika päättyi 29.1.2024.

Lausuntopyyntöön vastasivat Ahvenanmaan maakuntapäivät, Alrecon Oy, Coinmotion Oy, Cornerstone Land Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Finanssiala ry, Finanssivalvonta, Keskuskauppakamari, Keskusrikospoliisi, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Markkinaoikeus, Narvi Payments Oy Ab, Nordic Law Oy, Northcrypto Oy, Oikeusministeriö, Poliisihallituksen arpajaishallinto, Rahoitusvakausvirasto, Sisäministeriö, Suojelupoliisi, Suomen Pankki, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto ja Verohallinnon Harmaan talouden selvittely-yksikkö. Lausuntopyyntö ja lausuntopyyntöön vastanneiden yksityiskohtaiset lausunnot ovat nähtävillä Valtiovarainministeriön hankesivulla.

Lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ehdotettavia, kansainvälisen järjestön merkittäviä julkisia tehtäviä koskeva esitysluonnos oli lausuntokierroksella 29.6.2023 – 24.8.2023. Esityksestä annettiin 33 lausuntoa.

Lausuntoja pyydettiin 55:ltä eri toimijalta. Lausunnon antoivat Ahvenanmaan maakuntahallitus, Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssiala ry, Finanssivalvonta, Metsähallitus, oikeuskanslerinvirasto, oikeusministeriö, Pohjoismaiden kehitysrahasto (Nordic Development Fund), SAK ry, Senaatti-konserni, sisäministeriö, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Yrittäjät ry, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Veikkaus Oy ja Verohallinto.

Ahvenanmaan maakuntahallitus ja Lotteriinspektion olivat valmistelleet yhteisen lausunnon, jossa ne kertoivat ottavansa luonnokset huomioon, mutta niillä ei ollut muuta lausuttavaa luonnoksista.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, keskusrikospoliisi, Kiinteistövälitysalan Keskusliitto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, korkein hallinto-oikeus, Poliisihallituksen arpajaishallinto, puolustusministeriö, Rahoitusvakausvirasto, suojelupoliisi, Syyttäjälaitos, Tulli, työ- ja elinkeinoministeriö, Ulosottolaitos, vakuutusosasto, valtioneuvoston kanslia ja Valtiontalouden tarkastusvirasto ilmoittivat, että niillä ei ollut lausuttavaa luonnoksista.

Lausuntopyyntö, lausunnot ja lausuntoyhteenvedo on julkaistu valtiovarainministeriön hankesivuilla osoitteessa <https://vm.fi/hankkeet> tunnuksella VM063:00/2023.

6.1 EU:n kryptovara-asetuksen ja maksun tiedot –asetuksen täytäntöönpanoa koskeva lausuntopalaute

Yleistä

Lausunnonantajat yhtä lukuun ottamatta pitivät esitystä laajasti kannatettavana. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että kysymyksessä on EU-asetusten täytäntöönpano, jolloin kansalliselle lainsäätäjälle jää vain vähän kansallista liikkumavaraa. Kryptovaramarkkinoiden sääntelyä pidettiin tervetulleena ja kansallisia toteuttamisvaihtoehtoja yleisesti perusteltuina sekä parannuksena nykytilaan erityisesti sijoittajansuojan näkökulmasta. Lausunnoissa pidettiin tärkeänä sitä, että samankaltaisia rahoituspalveluja säännellään niiden luonteen edellyttämällä tavalla. Esityksen mukaisten asetusten täytäntöönpanon odotetaan tehostavan rahanpesun, sen

esirikosten ja terrorismin rahoituksen torjuntaa ja parantavan viranomaisten mahdollisuuksia torjua kryptovaraliitännäistä rikollisuutta EU-alueella. Nykyisen virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain kumoamista ja uusien EU:n kryptovaramarkkina-asetusta täydentävien säännösten ottamista kokonaan uuteen lakiin pidettiin oikeustilannetta selkiyttävänä. Myös muun lainsäädännön terminologian yhtenäistämistä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisen termistön mukaiseksi pidettiin hyvänä ja kannatettavana.

Vaikka MiCA parantaa sijoittajansuojaa, Finanssivalvonta toteaa, että MiCA ei tee kryptovaroista turvallisia eikä vakaita sijoituskohteita. Esimerkiksi markkina-arvoltaan suurimman kryptovaran bitcoinin arvo perustuu ainoastaan kysyntään ja tarjontaan. Kryptovaroihin liittyvän liiketoiminnan sääntelyn lisääntymisestä huolimatta kryptovaroista kiinnostuneen tulisi jatkossakin harkita hankintapäätöstään tarkoin ja ymmärtää kryptovaroihin liittyvät riskit ennen sijoittamista. Finanssivalvonta uskoo, että markkinoilla tulee edelleen olemaan paljon huijauksia, vaikka viranomaiset saavat kattavammat valtuudet puuttua ainakin luvattomaan palveluntarjontaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että eri viranomaiset jakavat jatkossakin sijoittajille tietoa kryptovarojen riskeistä.

Keskusrikospoliisi toteaa, että kryptovara-ala toimii rajat ylittävästi. Yksittäiselle kuluttajalle kryptovarapalvelun kotimaa ei ole merkittävä tekijä. Vaikka rahanpesun ja terrorismin rahoituksen sekä kryptovaraliitännäisen rikollisuuden torjunta tehostuu niiden palveluiden osalta, jotka ovat uuden sääntelyn kohteena, on riski, että toimijoita siirtyy lisääntyneen sääntelyn seurauksena käyttämään sellaisia palveluita, joita asetusten mukainen velvoittavuus ei koske. Tällaisen kokonaisuuden muodostavat kryptovarapalvelut, jotka sijoittuvat EU-alueen ulkopuolelle. Tältä osin on vaarana mahdollinen markkinoiden jakaantumisen syveneminen ja että muodostuu "kryptovaraparatiiseja", joihin sijoittuneilta toimijoilta EU:n jäsenvaltioiden esitutkintaviranomaisten on vaikeaa tai lähes mahdotonta saada välttämätöntä tietoa.

Keskusrikospoliisin mukaan on mahdollista, että keskitettyjen kryptovarapalveluiden sijaan toiminta siirtyy erilaisiin hajautettuihin palveluihin. Tällaiset palvelut voivat olla suoraan hajautettuun tilikirjaan tallennettuja autonomisesti toimivia ohjelmia tai alustoja, jotka mahdollistavat esimerkiksi kryptovaran muuttamisen toiseksi ilman kryptovara-asetuksen velvoitteita asiakkaan tuntemiseen tai maksun tietoihin liittyen. Sen mukaan sääntelyn kiristyminen saattaa lisätä menetelmiä ja palveluita, joiden tarkoituksena on häivyttää kryptovarojen alkuperä. Tällaisia erittäin suuren rahanpesun riskin palveluita ovat muun muassa erilaiset sekoittajapalvelut ("mikserit") ja yksityisyysvaluutat. On epävarmaa, miten kryptovarapalvelu voi arvioida luotettavasti kryptovarojen alkuperää tilanteessa, jossa palvelun käyttäjä vastaanottaa varallisuutta esimerkiksi mikserin kautta Lausuntopalaute on otettu huomioon ja esityksen vaikutusten arviointia on täydennetty Keskusrikospoliisin esiin nostamilla riskeillä.

Suomen Pankki toteaa, että rahoitusjärjestelmässä tapahtuvat ja sitä hyödyntävät väärinkäytökset ja rikollinen toiminta voivat vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden toimintaan ja vakauteen. Sen mukaan joitain toimijoita ja aktiviteetteja jää MiCAn ja TFR:n säännösten ulkopuolelle ja vaikutusten arviointia voitaisiin täydentää mahdollisuuksien mukaan näiltä osin. Lausuntopalaute on otettu huomioon.

Verohallinto toteaa, että esityksestä ei seuraa teknisiä muutostarpeita Verohallinnon tietojärjestelmiin eikä esitys vaikuta verotuksen toimittamiseen. Esitysluonnos aiheuttaa kuitenkin muita kuin teknisiä muutoksia useisiin vero.fi-ohjeisiin, Verohallinnon sisäiseen tietojärjestelmään, Omaveroon sekä veroilmoituslomakkeille. Kryptovaran käsite ei täysin vastaa nykyistä virtuaalivaluutan käsitettä, mikä on otettava huomioon uuden käsitteen käyttöön

ottamisessa ja ohjeistuksen laatimisessa asiakkaille. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja esityksen viranomaisvaikutuksen arviointia on täydennetty tältä osin.

Verohallinto nostaa esiin, että EU:n hallinnollisen yhteistyön direktiiviä 2011/16/EU koskeva muutosdirektiivi (DAC8) hyväksyttiin lokakuussa 2023 ja tulevan kansallisen implementoinnin jälkeen Verohallinto tulee saamaan automaattisesti vuosittain kryptovarapalvelun tarjoajilta tiedot, jotka ne raportoivat kotijäsenvaltioidensa veroviranomaisille. Raportointi koskee laajasti kryptovaroilla ja sähköisellä rahalla toteutettuja liiketoimia eli siirtoja ja vaihtoja. Tietojenvaihto alkaa vuonna 2027 ja se koskee vuoden 2026 tietoja. Palaute on huomioitu ja esitykseen on lisätty maininta DAC8-direktiivistä ja sen suhteesta EU:n kryptovara-asetukseen.

Finanssiala ry pitää ongelmallisena sitä, että kansallisen virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain ehdotetun kumoamisen myötä muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlasku ja virtuaalivaluutan vaihtamista hyödykkeisiin eivät olisi enää rekisteröitymisvelvollisuuden piirissä. Finanssiala ry myös painottaa, että MiCA:n säännökset ovat riittämättömiä tilanteessa, jossa tarjoajan koko toiminta perustuu asiakkaiden erehdyttämiseen ja rahastamiseen lainvastaisin keinoin. Valtiovarainministeriö yhtyy palautteeseen ja pitää tärkeänä sitä, että kuluttajia valistetaan jatkossakin kryptovaroihin liittyvistä huijauksista ja niiden tunnistamisesta. Yksi tärkeä keino huijausten tunnistamiseen ovat toimivaltaisten viranomaisten ylläpitämät varoituslistat¹⁸. Toisaalta toimiluvan saaneet eurooppalaiset palveluntarjoajat voidaan tunnistaa jatkossa ESMA:n ylläpitämästä rekisteristä.

Kansallisesti sallittu muu liiketoiminta

Finanssivalvonta puoltaa ehdotusta siitä, että sallittuun liiketoimintaan sovelletaan maksulaitoslain (297/2010) 9 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 2 momentissa omaksuttua lähestymistapaa. Finanssivalvonta ei ole havainnut, että nykyisillä virtuaalivaluutan tarjoajilla olisi laajasti muuta kuin kryptovaroihin liittyvää liiketoimintaa. Maksulaitoslain 19 §:n 2 momenttia vastaava kirjaus mahdollistaisi tarpeen vaatiessa harkinnanvaraisen liiketoiminnan rajoittamisen.

Coinmotion Oy, Cornerstone Land Oy, Narvi Payments Oy Ab, Nordic Law Oy ja NorthCrypto Oy ovat ehdottaneet, että sallitun liiketoiminnan määrittelyssä käytettäisiin maksulaitoslain kanssa täysin yhdenmukaista terminologiaa. Lausijat ovat ehdottaneet muutosta, jonka mukaan ”Finanssivalvonta voi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tai omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimintaa ja riskienhallintaa ei ole mahdollista järjestää riittävän luotettavasti”. Esitysluonnoksen mukainen terminologia on ”Finanssivalvonta voi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai kieltää sen”. Muutosehdotusta ei ole otettu huomioon. Mahdollisuus kieltää muu liiketoiminta tarkoittaisi käytännössä valituskelpoista hallintopäätöstä, jolla muu liiketoiminta kielletäisiin. Sen sijaan sen edellyttäminen, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta on monitulkintaisempaa ja samalla tehottomampaa kuin muun toiminnan kieltäminen. Selkeyden, oikeusvarmuuden ja asiakkaiden edun tehokkaan toteutumisen vuoksi ehdotettua muotoilua on pidetty parempana kuin maksulaitoslain sanamuotoa.

EU:n kryptovara-asetuksen 143 artiklan mukaisen siirtymäajan soveltaminen

¹⁸ Esimerkiksi: <https://www.finanssivalvonta.fi/rekisterit/varoituslistat/>

Finanssivalvonta toteaa, että lisäsiirtymäajan soveltamatta jättämisen myötä nykyisten virtuaalivaluutan tarjoajien olisi saatava toimilupa heti asetuksen kryptovarapalvelun tarjoajia koskevien säännösten ensimmäisenä soveltamispäivänä eli 30.12.2024, jotta ne eivät joutuisi keskeyttämään liiketoimintaansa toimilupakäsittelyn ajaksi. Eurooppalaiset valvontaviranomaiset ja Euroopan komissio tulevat antamaan asetusta täydentävää sitovaa sääntelyä ja ohjeistusta, jotka koskevat muun muassa kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupahakemuksen sisältöä ja toimilupahakemuslomaketta sekä johdon ja omistajien sopivuusvaatimuksia. Sitovia säännöksiä toimilupahakemuksesta ja –hakemuslomakkeesta ei ole vielä annettu ja lausuntokierros sopivuusvaatimuksia koskevasta ohjeesta päättyi 22.1.2024.

Finanssivalvonta toteaa, että toimilupahakemuksia on todennäköisesti mahdollista alkaa käsitellä aikaisintaan vuoden 2024 jälkimmäisellä puolikkaalla. Sääntelyn soveltamisesta ei toistaiseksi myöskään ole missään EU-maassa vielä käytännön kokemusta, mikä saattaa vaikuttaa sekä hakemusten laatuun että vaikeuttaa niiden käsittelyä. Siirtymäajasta päätettäessä tulisi pyrkiä torjumaan se, että kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupaa hakeneet virtuaalivaluutan tarjoajat joutuisivat keskeyttämään liiketoimintansa hakijasta itsestään riippumattomista syistä. Finanssivalvonta puoltaa kuitenkin tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi ja mahdollisimman suuren oikeusvarmuuden saavuttamiseksi valtiovarainministeriön näkemystä siitä, että mahdollinen siirtymäaika säädetään lyhyeksi.

Finanssivalvonnan nostaa lausunnossaan esille, että osa virtuaalivaluutan tarjoajista saattaa jättää hakematta kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupaa. Virtuaalivaluutan tarjoajan liiketoiminnan laajuudesta ja sen hallussa olevien asiakkaille kuuluvien kryptovarojen määrästä riippuen liiketoiminnan alas ajaminen nopeasti saattaa osoittautua haastavaksi. Oikeus tarjota palveluita voi siis päättyä joko siksi, ettei virtuaalivaluutan tarjoaja ole lainkaan hakenut toimilupaa tai siksi, ettei se ole hakemisesta huolimatta saanut toimilupaa. Hallituksen esityksessä olisi siirtymäajasta riippumatta tarpeen arvioida toiminnan loppumisen vaikutuksia näissä eri tilanteissa. Esimerkiksi olisi arvioitava, miten virtuaalivaluutan tarjoajan hallussa mahdollisesti olevia asiakkaille kuuluvia virtuaalivaluuttoja olisi kohdeltava, mikäli virtuaalivaluutan tarjoajan oikeus tarjota MiCA:n soveltamisalan piiriin kuuluvia kryptovarapalveluita päättyy. Esitystä ei ole täydennetty tältä osin. Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa¹⁹ edellytetään, että virtuaalivaluutan tarjoajien riskiarvion tulee sisältää tarpeelliset selvitykset siitä, kuinka asiakasvarojen suojaamisesta ja säilyttämisestä huolehditaan toiminnan harjoittamisen lopettamisen tai liiketoiminnan siirron yhteydessä. Riskiarvion tulee sisältää myös suunnitelma asiakasvarojen palauttamiseksi edellä kuvatuissa tilanteissa.

Finanssivalvonta toi lausunnossaan esille, että mikäli siirtymäaika ei Suomessa päätettäisi lainkaan soveltaa, olisi arvioitava mahdollisuutta sille, että Suomeen hakeutuisi nopeamman toimiluvan käsittelyn toivossa joitakin uusia yrityksiä. Kyseeseen tulisivat todennäköisesti vain yritykset, joihin sovellettaisiin pitkää siirtymäaika toisessa ETA-maassa. Ottaen kuitenkin huomioon, että näillä yrityksillä on oikeus hakea myös nykyisissä sijoittautumismaissaan toimilupaa viimeistään MiCA:n soveltamisen alettua, Finanssivalvonta pitää uudelleensijoittautumista Suomeen melko epätodennäköisenä. Palaute on huomioitu esityksen vaikutusten arvioinnissa.

¹⁹ Määräykset ja ohjeet 4/2019

Nordic Law Oy, Narvi Payments Oy ja Northcrypto Oy toteavat lausunnoissaan, että siirtymäajan soveltamatta jättäminen on perusteltua, mikäli Finanssivalvonta kykenee resurssiensa puolesta käsittelemään kaikkien nykyisten virtuaalivaluutan tarjoajien MiCA:n mukaiset toimilupahakemukset MiCA:n edellyttämässä aikataulussa. Ne arvioivat, että nämä olisivat todennäköisesti samanaikaisesti käsiteltävänä. Mikäli tämä ei ole tosiasiasa mahdollista, olisi Nordic Law Oy:n näkemyksen mukaan perusteltua vielä uudelleen pohtia lisäsiirtymäajan tarjoamista. Nordic Law Oy pitää tärkeimpänä sitä, että jo valmiiksi markkinoilla toimivat virtuaalivaluutan tarjoajat eivät missään tilanteessa joudu keskeyttämään toimintaansa niistä johtumattomista syistä 1.1.2025.

Coinmotion Oy toteaa, että kryptovarapalveluiden tarjoajia koskevan sääntelyn tulkinna tarkentuminen ja sääntelyn edellyttämän dokumentaation laatiminen toimijoissa tulee edellyttämään Finanssivalvonnalta paitsi resursseja toimilupahakemusprosessiin, myös panostusta toimijoiden ohjeistamiseen. Sen mukaan siirtymäajalle on tarvetta vain, jos Finanssivalvonta ei pysty ohjeistamaan nykyisen lain mukaan rekisteröityjä virtuaalivaluutan tarjoajia ja sen resursseista johtuen nämä eivät pysty tosiasiasa saamaan toimilupaa MiCA:n mukaisessa aikataulussa. Olennaista on, että ne eivät missään tilanteessa joudu keskeyttämään toimintaansa 1.1.2025.

Valtiovarainministeriö yhtyy lausunnoissa esitettyihin näkemyksiin siitä, että Finanssivalvonnan rekisteröimien virtuaalivaluutan tarjoajien ei tulisi joutua keskeyttämään toimintaansa hakemuskäsittelyn aikatauluista johtuen. Valtiovarainministeriö on käynyt valmistelun yhteydessä Finanssivalvonnan kanssa keskusteluja hakemusten käsittelymahdollisuuksista ja aikataulusta. Virtuaalivaluutan tarjoajien jättämien MiCA:n mukaisten toimilupahakemusten käsittely tulee joka tapauksessa aiheuttamaan tilapäisen ruuhkan Finanssivalvonnan hakemuskäsittelyyn. On epätodennäköistä, että hakemuksia ei saataisi käsiteltyä 30.12.2024 mennessä. Siitä huolimatta on syytä varmistua siitä, ettei liiketoiminnan keskeyttämisiin tällaisissa tilanteissa jouduta. Esitykseen on lisätty siirtymäsäännös, jonka nojalla tällaiset virtuaalivaluutan tarjoajat saisivat harjoittaa toimintaansa rekisteröinnin nojalla 30.6.2025 asti tai siihen saakka, kunnes Finanssivalvonta on hyväksynyt tai hylännyt toimilupahakemuksen, sen mukaan kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi

Toimijoiden salassapitovelvoitteet

Finanssivalvonta kannattaa sitä, että lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista sisällytetään salassapito- ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyistä syistä.

Oikeusministeriö katsoo, että esitettyjen salassapitosäännösten perusteluita koskien yleisen tietosuoja-asetuksen liikkumavaran käyttöä olisi vielä joiltain osin arvioitava ja täydennettävä jatkovalmistelussa. Oikeusministeriön mukaan ehdotuksen 6 §:n mukaisessa kryptovarapalveluiden tarjoamiseen liittyvässä salassapitovelvollisuudessa vaikuttaisi olevan muiden tietojen ohella myös henkilötietojen käsittelyyn sovellettavasta säännöksestä. Henkilötietojen osalta oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa olisi tarpeen selvittää, onko 6 §:n mukaisessa suostumuksessa kyse yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesta suostumuksesta vai niin sanotusta suojatoimisuostumuksesta sekä huomioida valmistelussa tarvittaessa relevantti perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että suostumusta voidaan käyttää henkilötietojen käsittelyn oikeusperustaa täydentävänä suojatoimena (PeVL 20/2020 vp, s. 6-8). Perustuslakivaliokunta on katsonut perusoikeusrajoituksen kohteeksi joutuvan henkilön suostumuksella voivan sinänsä olla merkitystä valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa, mutta pitänyt tällaista sääntelytapaa

kuitenkin ongelmallisena ja korostanut suurta pidättyväisyyttä suostumuksen käyttämisessä perusoikeuksiin puuttumisen oikeutusperusteena. Valiokunta on pitänyt oleellisenä sitä, mitä voidaan pitää oikeudellisesti relevanttina suostumuksena tietyssä tilanteessa, ja edellyttänyt suostumuksenvaraisesti perusoikeussuojaan puuttuvalta lailta muun muassa tarkkuutta ja täsmällisyyttä, säännöksiä suostumuksen antamisen ja sen peruuttamisen tavasta, suostumuksen aitouden ja vapaaseen tahtoon perustuvuuden varmistamista sekä sääntelyn välttämättömyyttä. Valiokunta on lisäksi katsonut, että sääntelyssä on myös varmistettava suostumuksen perustuminen riittävään tietoon myös eri käyttötarkoituksen ja esimerkiksi tietojen luovutusten suhteen. (PevL20/2020 vp, PeVL 30/2010 vp, s. 6/II, PeVL 19/2000 vp, s. 3/II, PeVL 27/1998 vp, s. 2/II sekä PeVL9/2000 vp, s. 3/II.)

Oikeusministeriö toteaa, että esitetyn kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain säännöskohtaisissa perusteluissa yleisen tietosuoja-asetuksen liikkumavaran käyttöä on arvioitu vain esitetyn 8 § osalta. Kuitenkin esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa liikkumavaran käyttöä koskeva valtiosääntöoikeudellinen arvio kattaa yleisemmin kyseiseen lakiehdotukseen sisältyvät säännökset, jotka koskevat salassapitoa ja salassa pidettävien tietojen luovuttamista. Salassa pidettävät tiedot voisivat esityksen mukaan sisältää henkilötietoja. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että salassa pidettävän tiedon luovuttamista koskevaa sääntelyä sisältyy myös esityksen 7 §:ään ja esittää, että liikkumavaran käyttöä koskevaan arvioon vähintään viitattaisiin myös kyseisen säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa.

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotuksen säätämisyjärjestysperusteluiden sekä esitettyä 8 §:ää koskevien säännöskohtaisten perusteluiden mukaan tiedonluovutussäännöksiin sovellettava henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi. Oikeusministeriö katsoo, että esitetyn 7 § kohdalla esitetty 6 artiklan 1 kohdan c alakohta vaikuttaisi olevan soveltuva käsittelyn oikeusperuste, sillä esitetyn säännöksen mukaan salassapidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisille olisi säännöksen mukaisten toimijoiden velvollisuus.

Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esitetyn 8 §:n mukaan salassapidettäviä tietoja voidaan luovuttaa säännöksessä eritellyille tahoille, minkä johdosta 6 artiklan 1 kohdan c alakohta ei vaikuttaisi olevan soveltuva käsittelyn oikeusperuste kyseisen säännöksen soveltamiseen liittyvälle henkilötietojen käsittelylle. Säännös ei velvoita tiedon luovuttamiseen ja rekisterinpitäjälle jää harkinnanvaraa säännöksen soveltamisen sekä sen edellyttämien henkilötietojen käsittelyn osalta. Oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa yleisen tietosuoja-asetuksen liikkumavaran käyttöä ja soveltuva käsittelyn oikeusperustetta olisi vielä arvioitava esitetyn 8 §:n osalta. Perusteluiden valossa esitetyn säännöksen suhde tietosuoja-asetukseen jää epäselväksi ja suhdetta tulisi jatkovalmistelussa selvittää.

Oikeusministeriön mukaan edellä mainittuja säännöksiä koskevassa liikkumavara-arviossa on asianmukaisesti tuotu esiin, että tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Se katsoo, että jatkovalmistelussa perusteluihin tulisi myös sisällyttää arviointi siitä, olisivatko ehdotettavat henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan edellyttämällä tavalla yleisen edun mukaisia ja oikeasuhteisia niillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin 6 §:ssä salassa pidettäväksi säädettyjen tietojen luovuttamisesta eräille viranomaisille. Sinänsä viranomaisen tiedonsaantioikeudesta tulisi säätää perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön

mukaisesti siten, että tietosisällöt rajataan joko välttämättömään tai tiettyihin tarpeellisiin tietosisältöihin, mutta vaikuttaa siltä, että ehdotettu sääntely vastaa pankkisalaisuudesta luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädettyä. Luonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa jää epäselväksi, missä määrin niissä on ollut tarkoitus arvioida ja viitata perustuslakivaliokunnan viranomaisten väliseen salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevaan lausuntokäytäntöön ja missä määrin perusteluissa on ollut tarkoitus arvioida muutoin yksityiselämän suojan rajoitusedellytyksiä. Jotta ehdotetuista 7 ja 8 §:stä ilmenisi salassapidon murtava vaikutus, olisi molempiin säännöksiin syytä lisätä Oikeusministeriön mukaan maininta ”salassapitosäännösten estämättä”.

Tietosuojavaltuutetun toimisto arvioi, että ehdotettavassa kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetussa laissa ja sen perusteluissa ei määritettäisi niitä käyttötarkoituksia, joita varten kryptovarapalvelun tarjoajat voivat kerätä asiakkaiden henkilötietoja omien asiakkuuksiensa hoitamista varten. Ehdotettavan lain 3 luvun 8 §:ssä määritettäisiin kuitenkin, mihin käyttötarkoituksiin ja millä ehdoin tietoja olisi sallittua luovuttaa samaan konserniin tai yhteenliittymään kuuluvalla yritykselle. Siten tietosuojan näkökulmasta ehdotetussa nykymuotoisessa 3 luvun 8 §:ssä määritettäisiin kerättyjen henkilötietojen käsittely muihin kuin niiden alkuperäisiin käyttötarkoituksiin saman konsernin sisällä. Käsittely muihin kuin alkuperäisiin tietojen käyttötarkoituksiin, eli asiakaspalveluun, markkinointiin tai riskienhallintaan hyväksyttäisiin sillä ehdolla, että tietojen vastaanottajaa koskee sama salassapitovelvollisuus, kuin tiedon luovuttajaa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa tiedostavansa, että ehdotettava 3 luvun 8 §:n säännös vastaa osittain muotoilultaan voimassa olevan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 15 luvun 15 §:n siltä osin kuin kyse on pankkisalaisuudesta ja siihen säädettyistä poikkeuksista konsernin sisäisesti. Tältä osin on huomioitava kuitenkin, että luottolaitoksille säädetty salassapitovelvollisuus ja siihen säädetyt poikkeukset on pidettävä erillään tietosuojasääntelystä, sen peruseriaateista ja suojamekanismeista. Pankkisalaisuussääntelyä ei ole annettu tietosuojasetuksen kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi tai sen liikkumavaran nojalla, eikä siinä siten ole säädetty käsittelytarkoituksen muutoksesta. Huomio on kiinnittynyt pankkisalaisuuteen tämän alan toimijoille tarkoitettuna velvoitteena.

Tietosuojavaltuutetun toimiston näkemyksen mukaan ehdotettava kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 3 luvun 8 §:n ehdotettu muotoilu ja sen säännöskohtaiset perustelut eivät noudata yleisessä tietosuojasetuksessa sallittua kansallista liikkumavaraa. Esitetyllä tavalla ei ole mahdollista kietoa toisiinsa tietosuojasääntelyä ja tästä erillistä tietyn alan toimijoita koskevaa salassapitosääntelyä. Tällaiseen salassapitosääntelyyn nojautuen ei ole myöskään mahdollista sallia kerättyjen henkilötietojen käsittelyä muihin kuin niiden alkuperäisiin käyttötarkoituksiin. Ehdotettava sääntely olisi yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen sekä 6 artiklan 4 kohdan vastaista.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, yleisen tietosuojasetuksen näkökulmasta tietojenluovutusten laillisuuden arvioinnissa painopiste ei ole rekisterinpitäjän alaisuudessa tietoja käsittelevien henkilöiden lakisääteisessä salassapitovelvollisuudessa. Tietojen luovutusten lainmukaisuutta on arvioitava ensisijaisesti tietosuojasetuksen keskeisen periaatteen eli käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen kanssa. Tietojen luovutusta henkilötietojen käsittelynä on arvioitava erityisesti siitä näkökulmasta, onko henkilötietojen myöhempi käsittely yhteensopivaa tietojen alkuperäisen käsittelytarkoituksen kanssa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että yleinen tietosuojasetus sallii 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla lähtökohtaisesti henkilötietoja kerättävän vain tiettyä, nimenomaista ja

laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoituksen kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Jos henkilötietoja olisi jostakin syystä tarve käsitellä muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jonka vuoksi tiedot on kerätty, on noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohtaa. Se mahdollistaa henkilötietojen käsittelyn uuteen käyttötarkoitukseen muun muassa, jos siitä on säädetty jäsenvaltion lainsäädännössä. Tällaisen kansallisen sääntelyn on kuitenkin oltava demokraattisessa yhteiskunnassa oikeasuhtaista ja välttämätöntä yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Näitä tavoitteita ovat esimerkiksi yleinen turvallisuus tai rikosten ennalta estäminen ja tutkinta. Tietosuojavaltuutetu toimiston käsityksen mukaan ehdotettavan kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 3 luvun 8 §:ssä ei ole kysymys jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamisesta ehdotettavilla asiakaspalvelun, markkinoinnin tai riskienhallinnan käyttötarkoituksilla, joten kansalliselle lainsäädännölle asetetut tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan säännöksessä asetetut vaatimukset eivät täyty.

Tietosuojavaltuutettu toteaa, että mahdollinen tietojen käsittely myöhemmin muihin kuin alkuperäisiin käyttötarkoituksiin on toteutettava tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Käytännön esimerkkinä tästä voidaan mainita, että kryptovarapalvelun tarjoaja tekisi asiakkaan kanssa sopimuksen kryptovarapalveluun liittyen ja tällöin keräisi asiakkaan henkilötietoja tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Jos kryptovarapalvelun tarjoaja (eli rekisterinpitäjä) aikoo tämän jälkeen luovuttaa tiedot samaan konserniin kuuluvaan yritykseen ilman rekisteröidyn suostumusta esimerkiksi asiakassuhteen hoitamista tai markkinointia varten, olisi rekisterinpitäjän arvioitava, onko tällainen käsittely yhteensopivaa sen käyttötarkoituksen kanssa, jota varten henkilötiedot on kerätty sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Jos rekisterinpitäjä arvioisi tässä tapauksessa, että kysymys olisi uudesta henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoituksesta, olisi rekisterinpitäjän noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisia edellytyksiä. Tämä edellyttäisi, että rekisterinpitäjä arvioisi muun muassa henkilötietojen keruun tarkoitusten ja aiotun myöhemmän käsittelyn tarkoitusten väliset yhteydet (a alakohta), henkilötietojen luonteen (c alakohta) sekä aiotun myöhemmän käsittelyn mahdolliset seuraukset rekisteröidylle (d alakohta) varmistaakseen, että muuhun tarkoitukseen tapahtuva rekisteröidyn tietojen käsittely on yhteensopivaa alkuperäisen käsittelytarkoituksen kanssa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan lisäksi olisi huomioitava, että käsittelyn on oltava lainmukaista myös muiden tietosuojasäännösten näkökulmasta. Yhteensopiva käyttötarkoitus ei oikeuta rekisterinpitäjää poikkeamaan muista tietosuojasäännöksistä. Esimerkiksi riippuen siitä, miten henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot on konsernissa määritelty, tulee arvioitavaksi, onko kysymys saman rekisterinpitäjän alaisuudessa tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä, mahdollisesta yleisen tietosuoja-asetuksen 26 artiklan yhteisrekisterinpitäjyydestä tai tietojen siirrosta rekisterinpitäjältä toiselle.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että yleisen tietosuoja-asetuksen näkökulmasta salassapitosääntely on henkilötietojen käsittelyn turvallisuutta parantava suojauskeino, josta on säädetty esimerkiksi tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 3 kohdassa. Yleinen tietosuoja-asetuksen ollessa sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä, voivat kryptovarapalvelujen tarjoajat käsitellä ehdotettavan lain 3 luvun 6 §:n salassapitovelvoitteen alaisia henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevia tietoja vain, jos yleisen tietosuoja-asetuksen edellytykset käsittelylle täyttyvät. Kryptovarapalvelujen tarjoajien asiakkaiden taloudellista asemaa ja henkilökohtaisia oloja koskevien tietojen ja muiden asiakassuhteessa kerättyjen henkilötietojen käsittelyn on oltava lainmukaista ja käyttötarkoitussidonnaista. Tietosuojaan näkökulmasta ehdotettavaan kryptovarapalvelun tarjoajista ja -markkinoista annettuun lakiin

säädettäisiin siten henkilötietojen käsittelyn turvallisuutta vahvistavana suojakeinona salassapitovelvoite.

Tietosuojavaltuutetun toimisto esittää muutosehdotuksenaan, että ehdotettavan 8 §:n säännöksen muotoilua ja sen perusteluista olisi muokattava. Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan ensisijaisesti lainsäätäjän tulisi arvioida onko säännös enää tarpeen tai edes mahdollinen tietosuoja-asetuksen voimassaollessa. Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan sääntelystä ja sen perusteluista tulisi käydä ilmi, että sääntelyllä on tarkoitus säätää ainoastaan tietynlaisia lievennyksiä kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain mukaiseen salassapitovelvoitteeseen, kun kysymys on saman konsernin tai yhteenliittymän sisäisesti tapahtuvista tietojen luovutuksista. Jotta sääntely olisi yhdenmukaista tietosuoja-asetuksen kanssa, olisi säännöskohtaisista perusteluista jätettävä pois osuus, jonka mukaan kysymys on tietosuoja-asetuksen liikkumavaran nojalla säädettävästä tietojen luovutuksesta. Lisäksi perusteluista ja sääntelyn muotoilusta olisi jätettävä pois viittaukset, joiden perusteella kansallisesti säädettäisiin tietojen käsittelyn uusista mahdollisista käyttötarkoituksista konsernin tai yhteenliittymän sisällä tapahtuvissa luovutuksissa.

Jotta vältettäisiin epäselvyydet ja ehdotettavan 8 §:n säännöksen käytännön soveltajat saisivat selkeän kuvan siitä, mikä on relevanttia lainsäädäntöä henkilötietojen käsittelytoimien osalta, olisi Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan tärkeää muuttaa myös säännöksen alkuun kirjoitettua konjunktioilausesta: ” Jollei yleisestä tietosuoja-asetuksesta muuta johdu - -”. Tällainen toteamus saattaa aiheuttaa rekisterinpitäjissä epäselvyyttä sen suhteen, miltä osin ehdotettava laki olisi tietosuoja-asetukseen nähden erityislaki. Selvyyden vuoksi Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa myös, että tietosuoja-asetuksen yleistä noudattamisvelvoitetta ei ole tarpeen toistaa kansallisessa lainsäädännössä enää erikseen. Hallituksen esityksen perusteluissa olisi sen sijaan mahdollista ja myös tärkeää avata tarkemmin tietosuoja-asetuksen yleistä noudattamisvelvoitetta sekä tietosuoja-asetuksen ja ehdotettavan lain suhdetta. Tarpeen mukaan perusteluihin voisi Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan avata, että tietojen luovutusta on yleisen tietosuoja-asetuksen näkökulmasta arvioitava erityisesti siitä näkökulmasta, onko henkilötietojen myöhempi käsittely yhteensopivaa tietojen alkuperäisen käsittelytarkoituksen kanssa. Toissijaisesti ehdotettavan sääntelyn yhteydessä tulisi Tietosuojavaltuutetun mukaan vähintään avata edellä esitetty kansallinen sääntelyhistoria ja sen suhde yleiseen tietosuoja-asetukseen.

Oikeusministeriön ja Tietosuojavaltuutetun esittämä palaute on otettu huomioon. Esityksen 8 §:ään liittyy tarve poiketa salassapitovelvollisuudesta. Ehdotettuja pykälämuotoiluja on korjattu siten, että niistä kävisi selkeämmin ilmi, että tietyissä tilanteissa voidaan luovuttaa tietoja salassapitovelvollisuuden estämättä. Säännöskohtaisia perusteluja on korjattu kuvaamaan tarkemmin sitä, ettei esityksessä säädä henkilötietojen käsittelystä eikä luoda tälle perusteita. Jokaisen rekisterinpitäjän tulisi kussakin tilanteessa arvioida, mihin käsittelyperusteeseen henkilötietojen käsittely perustuu. Säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty huomio siitä, että tietojen luovutusta on yleisen tietosuoja-asetuksen näkökulmasta arvioitava erityisesti siitä näkökulmasta, onko henkilötietojen myöhempi käsittely yhteensopivaa tietojen alkuperäisen käsittelytarkoituksen kanssa. Säännöskohtaisia perusteluja on tarkennettu myös lisäämällä huomio siitä, että käyttösidonnaisuuteen liittyvät seikat (tietosuoja-asetuksen 5 artikla ja 6 artiklan 4 kohta) on otettava huomioon ja edellytykset tiedon luovuttamiselle on varmistettava ennen tietojen luovuttamista. Esityksen 8 §:ää on tarkennettu myös siten, että se ei koske myöskään tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista.

Suojelupoliisi ja sisäministeriö ovat kiinnittäneet huomioita tiedonluovutusvelvollisuuksiin, kun kyse on tietojen luovuttaminen viranomaisille. Suojelupoliisi katsoo, että se olisi yksi 7 §:ssä tarkoitetuista muista viranomaisista. Sisäministeriö toivoo, että poliisilain 4 luvun 3 §:än

ja 5a luvun 50 §:än tiedonsaantisäännösten soveltumista 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa olisi syytä tarkentaa säännöskohtaisissa perusteluissa. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 7 §:n säännöskohtaisia perusteluja on tarkennettu niin, että suojelupoliisi on eräs 7 §:ssä tarkoitetuista muista viranomaisista. Perusteluihin on lisätty maininta siitä, että velvollisuus luovuttaa tietoja voi perustua myös muihin säännöksiin, esimerkiksi poliisilain edellä mainittuihin säännöksiin.

Vahingonkorvausvelvoitteet

Lausunnon antajat kannattivat ehdotettuja vahingonkorvaussäännöksiä. Niitä pidettiin sama riski, samat säännöt –periaatteen mukaisina ja ilmentävän rahoitusmarkkinasääntelyssä laajemmin omaksuttuja periaatteita.

Viranomaisten valvontavaltuudet

Oikeusministeriö esitti lausunnossaan useita huomioita, jotka liittyvät toimivaltaiselle viranomaiselle esitettyihin valvontavaltuuksiin. Huomiot johtuvat osin siitä, että EU:n kryptovara-asetuksessa kansallisesti säädettäväksi edellytetyt vähimmäistoimivaltuudet ovat luonteeltaan merkittävällä tavalla elinkeinonharjoittajan vapauksiin puuttuvia. Kyseessä on täysharmonisoitu toimivaltasääntely, joka ei pääosin sisällä kansallista liikkumavaraa. Palaute on huomioitu lisäämällä esitykseen kuvaus siitä, että EU:n kryptovara-asetuksen mukaiset vähimmäistoimivaltuudet ovat poikkeuksellisen laajoja eivätkä ne kaikilta osin ole sovitettavissa yhteen perustuslaillisten vaatimusten kanssa. Asetuksella on haluttu luoda keinot puuttua kryptovaramarkkinoiden epäkohtiin vahvimilla mahdollisilla toimivaltuuksilla, jotka on muotoiltu hyvin laajoiksi. Samalla esityksen perusteluja on täydennetty niin, että säännöskohtaisista perusteluista ilmeni selkeämmin, milloin asetus ei jätä kansallista liikkumavaraa toimivaltuuden säätämisessä.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota ehdotetun kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 10 §:n 2 ja 3 momenttiin, joiden mukaan Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai kieltää kryptovarapalvelujen tarjoamisen määräämättömäksi ajaksi. Se tuo esille, että pykälän ensimmäisessä momentissa säädettäisiin määräajasta keskeytykselle, joka olisi 30 peräkkäistä pankkipäivää. Oikeusministeriö toteaa, että kyse on perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinonvapauden kannalta merkittävästä sääntelystä. Se näkee, että sääntelyä tulisi 2 momentin osalta täsmentää säätämällä keskeytyksen pituudesta tai siitä, että se on tarkoitettu olevan voimassa toistaiseksi tai määräajaksi ja tätä koskevista edellytyksistä. Se kiinnittää huomiota siihen, että 3 momentissa tarkoitettu palvelujen tarjoamisen kieltäminen olisi ilmeisesti voimassa toistaiseksi ja että tällaiseen 2 momenttia merkittävämmiin toimijaan puuttuvaan toimivaltuuteen ei ole liitetty minkäänlaisia edellytyksiä. Oikeusministeriö katsoi, että ehdotettua sääntelyä olisi jatkovalmistelussa MiCA:n mahdollistamissa rajoissa täsmennettävä siten, että kieltämisen edellytyksistä säädettäisiin asianmukaisesti pykälässä. Sääntelyä tulisi selkeyttää myös siten, että kieltämisen ja keskeyttämisen erot olisivat selvät ja selvää olisi lisäksi, onko kyse määräajaisesta vai toistaiseksi voimassaolevasta rajoituksesta. Palaute on otettu huomioon ja säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty huomio siitä, että ehdotetut pykälät perustuvat sanamuodoltaan yksinomaan täysharmonisoituihin toimivaltasäännöksiin ilman kansallista liikkumavaraa.

Oikeusministeriö totesi, että ehdotetun kryptovarapalvelun tarjoajista annetun lain 11 §:n ja 12 §:n perusteluissa olisi tarpeen selvittää, liittyisikö kyseisten säännösten soveltamiseen henkilötietojen käsittelyä ja julkaisemista. Siinä tapauksessa, jos säännökset kattavat myös henkilötietojen julkaisemista, olisi niitä arvioitava yleisen tietosuoja-asetuksen liikkumavaran kannalta. Lisäksi olisi tarvittaessa huomioitava perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö

koskien henkilötietojen julkaisemista yleisessä tietoverkossa. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut, että henkilötietojen sekä yksityiselämän suojan kannalta on tärkeää, että tietoverkossa julkaistavissa asiakirjoissa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot (PeVL 63/2014 vp, s. 5). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta olennaiseen seikkaan, ettei Internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tule voida hakea tietoja erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina (PeVL 35/2020 vp, s. 4, PeVL 2/2018 vp, s. 7, PeVL 17/2016 vp, s. 7, PeVL 32/2008 vp, s. 3/I). Perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista julkisena tietopalveluna mahdollisena, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (PeVL 2/2017 vp, s. 7, PeVL 65/2014 vp, s. 4/II—5/I, PeVL 32/2008 vp s. 2/I—3/II). Ehdotettujen 11 §:n ja 12 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty oikeusministeriön palautteen vuoksi täydennys siitä, että kyseiset pykäläehdotukset perustuvat sanamuodoltaan yksinomaan täysharmonisoiuihin EU:n kryptovara-asetuksen toimivaltasäännöksiin ilman kansallista liikkumavaraa.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota ehdotettujen 17-20 §:n muotoiluihin. Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetussa 17 §:ssä säädettäisiin markkinointiviestinnän keskeyttämisestä, kieltämisestä ja lopettamisesta. Pykälän ensimmäinen ja toinen momentti vaikuttavat olevan osin päällekkäisiä niiden molempien koskiessa keskeyttämistä, jos on perusteltu syy epäillä, että asetusta on rikottu. Sen mukaan toimilupavelvoitetta ja ilmoitusmenettelyä koskevia säätämisyjärjestysperusteluja ja arviointia perustuslain 18 §:n ja sitä koskevan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön osalta olisi syytä täsmentää selostamalla, miltä osin ehdotettava sääntely perustuu suoraan sovellettavaan EU-asetukseen ja miltä osin asetus jättää kansallista liikkumavaraa. Jos kansallista liikkumavaraa on, tulee oikeusministeriön mukaan selostaa, miten tätä on käytetty perustuslain edellyttämällä tavalla. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja 17-20 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty täydennys siitä, että kyseiset pykäläehdotukset perustuvat sanamuodoltaan yksinomaan täysharmonisoiuihin EU:n kryptovara-asetuksen toimivaltasäännöksiin ilman kansallista liikkumavaraa.

Viranomaisten tiedonsaanti ja keskinäinen tiedonvaihto

Finanssivalvonta kiinnitti huomiota tiedonsaantisäännöksiin ja niiden riittävään kattavuuteen. MiCA edellyttää, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sopivat tarvittaessa kolmansien maiden valvontaviranomaisten kanssa yhteistyöjärjestelyistä, jotka koskevat tietojenvaihtoa kolmansien maiden kyseisten valvontaviranomaisten kanssa ja MiCA:sta johtuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa kyseisissä kolmansissa maissa (107 artiklan 1 kohta). Näillä yhteistyöjärjestelyillä on vähintään varmistettava tehokas tietojenvaihto, jonka ansiosta toimivaltaiset viranomaiset pystyvät hoitamaan EU:n kryptovara-asetuksen mukaiset tehtävänsä. Finanssivalvonta toteaa, että vastaava kansainvälinen viranomaisyhteistyöhön velvoittava säännös on useissa muissakin pääomamarkkinoita koskevissa EU-säädöksissä, kuten markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (26 artikla), esiteasetuksessa (30 artikla) ja rahoitusvälineiden markkinat - direktiivissä (88 artikla). Pääomamarkkinoiden valvonnassa tällainen kansainvälinen yhteistyöjärjestely perustuu monenkeskiseen yhteistyöhön, käytännössä esimerkiksi kansainvälisen arvopaperimarkkinavalvojien yhteisön (IOSCO) puitteissa laadittuun MMoU-asiakirjaan²⁰, jonka osapuoli Finanssivalvonta on. Lausuntopalaute

²⁰ <https://www.iosco.org/about/?subsection=mmou>

on otettu huomioon ja esitykseen on lisätty ehdotus uudeksi FivaL:n 19 §:n 5 momentiksi, jonka tarkoituksena olisi turvata tiedonsaantioikeutta.

Verohallinto kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että hallituksen esityksessä ei ole erikseen otettu kantaa uuden sääntelyn vuoksi kertyvän tiedon verotuskäyttöön. MiCA vaikuttaa kuitenkin sisältävän poikkeuksen toimivaltaisten viranomaisten välillä vaihdetun tiedon lähtökohtaisesta salassapitovelvollisuudesta verotuksen osalta. MiCA:n 100 artiklan mukaan tiedot saa ilmaista, ”jos niiden ilmaiseminen on tarpeen oikeudellisia menettelyjä varten tai kansallisen verolainsäädännön tai rikosoikeuden piiriin kuuluvissa tapauksissa”. Verohallinto toteaa, että kansallisesti on kuitenkin katsottu voimassa olevan lainsäädännön ja tulkintakäytännön perusteella epäselväksi voiko Finanssivalvonta luovuttaa Verohallinnolle tietoja verotusmenettelylain (1558/1995, VML) 20 §:n perusteella ja näin ollen tietojen saanti ei ole Verohallinnon näkökulmasta tehokasta. Verohallinto katsoo, että hallituksen esitysluonnos johtaa kansallisesti oikeudellisesti epävarmaan tilanteeseen. Verohallinnon ja Finanssivalvonnan välisessä tiedonvaihdossa tulisi EU-säädöksen sijasta voida turvautua kansallisen lain säännökseen tai minimissään hallituksen esityksessä tulisi todeta miksi kansallisen lain säännös katsotaan tarpeettomaksi. Tietojen saaminen on Verohallinnolle tulevaisuudessa entistä tärkeämpää koska usealle eri finanssiyhteisölle, kuten rahastoyhtiölle tai sijoituspalveluyritykselle, tulisi oikeus tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Palaute on otettu huomioon ja esityksen nykytilan kuvaukseen on lisätty huomio siitä, että MiCA:n 98 ja 100 artiklat soveltuvat suoraan Finanssivalvontaan, joka on MiCA:n mukainen toimivaltainen viranomainen.

Verohallinto toteaa lisäksi, että sen omien tiedonsaantioikeuksien lisäksi sillä on tarpeen olla olemassa myös riittävät mahdollisuudet luovuttaa tietoja muille viranomaisille. Verohallinto voi verovalvonnan yhteydessä saada sellaisia tietoja, joilla voi olla merkitystä Finanssivalvonnalle sen suorittaessa valvontaa kryptovarapalvelun tarjoajiin. Esimerkkinä voidaan mainita tiedot sellaisista kryptovarapalvelun tarjoajista, jotka eivät ole hakeneet toimilupaa. Vastaavasti finanssivalvonnasta annetun lain 37 b pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti kryptovaroihin liittyvästä määräaikaisesta kaupankäyntikiellosta. Tämän uuden velvoitteen tehokkaan valvomisen mahdollistamiseksi Finanssivalvonnalle olisi oletettavasti hyödyllistä olla oikeus saada tietoa Verohallinnolta kaupankäyntikiellon alaisen henkilön kryptovaroihin liittyvästä kaupankäynnistä. Finanssivalvonta toteaa, että Suomen pääomamarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaaminen sekä MiCA:n ja muiden EU-säädösten vaatimusten täytäntöönpaneminen edellyttää lainsäädännön täydentämistä niin, että Finanssivalvonta kykenee toteuttamaan tehokkaasti ja vastavuoroisesti tietojenvaihtoa kolmansien maiden valvontaviranomaisten kanssa. EU-säädökset edellyttävät, että lainsäätäjät varmistaa, että Finanssivalvonnalla on tältä osin tarvittavat toimivaltuudet.

Muut huomiot, jotka koskevat kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettua lakia

Markkinaoikeus toteaa, että esitysluonnoksessa esitetyn perusteella näyttäisi mahdolliselta, että vaikutus markkinaoikeuden tehtäviin jäisi maltilliseksi. Markkinaoikeus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen työmäärän kokonaisvaikutukseen, joka oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 6 pykälän säädöksen markkinaoikeudellisten asioiden yksittäisillä lisäyksillä on. Esitysluonnoksen vaikutusarviointia olisi syytä tältä osin selkeyttää, jotta siinä ei annettaisi liian suppeaa kuvaa niistä vaikutuksista, joita asetusten täytäntöönpanon yksittäisillä lisäyksillä voi olla markkinaoikeuden tehtäviin. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja esityksen vaikutuksen arviointia on täydennetty tältä osin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiinnittää huomiota hallituksen esitysluonnoksen kohtaan 3.12, jossa viitataan kuluttaja-asiamiehen mahdollisuuteen saattaa asia vireille markkinaoikeudessa ja katsoo, että lauseen muotoilu olisi syytä tarkistaa siten, että se kattaa myös muut kyseeseen tulevat kuluttajansuojalain rikkomukset ja asiaankuuluvat seuraamukset tai keinot. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja esitystä on täydennetty tältä osin.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota 5 §:n ehdotettuun muutoksenhakusääntöön. Pykälässä säädettäisiin oikeussuojakeinosta viranomaisen passiivisuustilanteesta. Oikeusministeriö toteaa, että tällainen sääntely on lähtökohtaisesti vierasta kansallisessa sääntelyssä, jossa muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä ovat päätökset, joilla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §). Eräissä laeissa on EU-sääntelystä johtuen kuitenkin säädetty valitusoikeudesta viranomaisen passiivisuustilanteissa. Oikeusministeriö katsoo, että EU-asetuksen jättämää kansallista liikkumavaraa (tai sen puuttumista) olisi syytä tuoda selkeästi esiin säännöshakemuksen perusteluissa. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja säännöksen perusteluita on täydennetty tältä osin.

Oikeusministeriön mukaan pykälän otsikkoa (”Muutoksenhaku”) olisi syytä jatkovalmistelussa täsmentää. Tällainen otsikko viittaa vakiintuneesti lain nojalla tehtyjen päätösten muutoksenhakusääntelyyn, kun luonnoksessa on kyse tästä poikkeavasta tilanteesta, jossa viranomainen ei ole tehnyt päätöstä. Oikeusministeriö toteaa myös, että laista puuttuu varsinainen muutoksenhakusääntö, eikä oikeusturvasääntelyä ole käsitelty esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa. Lausuntopalaute on otettu huomioon muuttamalla pykälän otsikkoa kuvaamaan sitä, että kyseisessä säännöksessä on kyse viivästysvalituksesta. Samalla pykälään on lisätty uusi informatiivinen momentti, jonka mukaan valitusoikeudesta muissa kuin viranomaisen passiivisuudesta johtuvissa tilanteissa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota ehdotetun lain 21 §:ään, jonka mukaan Finanssivalvonta voisi ulkoistaa EU:n kryptovara-asetusta ja ehdotettavaa kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettua lakia koskevat tarkastukset ja tutkimukset tilintarkastajalle tai muulle ulkopuoliselle asiantuntijalle. Vaikka sääntely vaikuttaa perustuvan asetukseen ja noudattelevan Finanssivalvonnasta annetun lain vastaavaa sääntelyä, ehdotusta tulee oikeusministeriön mukaan esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa arvioida suhteessa perustuslain 124 §:ään. Arvioinnissa on sen mukaan erityisesti selostettava kansallinen liikkumavara ja se, miten sitä on perustuslaki huomioiden käytetty. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa tarkoituksenmukaisuusvaatimus, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaarantumattomuus ja virkavastuu. Lausuntopalaute on otettu huomioon täydentämällä säännöskohtaisia perusteluja ja lisäämällä säädöstekstiin informatiivinen viittaus siitä, että ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä säädetään lisäksi FivaL:n 34 §:ssä.

Ehdotetun 22 §:n 3 momentin osalta, jossa poikettaisiin kuulemisvelvollisuudesta, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii, oikeusministeriö katsoi, että perusteluiden valossa säännös ei perustu asetuksen edellyttämään sääntelyyn. Se piti epäselvänä, minkä vuoksi tällainen hallintolain kanssa osin päällekkäinen sääntely olisi välttämätön. Se tiedusteli, onko ajatuksena säätää tyhjentävästi kuulematta jättämisen perusteista siten, ettei hallintolain muut kuulematta jättämisen perusteet tulisi sovellettavaksi. Lausuntopalaute on huomioitu. Ehdotetun momentin sanamuoto on yhtenevä Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:n 3 momentin kanssa, mistä on lisätty informatiivinen kirjaus säännöskohtaisiin perusteluihin. Sanamuotojen yhteneväisyys on nähty tarpeellisuudesta siksi, että kyseiset säännökset perustuvat sisällöltään

yhteneviin EU-säädöksiin. Lisäksi esityksen perustuslainmukaisuuden arviointia on täydennetty tältä osin.

Finanssivalvonta näkee lausunnossaan tarpeen muuttaa ehdotettua 22 §:ää niin, että valitus Finanssivalvonnan päätöksestä tehtäisiin markkinaoikeuden sijaan Helsingin hallinto-oikeuteen. Finanssivalvonnan päätöksistä, kuten ehdotetun lain 4 luvun nojalla tehtävistä muista valvontavaltuuksien käyttämisestä koskevista päätöksistä, valitetaan FivaL 73 §:n mukaan Helsingin hallinto-oikeuteen. Finanssivalvonta viittaa tältä osin lain esitöissä lausuttuun (HE 151/2017 s. 210-211 ja 213-214). Finanssivalvonta katsoo, että asiaa ei ole syytä arvioida toisin kyseessä olevan päätöksen osalta. Markkinaoikeus puolestaan toteaa lausunnossaan, että se käsittelee nykyisin kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitettuja asioita, jotka ovat vastaavanlaisia kuin sille luonnoksessa käsiteltäväksi ehdotettuja asioita. Finanssivalvonnan lausuntopalautetta ei ole otettu huomioon, vaan on pidetty tarkoituksenmukaisempaan sitä, että vastaavanlaisten asioiden käsittely keskitettäisiin samaan paikkaan eli markkinaoikeuteen. Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitettuja asioita ja kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:n mukaiset asiat perustuvat sanamuodoltaan ja tavoitteiltaan yhteneviin EU-säännöksiin.

Oikeusministeriö totesi, että 26 §:n seuraamusmaksusääntelyä on käsitelty esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa ainoastaan PL 81 §:n (vero vai maksu) kannalta. Koska kyse on uudesta perusoikeusrajoituksesta, johon liittyy erityisiä oikeusturvavaatimuksia, tulisi säätämisyjärjestysperusteluissa ehdotettua uutta seuraamusmaksusääntelyä tarkastella laajemmin. Se katsoi tarpeelliseksi selostaa EU:n kryptovara-asetuksen mahdollisesti jättämä kansallinen liikkumavara ja se, miten sitä on perustuslain mukaisesti käytetty. Oikeusministeriö piti puutteena, että esimerkiksi maksujen suuruutta ei ole käsitelty säätämisyjärjestysperusteluissa, ja toisaalta perusteluissa mainittu rikosoikeudellinen laillisuusperiaate on merkityksellinen myös hallinnollisten seuraamusmaksujen kohdalla. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka laiminlyö tai rikkoo edellä 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä. Säännöksen perusteluista ei selkeästi ilmene, edellyttääkö asetus tällaista sääntelyä. Kansallinen liikkumavara sekä laillisuusperiaatteen toteutuminen tulisi näiltä osin arvioida. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty täydennys siitä, että kyseiset pykäläehdotukset perustuvat sanamuodoltaan yksinomaan täysharmonisoituihin EU:n kryptovara-asetuksen toimivaltasäännöksiin ilman kansallista liikkumavaraa.

Finanssivalvonta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että MiCA:ssa ei säädetä suoraan kryptovarapalvelun tarjoajan oikeudesta ottaa vastaan asiakkaiden rahavaroja eli asiakasvaroja kryptovarapalvelun tarjoamista varten. Asiakasvaroilla tarkoitettaisiin samaa kuin sijoituspalvelulain (747/2012) 9 luvussa. MiCA:n 70 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään kuitenkin hyvin ylätasolla siitä, miten asiakasvarat on suojattava, mikäli niitä otetaan vastaan. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan asiakasvarojen vastaanottaminen voi olla tarpeen myös sellaisissa tilanteissa, joissa ei voida katsoa olevan kyse esimerkiksi säännellyn maksupalvelun tarjoamisesta tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskusta. Asiakasvarojen vastaanottamisen oikeustilan selkeyttämiseksi näissä tilanteissa Finanssivalvonta ehdottaa, että kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin lisätään lyhyt informatiivinen säännös, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajilla on oikeus ottaa vastaan asiakasvaroja kryptovarapalvelujen tarjoamiseksi. Oikeus olisi ainoastaan, mikäli kryptovarapalvelun tarjoaja toimittaa Finanssivalvonnalle selvitykset siitä, miten se aikoo noudattaa MiCA:n 70 artiklan 2 ja 3 kohdissa tarkoitettuja vaatimuksia. Lisäksi, koska mainituissa kohdissa asetettuja vaatimukset ovat varsin epätasällisia, Finanssivalvonta ehdottaa,

että valtiovarainministeriö säätäisi Finanssivalvonnalle asiassa määräysenantovaltuuden. Lausuntopalaute on otettu huomioon, mutta sen perusteella ei esitykseen ole tehty muutoksia. MiCA on vähemmän yksityiskohtaista sääntelyä asiakasvaroja koskevilta osin kuin Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivi ja sen perusteella annettu alemman tasoinen sääntely, joihin sijoituspalveluntarjoajia koskeva kansallinen sääntely perustuu. MiCA on täysharmonisoivaa EU-sääntelyä, eikä se sisällä vastaavan kaltaisia delegointisäännöksiä.

Finanssivalvonnasta annetun lain muutokset

Finanssivalvonta ehdottaa teknisenä muutoksena, että lain 4 §:n 2 momentin toimilupavalvottaviin lisätään omat erilliset kohtansa kryptovarapalveluntarjoajalle ja toimiluvalliselle omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle. Luonnoksessa nämä toimilupavalvottavat on kirjattu samaan kohtaan. Lausuntopalaute on otettu huomioon.

Finanssivalvonta katsoo, että lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun muiden finanssimarkkinoilla toimivien luetteloon tulisi sisällyttää lakitekstin sujuvoittamiseksi omat erilliset kohtansa muille kuin toimiluvallisille liikkeeseenlaskijoille sekä tarjoajille ja henkilöille, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Muut kuin 4 §:ssä tarkoitetut liikkeeseenlaskijat tulisivat siis ensimmäiseksi uudeksi kohdaksi ja muut kuin 4 §:ssä tarkoitetut tarjoajat sekä kaupankäynnin kohteeksi ottamisen hakijat toiseksi uudeksi kohdaksi. Finanssivalvonta huomauttaa myös, että muista finanssimarkkinoilla toimivista säädetäessä olisi otettava huomioon MiCAn 3 artiklan 1 kohdan 33(b) ja (c) alakohtien mukaiset tilanteet. Lausuntopalaute on otettu huomioon.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että lain 28 §:n 1 momenttiin lisättäisiin Finanssivalvonnalle uusi toimivalta pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimestä. Kyse on merkittävästä henkilön perusoikeuteen kohdistuvasta rajoituksesta, jota ei kuitenkaan ole laissa sidottu mihinkään edellytyksiin, vaan säännöksen perusteella Finanssivalvonnalla on rajoittamaton harkintavalta tällaisen päätöksen tekemiseen (ks. myös yllä vastaavasti kieltopäätöksistä todettu). Säännöstä on täsmennettävä säätämällä niistä edellytyksistä, jolloin tällainen päätös on mahdollista tehdä. Lisäksi tällainen pysyvä kieltäminen on sidottava hyvin olennaisiin ja vakaviin rikkomuksiin, jotta se olisi oikeasuhtainen. Esityksen säätämisjärjestysperusteluissa on arvioitava ehdotusta huomioiden perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty täydennys siitä, että kyseiset pykäläehdotukset perustuvat sanamuodoltaan yksinomaan täysharmonisoituihin EU:n kryptovara-asetuksen toimivaltasäännöksiin ilman kansallista liikkumavaraa.

Oikeusministeriö toteaa, että 28 §:n toisen momentin mukaan Finanssivalvonta voi määrääjäksi kieltää tiettyjä toimijoita ”jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta” hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa. Myös tätä säännöstä tulisi sen mukaan jatkovalmistelussa täsmentää. Muotoilu ”katsotaan olevan vastuussa” ei vaikuta olevan tarpeeksi täsmällinen sen viitatessa nykytilaan tai tulevaisuuteen ja vertaa voimassa olevaa Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ää, jossa käytetään muotoilua ”on rikkonut”. Lisäksi se toteaa, että säännöksessä ei ole täsmennetty, mistä rikkomisesta on kyse ja vertaa tilannetta esimerkiksi voimassaolevan lain 28 §:n muotoiluun ”jos tämä on rikkonut tai laiminlyönyt arvopaperistamisasetuksen 32 artiklan 1 kohdassa mainittuja säännöksiä”. Säännöksen täsmentämisen lisäksi ehdotusta olisi sen mukaan käsiteltävä esityksen säätämisjärjestysperusteluissa. Finanssivalvonta pitää puolestaan tarpeellisena vielä selvittää FivaL 28 §:ää muun muassa siltä osin, että kumpikin ehdotettu momentti koskisi kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä. Säännöksissä tulisi myös

tarvittaessa viitata MiCAN artikloihin, joiden rikkomisen osalta toimivaltuuksia voidaan käyttää. Oikeusministeriön ja Finanssivalvonnan lausuntopalaute on otettu huomioon. Säännöstekstin muotoilu on korjattu muotoon ”on rikkonut” ja säännöksessä on täsmennetty, minkä säännöksen rikkomisesta on kyse. Lisäksi säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan MiCAN 112 artikla on suoraan sovellettava, sillä artikla ei edellytä jäsenvaltiolta sääntelytoimenpiteitä toisin kuin esimerkiksi 111 artikla. Tämän johdosta se katsoo, että seuraamusmaksun määrän arviointia koskevaa FivaL 41 § 2 momenttia ja ehdotettua 41 §:n 3 momenttia ei tulisi soveltaa MiCAN nojalla annettavaan seuraamukseen. Finanssivalvonta ehdottaa, että pykälän loppuun lisättäisiin uusi momentti, joka voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti: ”Jos kyse on EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 112 artiklassa säädetään.” Finanssivalvonta kiinnittää tältä osin huomiota myös siihen, että MiCAN 112 artiklaa vastaava sääntelytapa on myös muun muassa EU:n joukkorahoitusasetuksessa ja EU:n esiteasetuksessa, joten niidenkin osalta tulisi harkita vastaavaa sääntelytapaa. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja säännökseen on lisätty informatiivinen viittaus MiCA:n 112 artiklaan. Samalla on korjattu viittaukset esiteasetukseen ja joukkorahoitusasetukseen, jotta kirjoittamistapa olisi yhtenäinen.

Finanssivalvonta esittää, että FivaL 71 §:n 1 momentin 18 kohtaa täydennetään FivaL 47 §:n johdosta niin, että Finanssivalvonta voi luovuttaa salassa pidettäviä tietoja kuluttaja-asiamiehelle myös silloin, kun se kuulee kuluttaja-asiamiestä FivaL 47 §:n velvoittamana. Finanssivalvonta voi tällaisessa tilanteessa joutua kuulemisen suorittamiseksi luovuttamaan salassa pidettäviä tietoja kuluttaja-asiamiehelle. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja 71 §:n 1 momentin 18 kohtaa on täydennetty ehdotetulla tavalla.

Rikoslain muutokset

Lausunnonantajista useat katsoivat, että kryptovaramarkkinoita koskevassa sääntelyssä tulee huolehtia ”sama riski, sama toiminta, samat säännöt” -periaatteen toteutumista. Tämä käsittää myös sen, että rikosoikeudellinen sääntelyn laajuus on yleisen rahoitusmarkkinaoikeudessa omaksutun linjan mukainen.

Sekä Finanssivalvonta että Keskusrikospoliisi kannattivat ehdotettua uutta kryptovaramarkkinrikoksia koskevaa 51 a lukua rikoslakiin. Finanssivalvonnan mukaan rikoslain 51 luvun 6 §:ssä rahoitusvälineen määritelmä ollessa sidottu nimenomaan sijoituspalvelulain rahoitusvälineen määritelmään, on perusteltua, että kryptovaramarkkinarikoksista säädetään erillisessä luvussa. Keskusrikospoliisin mukaan ehdotetut rikoslain 51 a luvun säännökset ovat tarpeen varmistamaan, että silloinkin kun kryptovaraa ei katsota rahoitusvälineeksi, on kryptovaroihin liittyvän sisäpiiritiedon väärinkäyttö tai ilmaiseminen kryptovaramarkkinoilla, markkinoiden manipulointi ja kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos säädetty rangaistavaksi. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan ehdotettu sääntelyratkaisu on omiaan edistämään markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. Ehdotus on kannatettava myös siksi, että poliisilla on esitutkintaviranomaisena Finanssivalvontaa laajemmat toimivaltuudet tutkia epäiltyjä väärinkäytöksiä. Finanssivalvonta kiinnitti huomiota kuitenkin siihen, että rikostunnusmerkistöiltä ja muilta rikosoikeudellista vastuuta koskevilta säännöksiltä edellytettävän tarkkarajaisuuden johdosta relevantit käsitteet tulisi määritellä esitysluonnoksen mukaisessa rikoslain 51 a luvun 7 §:ssä. Finanssivalvonnan mukaan ehdotettu rikoslain 51 a luvun 7 § ei esimerkiksi sisällä liikkeeseenlaskijaa ja tarjoajaa koskevia määritelmiä. Kyseiset määritelmät on lisätty rikoslain 51 luvun 6 §:ään, jossa ehdotetaan säädetävän

arvopaperimarkkinarikosten ja kryptovaramarkkinarikosten tunnusmerkistöissä käytetyistä määritelmistä.

Keskusrikospoliisin mukaan ehdotetut rikoslain 51 a luvun säännökset ovat tarpeen varmistamaan, että silloinkin kun kryptovaraa ei katsota rahoitusvälineeksi, on kryptovaroihin liittyvän sisäpiiritiedon väärinkäyttö tai ilmaiseminen kryptovaramarkkinnoilla, markkinoiden manipulointi ja kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos säädetty rangaistavaksi.

Oikeusministeriö piti lausunnossaan tulkinna-varaisena uusien markkinoiden väärinkäyttöä koskevien kriminalisointien osalta sitä, mikä liikkumavara rikosoikeudellisista seuraamuksista säätämässä on ollut ja miten sitä on käytetty esimerkiksi valittaessa rikosoikeudellisen ja hallinnollisen seuraamuksen välillä. Sen mukaan ehdotuksessa tulisi tuoda esille, sikäli kun sanktiointi on ylipäättään välttämätöntä, miten kriminalisointiperiaatteita on sovellettu ja miten sääntelyssä on pyritty välttämään sanktiointia useamman sanktiojärjestelmän piirissä ja voiko sääntelymallista seurata ne bis in idem -kieltoon liittyviä ongelmia. Esityksen perusteluja on oikeusministeriön esittämiltä osin tarkennettu.

Oikeusministeriö asettaa lausunnossaan kyseenalaiseksi tarpeen lisätä rikoslakiin kokonainen luku kryptovaroja koskevista markkinoidenväärinkäyttör rikoksista. Vaihtoehtona olisi, sikäli kuin rangaistussäännökset olisivat kriminalisointiperiaatteet huomioon ottaen selvästi välttämättömiä, integroida ne rakenteellisesti ja sääntelytavaltaan hyvin samankaltaiseen rikoslain 51 lukuun. Oikeusministeriön näkemys on otettu huomioon sijoittamalla rangaistussäännökset arvopaperimarkkinarikoksia koskevaan rikoslain 51 lukuun. Luvun otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä selviäisi, että luvun rangaistussäännöksiä sovelletaan arvopaperimarkkinoiden lisäksi kryptovaramarkkinoilla. Kriminalisointien välttämättömyyttä on tarkennettu esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa.

Oikeusministeriön mukaan ehdotettavan kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaista kryptovararikosta koskevassa rangaistussäännöksessä on kyse blankotyypisestä rangaistussäännöksestä. Lausunnon mukaan sen muotoilussa tulevat rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellytysten toteuttamiseksi sovellettavaksi sellaisia rangaistussäännöksiä koskevat periaatteet, joihin perustuslakivaliokunta on viitannut muun muassa mietinnössään 25/1994 vp. Oikeusministeriön mukaan valmistelussa tulisi varmistaa, että rangaistavan menettelyn sisällöstä ja alasta saa myös tällaisten rikostunnusmerkistöjen osalta asianmukaisesti riittävän käsityksen. Kyseistä rangaistussäännöstä on jatkovalmistelussa täsmennetty muun muassa lisäämällä omaisuusreferenssitokenin osalta viittaus EU:n kryptovaramarkkina-asetukseen.

Valvontamaksut

Finanssivalvonta on kiinnittänyt huomiota toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeuksiin, kun on kyse taloudellista asemaa koskevista raportointivelvollisuuksista. Finanssivalvonnan tiedonsaantioikeuksiin on tehty parannuksia 1.1.2024 voimaan tullessa Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetussa laissa (1209/2023), jonka 15 §:ssä säädetään maksuvelvollisen tiedonantovelvollisuudesta ja Finanssivalvonnan tiedonsaantioikeudesta. Uuden lain mukaisia tiedonsaantioikeuksia on pidetty esityksen valmistelun yhteydessä riittävinä myös ehdotettuihin valvontamaksuihin liittyvien tietojen saamisen kannalta.

Finanssivalvonta esittää, että kryptovarapalvelun tarjoajien valvontamaksu olisi kiinteä 15 000 euroa. Finanssivalvonta perustelee esitystä sillä, että noudatettavista velvoitteista ja niiden valvonnasta suuri osa on riippumatonta palveluntarjoajan liiketoiminnan laajuudesta. Mikäli valvontamaksu pidetään esitysluonnoksen mukaisena (kiinteä maksu ja liikevaihtoon sidottu

maksu), tulee säädöskohtaa korjata Finanssivalvonnan mukaan viittaamalla kryptovarapalvelun tarjoajan koko liikevaihtoon, eikä vain kryptovarapalvelun liikevaihtoon. Lausuntopalaute on huomioitu siltä osin, että viittaus on liikevaihtoon kryptovarapalvelun liikevaihdon sijaan. Esityksessä ei ehdoteta kiinteää valvontamaksua, koska sen ei katsota huomioivan toimijoiden kokoeroja ja liiketoiminnallisia eroja riittävällä tavalla. Ehdotetun suuruisen kiinteä maksu saattaisi olla myös kohtuuton toimintaansa aloittelevalle palveluntarjoajalle.

Finanssivalvonta pitää perusteltuna sitä, että luottolaitoksilta edellytettäisiin erillinen lisämaksu omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskemisesta. Ehdotetut valvontamaksut muille MiCA:n alaisille toimijoille, kuten liikkeeseenlaskijoille ja tarjoajille, vaativat Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan vielä jonkin verran jatkovalmistelua sekä maksujen ajallisen ulottuvuuden että maksuvelvollisten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Lausuntopalaute on huomioitu ja täsmentämistarpeista on käyty keskustelua Finanssivalvonnan kanssa. Ehdotetun 8 §:n 2 momentin alakohdassa 5 ehdotettua perusmaksua on täsmennetty siten, että kyseinen maksu peritään vain FivaL:n 5 §:n 38 kohdan mukaisilta muilta finanssimarkkinoilla toimivilta eli EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettulta liikkeeseenlaskijalta, joka on muu henkilö kuin 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja 13 alakohdassa tarkoitettulta tarjoajalta, joka on muu henkilö kuin 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitetuilta henkilöiltä, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Lisäksi sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijoiden lisämaksua on täsmennetty siirtämällä kyseinen lisämaksu alakohdasta 16 alakohdaksi 17 niin, että sekä sähköisen rahan tokeneita liikkeeseen laskevat luottolaitokset että sähkörahayhteisöt olisivat velvollisia maksamaan 8220 euron lisämaksun. Tämän seurauksena kryptovarapalveluja tarjoavan arvopaperikeskuksen tai pörssin lisämaksu on tarpeen siirtää alakohdasta 17 alakohdaksi 18. Omaisuusreferenssitokeneita liikkeeseen laskevan tai kryptovarapalveluja tarjoavan luottolaitoksen lisämaksu säilyisi lausunnoilla olleen ehdotuksen mukaisena eli lisämaksu olisi alakohdan 16 mukaisesti 15 000 euroa. Maksujen ajallisesta ulottuvuudesta säädetään 1.1.2024 voimaan tulleen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain 12 §:ssä, jonka 2 momentin mukaan perusmaksu maksetaan kokonaisuudessaan, vaikka maksuvelvollisuus alkaisi kesken kalenterivuoden. Perusmaksua ei palauteta, jos maksuvelvollisuus päättyy kesken kalenterivuoden.

Muita muutosehdotuksia koskevat näkemykset

Finanssivalvonta on lausunnossaan todennut, että myös maksulaitoslakiin olisi syytä lisätä muun sektorilainsäädännön kanssa johdonmukaisesti maininta sähkörahayhteisön oikeudesta tarjota sen liikkeeseen laskemiin sähkörahatokeneihin liittyviä kryptovarapalveluja. Finanssivalvonta ehdottaa, että kyseisestä oikeudesta säädettäisiin kokonaan uudessa pykälässä. Lisäksi Finanssivalvonta esittää, että luottolaitoslakiin tulisi lisätä maininta oikeudesta laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita. Sijoituspalvelulakiin tehtävien muutosten osalta Finanssivalvonta on todennut, että oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja tulisi sijoituspalvelulaissa säätää erillisessä pykälässä, sillä kryptovarapalvelut eivät ole 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja oheispalveluita. Lisäksi esityksen perusteluissa tulisi todeta, että kryptovarot eivät ole sijoituspalvelulain 2 luvun 3 a §:ssä tarkoitettuja muita sijoituskohteita. Lausuntopalaute on otettu huomioon ja esitystä on täydennetty tältä osin.

Finanssivalvonta ja Nordic Law Oy ovat nostaneet lausunnossaan esille maksulaitoslaissa havaitsemiaan mahdollisia puutteita, jotka liittyvät ns. jakelutoimintamalliin. Finanssivalvonta toteaa, että MiCA:n täytäntöönpanon yhteydessä olisi tarpeen panna täytäntöön myös sähköisen rahan jakelijoita koskeva sähkörahadirektiivin (2009/110/EY) 3 artiklan 4 kohta. Tarkemmin sanottuna säännöksessä tarkoitetaan sähköisen rahan luovuttamista tai lunastamista

liikkeeseenlaskijan puolesta. Jakelutoimintaan viitataan myös MiCAN 92 johdantokappaleessa. Finanssivalvonta toteaa, että vaikka direktiivin täytäntöönpano on jäänyt sen käsityksen mukaan puutteelliseksi, Finanssivalvonta käsittelee jakelijatoimintaan liittyviä ilmoituksia delegoidun asetuksen (EU) 2017/2055 nojalla.

Lausuntopalaute ei ole johtanut muutoksiin tässä esityksessä. Euroopan komissio julkaisi 28.6.2023 aikomuksensa maksupalveludirektiivin tarkistamiseksi. Komission ehdotuksella muutetaan ja modernisoidaan nykyistä maksupalveludirektiiviä, josta tulee kolmas maksupalveludirektiivi. Lisäksi otetaan käyttöön maksupalveluasetus. Tässä yhteydessä sähkörahadirektiivi ja maksupalveludirektiivi yhdistetään samaksi sääntelyssä. Finanssivalvonnan ja Nordic Law Oy:n esille tuomaa muutostoivetta voi olla tarve arvioida lisää, kun maksupalveludirektiivien tarkistaminen on edennyt.

Luotettavuuden arviointia ja velvoitteidenhoitoselvityksiä koskeva lausuntopalaute

Finanssivalvonta toteaa, että vaikka MiCassa ei ole määritelty sitä, mitä hyvämaineisuus tarkoittaa. Sen sijaan MiCAN 68 artiklan 1 ja 2 kohdassa on todettu, että nämä henkilöt eivät ”varsinkaan” voi olla tuomittuja rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen liittyvistä rikoksista tai muista rikoksista, jotka vaikuttaisivat heidän hyvään maineeseensa. MiCAN 68 artiklan 1 ja 2 kohdassa on siis säädetty ainoastaan hyvämaineisuuden yhdestä erityispiirteestä. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan sen arviointi, mikä on hyvämaineisuuden tutkimiseen tarpeellinen rekisteriote tai muu virallinen asiakirja, on kansallisen harkinnan varassa. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan on myös hyvä käytäntö käyttää hyvämaineisuuden arviointiin kaikkia tarkoituksenmukaisia virallisia lähteitä arvioinnin kohteena olevan henkilön toimittamien selvitysten sijaan tai lisäksi, kunnioittaen kuitenkin henkilön perusoikeuksia.

Harmaan talouden selvitysyksikkö toteaa, että MiCAN säännökset ylimmän hallintoelimen jäsenen hyvämaineisuudesta eivät ole selkeät taikka tyhjentävät. Finanssivalvonnan muiden säännösten perusteella tekemä hyvämaineisuusvalvonta (Fit & Proper) voisi edellyttää, että siihen liittyvien seikkojen selvittämiseksi valvontaviranomaisella voisi olla tarve käyttää myös velvoitteidenhoitoselvityksen sisältämiä tietoja. Velvoitteidenhoito-selvitys sisältää tiedot henkilön kytkennöistä yrityksiin, henkilön veloista sekä tuloista ja omaisuudesta sekä tietoja henkilölle määrätystä liiketoimintakiellosta ja velkajärjestelystä. Selvitysyksikkö toteaa, että MiCA-asetuksessa on myös useita kohtia, jotka voisivat edellyttää toimilupaa myöntävän viranomaisen selvittävän velvoitteidenhoitoselvitystä vastaavat tiedot toimiluvan hakijasta.

Verohallinto toteaa, että vaikka velvoitteidenhoitoselvitystä voitaisiin käyttää ja sen pohjalta tehtävät johtopäätökset johtaisivat toimiluvan epäämiseen Suomessa, olisi toimijalla Verohallinnon käsityksen mukaan mahdollista hakea toimilupaa toisesta EU-maasta ja toimia sen jälkeen myös Suomessa. Toimiluvan epäämisestä voisi siis olla hyötyä, mikäli tieto ja epäämiseen johtaneet syyt olisivat muiden maiden toimilupien myöntämisessä toimivaltaisten viranomaisten käytettävissä.

Lausuntopalaute on otettu huomioon. Esityksen nykytilan kuvauksesta on poistettu velvoitteidenhoitoselvitysten nykytilaa koskeva arviointi. Hyvämaineisuuden tutkimisen kriteerit tarkentuvat mahdollisesti tulevaisuudessa teknisten sääntelystandardien kautta, jolloin on mahdollisesti tarve arvioida kansallisia lainsäädäntötarpeita uudelleen.

6.2 Lausuntopalaute kansainvälisiin järjestöihin liittyvästä esityksestä

Esityksen johdonmukaisuus ja voimaantulosäännökset

Oikeuskanslerinviraston lausunnon mukaan esitysluonnoksen perustelut ovat kohdittain sekavat, silloin kun niissä ”ehdotetaan” rahanpesulain lisäksi muutoksia PEP-asetukseen. Lisäksi oikeuskanslerinvirasto nostaa esille esityksessä mainitut siirtymäajat. Ehdotuksessa todetaan, että ”Ehdotus edellyttää ilmoitusvelvollisilta toiminnallisia ja tietoteknisiä muutoksia, mistä johtuen rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa koskevien muutosten toteuttamiselle tulee varata riittävä siirtymäaika.” Tästä siirtymäajasta ei kuitenkaan tehdä selkoa esitysluonnoksen voimaantuloa koskevassa kohdassa eikä siirtymäaikaa ole otettu huomioon myöskään lakiehdotuksen voimaantulosäännöksessä. Oikeuskanslerinvirasto katsoo, että jatkovalmistelussa onkin kiinnitettävä huomiota sekä säätämisyjärjestysperusteluiden että koko hallituksen esityksen selkeyteen, ymmärrettävyyteen ja johdonmukaisuuteen sekä hyödynnettävyyteen sääntelyn soveltajan kannalta. Esityksen jatkovalmistelussa on arvioitu oikeuskanslerinviraston lausunnossaan esittämiä seikkoja ja muutettu ehdotusta koskevia perusteluja ja voimaantulosäännöstä. Myös *Veikkaus Oy* on tuonut lausunnossaan esille, että riittävän siirtymäajan varaaminen lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa koskevien muutosten toteuttamiselle toiminnallisia ja tietoteknisiä toimenpiteitä varten katsotaan kannatettavaksi.

Kansainvälisen järjestön velvollisuus laatia ja pitää ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä

Oikeuskanslerinvirasto, *oikeusministeriö* ja Pohjoismaiden kehitysrahasto (Nordic Development Fund, jäljempänä *NDF*) ovat nostaneet lausunnoissaan esille esitysluonnoksen rahanpesulain 3 lukuun lisättäväksi ehdotetun uuden 13 b §:n, joka on kirjoitettu kansainvälistä järjestöä velvoittavaan muotoon. Lausunnoissa on tuotu esille, että viidennellä rahanpesudirektiivillä neljänteen rahanpesudirektiiviin lisätyssä asiaa koskevassa 20 a artiklan 1 kohdassa velvoittavuus kohdistuu kuitenkin jäsenvaltioon. Lausunnoissa on esitetty, että esitysluonnokseen tulisi täydentää arviointia erityisesti siltä osin, voiko Suomi ylipäänsä velvoittaa kansainvälistä järjestöä yksipuolisesti kansallisella lainsäädännöllään tai sen lisäksi, mitä osapuolten välisissä sopimuksissa on sovittu. Jatkovalmistelussa on arvioitu lausunnoissa esitettyjä seikkoja ja muutettu ehdotusta koskevia perusteluja ja pykälämuotoiluja siten, että ulkoministeriön tulee pyytää kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luetteloa merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisen kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevassa toimipaikassa.

Finanssiala ry sekä *NDF* ovat kiinnittäneet lausunnoissaan huomiota rahanpesulain 3 lukuun lisättäväksi ehdotetun 13 b §:n osalta siihen, että pykälästä tulisi ilmetä selvästi, rajoittuuko velvoite laatia ja ylläpitää merkittävien julkisten tehtävien luettelo vain kriteerit täyttävien tehtävänimikkeiden luettelemiseen vai käsittääkö se myös tiedot mainittujen tehtävien haltijoista. Jatkovalmistelussa on arvioitu Finanssiala ry:n ja *NDF*:n huomioita ja tuodaan esiin, että esityksessä on viitattu viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pyydettävä kutakin alueillaan akkreditoitua kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisessä kansainvälisessä järjestössä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi. Jatkovalmistelussa on todettu direktiiviin tehdyn viittauksen olevan riittävä toteamaan, että kyseessä on luettelo tehtävistä eikä tehtävien haltijoista.

Finanssiala ry:n lausunnon mukaan on katsottu tarpeelliseksi, että pykälässä säädettäisiin selvästi siitä, millä edellytyksin ja tavoin ilmoitusvelvollisilla on mahdollisuus saada kansainvälisen järjestön ulkoministeriölle ja sen edelleen valtiovarainministeriölle toimittamat tiedot. Lisäksi kansallisesti sovellettava merkittävien julkisten tehtävien luettelo tulisi olla yhdenmukainen kansainvälisesti sovellettavien tehtävämäärittelyjen kanssa. Jatkovalmistelussa on huomioitu Finanssiala ry:n lausunto ja lisätty viittaus viidennen rahanpesudirektiiviin, jonka

mukaan komissio kokoaa luetteloiden perusteella yhden ainoan luettelon kaikista merkittävistä julkisista tehtävistä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi. Kyseinen yksi ainoa luettelo on julkistettava. Finanssiala ry:n lausunnossaan esittämiä huomioita koskien julkisten tehtävien luettelon yhdenmukaisuutta kansainvälisesti sovellettavien tehtävämäärittelyjen kanssa on arvioitu esityksen jatkovalmistelussa, mutta esitystä ei ole muutettu lausunnon perusteella.

Suhde perustuslakiin

Oikeusministeriön lausunnon mukaan esitysluonnoksen suhde perustuslain 13 §:ään yhdistymis- ja kokoontumisvapauteen liittyen jää vähintään ohueksi ja josko sellaiseksi, että sitä olisi edes perusteltua tuoda esiin hallituksen esityksessä. Esityksen jatkovalmistelussa on poistettu kappale, joka käsitteli esityksen suhdetta perustuslain 13 §:ään yhdistymis- ja kokoontumisvapauteen liittyen. Oikeusministeriön lausunto on huomioitu esityksen jatkovalmistelussa ja esitysluonnoksen suhteen arviointi suhteessa perustuslain 13 §:ään on poistettu.

Esityksen perusteluissa havaittu epäjohtonmukaisuus suhteessa EU-sääntelyyn

Finanssivalvonnan lausunnon mukaan esitysluonnos rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamiseksi on kannatettava. Finanssivalvonta on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota erityisesti esitysluonnoksen tekstiin, jossa havaittiin epätarkkuutta viidenteen rahanpesudirektiiviin tehtyjen viittausten osalta. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohta koskee ennen kaikkea velvoitteita laatia ja ylläpitää luetteloa niistä tehtävistä, joita pidetään merkittävinä julkisina tehtävinä eikä se esitysluonnoksessa esitetty tavoin rajaa kansallisen rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdan soveltamista vain niihin kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöihin, jotka toimivat merkittävässä julkisessa tehtävässä kansainvälisen järjestön kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautuneessa toimipaikassa. Esityksen jatkovalmistelussa huomioitiin Finanssivalvonnan lausunto ja sen johdosta epätarkkuutta koskevat osuudet poistettiin.

Muuta

Senaatti-konsernin lausunnon mukaan asetuksenantovaltuuden laajentaminen siten, että asetuksella olisi mahdollista määritellä myös organisaatiot, joissa suoritettaisiin PEP-henkilöiden määritelmään keskeisesti liittyviä merkittäväksi katsottavia julkisia tehtäviä, selkeyttää asetuksella säänneltäviksi tarkoitettujen asioiden alaa. Lisäksi lausunnon mukaan poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön käsitteen kokonaisuuden ymmärtämisen kannalta pidetään tarpeellisena, että vähintään esityksen perusteluissa kuvattaisiin myös, mitä tarkoitettaisiin sellaisilla merkittävillä julkisilla tehtävillä, joita ei katsottaisi kotimaisiksi ja joita ei säänneltäisi tarkemmin asetuksella. Jatkovalmistelussa on huomioitu Senaatti-konsernin lausunto, mutta esitystä ei ole muutettu lausunnon perusteella.

Useat lausunnonantajat totesivat rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdan muutoksien olevan selkeyttäviä ja siten perusteltuja. Määritelmän muutokseen liittyen *Tietosuojavaltuutetun toimisto* totesi lausunnossaan, että julkisiin tehtäviin liittyvä kohonnut riski ja sitä kautta tehostettu tuntemisvelvollisuus johtaa lisääntyvään henkilötietojen käsittelyyn. Liian laajat määritelmät voivat johtaa käyttötarkoituksen kannalta sellaisten henkilöiden tietojen tavanomaista laajempaan käsittelyyn, mikä voi olla tietosuoja-asetuksen 5.1 c) alakohdassa tarkoitettun tietosisällön minimoinnin periaatteen kannalta vaikeasti perusteltavissa. Tietosuojallisesti julkisen tehtävän määrittely johtaa tehtävän kulloisenkin

haltijan lisäksi hänen lähipiirinsä tehostettuun tunnistamiseen. Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunto on huomioitu esityksen jatkovalmistelussa.

Esitykseen on lisäksi tehty teknisluonteisia täsmennyksiä ja korjauksia sekä perustelujen tarkennuksia saadun lausuntopalautteen johdosta.

Lausunnoista riippumattomat muutokset esitykseen lausuntokierroksen jälkeen

Esitykseen on tehty myös muita lausunnoista riippumattomia tarkennuksia, jotka eivät kuitenkaan ole asiallisesti merkittävästi muuttaneet lausuntokierroksella ollutta esitystä.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan informatiivista säännöstä, jossa todettaisiin, että kryptovarapalvelun tarjoamiseen, omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlaskuun sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetusta ja sen nojalla annettuja komission asetuksia ja päätöksiä. Pykälässä käytetyt määritelmät ovat suoraan EU:n kryptovara-asetuksessa käytettyjä määritelmiä, joten niitä ei ole tarve määritellä erikseen.

Pykälän ehdotetun 2 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan myös 1 momentissa tarkoitetun toimijan harjoittamaan muuhun liiketoimintaan sekä liikkeeseenlaskijoihin, tarjoajiin ja henkilöihin, jotka hakevat kryptovarojen ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

Pykälän ehdotettu 3 momenttiin ehdotetaan informatiivista säännöstä, jonka mukaan tämän lain lisäksi sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetusta ja sen nojalla annettuja komission asetuksia ja päätöksiä.

Pykälän ehdotetun 4 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan myös EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin muihin finanssiyhteisöihin, jotka saavat tarjota kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla. Näin Finanssivalvonnalla olisi käytössään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaiset toimivaltuudet valvoessaan tiettyjen finanssiyhteisöjen tarjoamia kryptovarapalveluja.

2 §. Valvonta ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Finanssivalvonta valvoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettua toimintaa ja tämän lain mukaista toimintaa. Lisäksi se valvoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten noudattamista. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 93 artiklaan. Pykälään ehdotetaan lisäksi informatiivista säännöstä Fivan velvollisuudesta tehdä yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen kanssa asiakkaansuojan valvonnassa, mistä säädetään FivaL:n 46 §:ssä

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan informatiivista säännöstä, jossa todettaisiin, että Rahoitusvakausvirasto toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuna kriisinratkaisuviranomaisena. Selvyyden vuoksi todettaisiin, että Rahoitusvakausvirastosta säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa.

2 luku **Toimilupavelvollisuus ja muu kuin EU:n kryptovara-asetuksen mukainen toiminta**

3 §. *Toimilupavelvollisuus.* Ehdotettu 3 pykälä on informatiivinen ja sen 1–2 momentissa viitataan MiCA:n säännöksiin, joissa säädetään tarkemmin toimilupavelvollisuudesta. Ehdotettu 3 momentti on myös informatiivinen ja siinä viitataan MiCA:n säännökseen, jossa säädetään tarkemmin oikeudesta tarjota sähkörahatokeneita yleisölle ja ottaa sähkörahatokeneita kaupankäynnin kohteeksi.

4 §. *Kryptovarapalvelun tarjoajan, sähköisen tokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muu liiketoiminta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kryptovarapalvelun tarjoajan, sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muusta liiketoiminnasta. Muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää. Pykälä vastaisi sisällöltään sitä, mitä säädetään maksulaitosten muusta liiketoiminnasta. Tätä on pidetty perusteltuna siksi, että osalla MiCAn mukaisista toimijoista on jatkossakin rinnakkain maksulaitoksen toimilupa. Finanssivalvonnalla tulisi olla ajantasainen tieto muun sallitun liiketoiminnan harjoittamisesta jatkuvan valvonnan yhteydessä, jotta Finanssivalvonta voi tosiasiallisesti arvioida muun liiketoiminnan aiheuttamaa mahdollista riskiä. Ehdotus perustuu MiCA:n 109 artiklan kohtiin 3 f, 4 e ja 5 g.

Pykälän ehdotettu 2 momentti on informatiivinen. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoilta edellytetään MiCA:n 48 artikla 1 kohdan mukaan joko sähkörahayhteisön tai luottolaitoksen toimilupaa. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoille sallitusta muusta liiketoiminnasta säädetään sen toimiluvan mukaisessa lainsäädännössä eli luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tai maksulaitoslaissa.

5 §. *Muutoksenhaku viivästystilanteissa.* Pykälässä 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tilanteesta, jossa kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ei ole tehty toimilupaa koskevaa päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Hakija voisi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä siihen asti, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on tehty valituksen tekemisen jälkeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Ehdotus perustuisi MiCAn 113 artiklaan, joka on täysharmonisoivaa EU-säätelyä. Asetuksesta johtuen valitusoikeudesta viranomaisen passiivisuustilanteissa on säädettävä kansallisesti, eikä asetuksessa ole tältä osin kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan informatiivista säännöstä siitä, että Finanssivalvonnan päätöksiä koskevasta muutoksenhausta muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa säädetään FivaL:n 73 §:ssä.

3 luku **Salassapito- ja tiedonantosäännökset**

6 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta tavalla, joka noudattaa muualla rahoituspalvelun tarjoajia koskevassa säätelyssä omaksuttua tapaa. Salassapitovelvollisuuden lähtökohtana on se, että kun asiakas antaa tietojaan rahoituspalvelun tarjoajalle saadakseen hankkimaansa palvelua, tämä voi luottaa siihen, että tiedot eivät kulkeudu ulkopuolisille. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat

henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuojasetusta, ja sen ohella uutta tietosuojalakia. Yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot voivat olla myös erityisiä henkilötietoryhmiä ja siten arkaluonteisia henkilötietoja. Säädöksessä huomioidaan se, että toimija saattaa kuulua johonkin konserniin. Sillä saattaa samanaikaisesti olla lupa toimia myös muun unionin oikeuden perusteella.

Pykälässä mainittuja tietoja voitaisiin ilmaista vain, mikäli se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuudesta on säädetty, antaa suostumuksen sen ilmaisemiseen. Ehdotetussa 3 momentissa tarkennettaisiin edellytyksiä, joita edellytetään 1 momentissa tarkoitetulta suostumukselta. Ehdotetun 3 momentin mukaan suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa.

7 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisille. Pykälässä säädettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan, tarjoajan, toimiluvan saaneen liikkeeseenlaskijan, sen kanssa samaan konserniin kuuluvanyrityksen taikka yhteenliittymän velvollisuudesta antaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja. Muu viranomainen voi olla esimerkiksi suojelupoliisi. Velvollisuus luovuttaa tietoja voi perustua myös muihin säännöksiin, esimerkiksi poliisilain 4 luvun 3 §:ään ja 5a luvun 50 §:ään. Ehdotetussa 6 §:ssä tarkoitettu salassapitovelvollisuus ei estäisi tietonsaantia edellä mainittujen poliisilain säännösten nojalla. Luovutettaviin tietoihin voi sisältyä myös henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuisi tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan alakohtaan c.

8 §. Salassa pidettävien tietojen muu luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin poikkeuksesta salassapitovelvollisuuteen. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuojasetusta, ja sen ohella uutta tietosuojalakia. Säännös koskisi poikkeuksia salassapitovelvoitetta koskevaan pääsääntöön. Pykälässä ei luoda perustetta henkilötietojen käsittelylle, eli tässä tapauksessa luovutukselle. Jokaisen luovutuksen kohdalla olisi varmistettava erikseen siitä, että luovuttaminen olisi tietosuojasetuksen mukaista. Tietojen käsittelijän olisi aina ensisijaisesti varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovuttaminen olisi yleisen tietosuojasetuksen velvoitteiden mukaista. Tässä pykäläehdotuksessa ei myöskään ole tarkoitus säännellä tietojen luovuttamista koskien niin, että se vaikuttaisi tietosuojasetuksen soveltamiseen miltään osin. Esimerkiksi tietosuojasetuksen mukainen käyttötarkoitussidonnaisuus ja käsittelyn lainmukaisuuden vaatimukset tietojen luovuttamiselle ovat ehtoja, joita on noudatettavaa. Säännöksessä ehdotetaan siten säädettäväksi ainoastaan poikkeuksesta 6 §:n salassapitovelvollisuutta koskevaan pääsääntöön. Tietojen luovuttamisen voidaan katsoa olevan mahdollista muutenkin, vaikkei siitä erikseen olisi kansallisessa lainsäädännössä erikseen säädetty. Tällöin kuitenkin edellytetään, että tietojen käsittelijällä on asianmukainen asetuksen mukainen käsittelyperuste olemassa. Säännöksissä huomioitaisiin lisäksi se, että on mahdollista, että kryptovarapalvelun tarjoaja, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija kuuluisi johonkin konserniin, tai yhteenliittymään.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että kryptovarapalvelun tarjoaja, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija voisi luovuttaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja samaan konserniintai yhteenliittymään kuuluvalla yhteisöllä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai yhteenliittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti tietosuojasetusta ja sen ohella tietosuojalakia. Momentissa ehdotettu poikkeus ei koskisi ehdotetun 3 momentin mukaan

tietosuoja-asetuksen 9 ja 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista. Kyse on erityisesti henkilötietoryhmistä (artikla 9) ja rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen (artikla 10) käsittelystä ja siten arkaluonteisista henkilötiedoista. Luovutusta ennen on aina arvioitava myös sisältyykö niihin edellä mainittuja tietoja, joita ei voida luovuttaa ehdotetun säännöksen nojalla. Ehdotettavassa momentissa tietojen luovuttaminen on rajattu samaan konserniin, tai yhteenliittymään kuuluvaan yhteisöön. Lisäksi luovutettavien tietojen käyttötarkoitus on rajoitettu muualla rahoituspalveluja koskevassa sääntelyssä vakiintuneen käytännön mukaisesti siten, että kyseessä on asiakaspalvelu ja muu asiakassuhteen hoitaminen, markkinointi tai konsernin riskienhallinta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan toista poikkeusta salassapitovelvollisuuteen. Sen mukaan kryptovarapalvelun tarjoaja, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija voisivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle yritykselle, joka kuuluu kryptovarapalvelun tarjoajan, tarjoajan tai toimiluvan saaneen liikkeeseenlaskijan samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Poikkeus ei koskisi ehdotetun 3 momentin mukaan tietosuoja-asetuksen 9 ja 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista.

9 §. *Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä.* Pykälässä ehdotetaan säädettävän EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan 3 kohdan mahdollistamalla tavalla siitä, että selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä tulisi toimittaa Finanssivalvonnalle ainoastaan sen pyynnöstä.

4 luku **Valvonta- ja määräyksenantovaltuudet**

10 §. *Kryptovarapalvelun tarjoamisen keskeyttäminen tai kieltäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11-13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne huomioden kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etuja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan f alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi kieltää kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

11 §. *Olennaisten tietojen julkistaminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaa asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen

suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelujen tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan d alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaa kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan s alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Ehdotetun säännöksen mukaan julkaistavat tiedot ovat pääsääntöisesti muita kuin henkilötietoja. On kuitenkin mahdollista, että julkaistaviin tietoihin voi sisältyä henkilötietoja, kuten esimerkiksi 1 ja 2 momentissa mainituissa tahoissa toimivien avainhenkilöiden nimiä tai kaupankäynnin kohteeksi hakevan henkilön nimi. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut, että henkilötietojen sekä yksityiselämän suojan kannalta on tärkeää, että tietoverkossa julkaistavissa asiakirjoissa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot (PeVL 63/2014 vp, s. 5). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta olennaiseen seikkaan, ettei Internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tule voida hakea tietoja erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina (PeVL 35/2020 vp, s. 4, PeVL 2/2018 vp, s. 7, PeVL 17/2016 vp, s. 7, PeVL 32/2008 vp, s. 3/I).

12 §. Yleiseen tietoon saattaminen. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi julkaista tiedon siitä, että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan r alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Ehdotetun säännöksen mukaan julkaistavat tiedot ovat pääsääntöisesti muita kuin henkilötietoja. On kuitenkin mahdollista, että julkaistaviin tietoihin voi sisältyä henkilötietoja, kuten esimerkiksi 1 ja 2 momentissa mainituissa tahoissa toimivien avainhenkilöiden nimiä tai kaupankäynnin kohteeksi hakevan henkilön nimi. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Tietojen julkaisemisessa olisi huomioitava edellä 11 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa mainittu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö.

13 §. Sopimusten siirtäminen toimiluvan peruuttamisen yhteydessä. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle, kun se peruuttaa kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 64 artiklan mukaisesti. Siirto edellyttää asiakkaiden ja vastaanottavan kryptovarapalvelun tarjoajan suostumusta. Ehdotus perustuisi EU:n

kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan g alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

14 §. Toiminnan määrääminen lopetettavaksi. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi määrätä kryptovarapalveluja tarjoavan henkilön toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määrääjän asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimilupaa. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan h alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

15 §. Kryptovaran kuvauksen muuttaminen tai täydentäminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseen, jos kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan i alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaakseen rahoitusvakauden tai kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojaamiseksi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan k alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

16 §. Markkinointiviestinnän muuttaminen. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan markkinointiviestintäänsä, jos markkinointiviestintä ei vastaa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 7, 29 tai 53 artiklan vaatimuksia. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan j alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

17 §. Markkinointiviestinnän keskeyttäminen, kieltäminen tai lopettaminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai kieltää markkinointiviestinnän, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan p alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai keskeyttämään markkinointiviestinnän kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11-13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n

kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan q alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

18 §. *Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kryptovarojen tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11–13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan l alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi kieltää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan m alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

19 §. *Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kaupankäynti kryptovaroilla.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynnin kryptovaroilla kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11–13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan n alakohtaan.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne huomioiden kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen vastaista. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan t alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi kieltää kaupankäynnin kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan o alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

20 §. *Toimivaltuudet määrätä toiminta lopetettavaksi.* Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa

muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan u alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

21 §. Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Finanssivalvonta voi ulkoistaa EU:n kryptovaramarkkina-asetusta, sen nojalla annettuja säännöksiä ja tätä lakia koskevat tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajille tai asiantuntijoille. Asiantuntijan osaamisesta, riippumattomuudesta ja palkkioista säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 34 §:n 2–3 momentissa. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa viranomaisorganisaation ulkopuolelle vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Tarkoituksenmukaisuusvaatimus on oikeudellinen edellytys, jonka täyttymistä tulee arvioida tapauskohtaisesti kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen. Ehdotettu valtuus perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan x alakohtaan, joka on täysharmonisoitu toimivaltasäännös ilman kansallista liikkumavaraa.

Ehdotettu 2 momentti on informatiivinen ja sen mukaan ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä säädetään lisäksi FivaL:n 34 §:ssä.

22 §. Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan verkkorajapintaan, säilytyspalveluntarjoajaan ja verkkotunnuksiin liittyvistä toimivaltuuksista. Verkkorajapinnalla tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan 38 alakohdan mukaan mitä tahansa ohjelmistoa, mukaan lukien verkkosivusto, verkkosivuston osa tai sovellus, jota tarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja ylläpitää tai jota ylläpidetään sen puolesta ja jonka tarkoituksena on antaa kryptovarojen haltijoille pääsy sen kryptovaroihin ja asiakkaille pääsy kryptovarapalveluihin. Momentin 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan sisältöä, antamaan kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille tai kryptovarojen haltijoille selkeän varoituksen verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan. Säännös perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan aa alakohdan luetelmakohtiin i) ja ii). Vastaavan kaltainen säännös sisältyy kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 12 §:n 1 momenttiin. Kyseisen säännöksen esitöissä (HE 54/2019 vp) on todettu, että palveluntarjoajilla tarkoitetaan säännöksessä muun muassa hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajia sekä teleyrityksiä tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaavia toimijoita. Lähtökohtana säännöksessä on, että päätös voi kohdistua tahoihin, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus säännöksessä mainittujen keinojen käyttöön, minkä vuoksi kyseeseen tulevia palveluntarjoajia ei ole tarkoituksenmukaista määritellä tyhjentävästi. Finanssivalvonnan tulee lähtökohtaisesti pyrkiä siihen, että päätös kohdistetaan tahoon, joka hallinnoi lainvastaiseksi katsottavaa sisältöä. Valtuus edellyttää myös tietoteknistä erityisosaamista, jotta määräys kyetään kohdistamaan oikeaan tahoon.

Momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen Finanssivalvonnan nimiin. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 164 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä Suomen maatumukseen eli fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista. Liikenne- ja viestintävirasto poistaa tarvittaessa verkkotunnuksen käytöstä poistamalla sen verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta. Finanssivalvonta voi antaa määräyksen verkkotunnuksen käytöstä poistamiseksi myös muiden verkkotunnuspäätteiden osalta

kohdistaan sen verkkotunnuspäätteitä hallinnoivalle tai verkkotunnuksia välittävälle taholle. Kohta kattaa näin kunakin hetkenä käytössä olevat kansallisia (ccTLD), yleisiä (gTLD) ja mahdollisia muita verkkotunnuspäätteitä käyttävät verkkotunnukset. Säännöksen mukaan Finanssivalvonnalla ei tarvitse merkitä verkkotunnusta nimiinsä, ellei se pidä sitä tarpeellisenä. Verkkotunnusmerkinnän poistaminen voi olla mahdollista sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 169 §:n nojalla myös eräissä muissa tapauksissa. Finanssivalvonta voisi pykälän 2 momentin mukaan antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin päätös olisi voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta varata päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkovalle toimijalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen 1 ja 2 momentin mukaisen päätöksen antamista, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii. Samansisältöinen säännös sisältyy kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:n 3 momentin kanssa. Kyseisen säännöksen esityöissä (HE 54/2019 vp) on todettu, että merkityksellisenä on pidettävä myös sitä, että viranomaisen tulisi varata päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii (PeVL 60/2001 vp, s. 3/II). Päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla, mutta se, johon päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut elinkeinonharjoittaja voivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Esityksessä on siis turvattu perustuslain 21 §:n mukainen oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voi asettaa 1 ja 2 momentin mukaisten päätöstensä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Erillinen säännös uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta on tarpeen, koska se kohdistuisi FivaL:ssä määriteltyjen toimijoiden sijaan säännöksen 1 momentin 1 ja 2 kohdissa määriteltyihin toimijoihin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Finanssivalvonnan 22 §:n säännöksen nojalla antamaan päätökseen. Päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen, mutta se, johon ehdotetussa pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut toimija voisivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tämä tulisi tehdä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin päätös jää pysyväksi. Päätöstä olisi noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää. Menettelyn osalta viitataan 6 momentissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin (100/2013).

23 §. Vähimmäisnimellisarvon määrääminen ja liikkeeseen laskettavan määrän rajoittaminen. Pykälän mukaan Finanssivalvonta voi vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaski-jaa määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Valtuus perustuu MiCA:n 94 artiklan 1. kohdan alakohtaan ab.

24 §. Kielto- ja oikaisupäätös. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan valtuudesta kieltää sitä, joka toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta kyseistä menettelyä. Finanssivalvonta voisi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä olisi pidettävä tarpeellisenä oikean ja riittävän tiedon saamiseksi sijoittajille. Pykälä perustuu asetuksen 94 artiklan 3 kohdan h alakohtaan.

Pykälän ehdotetun 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi tehostaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai päätöksen noudattamista uhkasakolla. Uhkasakkoa koskevaan asiaan sovellettaisiin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

25 §. Osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytettävät perusteet. Pykälän mukaan Finanssivalvonta antaisi määräykset siitä, mitä perusteita käytetään osaamisen ja pätevyyden arviointiin tilanteissa, joissa luonnolliset henkilöt tarjoavat kryptovaroja tai kryptovarapalveluja koskevaa neuvontaa tai tietoa kryptovarapalvelun tarjoajien puolesta. Ehdotettu säännös perustuu MiCAn 81 artiklan 7 kohtaan. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet. Määräyksen laatimisen yhteydessä Finanssivalvonnan olisi otettava huomioon ESMA:n ohjeet osaamisen ja pätevyyden arvioinnille. Määräyksen antamisella pantaisiin täytäntöön MiCA:n 81 artiklan 7 kohdan toinen virke, jonka mukaan jäsenvaltion on julkaistava artiklakohdassa tarkoitetun osaamisen ja pätevyyden arvioimisen perusteet.

5 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

26 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sellaisista säännösten rikkomisista ja laiminlyönneistä, joista voitaisiin Finanssivalvonnasta annetun 40 §:n 1 momentin mukaisesti määrätä seuraamusmaksu. Tällaisia säännöksiä olisivat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 4–14 artiklat muista kryptovaroista kuin omaisuusreferenssitokeneista tai sähkörahatokeneista, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 artiklat omaisuusreferenssitokeneista, 48–51, 53, 54 ja 55 artiklat vaatimuksista, jotka kaikkien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä, 59, 60, 64 ja 65–83 artiklat kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamisen edellytyksistä ja 88–92 artiklan säännökset sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta, markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta ja markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta. Pykälän 1 momentti perustuu MiCAn 111 artiklan 2 kohdan d alakohtaan, 3 kohdan a–d alakohtaan sekä 5 kohdan i ja j alakohtiin. Kyseiset artiklakohdat ovat täysharmonisoituja EU-säännöksiä ilman kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka laiminlyö tai rikkoo 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä.

27 §. Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano. Pykälässä säädettäisiin viittaussäännöksellä siitä, että hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen VII osastossa. Seikoista, jotka Finanssivalvonnan on hallinnollisia seuraamuksia ja hallinnollisia toimenpiteitä määrätessään otettava huomioon, säädetään MiCAn 112 artiklassa. Vastaavista seikoista on säädetty myös FivaL:n 41 §:n 2 ja 3 momentissa.

6 luku **Rangaistussäännökset ja vahingonkorvausvelvollisuus**

28 §. Kryptovararikos. Pykälässä 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ilman toimilupaa tapahtuva omaisuusreferenssitokenien tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäytöksi tai ilman toimilupaa tapahtuva kryptovarapalvelujen tarjoaminen olisi rangaistava teko. Vastaavasta tilanteesta olisi kysymys myös silloin, jos toimintaa jatkettaisiin FivaL:n 26 §:n mukaisen toimiluvan perumista koskevan päätöksen tai FivaL:n 27 §:n mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti. Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeV 25/1994 vp), että blankorangaistussäännösten osalta tavoitteena tulee olla, että ne ovat täsmällisiä,

rangaistavuuden edellytykset ilmaisevat aineelliset säännökset ovat kirjoitetut rikossäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja nämä säännökset käsittävästä normistosta käy ilmi myös niiden rikkomisen rangaistavuus sekä kriminalisoinnin sisältävässä säännöksessä on jonkinlainen asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitettusta teosta. Ehdotuksen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden varmistamiseksi pykälässä viitattaisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja FivaL:n tiettyihin säännöksiin siten, että erityyppisiä velvoitteita sisältävien säännösten osalta ei olisi epäselvyyttä, mitä osaa säännöksestä tarkoitetaan. Rangaistusasteikko noudattaisi muualla rahoituspalvelujen tarjoamista koskevassa sääntelyssä omaksuttua käytäntöä. Rangaistussäännöksen tarpeellisuus perustuu rahoituspalveluissa yleisen rahoitusmarkkinoita kohtaan tunnettavan luottamuksen ylläpitämiseen ja turvaamiseen. Rikosoikeudellisen seuraamuksen voidaan katsoa tehostavan toimilupavalvontaa ja ehkäisevän ennalta luvaton palveluntarjontaa. Rangaistavaksi säätämiselle on painava yhteiskunnallinen tarve, joten rikosoikeudellista seuraamusta voidaan pitää esityksen mukaisissa tilanteissa välttämättömänä. Kuten muualla rahoituspalveluja koskevassa kansallisessa sääntelyssä täytäntöönpanossa rikosoikeudelliset seuraamukset kohdistettaisiin kryptovararikoksen osalta vain luonnollisiin henkilöihin.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiiviset viittaukset rikoslain 51 luvun rangaistussäännöksiin sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, sisäpiirintiedon ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista ja kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta.

29 §. Salassapitovelvollisuuden rikkominen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Säädos vastaa muualla rahoituspalvelujen tarjoajia koskevassa sääntelyssä omaksuttua käytäntöä.

30 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että momentissa määritelty toimija on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka se on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut vahinkoa kärsineelle, kuten asiakkaalle tai muulle henkilölle, ehdotetun lain tai sen nojalla annettujen määräysten tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisella menettelyllä. Viittaus tähän lakiin ja EU:n kryptovaramarkkina-asetukseen sekä sen perusteella annettuihin komission asetuksiin ja päätöksiin noudattaa samaa yksityiskohtaisuuden asetetta kuin muualla rahoituspalveluja koskevassa sääntelyssä on vastaavissa tilanteissa omaksuttu.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 34 artiklan 3 kohtaa tai 36 artiklan 6 kohtaa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että kryptovarapalvelun tarjoajan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet kryptovarapalvelun tarjoajalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 68 artiklan 6 kohtaa. Ehdotettujen 2 ja 3 momenttien vastuu aiheutetusta vahingosta kattaisi toiminnan järjestämistä koskevat velvoitteet yleisesti. Sisällöltään ja viittaustavaltaan säännökset olisivat rinnastettavissa sijoituspalvelulain vastaavaan säännökseen, mitä puoltaa se, että tarjottavat palvelut ovat joko identtisiä tai samankaltaisia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan 2-3 momentissa tarkoitettu vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken.

7 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

31 §. Voimaantulo. Pykälän ehdotetun 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2024, jolloin MiCA:n omaisuusreferenssitokeneita ja sähköisen rahan tokeneita koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi. Ehdotetun lain kryptovarapalveluntarjoajia koskevat säännökset tulevat kuitenkin sovellettavaksi 30.12.2024. Näitä säännöksiä ovat 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6-8 §, 10-14 §, 17 §:n 2 momentti, 19 §, 26 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdat, 29 §, 30 §:n 1 ja 3 momentit. Voimaantulon aikataulu noudattaa MiCA:n 149 artiklan mukaista voimaantulon aikataulua. MiCA:n III ja IV osastoa sovelletaan 30 päivästä kesäkuuta 2024.

Pykälän ehdotetun 2 momentin mukaan lailla kumottaisiin virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki 31.12.2024.

Pykälän ehdotetun 3 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Finanssivalvonta voi ottaa 3 §:ssä tarkoitettua toimilupaa koskevan hakemuksen käsiteltäväksi tämän lain mukaan jo ennen lain voimaantuloa.

32 §. Siirtymäsäännös. Pykälään ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka tarkoituksena on turvata Finanssivalvonnalle riittävä käsittelyaika kryptovarapalvelun tarjoajien toimilupahakemuksille. Siirtymäsäännös koskisi vain niitä virtuaalivaluutan tarjoajia, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja asiakkaille tämän lain voimaan tullessa ja hakevat MiCA:n mukaista toimilupaa. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan virtuaalivaluutan tarjoajalla, joka tämän lain voimaan tullessa tarjoaa virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja Finanssivalvonnan myöntämän rekisteröinnin nojalla, säilyy oikeus tarjota rekisteröintinsä mukaisia virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja kumotun lain mukaisesti 30 päivään kesäkuuta 2025 tai kunnes sille myönnetään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettu toimilupa, sen mukaan kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi, jos se on jättänyt Finanssivalvonnalle EU:n kryptovara-asetuksen 62 artiklan mukaisen toimilupahakemuksen viimeistään 30 päivänä lokakuuta 2024. Finanssivalvonnan rekisteröimät virtuaalivaluutan tarjoajat, jotka eivät lakiehdotuksen voimaan tullessa tosiasiaassa tarjoa palveluja asiakkaille, eivät voisi hyödyntää ehdotettua siirtymäaikaa. Ehdotus perustuu MiCA:n 143 artiklan 3 kohtaan.

7.2 Laki Finanssivalvonnasta

4 §. Valvottavat. Pykälän 2 momentin 16 kohtaan ehdotetaan teknistä muutosta, jossa piste muutetaan puolipisteeksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 17 kohta, jonka mukaan valvottavalla tarkoitettaisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdan mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua toimijaa, jolle on myönnetty omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimilupa.

5 §. Muut finanssimarkkinoilla toimivat. Pykälän 38 kohtaa muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajia ei pidettäisi enää muina finanssimarkkinoilla toimivina. Virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia ehdotetaan kumottavaksi MiCA:n myötä. Kohtaan

38 lisättäisiin 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettut liikkeeseenlaskijat, jotka ovat muita henkilöitä kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja 13 alakohdassa tarkoitettut tarjoajat, jotka ovat muita henkilöitä kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettuja valvottavia, sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut henkilöt, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

Pykälän 40 kohtaan ehdotetaan teknistä muutosta, jossa piste muutetaan puolipisteeksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 41 kohta, jonka mukaan muita finanssimarkkinoilla toimivia olisivat lisäksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 41 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 83 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla omistajakontrollin piirissä olevat henkilöt.

19 §. *Oikeus saada tietoja muulta henkilöltä.* Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettun kansainvälisen viranomaisyhteistyön toteuttamisen kannalta välttämättömiä tietoja muulta kuin edellä tässä pykälässä tarkoitulta, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan viranomaisyhteistyön kannalta tarpeellista tietoa.

MiCA:n 95 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden nimeämien toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta tehdä yhteistyötä MiCA:n valvonnassa. Artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja ilman aiheutonta viivytystä ja tehtävä yhteistyötä tutkinta-, valvonta- ja täytäntöönpanotoimissa. MiCA:n 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on myös tarvittaessa sovittava kolmansien maiden valvontaviranomaisten kanssa yhteistyöjärjestelyistä, jotka koskevat tietojenvaihtoa kolmansien maiden kyseisten valvontaviranomaisten kanssa ja tästä asetuksesta johtuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa kyseisissä kolmansissa maissa. Näillä yhteistyöjärjestelyillä on vähintään varmistettava tehokas tietojenvaihto, jonka ansiosta toimivaltaiset viranomaiset pystyvät hoitamaan tämän asetuksen mukaiset tehtävänsä. Vastaavan kaltaiset kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön ja tietojen vaihtoon velvoittavat säännökset ovat useissa muissakin finanssimarkkinoita koskevissa EU-säädöksissä, kuten esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (25 ja 26 artikla), esiteasetuksessa (30 ja 33 artikla) ja rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä (79 ja 88 artikla).

FivaL:n 19 §:n 3 momentissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja muilta kuin lain 4 §:ssä tarkoitetuilta valvottavilta ja 5 §:ssä tarkoitetuilta muilta finanssimarkkinoilla toimivilta. Säännös koskee vain Finanssivalvonnan omia valvontatoimia, ei ulkomaisen viranomaisen valvontatoimia. EU-säädöksissä tarkoitettu kansainvälinen viranomaisyhteistyö edellyttää, että Finanssivalvonnalla on oikeus saada tietoja myös muilta henkilöiltä kuin valvottavilta ja muilla finanssimarkkinoilla toimivilta, jotta se kykenee antamaan virka-apua ulkomaiselle viranomaiselle. Pykälää on siten MiCA:n 95 artiklan 1 kohdan ja 107 artiklan 1 kohdan sekä edellä mainittujen EU-säädösten täytäntöönpanemiseksi täydennettävä niin, että Finanssivalvonnalla on oikeus saada kansainvälisen viranomaisyhteistyön toteuttamisen kannalta välttämättömiä tietoja myös muulta, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan viranomaisyhteistyön kannalta tarpeellista tietoa. Säännöksessä tarkoitettuja ulkomaisia viranomaisia olisivat ETA-alueen ja kolmannen maan finanssimarkkinoita valvovat viranomaiset. Finanssivalvonnan oikeus luovuttaa tietoja ulkomaiselle finanssimarkkinoita valvovalle viranomaiselle perustuisi lain 71 §:n 1 momentin 3 ja 12 kohtaan. Kyseisen pykälän 2 momentin nojalla Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa vain sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen kunkin 1 momentissa mainitun viranomaisen tehtävien suorittamiseksi, ja jos tietoja luovutetaan ulkomaan viranomaiselle, edellyttäen että niitä koskee kyseisten tietojen osalta vastaava salassapitovelvollisuus kuin Finanssivalvontaa.

Ehdotettuun 5 momenttiin liittyy henkilötietojen siirtäminen ETA-alueen ulkopuolelle. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA ja IOSCO ovat sopineet tällaisia siirtoja koskevista hallinnollisista järjestelyistä²¹. Lisäksi Finanssivalvonta on solminut 19.6.2019 hallinnollisen järjestelyn henkilötietojen siirtämisestä eräiden ETA-alueen ja sen ulkopuolisten viranomaisten välillä²². Hallinnollinen järjestely on solmittu Tietosuoja-asetuksen artiklan 46 kohdan 3 mukaisesti.

20 a §. *Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 momentti*, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä MiCA:n 95 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 115 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisten yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain (/) 28 §:ssä tarkoitettujen kryptovararikosten ja rikoslain 39/1889 51 luvussa tarkoitettujen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä. Uusi momentti perustuu MiCA:n 95 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 115 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan. Ehdotetussa 4 momentissa tarkoitetut tiedot voivat sisältää myös henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

21 §. *Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus.* Pykälän 1 momenttia ja 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavan. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siitä ilmenisi Finanssivalvonnan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tietojensaantioikeus koskisi tietoja, jotka liittyvät kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevaan tai kaupankäynnin kohteeksi haettuun kryptovaraan, kryptovaran liikkeeseenlaskijaan taikka kryptovaroilla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin. Tietojensaantioikeus koskisi lisäksi MiCA:n johdantokappaleen 97 mukaisesti tietoja, jotka liittyvät arvopaperiin, jonka arvo määräytyy kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran perusteella.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaan ehdotetaan teknistä muutosta, jossa piste muutetaan puolipisteeksi. Pykälän 2 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada yksilöityä liiketoimea ja 1 momentissa tarkoitetun valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös sellaiselta henkilöltä, joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua kryptovaraa.

²¹ https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/authorisation-decisions-transfers/iosco-esma-administrative_en sekä

https://www.iosco.org/about/?subsection=administrative_arrangement

²² <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssivalvonta/selosteet-ja-ohjeet/tietosuoja/henkilötietojen-siirtamista-eta-alueen-ja-sen-ulkopuolisten-arvopaperimarkkinavalvojen-valilla-koskeva-hallinnollinen-jarjestely/>

Edellä mainitut tiedot voivat sisältää myös henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

27 §. Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen. Pykälän 5 momentti muokattaisiin niin, että Finanssivalvonnalla olisi valtuus rajoittaa MiCAN mukaisen liikkeeseenlaskijan ja tarjoajan toimintaa. Valtuus perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan v alakohtaan.

28 §. Johdon toiminnan rajoittaminen. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 12 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä. Valtuus perustuu MiCAN 94 artiklan 1 kohdan y alakohtaan y ja 111 artiklan 5 kohdan f alakohtaan. MiCA 111 artiklan 5 kohdan f alakohdassa edellytetään säännösten toistuvasta rikkomisesta säädettyä vähintään kymmenen vuoden kiellosta. Pysyvä kiello on linjassa sen rahoitusmarkkinasääntelyssä omaksutun lähtökohdan kanssa, että toistuvista rikkomisista voidaan määrätä pysyvä kiello toimia toimilupavalvottavan ylimmässä hallintoelimessä.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 13 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonta voi määrääjäksi, vähintään kymmeneksi ja enintään viideksitoista vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä, jos henkilö on toistuvasti rikkonut MiCAN 92 artiklan säännöksiä. Valtuus perustuu MiCAN 94 artiklan 1 kohdan y alakohtaan y ja 111 artiklan 5 kohdan f alakohtaan. Muualla rahoitusmarkkinasääntelyssä ei ole MiCAN 92 artiklaa vastaavan säännöksen rikkomisesta määrättyä pysyvää kielloa toimia toimilupavalvottavan ylimmän hallintoelimen jäsenenä. MiCA 92 artiklan toistuvan rikkomisen luonteesta seuraa, että kiello olisi määräaikainen. Kiellon vähimmäismäärä olisi asetuksen mukaisesti kymmenen vuotta. Mahdolliseksi enimmäismääräksi säädettaisiin viisitoista vuotta. Kiellon määrää arvioitaessa olisi otettava huomioon rikkomisten laatu ja vakavuus sekä tekijän huolimattomuuden tai tahallisuuden aste.

Pykälään ehdotetaan lisäksi uutta 14 momenttia, jonka mukaisesti Finanssivalvonta voisi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi kieltää omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä taikka ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59, 60 tai 64–83 artiklan taikka 88–92 artiklan rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijassa tai kryptovarapalvelun tarjoajassa. Valtuus perustuisi MiCA:n 111 artiklan 4 kohtaan ja 111 artiklan 5 kohdan e alakohtaan. Viiden vuoden määräaikainen kiello on kestoltaan linjassa muiden rahoitusmarkkinasääntelyssä omaksuttujen määräaikaisten kieltojen pituuden kanssa, joista säädetään FivaL 28 §:ssä.

37 b §. Määräaikainen kaupankäyntikiello. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettaisiin Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää määrääjäksi luonnollista henkilöä käymästä kauppaa omaan lukuun kryptovaroilla, jos henkilö laiminlyö tai rikkoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan säännöksiä sisäpiiritiedon julkistamisesta, 89–91 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta taikka 92 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan g alakohtaan.

37 g §. Kryptovarapositoiden valvonta. Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa kryptovaran haltijalta ja asetuksen 37 artiklan 6 kohdassa ja 75 artiklan

2 kohdassa tarkoitettusta positiorekisteristä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kryptovarojen haltijaa toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta hankkia kryptovaroja. Valtuus perustuu MiCAN 94 artiklan 1 kohdan z alakohtaan. Ehdotetussa säännöksessä mainitut tiedot sisältävät henkilötietona tyypillisesti vähintään kryptovaran haltijan nimen. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan.

38 §. Rikemaksu. Pykälän 38 momenttia 2 ehdotetaan muutettavaksi niin, että oikeushenkilölle määrättävän rikemaksun alaraja alennettaisiin 5 000 eurosta 1 000 euroon. Joidenkin Finanssivalvonnan valvomien oikeushenkilöiden liikevaihto voi olla vähäistä, jolloin 5 000 euron suuruisen rikemaksun määrääminen olisi kohtuuton toimenpide. Rikemaksun alarajaa olisi syytä laskea, jotta hallinnollinen seuraamus on mahdollista asettaa niissä tilanteissa, joissa Finanssivalvonnan valvomien lakien velvoitteita on rikottu. Vastaava muutos on tehty rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 3 momenttiin lainmuutoksella 444/2023, joka tuli voimaan 31.3.2023.

39 §. Julkinen varoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa lueltuihin säännöksiin 38 § 6 momentti (rikemaksun alainen teko) sekä 40 §:n 5 ja 6 momentti (seuraamusmaksun alaisia tekoja). Kyseisiä säännöksiä on vuosien varrella laajennettu, mutta muutoksia ei ole huomioitu FivaL 39 §:ssä. Kyseessä on teknisluonteinen säännöksen korjaus.

40 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa lueltuihin säännöksiin, joiden rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, lisättäisiin kryptovarapalvelujen tarjoajasta ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä tarkoitettut säännökset. Pykälän mukainen seuraamusmaksu voitaisiin siten määrätä MiCAN 4–14, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46, 48–51, 53, 54, 55, 59, 60, 64, 65–83 ja 88–92 artiklan säännösten rikkomisesta.

41 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että kun kysymys on EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen rikkomisesta, sovellettaisiin seuraamusmaksun määrän arviointiin MiCAN 112 artiklaa, joka on asetukseen perustuen suoraan sovellettava. Vastaavaa sääntelytapaa ehdotetaan myös, esiteasetuksen ja joukkorahoitusasetuksen osalta. Näin ollen seuraamusmaksun määräämisessä olisi noudatettava esiteasetuksen ja joukkorahoitusasetuksen rikkomisen yhteydessä pykälän 2 momentin sijasta esiteasetuksen 39 artiklassa ja joukkorahoitusasetuksen 40 artiklassa säädettyä. Kysymys on sääntelyteknisestä muutoksesta, sillä pykälän 2 momentin kriteerit ovat vastanneet asetuksissa säädettyä. Muutoksella kuitenkin selkiytettäisiin sitä, että kriteerit tulevat näissä tapauksissa suoraan asetuksista.

41 a §. Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 9 momentti, jossa säädettäisiin MiCAN 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohtien mukaisten säännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä silloin, kun seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle. Tällaisen seuraamusmaksun suuruus voi olla enintään 700 000 euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 2 kohdan d alakohtaan.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 10 momentti, jossa säädettäisiin MiCAN 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohtien mukaisten säännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä silloin, kun seuraamusmaksu määrätään oikeushenkilölle. Seuraamusmaksun on oltava vähintään 5 000 000 euroa tai vähintään liikevaihtoon pohjautuva euromääräinen summa, sen mukaan kumpi on suurempi. Liikevaihtoon pohjautuvat vähimmäismäärät ovat kolme prosenttia oikeushenkilön

seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuissa rikkomisista, viisi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 1 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitetuissa rikkomisista ja 12,5 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Säännökset ehdotetaan lisättävän pykälän 9 ja 10 momenteiksi, jotta nykyinen 9 momentin säännös siitä, että edellä pykälässä säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä, soveltuisi myös MiCAN säännösten rikkomisiin MiCAN 111 artiklan 2 kohdan c alakohdan edellyttämällä tavalla.

Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättävän *uusi 16 momentti*, jossa säädettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 5 kohdassa tarkoitettujen sisäpiiritiedon julkistamista koskevien säännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismääristä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa sen mukaan kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään miljoona euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohtaan.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättävän *uusi 17 momentti*, jossa säädettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen sisäpiirikauppoja koskevan kiellon, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon, markkinoiden manipulointia koskevan kiellon sekä markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista koskevien säännösten rikkomisesta määrättävien seuraamusmaksujen enimmäismääristä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi näissä tapauksissa olla enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai 15 000 000 miljoonaa euroa sen mukaan kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi näissä tapauksissa olla enintään viisi miljoonaa euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohtaan.

Ehdotettavien uusien 9 ja 10 sekä 16 ja 17 momenttien seurauksena pykälän momenttien numerointi muuttuisi. Uusien 9–10 ja 16–17 momenttien seurauksena pykälän 9–17 momentit siirtyisivät 11–21 momentiksi. Nykyiseen pykälän 14 momenttiin, jossa viitataan pykälän 13 momenttiin, on tehtävä momenttien numeroinnin muuttumisen seurauksena muutos siten, että momentissa, joka olisi muutosten jälkeen 16 momentti, viitattaisiin 13 momentin sijasta 15 momenttiin.

Nykyiseen 16 momenttiin, joka olisi muutosten jälkeen 20 momentti, ehdotetaan uusien momenttien vuoksi viittausmuutosta. Momentissa säädetään siitä, että pykälän seuraamusmaksu saa 10–15 momentissa säädettyissä tilanteissa olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä. Vastaava määrättävän seuraamusmaksun määrään vaikuttava säännös sisältyy MiCAN 111 artiklan 5 kohdan h alakohtaan. Jatkossa momentin viittauksen tulisi 10–15 momentin sijasta olla 12–19 momenttiin, jotta siinä huomioitaisiin myös MiCA-asetuksen rikkomistapaukset.

45 §. Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan käsitteellistä muutosta, koska kansallisessa sääntelyssä luoutaan virtuaalivaluutan tarjoajan käsitettä ja siirrytään käyttämään MiCA:n mukaista kryptovarapalvelun tarjoajan

käsitettä. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan Finanssivalvonta valvoo myös omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden menettelytapoja.

50 x §. *Toiminta EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.* Pykälässä säädettäisiin siitä, että Finanssivalvonta toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ja keskitettynä yhteyspisteenä.

71 §. *Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja.* Pykälän 1 momentin 14 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus luovuttaa tietoja työsuojeluviranomaisille myös silloin, kun sille tehdään ilmoitus finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisesta, ja on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022), jäljempänä *ilmoittajansuojelulaki*, 23 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä vastatoimia. FivaL 71 §:n 1 momentin 14 kohdan säännös kattaa nykymuodossaan Finanssivalvonnan oikeuden luovuttaa tietoja työsuojeluviranomaisille vain markkinoiden väärinkäyttöasetuksen soveltamisalaan liittyvissä tilanteissa. Finanssivalvonnalle voidaan kuitenkin ilmoittaa hyvin laajasti finanssilainsäädännön rikkomisesta. Ilmoittajansuojelua ei ole rajattu markkinoiden väärinkäyttöasetuksen rikkomisesta tehtäviin ilmoituksiin. Näin ollen Finanssivalvonnalla voi käytännössä olla tarve tehdä yhteistyötä työsuojeluviranomaisten kanssa muissakin asioissa, joissa sille ilmoitetaan finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan kiellettyjä vastatoimia. Tietojen luovuttamisen edellytyksenä ei olisi pidettävä sitä, että henkilöön on kohdistettu kiellettyjä vastatoimia, vaan jo kiellettyjen vastatoimien uhkaa olisi pidettävä riittävänä. Kielletyillä vastatoimilla tarkoitetaan kaikkia ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia eli työsuhteeseen henkilöön kohdistettuja sellaisia epäedullisia toimia, joiden syynä on henkilön Finanssivalvonnalle tekemä ilmoitus finanssilainsäädännön rikkomisesta.

Pykälän 1 momentin 18 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että Finanssivalvonta voisi luovuttaa salassa pidettäviä tietoja kuluttaja-asiamiehelle myös silloin, kun se kuulee kuluttaja-asiamiestä FivaL 47 §:n velvoittamana. Finanssivalvonta voi tällaisessa tilanteessa joutua kuulemisen suorittamiseksi luovuttamaan salassa pidettäviä tietoja kuluttaja-asiamiehelle.

Edellä mainitut tiedot voivat sisältää myös henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuisi tällöin tietosuojalain 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

7.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista

1 §. *Maksuvelvollinen.* Pykälän 5 kohtaa muutettaisiin siten, että kohdan otsikkoon ja alakohtiin lisättäisiin MiCassa tarkoitetut kryptovara-alan toimijat. Pykälän 5 kohtaan lisättäisiin f alakohta, jonka mukaan maksuvelvollisia olisivat MiCAn 3 artiklan 1 kohdassa 15 alakohdassa tarkoitettu kryptovarapalvelun tarjoaja ja 11 alakohdassa tarkoitettu omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskija. Pykälän 5 kohtaan lisättäisiin g alakohta, jonka mukaan maksuvelvollisia olisivat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa, joka on muu henkilö kuin 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa, joka on muu henkilö kuin 4 §:ssä tarkoitettu valvottava; sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitettuja henkilöitä, joka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Maksuvelvollisten ala laajenisi verrattuna voimassa olevan

lain soveltamisalaan, jossa maksuvelvollisia ovat ainoastaan virtuaalivaluutan tarjoajat. Pykälän 7 kohdan m alakohta poistettaisiin, sillä virtuaalivaluutan tarjoajien koskeva laki kumottaisiin ja kryptovara-alan toimijoiden maksuvelvollisuudesta säädettäisiin edellä kuvatun pykälän 5 kohdassa.

8 §. Sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijoiden maksut. Pykälän otsikkoon lisättäisiin kryptovara-alan toimijat, jotta myös otsikossa heijastuisi pykälään lisättävät maksut uusien maksuvelvollisten osalta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jossa säädettäisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan perusmaksusta ja suhteellisesta maksusta. Perusmaksu olisi 8 220 euroa ja suhteellinen maksu olisi 0,3616 prosenttia liikevaihdosta. Pykälän 4 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin 4 ja 5 kohdat, joissa säädettäisiin muiden MiCA:ssa tarkoitettujen toimijoiden valvontamaksusta. Näille toimijoille olisi tarpeen säätää oma maksu, joka olisi luonteeltaan perusmaksu. Kohta 4 muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdan mukaisen omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan perusmaksusta. Maksun määrä olisi 33 000 euroa. Kohdassa 5 säädettäisiin perusmaksusta MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 10 ja 13 alakohdissa tarkoitetuille toimijoille sekä 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa kappaleessa tarkoitetuille henkilöille, joka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Näiden perusmaksu toteutettaisiin teknisellä viittauksella Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 38 kohtaan, jonka mukaan muita finanssimarkkinoilla toimivia olisivat 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettut liikkeeseenlaskijat, jotka ovat muita henkilöitä kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja 13 alakohdassa tarkoitettut tarjoajat, jotka ovat muita henkilöitä kuin FivaL 4 §:ssä tarkoitettuja valvottavia, sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut henkilöt, jotka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Perusmaksun määrä olisi 4 110 euroa.

10 §. Muiden toimijoiden maksut. Pykälää muutettaisiin siten, että voimassa olevan lain 18 kohdassa säädetty virtuaalivaluutan tarjoajan maksu poistettaisiin tarpeettomana virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain kumoamisen seurauksena. Kryptovara-alan toimijoiden maksusta säädettäisiin 8 §:ssä. Lisäksi 17 kohtaan tehtäisiin lakitekkinen korjaus.

11 §. Lisämaksut. Pykälän 4 kohtaa muutettaisiin niin, että sijoitusrahastolaissa tarkoitetun rahastoyhtiön suhteellisessa valvontamaksussa huomioitaisiin myös kryptovarojen yhteismäärä, jos rahastoyhtiö tarjoaa kryptovarapalveluja MiCA:n 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan lisämaksu olisi 0,3616 prosenttia kryptovarapalvelujen liikevaihdosta. Pykälän 15 kohtaan tehtäisiin tekninen lakitekkinen korjaus. Pykälään lisättäisiin myös uudet kohdat 16 ja 17, joissa säädettäisiin luottolaitoksen, arvopaperikeskuksen ja pörssin lisämaksusta. Kohdassa 16 säädettäisiin 15 000 euron lisämaksu luottolaitokselle, joka laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla. Kohdassa 17 säädettäisiin 8 220 euron lisämaksu luottolaitokselle ja sähkörahayhteisölle, jotka laskevat liikkeeseen sähköisen rahan tokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan nojalla. Lisäksi pykälään lisättäisiin kohta 18, jossa säädettäisiin 15 000 euron lisämaksu arvopaperikeskukselle ja pörssille, joka tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla.

7.4 Rikoslaki

17 luku **Rikoksista yleistä järjestystä vastaan**

16 c §. Rahankeräysrikos. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää. EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran määritelmää. Kryptovara on määritelty MiCAN 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 5. Virtuaalivaluutta on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

37 luku **Maksuvälinerikoksista**

15 §. Määritelmät. Pykälää muutettaisiin niin, että siinä käytettäisiin kumottavaksi ehdotetun virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun virtuaalivaluutun määritelmän sijaan MiCAN mukaista kryptovaran määritelmää.

51 luku **Arvopaperi- ja kryptovaramarkkinarikoksista**

1 §. Sisäpiirintiedon väärinkäyttö. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kryptovaraan liittyvän sisäpiirintiedon tahallinen tai törkeästä huolimattomuudesta tapahtuva väärinkäyttö rangaistavaksi. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöön voisi syyllistyä luovuttamalla tai hankkimalla omaan tai toisen lukuun kryptovaran taikka peruuttamalla kryptovaraa koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöön voisi syyllistyä myös neuvomalla suoraan tai välillisesti toista kryptovaran hankinnassa tai luovutuksessa taikka kryptovaraa koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa. Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomittaisiin myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää sisäpiirintietoa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta säännöksessä tarkoitetulla tavalla luovuttamalla tai hankkimalla kryptovaroja taikka peruuttamalla kryptovaroja koskevan toimeksiannon, kun sisäpiirintiedon väärinkäyttämisen taustalla on säännöksessä rangaistavaksi säädetty neuvominen. Rangaistusasteikko sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Tahallisen rikoksen yritys olisi rangaistava. Rangaistussäännös perustuu MiCA 111 artiklassa jäsenvaltioille säädettyyn mahdollisuuteen säätää markkinoiden väärinkäyttöä koskevien asetusten säännösten rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia.

2 §. Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi 1 §:ssä tarkoitetun kryptovaroja koskevan sisäpiirintiedon väärinkäytön törkeästä tekemuodosta. Pykälän mukaan tekijä voitaisiin tuomita kryptovaroja koskevasta törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ensinnäkin silloin, jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä tavoitellaan erityisen suurta hyötyä tai huomattavaa henkilökohtaista etua. Pykälän 1 momenttiin ehdotaan lisättäväksi uusi 2 a kohta, jonka mukaan törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä voitaisiin tuomita myös silloin, jos rikoksentehtäjä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa kryptovarapalvelun tarjoajassa, liikkeeseenlaskijassa, tarjoassa tai kaupankäynnin kohteeksi hakevassa taikka tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tämän antamassa tehtävässä. Kryptovarapalvelun tarjoajalla tarkoitetaan säännöksessä sekä sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarapalveluita asetuksen mukaiseen toimilupaan perustuen, että sellaista asetuksessa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajaa, jolla on jokin toinen toimilupa, ja joka tarjoaa kryptovarapalvelua Finanssivalvonnalle tehtävällä ilmoituksella. Liikkeeseenlaskijalla tarkoitetaan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 10 kohdassa määriteltyä liikkeeseenlaskijaa ja tarjoajalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 13 kohdan mukaista tarjoajaa. Kyseistä teon ankaroitamisperustetta sovellettaisiin, kun henkilö saa haltuunsa sisäpiirintietoa sen vuoksi, että hän toimii vastuullisessa asemassa säännöksessä tarkoitetussa toimijassa, ja käyttää saamaansa sisäpiirintietoa hyväkseen kryptovarojen kaupankäynnissä. Törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi kysymys myös silloin, kun rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Edellä mainittujen vaihtoehtojen edellytysten lisäksi edellytettäisiin, että sisäpiirintiedon väärinkäyttö on myös kokonaisuutena

arvostellen törkeä. Rangaistusasteikko törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava. Rangaistussäännös perustuu MiCA 111 artiklassa jäsenvaltioille säädettyyn mahdollisuuteen säätää markkinoiden väärinkäyttöä koskevien asetusten säännösten rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia.

2 a §. Sisäpiirintiedon ilmaiseminen. Sisäpiirintiedon ilmaisemista koskevaan 2 a §:ään ei ehdoteta muutoksia, mutta säännöstä sovelletaisiin jatkossa myös kryptovaramarkkinoilla. Säännöksessä oleva viittaus sisäpiirintietoon tai 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun neuvon kattaisi jatkossa sisäpiirintiedon oikeudettoman ilmaisemisen myös kryptovaramarkkinoilla, sillä luvun 7 §:n määritelmäsäännöksessä määriteltäisiin sisäpiiritieto viittaamalla markkinoiden väärinkäyttöasetuksen määritelmän ohella EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaiseen sisäpiirintiedon määritelmään. Myös luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu neuvo käsittäisi 1 §:ään ehdotettavien muutosten seurauksena neuvon kryptovaramarkkinoilla. Ehdotettavan 2 a kohdan soveltamisala eroaisi nykyisen 2 kohdan soveltamisalasta, sillä se ulottuisi myös luonnollisiin henkilöihin. Sen vuoksi, ja sääntelyn selkeyssyyt huomioon ottaen, ankaroitamisperusteesta ehdotetaan säädettävän erillisessä kohdassa.

Rangaistussäännöksen soveltamisalaan kuuluisivat suullisen ilmaisemisen lisäksi esimerkiksi tilanteet, joissa tekijä luovuttaa tai välittää sisäpiirintietoa sisältävän asiakirjan toiselle. Teon syyksiluettavuudelta edellytettäisiin tahallisuutta. Tahallisuus kattaisi myös ilmaistun tiedon sisäpiirintiedon luonnetta koskevan arvion ja ilmaistun neuvon osalta sen perustumisen sisäpiirintietoon.

Pykälässä tarkoitettu sisäpiirintiedon oikeudeton välittäminen, luovuttaminen tai ilmaisemisen viittaisi siihen, että teolle ei ole laillista ja hyväksyttävää perustetta. MiCAn 90 artiklan 1 kohdan mukaisesti sisäpiirintiedon välittäminen, luovuttaminen tai ilmaiseminen ei olisi rangaistavaa silloin kun se tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Voimassa oleva rikoslain 51 luvun 7 § sisältää jo tätä koskevan rajoitussäännöksen. Rajoitussäännös soveltuisi jatkossa myös sisäpiirintiedon ilmaisemiseen kryptovaramarkkinoilla. Sisäpiirintiedon laillista ilmaisemista osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista ei ole tarkemmin säännelty EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa. Sisäpiirintiedon välittämisen, luovuttamisen ja ilmaisemisen laillisuuden rajanveto jää siten merkittäviltä osin muun oikeudellisen sääntelyn sekä oikeuskäytännön ratkaistavaksi. Rangaistussäännös on alun perin annettu direktiiviin markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista 2014/57/EU, jota sovelletaan väärinkäyttöksiin rahoitusvälineillä, täytäntöönpanon yhteydessä (HE 65/2016 vp). Toimintaympäristöjen samankaltaisuudesta johtuen kryptovaramarkkinoilla sovellettavan sisäpiirintiedon ilmaisukiellon tulkintaan johtoa voidaan hakea rahoitusvälineisiin sovellettavan sisäpiirintiedon ilmaisukiellon tulkintakäytännöistä.

3 §. Markkinoiden manipulointi. Pykälään ehdotetaan muutoksia, jotta rangaistussäännös markkinoiden manipuloinnista kattaisi markkinoiden manipuloinnin kryptovaroilla. Teon rangaistavaksi säätäminen perustuu MiCAn 91 artiklaan sekä 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltioille jätettyyn liikkumavaraan säätää asetusten rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia. Pykälän mukaan markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta manipuloi kryptovaramarkkinoita antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka vaikuttaa kryptovaran hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä. Markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin myös se, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä

tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle. Rangaistusasteikko markkinoiden manipuloinnista olisi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava.

Markkinoiden manipuloinniksi katsottavasta toiminnasta säädetään esimerkinomaisesti MiCAN 91 artiklan 3 kohdassa. Artiklan kyseisen kohdan säännös ja sitä koskeva tulkintakäytäntö olisi otettava huomioon rangaistussäännöstä sovellettaessa.

Rangaistussäännöksen mukaisen tiedotusvälineissä tapahtuvan markkinoiden manipulointia koskevan tekotavan osalta huomioon olisi rangaistussäännöksen suoja-alaa arviotaessa otettava perustuslain 12 §:ssä turvattu sananvapaus (ks. PeVL 4/2005 vp, s. 4/I). Sananvapaus turvaa muun muassa lehdistön toimituksellista työskentelyä ja kaupallista viestintää (ks. HE 309/1993 vp, s. 56 ja 57).

Rangaistussäännökseen sisältyy avoimia tekotapatunnusmerkkejä, kuten ”*muu näihin rinnastettava toiminta*” sekä ”*levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa*”. Kielletyn ja sallitun toiminnan rajanvedossa olisi otettava huomioon tekotavan samankaltaisuus säännöksestä nimenomaisesti ilmenevien tekotapojen kanssa, teon tarkoitus sekä se, millaisena teko näyttäytyy toimintaympäristön kontekstissa. Esimerkiksi rangaistavaksi säädetty tiedon levittäminen ”*muulla tavoin*” kuin tiedotusvälineissä kattaisi tiedon levittämisen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai jopa yksityisten palvelimien välillä.

MiCAN 91 artiklan 2 kohdan c alakohtaan ei sisälly edellytystä siitä, että tiedon levittämisestä seuraisi taloudellista hyötyä tietoa levittäneelle tai toiselle. Tällainen edellytys sisältyy kuitenkin rikoslain 51 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan voimassa olevaan säännökseen markkinoiden manipuloinnista, joka koskee nykymuodossaan rahoitusvälinettä tai siihen liittyvää hyödykettä koskevaa spot-sopimusta. Kyseinen rangaistussäännös perustuu direktiiviin 2014/57/EU (ks. HE 65/2016 vp, s. 47). Koska kyseinen rangaistussäännös on tekotavaltaan samanlainen kuin ehdotettava markkinoiden manipulointia koskeva rangaistussäännös kryptovaramarkkinoilla, ehdotetaan kansallisesti säädettävän säännöksessä vastaavasta taloudellista hyötyä koskevasta lisäedellytyksestä. Tämän on katsottava olevan MiCA-asetuksen perusteella mahdollista. MiCAN 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista. Kyseiseen jäsenvaltioille jätettyyn harkintavaltaan on katsottava sisältyvän mahdollisuus säätää rangaistussäännösten soveltamiselle sellaisia lisäedellytyksiä, joita asetuksen mukaiseen markkinoiden väärinkäyttösäännökseen ei sisälly, mutta jotka rajaavat rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen alaa.

4 §. Törkeä markkinoiden manipulointi. Pykälässä ehdotetaan säädettävän luvun 3 §:ssä säädetyn kryptovaroilla tapahtuvan markkinoiden manipuloinnin törkeästä tekomuodosta. Törkeästä markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin, jos markkinoiden manipuloinnissa aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta kryptovaramarkkinoiden toimintaan ja teko on myös kokonaisuuten arvostellen törkeä. Rangaistusasteikko teosta olisi vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava.

5 a §. Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos. Lukuun ehdotetaan uutta pykälää, jossa säädettäisiin kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta. Tiedottamisrikokseen voisi syyllistyä antamalla kryptovaran markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa kryptovaraan liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jättämällä asianmukaisesti antamatta kryptovaraan liittyvän tiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6–14, 19,

27–30, 32 ja 51–53 artiklassa tai niitä koskevissa mainitun asetuksen nojalla annetussa komission asetuksessa velvoitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun kryptovaran arvoon, tai antamalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annetun komission asetuksen mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon taikka jättämällä asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa, kryptovaran tarjoajaa tai kaupankäynnin kohteeksi hakevaa henkilöä koskevan sisäpiirintiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklassa velvoitetaan julkistamaan, tai julkistamalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään olennaisen kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon. Rangaistusasteikko tiedottamisrikoksesta olisi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

6 §. Määritelmät. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusia määritelmiä, jotka ovat seurausta luvun säännöksiin ehdotuista muutoksista kryptovaramarkkinoiden kattamiseksi sekä uudesta pykälästä rangaistussäännösten soveltamiseksi kryptovaramarkkinoilla. Pykälään lisättäisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetut kryptovaran määritelmä, sisäpiiritiedon määritelmä, liikkeeseenlaskijan määritelmä, toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan määritelmä, tarjoajan määritelmä, kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmä sekä kryptovarojen kaupankäyntialustan määritelmä. Lisäksi pykälän *1 momentin 12 kohdan* mukaista kauppapaikan määritelmää ehdotetaan muutettavaksi, jotta se kattaisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 18 kohdassa tarkoitetun kryptovarojen kaupankäyntialustan. EU:n kryptovara-asetuksen markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan asetuksen 86 artiklan 1 kohdan mukaan toimiin, jotka liittyvät sellaisiin kryptovaroihin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi on pyydetty. Näin ollen rikoslain 51 luvun soveltamisala kohdistuisi vain tällaisiin kryptovaroihin. Tämän vuoksi määritelmä on eroava RL 17 ja 37 luvuissa käytettävästä kryptovaran määritelmästä.

6 a §. Soveltamisala. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan muutosta, jotta luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:ää sovellettaisiin kryptovaraan, joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka kaupankäynnin kohteeksi ottamista on haettu. Tämä edellyttää, että 1 momenttiin lisätään tästä uusi 3 a kohta.

Pykälän *4 momenttiin* ehdotetaan muutosta, jotta luvun 1, 2, 3 ja 4 §:n säännökset soveltuisivat rahoitusvälineiden kaupankäyntiä vastaavalla tavalla luvun soveltamisalaan kuuluviin kryptovaroihin riipumatta siitä, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla. Ehdotus olisi linjassa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 86 artiklan 2 kohdan markkinoiden väärinkäyttöä koskevien säännösten soveltamisalasäännöksen kanssa. Ehdotettu 4 momentin muutos edellyttää siinä olevan ”kauppapaikkaan” olevan viittauksen vuoksi, muutosta luvun 7 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaisen kauppapaikan määritelmään.

7.5 Laki luottolaitostoiminnasta

5 luku Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §. Talletuspankille sallittu liiketoiminta. Pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan talletuspankin oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCA:n 60 artiklan 1 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Talletuspankin oikeudesta laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita säädetään jatkossa MiCA:n 17 artiklassa ja talletuspankin oikeudesta tarjota yleisölle sähkörahatokeneita tai hakea niiden ottamista kaupankäynnin

kohteeksi säädetään puolestaan MiCA:n 48 artiklassa. Selvyyden vuoksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

2 §. *Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin muutos, jolla sen viittaus edelliseen pykälään täydennettäisiin vastaamaan luvun 1 §:n uutta 4 momenttia ja siten viittaamaan MiCAN 60 artiklan 1 kohdan mukaiseen luottoyhteisön oikeuteen tarjota kryptovarapalveluja.

7.6 Sijoituspalvelulaki

2 luku Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

3 b §. *Oikeus tarjota kryptovarapalveluja.* Lukuun ehdotetaan uutta 3 b pykälää, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCA:n 60 artiklan 3 kohdassa sekä MiCA:n nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Kryptovarapalvelut eivät ole sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja oheispalveluita, eivätkä kryptovarot ole 2 luvun 3 a §:ssä tarkoitettuja muita sijoituskohteita. Kryptovarapalvelujen tarjoaminen edellyttää joko erillistä MiCA:ssa tarkoitettua toimilupaa tai MiCA:n 60 artiklan mukaisen ilmoituksen tekemistä. Oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja on siten selvyyden vuoksi tarkoituksenmukaista säätää erillisessä pykälässä.

7.7 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

2 luku Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

1 §. *Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen.* Pykälään ehdotetaan uutta 10 momenttia, jonka mukaan arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta säädetään jatkossa MiCAN 60 artiklan 2 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.8 Sijoitusrahastolaki

2 luku Rahastoyhtiön toimilupa

2 §. *Rahastoyhtiölle sallittu toiminta.* Pykälään ehdotetaan uutta 6 momenttia, jonka mukaan rahastoyhtiön oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCAN 60 artiklan 5 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi sijoitusrahastolakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.9 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista

3 luku Vaihtoehtorahastojen hoitajana toimiminen

3 §. *Liitännäispalvelut.* Pykälään ehdotetaan uutta 2 momenttia, jonka mukaan vaihtoehtorahaston hoitajan oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCAN 60 artiklan 5 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.10 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

2 luku Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §. *Säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän neljänteen momenttiin lisättäisiin uusi 1 alakohta, jossa momentin nykyistä sanamuotoa vastaavasti säädettäisiin pörssin oikeudesta tarjota raportointipalveluja. Lisäksi momenttiin lisättäisiin uusi 2 alakohta, jonka mukaan pörssin oikeudesta tarjota kryptovarojen kaupankäyntialustapalvelua säädettäisiin jatkossa MiCAn 60 artiklan 6 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.11 Rahankeräyslaki

1 §. *Sovelletamisala.* Laissa siirryttäisiin käyttämään virtuaalivaluutan sijaan MiCAn mukaista kryptovaran määritelmää. Lain sovellettamisalaa muutettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin myös rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on kryptovarojen kerääminen. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran määritelmää virtuaalivaluutan sijaan.

2 §. *Määritelmät.* Rahankeräyslain määritelmiä muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan määriteltäisiin kryptovara ja virtuaalivaluutan vaihtopalvelun sijaan kryptovarapalvelu. Muutoksen tarkoituksena on siirtyä käyttämään MiCAn mukaisia määritelmiä. Kryptovaran käsitteen katsotaan olevan kuvaavampi kuin virtuaalivaluutan, jossa yksi määritelmän osaluokista on hyväksyntä vaihdantavälineenä. Tosiasiassa kryptovarojen käyttö vaihdannan välineenä on ollut vähäistä sijoituskäyttöön verrattuna.

7 §. *Kielletyt järjestämistavat.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää.

26 §. *Rahankeräystili.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää ja virtuaalivaluutan vaihtopalvelun sijaan kryptovarapalvelun määritelmää.

7.12 Arpajaislaki

62 l §. *Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kielto.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää, virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää ja virtuaalivaluuttaan liittyvän palvelun sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun määritelmää. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Kryptovara on määritelty MiCAn 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 5, kryptovarapalvelun tarjoaja MiCAn 3 artiklan 1 kohdan alakohdassa 15 ja kryptovarapalvelu MiCAn 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 16. Virtuaalivaluutta ja virtuaalivaluuttaan liittyvä palvelu on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

62 m §. *Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

62 n §. *Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

7.13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

1 luku Yleiset säännökset

2 §. Soveltamisala. Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n osalta esitetään muutettavaksi sen 1 momentin 1 a kohtaa niin, että ensinnäkin korjattaisiin viittaus Finanssivalvontalain 4 §:n 2 momentissa viitattuihin toimilupavalvottaviin. Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 a kohdan viittaussäännöksen mukaan lakia sovelletaan Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä ja 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä. Rahanpesulain voimaantumisen jälkeen kyseiseen Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momenttiin on lisätty uudet 13-15 kohdat, mutta rahanpesulain säännöstä ei ole vielä tällöin muutettu ja kyseiset toimilupavalvottavat kuuluvat siten rahanpesulain soveltamisalaan. Kyseiset toimilupavalvottavat eivät ole rahanpesudirektiivin 3 artiklassa tarkoitettuja finanssilaitoksia, joten niiden ei tulisi kuulua rahanpesulain soveltamisalaan, vaan rahanpesulain soveltamisalaa tulisi tältä osin supistaa. Lisäksi kohtaa tulisi muuttaa niin, että rahanpesulain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät muut kuin kryptovarapalvelun tarjoajat.

Lisäksi pykälän 1 momentista kumottaisiin 1 momentin 8 a kohta, jossa on viitattu virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin, joka ehdotetaan kumottavaksi.

4 §. Määritelmät. Rahanpesulain 1 luvun 4 §:än 1 momentin 4 kohtaa esitetään muutettavaksi niin, että siinä viitataan TFR:ään aikaisemman maksun tiedot -asetuksen sijasta. Lisäksi ehdotetaan, että laissa TFR:stä käytettäisiin nimeä maksun tiedot -asetus, joka vastaa paremmin asetuksen sisältöä, kuin voimassa olevassa laissa käytetty nimi maksajan tiedot -asetus. Lisäksi saman pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 4 a kohta, jossa määriteltäisiin isännöimätön osoite viittaamalla maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa käytettyyn määritelmään isännöimättömästä osoitteesta. TFR:n 38 artiklassa on lisätty rahanpesudirektiivin isännöimättömän osoitteen määritelmä ja määritelmän lisäyksellä implementoitaisiin rahanpesudirektiivin muutos kansallisesti.

Pykälän 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että kohdassa käytetty kansainvälisen yhteisön käsite muutetaan kansainvälisen järjestön käsitteeseen. Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää rahanpesulain sääntelyä. Viidennen rahanpesudirektiivin englanninkielisessä versiossa käytetty termi *international organisation* tarkoittaa nimenomaisesti kansainvälistä järjestöä, joka on kapeampi käsite kuin kansainvälinen yhteisö.

Kansainvälinen yhteisö on voimassa olevassa alakohdassa kirjoitettu myös monikossa. Kansainvälinen järjestö -käsitettä käytettäisiin alakohdassa kuitenkin yksikössä. Muutoksen tavoitteena olisi selkeyttää kyseistä lainkohtaa, sillä monikossa kirjoitettuna sen on mahdollista katsoa edellyttävän, että henkilö toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä useammassa kuin yhdessä kansainvälisessä järjestössä, jotta henkilö täyttäisi poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmän.

Pykälän 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi niin, että kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmä koskisi myös hallitusta vastaavan elimen jäsentä. Muutos olisi seurausta neljännessä rahanpesudirektiivistä, jonka 3 artiklan 9 kohdan h alakohdan mukaan direktiivissä tarkoitetaan 'poliittisesti

vaikutusvaltaisella henkilöllä’ luonnollista henkilöä, joka toimii tai on toiminut merkittävässä julkisissa tehtävissä ja joita ovat muun muassa seuraavat: kansainvälisen järjestön johtajat, varajohtajat ja johtokunnan tai vastaavan jäsenet. Englanninkielisessä versiossa johtokunnasta käytetään termiä *board*, joka voidaan kääntää johtokunnan sijaan myös hallitukseksi.

Pykälän 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että säännöksen ja-sana muutettaisiin taikka-sanaksi. Voimassa olevan määritelmän sanamuodonmukaisen tulkinnan mukaan voitaisiin edellyttää, että henkilö toimii samanaikaisesti kansainvälisen yhteisön johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä ollakseen poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö. Määritelmän on kuitenkin tarkoitus kattaa myös erikseen kaikki kyseiset roolit.

Pykälän 1 momentin 11 kohdan j alakohtaa ehdotetaan myös muutettavan siten, että merkittäviä julkisia tehtäviä olisivat myös kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajan, varajohtajan ja hallituksen jäsenen tehtävät. Muutos perustuu viidennen rahapesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pyydettävä kutakin alueillaan akkreditoitua kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisessä kansainvälisessä järjestössä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi.

Suomessa akkreditoinnin käsitettä käytetään vakiintuneesti vain diplomaattisten edustustojen päälliköiden akkreditoinnin yhteydessä. Akkreditoinnista olisi täten perusteltua käyttää tässä yhteydessä toista käsitettä. Akkreditoidusta kansainvälisestä järjestöstä käytettäisiin säännöksessä kansainvälisen järjestön toimipaikan käsitettä. Kansainvälisen järjestön toimipaikalla tarkoitettaisiin toimipaikkaa, jonka asemasta on tehty toimipaikkasopimus kansainvälisen järjestön ja valtion välillä. Lisäksi toimipaikan tulee sijaita valtiossa, jonka kanssa kansainvälinen järjestö on tehnyt toimipaikkasopimuksen.

Viides rahapesudirektiivi ei sisällä kansainvälisen järjestön, eikä akkreditoidun kansainvälisen järjestön määritelmää. Kansainvälisessä oikeudessa kansainväliselle järjestölle ei ole yhtä vakiintunutta määritelmää.

Hallituksen esityksen liitteenä olevassa PEP-asetusluonnoksen 11 §:ssä määriteltäisiin kansainvälinen järjestö ja kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitseva toimipaikka seuraavasti:

- 1) jonka jäsenistö koostuu valtioista tai muista kansainvälisistä järjestöistä;
- 2) joka on perustettu valtiosopimuksella tai muulla kansainvälisen oikeuden sääntelemällä asiakirjalla;
- 3) jolla on jäsenistään erillinen itsenäinen tahto; ja
- 4) jolla on oikeushenkilöllisyys.

Poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä ja heidän lähipiiriään koskevat muutokset edellyttävät ilmoitusvelvollisille toiminnallisia ja tietoteknisiä muutoksia, joten niiden toteuttamiselle on varattava riittävä siirtymäaika ja täten esitettävät muutokset astuisivat voimaan vasta 1.1.2025.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä koskisivat kotimaisia merkittäviä julkisia tehtäviä. Voimassa oleva PEP-asetus kattaa sekä kansallisesti merkittävät julkiset tehtävät että kansainvälisten järjestöjen merkittävät

julkiset tehtävät (HE 167/2018 vp, s. 93). Ehdotuksella muutettaisiin asetusta siten, että se kattaisi vain kotimaiset merkittävät julkiset tehtävät myös kansainvälisten järjestöjen osalta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että momentin asetuksenantovaltuus mahdollistaisi tarkempien säännösten antamisen valtioneuvoston asetuksella myös rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaisista organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan, siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä. Organisaation käsite kattaisi säännöksessä kaikki sellaiset organisaatiot, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan. Tältä osin valtuus kirjoitettaisiin muotoon ”voidaan antaa tarkempia säännöksiä”, koska asetus ei sisällä tarkempia säännöksiä kaikista rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 11 kohdan organisaatioista, joissa kotimaisia merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan.

Asetuksenantovaltuus on lisätty rahanpesulakiin lailla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta. Talousvaliokunta ei mietinnössään esittänyt muutoksia asetuksenantovaltuutta koskevaan säännökseen. Esitetty muutos merkitsisi asetuksenantovaltuuden muodollista laajentamista, sillä jo voimassa olevan PEP-asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään poliittisesta puolueesta, 10 §:n 1 momentissa valtion kokonaan omistamasta yrityksestä ja 11 §:n 1 ja 2 momenteissa kansainvälisestä yhteisöstä. Asetuksenantovaltuuden muuttaminen selkeyttäisi asetuksella säänneltäviksi tarkoitettujen asioiden alaa.

3 luku Asiakkaan tunteminen

2 §. *Asiakkaan tunteminen ja henkilöllisyyden todentaminen.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi sen 1 momentin b ja c kohtia ja 5 sekä 6 momenttia niin, että niissä viitattaisiin kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettavaksi ehdotettua lakiin ja muutettaisiin aikaisemmat viittaukset maksun tiedot -asetukseen viittauksiksi uuteen TRF:ään.

12 §. *Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus.* TFR:n 38 artiklalla on lisätty rahanpesudirektiiviin uusi 19 b artikla, joka koskee kryptovarapalveluiden kirjeenvaihtajasuhteita. Muutoksen johdosta esitetään, että rahanpesulain 3 luvun 12 §:ään lisätään luotto- ja rahoituslaitosten lisäksi kryptovarapalvelun tarjoajat, niin että pykälän velvoitteet tehostetusta tuntemisesta koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia silloin, kun ne tekevät sopimuksen ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen kryptovarapalvelun tarjoajan kanssa.

12 a §. *Isännöimättömään osoitteeseen liittyvä tehostettu tuntemismenettely.* TFR:n 38 artiklalla rahanpesudirektiiviin on lisätty uusi 19 a artikla, joka koskee isännöimättömiin osoitteisiin liittyviä tuntemismenettelyjä. Edellä mainitun muutoksen johdosta esitetään, että rahanpesulain 3 lukuun lisätään uusi 12 a § isännöimättömään osoitteeseen liittyvästä tehostetusta tuntemismenettelystä kryptovarapalvelun tarjoajille.

Pykälän ensimmäisen momentin mukaan kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskin, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin niistä tehostetuista menettelyistä, joita kryptovarapalvelun tarjoajien olisi sovellettava isännöimättömiin osoitteisiin liittyen riskien hallitsemiseksi. Näihin menettelyihin olisi kuuluttava yksi tai useampi momentissa luetelluista

toimenpiteistä, eli ensinnäkin sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja myös tukeutumalla kolmansiin osapuoliin, toiseksi lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä, kolmanneksi kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta ja neljänneksi kaikki muut kuin kuin 1—3 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhousoseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä.

Edellä mainitut tiedot sisältävät henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuu tällöin tietosuojalain 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

13 b §. *Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä laadittava luettelo.* Esityksessä rahanpesulain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b §, jossa säädettäisiin kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä laadittavasta ja ajan tasalla pidettävästä luettelosta. Muutos perustuu viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pyydettävä kutakin alueillaan akkreditoitua kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luettelo merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisessä kansainvälisessä järjestössä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi. Säädöksen mukaan pyynnön listauksen laatimisesta tekisi ulkoministeriö.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdan säännöskohtaisten perusteluiden yhteydessä on määritetty, mitä tarkoitetaan kansainvälisellä järjestöllä ja akkreditoidulla kansainvälisellä järjestöllä. Koska ehdotettu 13 b § koskisi kuitenkin vain Suomeen akkreditoituneita kansainvälisiä järjestöjä, käytettäisiin alueelle akkreditoidusta kansainvälisestä järjestöstä säännöksessä käsitettä kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitseva toimipaikka. Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevalla toimipaikalla tarkoitettaisiin toimipaikkaa kansainvälisessä järjestössä, jonka asemasta on tehty toimipaikkasopimus kansainvälisen järjestön ja Suomen välillä. Lisäksi toimipaikan tulee sijaita Suomessa.

Ulkoministeriön pyytämät luettelot toimitettaisiin ulkoministeriön protokollapalveluille, sillä protokollapalveluissa hoidetaan myös muuta yhteydenpitoa kansainvälisiin järjestöihin liittyen kansainvälisten järjestöjen yleiseen käytännön toimintaan ja toimipaikkasopimusten täytäntöönpanoon. Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävät julkiset tehtävät määriteltäisiin esityksen liitteenä olevan PEP-asetusluonnoksen 11 a §:ssä.

Viidennen rahanpesudirektiivin 20 a artiklan mukaan ajantasaiset luettelot on lähetettävä komissiolle, ja ne voidaan julkistaa. Komissio kokoaa 20 a artiklan luetteloiden perusteella yhden ainoan luettelon kaikista merkittävistä julkisista tehtävistä 3 artiklan 9 alakohdan soveltamiseksi. Kyseinen yksi ainoa luettelo on julkistettava.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ulkoministeriön velvollisuudesta toimittaa 1 momentissa tarkoitettu luettelo valtiovarainministeriölle ilman aiheutonta viivytystä. Ulkoministeriöltä saamien tietojen perusteella valtiovarainministeriö päivittää liitteenä olevan PEP-asetusluonnoksen 11 a §:ssä olevaa listausta tarpeen vaatiessa.

7 luku **Valvonta**

1 §. *Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle.* Pykälän 3 momenttia, joka koskee Finanssivalvonnan toimivaltaa valvoa maksajan tiedot -asetuksen noudattamista siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja, esitetään muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot -asetukseen ja siinä oleviin velvoitteisiin liittyen varainsiirtojen lähettämiseen, vastaanottamiseen ja välittämiseen.

8 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

1 §. *Rikemaksu.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin 8 kohta, jossa säädetään rikemaksusta liittyen 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun velvoitteeseen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta. Tässä esityksessä ehdotetaan, että rahanpesulain 3 luvun 12 §:n velvoitteet koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia ja tästä syystä myös rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohtaan esitetään lisättäväksi vastapuolena toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 8 a kohta, joka koskisi rikemaksun määräämistä laiminlyönnistä tai rikkomisesta koskien tässä esityksessä ehdotettua uutta rahanpesulain 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Velvoitteen noudattamisen tehostamiseksi valvontaviranomaisella tulisi olla toimivaltaa määrätä rikemaksu velvoitteen laiminlyönnistä tai rikkomisesta.

Pykälän toista momenttia, jossa säädetään, että Finanssivalvonta määrää rikemaksun tietyistä maksajan tiedot -asetuksen velvoitteiden rikkomisesta, esitetään päivitettäväksi niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot -asetukseen ja sen soveltuviin artikloihin. Momentin mukaan Finanssivalvonta määräisi rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot mainitun asetuksen 4–6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti, laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen maksun tiedot asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti, laiminlyö ottaa käyttöön maksun tiedot -asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt tai laiminlyö maksun tiedot -asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai maksun tiedot asetuksen 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisista varainsiirroista, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

2 §. *Julkinen varoitus.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin viittaus maksajan tiedot -asetukseen viittaukseksi uuteen maksun tiedot -asetukseen, lisäksi pykälään tehtäisiin tekninen kielellinen muutos.

3 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin 8 kohdassa oleva toimivalta seuraamusmaksun määräämisestä liittyen 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun velvoitteeseen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta, sillä esityksessä ehdotetaan, että rahanpesulain 3 luvun 12 §:n velvoitteet koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia. Tällä perusteella myös rahanpesulain 8 luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohtaan esitetään lisättäväksi vastapuolena toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat. Lisäksi ehdotetaan, että pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 8 a kohta, joka koskisi seuraamusmaksun määräämistä laiminlyönnistä tai rikkomisesta koskien tässä esityksessä ehdotettua uutta 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä

osoitteesta. Perustelujen osalta viitataan edellä rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 a kohdan lisäyksen osalta esitettyihin perusteluihin.

Lisäksi esitetään, että muutetaan pykälän 2 momentti, jossa viitataan maksajan tiedot -asetukseen niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot -asetukseen ja sen soveltuviin artikloihin. Momentin mukaan Finanssivalvonta määräisi seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot maksun tiedot asetuksen 4–6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti, laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen maksun tiedot asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti, laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön maksun tiedot -asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt tai laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti maksun tiedot -asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai maksun tiedot -asetuksen 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisista varainsiirroista, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

7.14 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä

1 §. Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää, koska EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää. Virtuaalivaluutan tarjoaja on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

2 §. Määritelmät. Pykälän kohtaa 1 muutettaisiin niin, että siinä käytettäisiin virtuaalivaluutan tarjoajan määritelmän sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää. Pykälän kohtaa 7 muutettaisiin niin, että viittaus kumottavaksi ehdotettuun virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin poistettaisiin ja tilalle lisättäisiin viittaus MiCA:n kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmään.

4 §. Pankki- ja maksutilien tiedonhakupäätelmä. Pykälän 2 momentin 1 ja 4 kohtaa muutettaisiin niin, että niissä huomioitaisiin rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 2 momenttiin lailla 444/2023 säädetty, 1.3.2024 voimaan tuleva muutos, jonka johdosta jatkossa rajoitetaan yleisen edunvalvojan osalta säilytettäviä asiakkaan tuntemistietoja. Muutosta on perusteltu hallituksen esityksessä 236/2021 vp muun muassa tarpeella ottaa paremmin huomioon tietosuojalainsäädännön vaatimukset sekä yleisten edunvalvojen turvallisuuteen ja yksityiselämän suojaan liittyvät näkökohdat. Yleisen edunvalvojan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen on mahdollista myös välillisesti palveluntuottajan antamien tietojen avulla. Yleiseen edunvalvontaan ei ole myöskään katsottu liittyvän sellaisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä, että tietojen säilyttämisvelvollisuudessa pitäytyminen olisi tarpeen. Pankki- ja maksutilien tiedonhakupäätelmän kautta luovutettavista yleisiä edunvalvoja koskevista tiedoista tulisi edellä mainituista syistä säätää rahanpesulakia vastaavalla tavalla. Pykälän 2 momentin 1 ja 4 kohtia, joissa säädetään tilin käyttöoikeudenhaltijaa sekä tallelokeroja koskevista tiedoista, edellytettäisiin yleisen edunvalvojan osalta luovuttamaan rahanpesulakia vastaavat tiedot.

5 §. Pankki- ja maksutilirekisteri. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

6 §. Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot. Pykälän 1 ja 2 momentteja muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää. Lisäksi 1 momenttiin tehtäisiin yksi tekninen kielellinen muutos. Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ja 3 momentin 1 ja 4 kohtaa muutettaisiin lisäksi vastaavalla tavalla kuin edellä 4 §:n osalta esitetään niin, että yleistä edunvalvojaa koskevien tietojen osalta pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavista tiedoista säädettäisiin rahanpesulakia vastaavalla tavalla, perustelujen osalta viitataan edellä 4 §:n osalta esitettyihin perusteluihin.

7 §. Tietojen antaminen pankki- ja maksutilirekisteristä. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

7.15 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta

11 §. Lausunnon pyytäminen. Pykälän 1 kohtaa muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus virtuaalivaluutan tarjoajiin. Jatkossa kryptovarapalvelujen tarjoajat olisivat Finanssivalvonnan toimilupavaltovaltavia. Pykälän kohdan 2 muutos on teknisluonteinen. Pykälään lisättäisiin uusi 3 kohta, jonka mukaan kuluttaja-asiamiehen tulisi pyytää lausunto myös säännöksen mukaisissa asioissa, jotka koskevat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 10 tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa ja alakohdassa 13 tarkoitettua tarjoajaa.

7.16 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

1 luku Yleiset säännökset

6 §. Markkinaoikeudelliset asiat. Pykälän 2 momentin 6 kohtaan ehdotetaan teknisluonteista muutosta ja 2 momenttiin ehdotetaan uutta 7 kohtaa, jonka mukaan Markkinaoikeus käsittelee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:ssä tarkoitettut asiat. Markkinaoikeus käsittelee kyseisen momentin 5 alakohdan mukaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitettut asiat, jotka ovat vastaavanlaisia kuin ehdotetussa 7 kohdassa tarkoitettut asiat.

7.17 Maksulaitoslaki

2 luku Oikeus tarjota maksupalvelua

9 b §. Oikeus tarjota kryptovarapalveluja. Lukuun ehdotetaan uutta 9 b §:ää, jonka mukaan toimiluvan saaneen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen oikeudesta tarjota liikkeeseen laskemiensa sähkörahatokenien osalta kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia sekä kryptovarojen siirtopalvelua asiakkaiden puolesta säädetään jatkossa MiCA:n 60 artiklan 4 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvytyden vuoksi maksulaitoslakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esitykseen sisältyy määräyksenantovaltuus, jonka mukaan Finanssivalvonnan annettaisiin valtuus määrätä osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyistä perusteista. Määräyksenantovaltuus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 81 artiklan 7 alakohtaan, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka tarjoavat kryptovaroja koskevaa neuvontaa, on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat niiden puolesta kryptovaroja tai kryptovarapalvelua koskevaa neuvontaa tai tietoa, on oltava tarvittava

osaaminen ja pätevyys velvollisuuksiensa täyttämiseen. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet. MiCA:n 81 artiklan 15 kohta edellyttää, että ESMA laatii viimeistään 30.12.2024 ohjeet osaamisen ja pätevyyden arvioinnille. Määräyksen laatimisen yhteydessä Finanssivalvonnan olisi ehdotuksen mukaan otettava huomioon ESMA:n ohjeet osaamisen ja pätevyyden arvioinnille. Määräyksen antamisella pantaisiin täytäntöön MiCA:n 81 artiklan 7 kohdan toinen virke, jonka mukaan jäsenvaltion on julkaistava artiklakohtassa tarkoitetun osaamisen ja pätevyyden arvioimisen perusteet. Kyse ei ole kansallisesta lisäsääntelystä, sillä asetuksen yleisluonteinen säännös jättää vaadittavan osaamisen ja pätevyyden sisällön ja arviointiperusteiden määrittelyn kansalliseen harkintaan. ESMA:n ohjeessa ainoastaan täsmennetään arvioinnille asetettavia vähimmäisvaatimuksia. Finanssivalvonnan määräyksissä velvoitetta voidaan tarvittaessa tarkentaa esimerkiksi kuhunkin eri tehtävään tai palveluun liittyen. Tarvittavan osaamisen ja pätevyyden tarkempaa määrittelyä puoltaa myös säännöksen ohjausvaikutukseen, sen soveltamisen ennakoitavuuteen sekä osapuolten oikeusvarmuuteen liittyvät näkökohdat. Kyseisen asetetun velvollisuuden rikkomisesta voi myös aiheutua kryptovarapalvelun tarjoajalle huomattavia taloudellisia seuraamuksia.

Kansainvälisiä järjestöjä koskevassa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdan määritelmää poliittisesti vaikutusvaltaisesta henkilöstä. Esityksessä ehdotetaan myös uuden 13 b §:n lisäämistä rahanpesulain 3 lukuun, jossa säädettäisiin kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä laadittavasta ja ajan tasalla pidettävästä luettelosta. Ehdotettujen muutosten johdosta PEP-asetuksen kansainvälisiä yhteisöjä koskevaa säännöstä olisi muutettava siten, että siinä käytetty kansainvälisen yhteisön käsite vaihdettaisiin kansainvälisen järjestön ja kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan käsitteisiin. Myös asetuksen sisältämää kansainvälisen yhteisön määritelmää tulisi muuttaa ja kansainvälisen järjestön merkittävien julkisten tehtävien listauksessa ottaa huomioon esityksessä ehdotettu muutos, jolla kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmä muutetaan kattamaan myös hallitusta vastaavan elimen jäsenet. Asetukseen tulisi lisätä listaus kansainvälisten järjestöjen Suomessa sijaitsevien toimipaikkojen merkittävistä julkisista tehtävistä.

Lisäksi kansainvälisiä järjestöjä koskevassa esityksessä ehdotetaan rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuuden muuttamista. Voimassa olevan asetuksenantovaltuuden mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä. Muutoksen seurauksena asetuksessa säädettäisiin merkittävistä julkisista tehtävistä vain siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset myös rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan, siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä. Jo voimassa olevan PEP-asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään poliittisesta puolueesta, 10 §:n 1 momentissa valtion kokonaan omistamasta yrityksestä ja 11 §:n 1 ja 2 momenteissa kansainvälisestä yhteisöstä. Asetuksen sisältämää kansainvälisen yhteisön käsitettä tulisi kuitenkin ehdotuksen johdosta muuttaa. Lisäksi asetusta tulisi muuttaa neljännessä rahanpesudirektiivistä ja kansallisista lainmuutostarpeista johtuen. Tällöin asetuksen valtion kokonaan omistaman yrityksen määritelmää tulisi muuttaa ja asetukseen tulisi lisätä valtion enemmistöomistaisen yrityksen ja valtion liikelaitoksen määritelmät. Asetuksenantovaltuuden muuttaminen selkeyttäisi asetuksella säänneltäviksi tarkoitettujen asioiden alaa.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan pääosin 30.12.2024, jolloin MiCA:n ja TFR:n edellyttämät kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset mukaan lukien mahdolliset rikosoikeudelliset säännökset tulee saattaa voimaan siten, että ne voidaan ilmoittaa 30.12.2024. Osaa MiCA:n säännöksistä sovelletaan jo 30.6.2024, minkä vuoksi kansalliset omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita koskevat säännökset tulevat voimaan jo 30.6.2024.

Poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä ja heidän lähipiiriään koskevat muutokset edellyttävät ilmoitusvelvollisille toiminnallisia ja tietoteknisiä muutoksia, joten niiden toteuttamiselle on varattava riittävä siirtymäaika. Siksi rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j-alakohdan muutokset ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2025. Sen sijaan rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 2 momentti ja 3 luvun 13 b § ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian.

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmää koskevan lain 4 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohtaan sekä 6 §:n 2 momentin 1 kohtaan ja 3 momentin 1 ja 4 kohtaan ehdotettavat muutokset yleisistä edunvalvojista luovutettavista tiedoista liittyvät rahanpesulain 1.3.2024 voimaantuleviin muutoksiin ja tästä syystä niiden ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian, jotta rahanpesulain ja pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain velvoitteet olisivat sopuinnassa.

10 Toimeenpano ja seuranta

Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen. Viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 esitetään välikertomus, johon liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.

ESMAN tehtäväksi annetaan MiCAN 141 artiklassa toimittaa vuosikertomus markkinoiden kehityksestä. ESMA toimittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka vuosi tiiviissä yhteistyössä EPV:n kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja kryptovarojen markkinoiden kehityksestä. Kertomus asetetaan julkisesti saataville.

Komission tehtäväksi on annettu MiCAN 142 artiklassa laatia kertomus kryptovara-alan viimeaikaisesta kehityksestä. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä joulukuuta 2024 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen kryptovaroihin liittyvästä viimeaikaisesta kehityksestä erityisesti sellaisten seikkojen osalta, joita ei käsitellä MiCAssa, ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen. Kertomuksessa tulee esittää ainakin arvio hajautetun rahoituksen kehityksestä kryptovarojen markkinoilla ja sellaisten hajautettujen kryptovarajärjestelmien asianmukaisesta sääntelykohtelusta, joilla ei ole liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa, mukaan lukien arvio siitä, onko hajautettua rahoitusta tarpeen ja mahdollista säännellä. Kertomuksessa tulee esittää arvio siitä, onko kryptovarojen lainaksiantamista ja -ottamista tarpeen ja mahdollista säännellä. Lisäksi kertomuksessa on oltava arvio sähkörahatokenien siirtoon liittyvien palvelujen kohtelusta, jos sitä ei käsitellä direktiivin (EU) 2015/2366 uudelleentarkastelun yhteydessä. Kertomuksessa on oltava arvio myös ainutkertaisten ja ei-korvattavien kryptovarojen markkinoiden kehityksestä ja tällaisten kryptovarojen asianmukaisesta sääntelykohtelusta, mukaan lukien arvio siitä, onko ainutkertaisten ja ei-korvattavien kryptovarojen tarjoajia sekä tällaisiin kryptovaroihin liittyvien palvelujen tarjoajia tarpeen ja mahdollista säännellä.

TFR:n 33 artiklan nojalla komissio antaa viimeistään 31.12.2026 ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle TFR:n VI luvun soveltamista koskevan kertomuksen, jossa kiinnitetään erityistä huomiota rajatylittäviin tapauksiin.

TFR:n 37 artiklan mukaan komissio tarkastelee uudelleen tätä asetusta viimeistään 12 kuukauden kuluttua rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskevan asetuksen voimaantulosta ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia, joilla varmistetaan johdonmukainen lähestymistapa ja yhdenmukaisuus rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskevan asetuksen kanssa.

Komissio antaa viimeistään 1.7.2026 Euroopan pankkiviranomaista kuultuaan kertomuksen, jossa arvioidaan niiden siirtojen aiheuttamia riskejä, jotka tehdään isännöimättömiin osoitteisiin tai isännöimättömistä osoitteista taikka unioniin sijoittautumattomiin yhteisöihin tai unioniin sijoittautumattomista yhteisöistä, sekä tarvetta toteuttaa erityistoimenpiteitä näiden riskien lieventämiseksi, ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia tähän asetukseen.

Komissio toimittaa viimeistään 30.6.2027 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta sekä liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j-alakohdan, 1 luvun 4 §:n 2 momentin ja 3 luvun 13 b §:n osalta toimivuutta seurataan valtiovarainministeriön ja sisäministeriön toimesta muun muassa kansallisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen työryhmien puitteissa ja keskeisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimijoiden kanssa käytävien keskustelujen pohjalta. Erityisesti rahanpesulain 7 luvun 1 §:n mukaisilla valvoilla on mahdollisuus valvontatehtäviä suorittaessaan havaita lainmuutosten vaikutusta säännösten toimeenpanoon ja toimivuuteen sekä antaa valvottavilleen ohjeistusta erikseen tarpeelliseksi katsotuilta osin.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä ei ole riippuvaisuuksia muihin esityksiin.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksellä ei ole yhteyttä talousarvioesitykseen

12 Suhde perustuslakiin ja sääntämisjärjestys

12.1 Kansallisen liikkumavaran käyttö

Ehdotuksessa on kyse pääosin Euroopan unionin asetuksen täytäntöönpanotoimista. MiCA sisältää verraten vähän kansallista liikkumavaraa, jota käytettäessä on otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Liikkumavaraa rajoittaa erityisesti asetuksen nojalla annettava ja sitä tarkentava laaja ja yksityiskohtainen komission sääntely. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (esim. PeVL 9/2019 vp, s. 2, PeVL 1/2018 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunta on painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti

perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 1/2018 vp, s. 3, PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2, PeVL 44/2016 vp, s. 4). Suurin osa ehdotetuista MiCA:an perustuvista säännösehdoista perustuu täysharmonisoivaan toimivaltasääntelyyn vailla kansallista liikkumavaraa.

Finanssivalvonnasta annettu laki on useaan otteeseen ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana. Lakiehdotuksiin sisältyvät Finanssivalvonnalle annettavat toimi- ja seuraamusvaltuudet eivät ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyyppisiä.

Kansallisesti on mahdollista antaa kryptovarapalveluntarjoajille ja sähköisen rahan tokeneiden sekä omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoille oikeus harjoittaa myös muuta toimintaa, jotta toimijat voivat tarjota asiakkailleen laajan valikoiman palveluja. Arviointia tällaisen toiminnan sallittavuuden laajuudesta tulee tehdä suhteessa MiCA:an, muuhun unionin oikeuteen, jossa säännellään eri toimialoista ja kansalliseen oikeuteen. MiCA:n 109 artikla edellyttää, että siitä toiminnasta, jota toimija voi harjoittaa muuna toimintana, säädetään unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa.

Ehdotuksessa edellä mainittua kansallista liikkumavaraa on otettu käyttöön määriteltässä kansallisesti omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoille ja kryptovarapalvelun tarjoajille sallittua liiketoimintaa. Sallittua liiketoimintaa ei määritellä esityksessä tyhjentävästi. Muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää.

12.2 Omaisuudensuoja ja elinkeinovapaus

Kielto toimia palveluntarjoajan johdossa

Esitykseen sisältyvän FivaL 28 §:n uuden 12 momentin mukaan Finanssivalvonta voi asettaa pysyvän kiellon, jolla kielletään omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijassa tai kryptovarapalvelun tarjoajassa, jos kysymys on MiCA:n 89–91 artiklan toistuvasta rikkomisesta. FivaL 28 §:n uuden 13 momentin mukaan MiCA:n 92 artiklan toistuvasta rikkomisesta voitaisiin puolestaan määrätä vähintään 10 vuoden ja enintään 15 vuoden mittainen kielto. Säännökset perustuvat MiCA:n 111 artiklan 5 kohdan f alakohtaan. FivaL 28 §:n 14 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi määrätä enintään viiden vuoden kiellon, jos kysymys on MiCA:n 59, 60 tai 64–83 taikka 88–92 artiklan rikkomisesta.

Ehdotetut toimivaltuudet ovat merkityksellisiä perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetyn elinkeinovapauden ja ammatin harjoittamisen vapauden rajoituksina. Valtuudet perustuvat kuitenkin EU-asetukseen. FivaL 28 §:n 12 momentin mukainen valtuus määrätä pysyvä kielto ei ole luonteeltaan uusi tai poikkeaa Finanssivalvonnalle kyseisessä pykälässä jo nykyisin säädetyistä toimivaltuuksista. Mahdollisuus määrätä pysyvä kielto on siten yhdenmukainen rahoitusmarkkinasääntelyssä omaksutun linjan kanssa. Pysyvää kiellon määräämisen mahdollisuutta rajataan siten, että kysymyksessä on oltava säännösten toistuva rikkominen. FivaL 28 §:n 13 momentin mukainen mahdollisuus määrätä vähintään 10 vuoden kielto MiCA:n 92 artiklan toistuvasta rikkomisesta perustuu EU-asetukseen. Kiellon pituutta rajattaisiin kansallisesti siten, että kiellon enimmäispituus olisi 15 vuotta. Näin voitaisiin ottaa huomioon rikkomuksen laatuun ja vakavuuteen liittyviä seikkoja kiellon enimmäismäärää arvioitaessa.

Lisäksi MiCAN 111 artiklan 4 kohdassa sekä 5 kohdan e alakohdassa edellytetään säädettävän mahdollisuudesta määrätä väliaikainen kieltö, jos kysymys on MiCAN 59, 60 tai 64–83 taikka 88–92 artiklan rikkomisesta. Mahdollisuus määrätä näissä tapauksissa määräaikainen, enintään viiden vuoden kieltö on linjassa muualla rahoitusmarkkinasääntelyssä säädetyin kanssa.

Kieltö voi koskea vain tietyissä palveluntarjoajan johtotehtävissä toimimista ja se voidaan määrätä vain momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Perustusvaliokunta ei ole pitänyt edellä käsitellyn kaltaisia toimivaltuuksia valtiosäännön kannalta ongelmallisina (esimerkiksi PeVL 28/2008 vp).

Toimilupavelvoite ja ilmoitusmenettely

MiCA pitää sisällään toimilupavelvoitteen sen soveltamisalaan kuuluville kryptovarapalveluntarjoajille, joiden oikeus tarjota palvelua ei perustu MiCAN artiklan 60 mukaiseen ilmoitukseen. Vastaava toimilupavaatimus on MiCAN 16 artiklan mukaan muilla omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoilla kuin luottolaitoksilla. Sähköisen rahan tokenien liikkeeseenlasku edellyttää MiCAN 48 artiklan mukaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen toimilupaa.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla ja elinkeinolla. Rahoitusmarkkinalainsäädäntö sisältää merkittäviä lakiin perustuvia rajoituksia elinkeinovapauteen. Lainsäädännön tarkoituksena on suojata yritysten asiakkaiden etuja sekä turvata rahoitusvakaus ja yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. Lainsäädäntö edellyttää, että finanssipalveluja tarjoavat yritykset ja finanssipalvelujen perusjärjestelmiä ylläpitävät tahot hankkivat etukäteen luvan toiminnan harjoittamiseen. Näin voidaan varmistua siitä, että yrityksellä on jo alusta alkaen riittävät edellytykset lain vaatimukset täyttävään toimintaan. Lisäksi on tärkeää, että yritysten toimintaa sääntelevä lainsäädäntö ja julkinen valvonta turvaavat edellä mainittujen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Edellä mainittu toimilupaa koskeva säännös on välttämätön finanssimarkkinalainsäädännön yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä. Elinkeinotoiminnan luvanvaraistamista on pidetty poikkeuksellisesti mahdollisena tärkeiden ja vahvojen yhteiskunnallisten etujen sitä puolttaessa (esimerkiksi PeVL 15/2008, PeVL 9/2005 ja PeVL 45/2001). Nyt ehdotetulle toimilupasääntelylle on olemassa tärkeät ja vahvat yhteiskunnalliset syyt, kuten edellä on todettu. Ehdotettu sääntely myös täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Ehdotetut elinkeinovapauden rajoitukset ovat muun muassa täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

Ehdotetun säännöksen tarkoitus on osaltaan suojata markkinoilla toimivien sijoittajien etua sekä varallisuus oikeudellisia perusoikeuksia varmistamalla korkeatasoinen sijoittajansuoja. Säännösten tarkoitus on samalla suojata yleistä luottamusta kryptovarapalvelujen tarjoamiseen. Säännösten suojelutarkoitus on näin merkityksellistä myös perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisen omaisuudensuojan turvaamisen kannalta. Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettua perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet. Huomattavaa on myös se, että toimilupavaatimus perustuu vailla liikkumavaraa oleviin MiCA:n säännöksiin.

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonnan ehdotetaan kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 25 §:n mukaan määräyksenantovaltuutta, joka koskee osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytettyjä perusteita. Määräyksenantovaltuus perustuu MiCAN 81 artiklan 7 alakohtaan, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka tarjoavat kryptovaroja koskevaa

neuvontaa, on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat niiden puolesta kryptovaroja tai kryptovarapalvelua koskevaa neuvontaa tai tietoa, on tarvittava osaaminen ja pätevyys velvollisuuksiensa täyttämiseen. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt useassa yhteydessä mahdollisena tällaisen määräystenantovalan osoittamista Finanssivalvonnalle tai sen edeltäjille (esimerkiksi PeVL 28/2008vp, PeVL 17/2004 vp ja PeVL 67/2002 vp). Säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita on pidettävä perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina sääntelyn kohteeseen liittyvinä erityisinä syinä. Valtuudet ovat lain säännöksiin riittävän tarkasti sidottuja, kun otetaan huomioon sääntelyn kohteena olevan toiminnan luonne ja erityispiirteet. Perustuslakivaliokunta on myös vakiintuneesti katsonut, että valtuutusten täsmäntämiseksi on valtiosäännön kannalta riittävää esimerkiksi sitoa niiden käyttäminen laissa siihen, mikä on tarpeen direktiiveissä tai muissa unionin säännöksissä asetettujen vaatimusten täyttämiseksi (esimerkiksi PeVL 12 ja 13/1996 vp sekä PeVL 17/2003 vp, s. 3). Finanssivalvonnan norminantoa rajoittaa lisäksi itsessään perustuslain 80 §:n 2 momentti (PeVL 24/2002 vp, s. 3/II).”

Hallinnolliset seuraamukset

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 26 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksusta. Fiva voi ehdotuksen mukaan määrätä kyseisiä seuraamusmaksuja laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Myös esityksen 13. lakiehdotuksessa rahanpesulain 8 luvun 1 ja 3 §:n muuttamisesta ehdotetaan TFR:n implementointiin liittyviä muutoksia koskien Finanssivalvonnan toimivaltuuksia määrätä rike- ja seuraamusmaksuja maksun tiedot -asetuksen velvoitteiden laiminlyönteihin tai rikkomisiin.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan tällaiset maksut eivät ole perustuslain 81 §:n mielessä veroja tai maksuja vaan lainvastaisesta teosta määrättäviä sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Perustuslakivaliokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen. Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määrittämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista. Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (esimerkiksi PeVL 14/2013 vp). Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esimerkiksi PeVL 28/2014 vp). Lakiehdotuksiin sisältyvät säännökset hallinnollisesta seuraamus- ja rikemaksusta vastaavat luonteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaan lainsäädäntöön jo sisältyviä säännöksiä. Finanssivalvonnan määrittämiin rike- ja seuraamusmaksuihin voidaan hakea muutosta FivaL:n 73 §:n mukaisesti, jolloin oikeusturvavaatimus toteutuu perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla.

12.3 Salassapitovelvollisuus ja henkilötietojen suoja

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen sisältyvät säännökset, jotka koskevat salassapitoa ja salassa pidettävien tietojen luovuttamista, ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan kannalta. Lakiehdotuksiin sisältyviä säännöksiä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi muiden finanssimarkkinatoimijoiden kanssa.

Samalla huomioidaan se, että kryptovarapalvelun tarjoajalla tai toimiluvallisella liikkeeseenlaskijalla voi olla samanaikaisesti useampi unionin oikeuden mukainen toimilupa, minkä vuoksi yhdenmukainen sääntely on tarkoituksenmukaista. Lisäksi, kun on kyse rahoituspalveluista, joita tarjoaa eri tavoin läheisissä yhteyksissä olevat yritykset, toiminnan tehostaminen voi edellyttää tietojen luovuttamista eri palveluntarjoajien välillä. Koska tällaiset tiedot voivat pitää sisällään henkilötietoja, perustuslain, EU:n perusoikeuskirjan ja tietosuojasetuksen säännökset ja periaatteet on otettava huomioon.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä. Valiokunnan mukaan merkityksellistä on, että EU:n perusoikeuskirjan 8 artiklassa turvataan jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa on otettava huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa tarkoitettu henkilötietojen suoja ja että EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä. Kansallista tietosuojalakiehdotusta koskevassa lausunnossa (PeVL 14/2018 vp) on arvioitu tarvetta kansalliseen henkilötietojen käsittelyä koskevaan erityislainsäädäntöön. Lausunnossa perustuslakivaliokunta on tietosuojasetuksen soveltamisen alkamisen johdosta tarkistanut aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti tietosuojasetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Lähtökohtaisesti riittävää on, että henkilötietojen suoja ja käsittelyä koskeva sääntely on yhteensopivaa tietosuojasetuksen kanssa. Erityissääntelyn antamiseen on syytä suhtautua pidättyvästi. Erityislainsäädännön tarpeellisuutta on kuitenkin arvioitava myös tietosuojasetuksenkin edellyttämän riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelyyn liittyy, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta (PeVL 14/2018 vp, s. 5). Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset sisältävät erityissääntelyä jäljempänä kuvatulla tavalla, mitä pidetään välttämättömänä, sillä sääntelyn katsotaan turvaavan siten paremmin rekisteröityjen oikeuksien toteutumista. Käsittely koskisi myös osittain arkaluonteisia henkilötietoja, joita olisivat tietosuojasetuksen 9 ja 10 artiklassa tarkoitetut henkilötiedot. Ehdotuksen 8 §:ssä tällaisena suojakeinona olisi kielto luovuttaa 9 ja 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Yleinen tietosuojasetus ei sisällä säännöksiä tietojen luovuttamisesta, mutta sen säännöksiä on sovellettava myös henkilötietoja luovutettaessa. Vaikka perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö koskee pääasiassa viranomaisten tiedonluovutus- ja tiedonsaantioikeuksia, salassa pidettäviä tietoja luovutettaessa on silti myös muissa tilanteissa syytä säätää asiasta yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti. Finanssimarkkinatoimijoiden käsittelemät tiedot voivat koskea luonnollisia henkilöitä. Ehdotetuissa tietojen luovuttamista koskevissa säännöksissä säädettäisiin tältä osin ainoastaan poikkeuksesta kansalliseen salassapitosäännökseen. Esimerkiksi kryptovarapalvelun tarjoajan ja toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan olisi aina varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja niitä koskevien tietojen luovutus olisi tietosuojasetuksen mukaista. Lisäksi ehdotetuissa säännöksissä tarkoitetuissa tietojenluovutustilanteissa voitaisiin luovuttaa ainoastaan tietoja, jotka ovat välttämättömiä kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi. Edellytys perustuu perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntöön, jossa on katsottu, että sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta.

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 6 §:ään sisältyisi suostumus erityisenä suojakeinona. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että suostumusta voidaan käyttää henkilötietojen käsittelyn

oikeusperustaa täydentävänä suojatoimena (PeVL 20/2020 vp, s. 6-8). Perustuslakivaliokunta on katsonut perusoikeusrajoituksen kohteeksi joutuvan henkilön suostumuksella voivan sinänsä olla merkitystä valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa, mutta pitänyt tällaista sääntelytapaa kuitenkin ongelmallisena ja korostanut suurta pidättyvää suostumuksen käyttämisessä perusoikeuksiin puuttumisen oikeutusperusteena. Valiokunta on pitänyt oleellisena sitä, mitä voidaan pitää oikeudellisesti relevanttina suostumuksena tietyssä tilanteessa, ja edellyttänyt suostumuksenvaraisesti perusoikeussuojaan puuttuvalta lailta muun muassa tarkkuutta ja täsmällisyyttä, säännöksiä suostumuksen antamisen ja sen peruuttamisen tavasta, suostumuksen aitouden ja vapaaseen tahtoon perustuvuuden varmistamista sekä sääntelyn välttämättömyyttä. Valiokunta on lisäksi katsonut, että sääntelyssä on myös varmistettava suostumuksen perustuminen riittävään tietoon myös eri käyttötarkoituksen ja esimerkiksi tietojen luovutusten suhteen. (PevL 20/2020 vp, PeVL 30/2010 vp, s. 6/II, PeVL 19/2000 vp, s. 3/II, PeVL 27/1998 vp, s. 2/II sekä PeVL 19/2000 vp, s. 3/II.)

12.4 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Esityksen 1. ja 4. lakiehdotukseen sisältyy uusia rangaistussäännöksiä, joiden kannalta merkityksellinen on perustuslain 8 §:ssä säädetty rikosoikeudellinen laillisuusperiaate. Kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 28 §:ssä ehdotetaan rangaistavaksi säädetävän tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta tapahtuva omaisuusreferenssitokeneiden yleisölle tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimilupaa taikka kryptovarapalvelujen tarjoaminen ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimilupaa. Lisäksi rangaistavaa olisi toimiminen Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:ssä tarkoitetun toimiluvan perumista tai 27 §:ssä tarkoitetun toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti. Rangaistusasteikko kryptovararikoksesta olisi sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

Kryptovararikosta koskevan rangaistussäännöksen sisällön selvittäminen edellyttää tutustumista muihin säännöksessä viitattuihin säännöksiin, jotka määrittävät teon rangaistavuutta. Tältä osin kyseinen kriminalisointi ei täysin täytä tavoitteita välttää blankorangaistussääntelyä. Vastaavanlainen blankorangaistussäännös on muun muassa joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain (203/2022) 22 §:ssä säädetty joukkorahoitusrikos sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 5 §:ssä säädetty vaihtoehtorahastorikos. Vaikka ehdotettu rangaistussäännös on blankosäännös, rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen alan on katsottava ilmenevän siitä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämällä tarkkuudella, sillä säännöksessä on selvästi yksiköity ne säännökset, jotka määrittävät kryptovararikoksena säädettyä rangaistavaa käyttäytymistä.

Kryptovaramarkkinoiden väärinkäyttöä koskevista rangaistussäännöksistä ehdotetaan säädetävän rikoslain 51 luvussa. Luvun nykyiset rangaistussäännökset arvopaperimarkkinarikoksista vastaavat tekotavoiltaan ja rangaistusasteikoiltaan sitä, mitä kryptovaramarkkinarikoksista ehdotetaan säädetävän.

Markkinoiden väärinkäyttöä koskeviin rangaistussäännöksiin liittyy keskeisesti se, että ne saavat aineellisen sisältönsä pitkälti EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen määritelmistä ja käsitteistä. Lisäksi kielletyn toiminnan rajojen sääntely on asetuksessa jätetty hyvin yleiselle tasolle esimerkiksi säätämällä sisäpiiritiedon ilmaiseminen laittomaksi silloin, kun se ei tapahdu osana tiedon ilmaisuvan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Se, milloin tiedon ilmaiseminen tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista, jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tavanomaisuutta on arvioitava toimintaympäristön kontekstissa ja sen tulkinta voi ajan kuluessa muuttua. Tämä ja käytännön

elämän tilanteiden moninaisuus tuo omat haasteensa sille, kuinka yksityiskohtaisesti rangaistussäännösten sanamuodosta on mahdollista ilmetä rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen ala. Vaikka perustuslakivaliokunnan käytännössä (esimerkiksi PeVL 61/2012 vp, s. 3–4, PeVL 16/2013 vp, s. 2/I, PeVL 6/2014 vp, s. 2/I, PeVL 26/2014 vp, s. 2/II, PeVL 56/2014 vp, s. 2/II ja PeVL 10/2016 vp, s. 9) on painoarvoa annettu rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen osalta sille, että kunkin rikoksen tunnusmerkistössä olisi ilmaistava riittävällä täsmällisyydellä se, onko jokin toiminta tai laiminlyönti säädetty rangaistavaksi, merkitystä on annettava myös sille, että rangaistussäännökset kohdistuvat tietyille erityisalalle. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä on katsottu, että tiettyjen erityisalojen toimijoille voidaan asettaa velvoite olla selvillä ja ottaa selvää omaa alaansa koskevasta lainsäädännöstä (esimerkiksi *Cantoni v. Ranska* 1996, 15.11.1996, kohta 35). Esityksessä ehdotettavat rangaistussäännökset kohdistuvat henkilöihin, jotka toimivat kryptovaramarkkinoilla. Kryptovaramarkkinoilla toimivilla on katsottava olevan tiettyyn rajaan asti selonottovelvollisuus siitä, millainen toiminta kryptovaramarkkinoilla on lähtökohtaisesti sallittua ja mikä kiellettyä.

Ehdotettaviin kryptovaramarkkinoilla sovellettaviin markkinoiden manipulointia koskeviin rangaistussäännöksiin sisältyisi arvopaperimarkkinarikoksia vastaavasti avoimia tekotapatunnusmerkkejä, joita on pidettävä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta lähtökohtaisesti ongelmallisina. Tällaisia avoimia tekotapatunnusmerkkejä ovat rikoslain 51 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa ”muu näihin rinnastettava toiminta” sekä 2 kohdassa ”levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa”. Avointen tekotapatunnusmerkkien hyväksyttävyyttä arvioitaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon edellä jo esitetty siitä, että kriminalisoinnit suuntautuvat tietyille erityisalalle. Tällöin on merkitystä annettava tekijän selonottovelvollisuudelle, toimintaympäristön nopealle muuttumiselle esimerkiksi teknologisen kehityksen seurauksena sekä sille, että kielletyn ja sallitun toiminnan raja on usein pääteltävissä rangaistavaksi säädettyjen tekotapojen kontekstista. Esimerkiksi sanamuodosta ”tiedotusvälineissä tai muulla tavoin” olisi pääteltävissä, että kiellettyä on tiedon levittäminen siten, että tieto saavuttaa kryptovarojen kaupankäynnin kannalta relevantin ja riittävän laajan yleisön. Tiedon levittäminen ”muulla tavoin” tarkoittaisi tiedon levittämistä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai jopa yksityisten palvelimien välillä. Avointen tekotapojen hyväksyttävyyttä arvioitaessa olisi merkitystä annettava myös muille suojattaville oikeushyville, kuten markkinoiden luottamukselle. Kun markkinatoimijat voivat luottaa siihen, että epäoikeudenmukaisiin toimintatapoihin voidaan kryptovaramarkkinoilla puuttua riittävän tehokkaasti, ylläpidetään yleistä markkinaluottamusta, jolla on välillistä vaikutusta jokaiselle perustuslaissa turvattuun omaisuuden suojaan.

Kryptovaramarkkinarikoksia koskevien rangaistussäännösten on katsottava täyttävän kriminalisoinneille asetetut edellytykset rikoslainkäytön viimesijaisuudesta, oikeushyvien suojelusta sekä hyötyjen ja haittojen punninnasta. Rangaistussäännöksiä sovelletaan hallinnollisten seuraamusten kanssa rinnakkain. Rangaistussäännösten piiriin kuuluisivat teot, jotka ilmentävät suurempaa toimintavääryyttä kuin hallinnollisten seuraamusten alaan kuuluvat teot. Rangaistussäännösten soveltumisen edellytyksenä olisi tekijän tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Lisäksi seuraamusjärjestelmän valinnassa olisi huomioitava kiinnitettävä muun muassa siihen, kuinka suurta hyötyä teolla on tavoiteltu.

Markkinoita kohtaan koetun luottamuksen kannalta on tärkeää, että väärinkäytöksiin kryptovaramarkkinoilla voidaan puuttua arvopaperimarkkinoita vastaavassa laajuudessa. Arvopaperimarkkinoilla markkinoiden väärinkäytöstä voidaan määrätä rikosoikeudellinen seuraamus. Näin ollen on perusteltua, että arvopaperimarkkinoilla sovellettavaa kaksiportaista seuraamusjärjestelmää, jossa vakaviimpiin säännösten rikkomisiin voidaan puuttua rikosoikeudellisin keinoin, vastaava seuraamusjärjestelmä on käytössä myös

kryptovaramarkkinoilla. Tällä ylläpidetään kryptovaramarkkinoilla koettua yleistä markkinaluottamusta.

12.5 Yksityiselämän suoja

Perustuslain 10 §:ssä turvataan yksityiselämän suoja. Kansainvälisiä järjestöjä koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kansainvälisen yhteisön määritelmä muutetaan kansainvälisen järjestön käsitteeseen. Kansainvälisen järjestön määritelmän muuttaminen lisää säännöksen soveltamisalaan kuuluvia kansainvälisiä järjestöjä ja tätä kautta laajentaa poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kansainvälisen järjestön poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmä laajennetaan kattamaan myös hallitusta vastaavan elimen jäsenet.

Poliittisesti vaikutusvaltaisiin henkilöihin ja heidän perheenjäseniinsä sekä poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden yhtiökumppaneihin kohdistuu rahanpesulain 3 luvun 10 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 13 §:n mukaisesti tehostettu tuntemisvelvollisuus. Valtioneuvoston asetuksella menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä on annettu lisäksi tarkempia säännöksiä tehostetusta tuntemisvelvollisuudesta. Tehostetut tuntemismenettelyt liittyvät esimerkiksi asiakkaan tunnistamiseen ja henkilöllisyyden todentamiseen ja niihin sisältyy henkilötietojen käsittelyä.

Ehdotetut muutokset merkitsevät siten asiakkaan tuntemiseen liittyvän tehostetun tuntemisvelvollisuuden laajentamista suhteessa nykytilaan, millä voidaan arvioida olevan vaikutusta perustuslain 10 §:n mukaiseen yksityiselämän suojaan. Ehdotuksia pidetään välttämättömänä tehokkaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi, jota EU:n rahanpesudirektiivit edellyttävät. Ehdotettujen muutosten vaikutukset yksityiselämän suojaan olisivat oikeasuhteisia, koska säännösten sisältämät rajoitukset ovat tarkkarajaisia, riittävän täsmällisesti määritettyjä ja niiden olennainen sisältö ilmenee säännöksistä.

12.6 Valvontamaksujen veronluonteisuus

Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään todennut, että Finanssivalvonnan valvontamaksu on valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan vero. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan verona tai veronluonteisena maksuna pidetään rahasuoritusta, joka ei ole korvaus tai vastike julkisen vallan maksuvelvolliselle antamista eduista tai palveluista, eikä maksun suorittaminen ole velvoitetulle subjektille vapaaehtoista, vaan johtuu esimerkiksi sen harjoittaman toiminnan luonteesta (ks. PeVL 41/2004 vp, PeVL 67/2002 vp, s. 3/I ja PeVL 28/2008 vp).

Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset katetaan valvontamaksuilla, jotka kerätään valvontamaksulain 1 §:ssä mainituilta maksuvelvollisilta. Esityksen 3. lakiehdotuksella ehdotetaan muutettavaksi 1 §:ää maksuvelvollisista siten, että siihen sisällytetään valvontamaksuvelvollisiksi MiCan mukaisesti uusia kryptovaramarkkinatoimijoita.

Esityksen 3. lakiehdotuksen säännöksiä on arvioitava suhteessa valtion veroja ja maksuja koskevaan perustuslain pykälään. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslakivaliokunta on aiemmin todennut voimassa olevanvalvontamaksulain täyttävän perustuslain vaatimukset (PeVL 28/2008 vp). Oikeustilan ei katsota muuttuvan tältä osin, joten lakiehdotuksen katsotaan täyttävän yhä perustuslain ja perustuslakivaliokunnan asettamat vähimmäisedellytykset. Finanssivalvonnan keräämät

valvontamaksut muistuttavat myös luonteeltaan läheisesti Rahoitusvakausviraston ja rahoitusvakausrahaoston toiminnasta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten kattamiseksi kerättäviä maksuja, joita perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään pitänyt (PeVL 35/2014 vp) perustuslainvaatimusten täyttävänä.

Verolaista tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan ilmetä yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri (PeVL 36/2005 vp, s. 3). Valiokunnan käytännön mukaan lainsäännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua (ks. esim. PeVL 41/2004 vp ja PeVL 36/2005 vp, s. 2-3). Esityksen 3. lakiehdotuksen 8, 10 ja 11 §:t sisältävät yksityiskohtaiset säännökset maksun määräytymisen perusteista, joihin ei sisälly Finanssivalvonnan harkintavaltaa. Perittävien maksujen määrää rajaa myös Finanssivalvonnan johtokunnan vahvistama talousarvio.

Maksuvelvollisten oikeusturva on voimassa olevassa laissa varmistettu siten, että Finanssivalvonnan päätökseen määrätä valvontamaksu saa vaatia oikaisua Finanssivalvonnalta. Vastaavasti Finanssivalvonnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä esitetyn perusteiden ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perustuslain mukaisena.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella, koska MiCAssa ja TFR:ssä on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan:

- 1) 15 alakohdassa tarkoitettuun kryptovarapalvelun tarjoajaan;
- 2) 6 alakohdassa tarkoitetun omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijaan;
- 3) 7 alakohdassa tarkoitetun sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijaan.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi 1 momentissa tarkoitetun toimijan harjoittamaan muuhun liiketoimintaan sekä liikkeeseenlaskijoihin, tarjoajiin ja henkilöihin, jotka hakevat kryptovarojen ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

Tämän lain lisäksi 1 ja 2 momentissa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetusta ja sen nojalla annettuja komission asetuksia ja päätöksiä.

Tätä lakia sovelletaan myös

1) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin muihin finanssiyhteisöihin niiden tarjotessa kryptovarapalveluja mainitun asetuksen 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla;

2) luottolaitoksiin, jotka tarjoavat omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti; sekä

3) luottolaitoksiin ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoihin, jotka tarjoavat sähkörahatokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

2 §

Valvonta ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten, määräysten sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonnasta säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa

(878/2008). Finanssivalvonnan velvollisuudesta tehdä yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen kanssa asiakkaansuojan valvonnassa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 46 §:ssä.

Rahoitusvakuusvirasto toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuna kriisinratkaisuviranomaisena. Rahoitusvakuusvirastosta säädetään rahoitusvakuusviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014).

2 luku

Toimilupavelvollisuus ja muu kuin EU:n kryptovara-asetuksen mukainen liiketoiminta

3 §

Toimilupavelvollisuus

Toimilupavelvollisuudesta, joka koskee omaisuusreferenssitokenien tarjoamista yleisölle ja oikeutta hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi säädetään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklassa.

Kryptovarapalvelun tarjoajia koskevasta toimilupavelvollisuudesta säädetään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklassa.

Oikeudesta tarjota sähkörahatokeneita yleisölle ja ottaa sähkörahatokeneita kaupankäynnin kohteeksi säädetään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklassa.

4 §

Kryptovarapalvelun tarjoajan, sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muu liiketoiminta

Kryptovarapalvelun tarjoaja ja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija saa harjoittaa toimiluvan mukaisesti muuta liiketoimintaa. Muun liiketoiminnan harjoittaminen ei saa vaarantaa asiakkaiden etuja. Finanssivalvonta voi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai kieltää sen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tai omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimintaa ja riskienhallintaa ei ole mahdollista järjestää riittävän luotettavasti.

Sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan, jolla on maksulaitoksen toimilupa, sallitusta liiketoiminnasta säädetään maksulaitoslain (297/2010) 9 §:ssä ja 19 §:n 2 momentissa. Sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan, jolla on luottolaitoksen toimilupa, sallitusta liiketoiminnasta säädetään luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 5 luvussa.

5 §

Muutoksenhaku viivästystilanteissa

Jos kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä 3 §:ssä tarkoitettua toimilupaa koskevasta hakemuksesta ei ole tehty toimilupaa koskevaa päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, hakija voi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on tehty valituksen tekemisen jälkeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhakuoikeudesta muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä.

3 luku

Salassapito- ja tiedonantösäännökset

6 §

Salassapitovelvollisuus

Joka kryptovarapalvelun tarjoajan, sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen tai muun kryptovarapalvelun tarjoajan lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää kryptovarapalvelun tarjoajan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan tiedon taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa kryptovarapalvelun tarjoajan yhtiökokoukselle tai sitä vastaavan toimielimen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle, jäsenelle, yhtiömiehelle eikä muulle henkilölle.

Edellä 1 momentissa säädettyä salassapitovelvollisuutta sovelletaan myös tarjoajaan, toimiluvan saaneeseen liikkeeseenlaskijaan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 48 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun henkilöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa.

7 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisille

Kryptovarapalvelun tarjoajalla, liikkeeseenlaskijalla, tarjoajalla, toimiluvan saaneella liikkeeseenlaskijalla sen kanssa samaan konserniin kuuluvalla yrityksellä tai yhteenliittymällä on velvollisuus antaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

8 §

Salassa pidettävien tietojen muu luovuttaminen

Kryptovarapalvelun tarjoaja, tarjoaja ja toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija voi luovuttaa salassapitovelvollisuuden estämättä 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, ja yhteenliittymään kuuluvalla yhteisöllä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin tai yhteenliittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kryptovarapalvelun tarjoaja, tarjoaja ja toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija voivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle taholle, joka kuuluu samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 9 ja 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista.

9 §

Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä

Liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu selvitys sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä.

4 luku

Valvonta- ja määräyksenantovaltuudet

10 §

Kryptovarapalvelujen tarjoamisen keskeyttäminen tai kieltäminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne huomioiden kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden ja erityisesti yksityisten haltijoiden etuja.

Finanssivalvonta voi kieltää kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

11 §

Olennaisten tietojen julkistaminen

Finanssivalvonta voi varmistaa asiakkaiden ja erityisesti yksityisten haltijoiden etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelujen tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen.

Finanssivalvonta voi varmistaa kryptovarojen haltijoiden ja erityisesti yksityisten haltijoiden etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin.

12 §

Yleiseen tietoon saattaminen

Finanssivalvonta voi julkaista tiedon siitä, että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan.

Finanssivalvonta voi saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan.

13 §

Sopimusten siirtäminen toimiluvan peruuttamisen yhteydessä

Finanssivalvonta voi vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle, kun se peruuttaa kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 64 artiklan mukaisesti. Siirto edellyttää asiakkaiden ja vastaanottavan kryptovarapalvelun tarjoajan suostumusta.

14 §

Toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Finanssivalvonta voi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimilupaa.

15 §

Kryptovaran kuvauksen muuttaminen tai täydentäminen

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseen, jos kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja.

Finanssivalvonta voi varmistaa rahoitusvakauden tai kryptovarojen haltijoiden ja erityisesti yksityisten haltijoiden etujen suojaamiseksi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja.

16 §

Markkinointiviestinnän muuttaminen

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan markkinointiviestintäänsä, jos markkinointiviestintä ei vastaa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 7, 29 tai 53 artiklan vaatimuksia.

17 §

Markkinointiviestinnän keskeyttäminen, kieltäminen tai lopettaminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai kieltää markkinointiviestinnän, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia

kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai keskeyttämään markkinointiviestinnän enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

18 §

Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kryptovarojen tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi kieltää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu tai on perusteltu syy epäillä, että sitä rikotaan.

19 §

Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kaupankäynti kryptovaroilla

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynnin kryptovaroilla enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne huomioiden kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden ja erityisesti yksityisten haltijoiden etujen vastaista.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäynnin kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että sitä rikotaan.

20 §

Toimivaltuudet määrätä toiminta lopetettavaksi

Finanssivalvonta voi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta.

21 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen

Finanssivalvonta voi ulkoistaa EU:n kryptovaramarkkina-asetusta, sen nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä sekä tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä koskevat tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajalle tai muulle ulkopuoliselle

asiantuntijalle. Tällä on tehtävässään Finanssivalvonnasta annetun lain 18, 19, 23 ja 24 §:n mukaiset oikeudet ja hän toimii rikosoikeudellisella virkavastuulla hoitaessaan tämän lain mukaisesti annettuja julkisoikeudellisia hallintotehtäviä. Asiantuntijan tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974).

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä säädetään lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 34 §:ssä.

22 §

Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet

Jos EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta rikkomuksesta voi aiheutua vakavaa vahinkoa asiakkaiden tai kryptovarojen haltijoiden edulle, Finanssivalvonta voi, jos se on välttämätöntä rikkomuksen lopettamiseksi:

1) määrätä palveluntarjoajan poistamaan sisältöä, antamaan kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille ja kryptovarojen haltijoille selkeän varoituksen verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan;

2) määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen Finanssivalvonnan nimiin.

Finanssivalvonta voi antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Finanssivalvonnan on ennen 1 ja 2 momentin mukaisen päätöksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle toimijalle tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Finanssivalvonta voi asettaa 1 ja 2 momentin mukaisten päätöstensä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Finanssivalvonnan 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon tässä pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut toimija voivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin päätös jää pysyväksi. Päätöstä on noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

23 §

Vähimmäisnimellisarvon määrääminen ja liikkeeseen laskettavan määrän rajoittaminen

Finanssivalvonta voi vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

24 §

Kielto- ja oikaisupäätös

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten tai päätösten vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta

kyseistä menettelyä. Finanssivalvonta voi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä oikean ja riittävän tiedon saamiseksi sijoittajille.

Finanssivalvonta voi tehostaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai päätöksen noudattamista uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa.

25 §

Osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytettävät perusteet

Finanssivalvonta antaa määräykset EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 81 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun osaamisen ja pätevyyden arvioinnin perusteista.

5 luku

Hallinnolliset seuraamukset

26 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat seuraavat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännökset:

1) 4–14 artikla muista kryptovaroista kuin omaisuusreferenssitokeneista tai sähkörahatokeneista;

2) 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 artikla omaisuusreferenssitokeneista;

3) 48–51, 53, 54 ja 55 artikla vaatimuksista, jotka kaikkien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä;

4) 59, 60, 64 ja 65–83 artikla kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamisen edellytyksistä;

5) 88 artikla sisäpiiritiedon julkistamisesta;

6) 89–91 artikla sisäpiirikauppoja ja sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta; ja

7) 92 artikla markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta.

Seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka laiminlyö tai rikkoo 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä.

27 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen VII osastossa.

6 luku

Rangaistussäännökset ja vahingonkorvausvelvollisuus

28 §

Kryptovararikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) tarjoaa yleisölle EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukaisia omaisuusreferenssitokeneita,

2) ottaa omaisuusreferenssitokeneita kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimitilutusta,

3) tarjoaa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaisia kryptovarapalveluja ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan alakohdassa a tarkoitettua toimitilutusta taikka

4) toimii Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:ssä tarkoitetun EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisen toimitilutuksen perumista tai 27 §:ssä tarkoitetun EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisen toimitilutuksen mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kryptovararikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Kryptovaramarkkinarikoksista säädetään rikoslain (39/1889) 51 luvussa.

29 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 6–8 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

30 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja, toimitilutuksen saanut liikkeeseenlaskija ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu henkilö, 48 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu henkilö ja 60 artiklan 1–6 kohdassa tarkoitettu finanssiyhteisö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka se on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut vahinkoa kärsineelle tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisella menettelyllä.

Omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimitilutuksen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 34 artiklan 3 kohtaa tai 36 artiklan 6 kohtaa.

Kryptovarapalvelun tarjoajan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimitilutuksen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet kryptovarapalvelun tarjoajalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 68 artiklan 6 kohtaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menettelleensä huolellisesti.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvussa.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

31 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Sen kryptovarapalvelun tarjoajia koskevat säännökset tulevat voimaan päivänä kuuta 2024.

Tällä lailla kumotaan virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki (572/2019), jäljempänä *kumottu laki*.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Finanssivalvonta voi ottaa 3 §:ssä tarkoitettua toimilupaa koskevan hakemuksen käsiteltäväksi tämän lain mukaan jo ennen lain voimaantuloa.

32 §

Siirtymäsäännös

Kumotun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla virtuaalivaluutan tarjoajalla, joka tämän lain voimaan tullessa tarjoaa mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettuja virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja Finanssivalvonnan myöntämän rekisteröinnin nojalla, säilyy oikeus tarjota rekisteröintinsä mukaisia virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja kumotun lain mukaisesti 30 päivään kesäkuuta 2025 tai kunnes sille myönnetään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettu toimilupa, sen mukaan kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi, jos se on jättänyt Finanssivalvonnalle EU:n kryptovara-asetuksen 62 artiklan mukaisen toimilupahakemuksen viimeistään 30 päivänä lokakuuta 2024.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 16 kohta, 5 §:n 38 ja 40 kohta, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 5 momentti, 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 momentti, 41 a §:n 14 ja 16 momentti, 45 §:n 1 momentti ja ja 71 §:n 1 momentin 14 ja 18 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentin 16 kohta laissa 205/2022, 5 §:n 38 kohta ja 71 §:n 1 momentin 18 kohta laissa 524/2021, 5 §:n 40 kohta, 27 §:n 5 momentti, 40 §:n 1 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 184/2023, 21 §:n 1 momentti laissa 520/2016, 21 §:n 2 momentti ja 38 §:n 2 momentti laissa 752/2012, 39 §:n 1 momentti laissa 254/2013, 41 a §:n 14 ja 16 momentti laissa 192/2023 ja 71 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 446/2017, ja

lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 254/2013, 170/2014, 311/2015, 1055/2016, 352/2017, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 599/2021 ja 205/2022, uusi 17 kohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014,

198/2015, 520/2016, 737/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017, 241/2018, 1229/2018, 215/2019, 517/2019, 296/2019, 574/2019, 963/2019, 316/2020, 524/2021, 599/2021, 205/2022, 184/2023 ja 192/2023, uusi 41 kohta, 19 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1145/2015 ja 1229/2018, uusi 5 momentti, 20 a §:ään, sellaisena kuin laeissa 352/2017, 1071/2017, 215/2019 ja 205/2022, uusi 4 momentti, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 352/2017, 241/2018, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 599/2021, 976/2021, 205/2022 ja 192/2023, uusi 12–14 momentti, 37 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 520/2016, uusi 2 momentti, lakiin uusi 37 g §, 41 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 611/2014, 1279/2015, 1071/2017, 1229/2018, 524/2021, 954/2021 ja 205/2022, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4–8 momentti siirtyvät 5–9 momentiksi, 41 a §:ään sellaisena kuin se on laeissa 241/2018, 524/2021, 954/2021, 205/2022, 214/2022 ja 192/2023, uusi 9, 10, 16 ja 17 momentti, jolloin nykyinen 9–13, muutettu 14 ja nykyinen 15 momentti momentti siirtyvät 11–17 momentiksi ja muutettu 16 ja nykyinen 17 momentti siirtyvät 20 ja 21 momentiksi, sekä lakiin uusi 50 x § seuraavasti:

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

16) joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain (203/2022) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa;

17) kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdan mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua toimijaa, jolle on myönnetty omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimilupa.

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

38) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa, joka on muu henkilö kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja mainitun kohdan 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa, joka on muu henkilö kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, sekä EU:n asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja henkilöitä, joka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi;

40) sitä, joka on eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 4 §:n perusteella velvollinen ilmoittautumaan Finanssivalvonnan pitämään luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin;

41) sitä, joka on velvollinen EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 41 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 83 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla tekemään Finanssivalvonnalle ilmoituksen omistussuosuksien hankinnasta ja luovutuksesta.

19 §

Oikeus saada tietoja muulta henkilöltä

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettua kansainvälisen viranomaisyhteistyön toteuttamisen kannalta välttämättömiä tietoja muulta kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettulta, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan viranomaisyhteistyön kannalta tarpeellista tietoa.

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 95 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 115 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista (/) annetun lain 28 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 51 luvussa tarkoitettujen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista, kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista taikka säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, arvopaperimarkkinalain, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten taikka näiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi, jos tiedot liittyvät:

- 1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevaan kryptovaraan;
- 2) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalle kaupankäynnin kohteeksi haettuun kryptovaraan;
- 3) arvopaperiin, jonka arvo määräytyy säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran perusteella;
- 4) 1–3 kohdassa tarkoitettua arvopaperin liikkeeseenlaskijaan taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua kryptovaran liikkeeseenlaskijaan, tarjoajaan tai kaupankäynnin kohteeksi hakevaan;
- 5) 1–3 kohdassa tarkoitettua arvopaperilla taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua kryptovaralla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin.

Finanssivalvonnalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada yksilöityä liiketoimintaa koskevia 1 momentissa tarkoitettua valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös siltä:

- 1) joka toimii valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta;
- 2) joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia tai kryptovaraa;
- 3) jolla muuten kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua syystä voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainan haltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitettua edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitettua kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettua rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijan ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajan toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä, joka on toistuvasti rikkonut EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 89–91 artiklan säännöksiä, toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimestä.

Finanssivalvonta voi määräajaksi, vähintään 10 vuodeksi ja enintään 15 vuodeksi, kieltää henkilöä, joka on toistuvasti rikkonut EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 92 artiklan säännöksiä, toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimestä.

Finanssivalvonta voi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59, 60 tai 64–83 artiklan taikka 88–92 artiklan rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa.

37 b §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

Mitä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää määräajaksi luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä, sovelletaan myös kaupankäyntiin omaan lukuun kryptovaroilla, jos henkilö laiminlyö tai rikkoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan säännöksiä sisäpiiritiedon julkistamisesta, 89–91 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta taikka 92 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta.

37 g §

Kryptovarapositoiden valvonta

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa kryptovaran haltijalta ja asetuksen 37 artiklan 6 kohdassa ja 75 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta positiorekisteristä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kryptovarojen haltijaa toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta hankkia kryptovaroja.

38 §

Rikemaksu

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

39 §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden kuin 38 §:n 1 ja 6 momentissa taikka 40 §:n 1, 2, 5 tai 6 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös, jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sääntöjen vastaisesti.

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä; sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 27 luvun 2 §:ssä, joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 20 §:ssä, kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä, osakesäästötilistä annetun lain (680/2019) 17 §:n 2 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 21 §:ssä, vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 68 tai 71 §:ssä tai kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetun lain 46 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, jos kyse on vertailuarvoasetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös menettelyn vaikutus reaalityönteeseen. Jos kyse on arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla ottamisen yhteydessä julkaistavasta esitteestä ja direktiivin 2003/71/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1129, jäljempänä *esiteasetus*, rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä esiteasetuksen 39 artiklassa säädetään. Jos kyse on EU:n joukkorahoitusasetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä EU:n joukkorahoitusasetuksen 40 artiklassa säädetään. Jos kyse on EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 112 artiklassa säädetään.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tai niiden nojalla annettujen 2 momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomista, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 700 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksun on oltava enintään sen mukaan, kumpi on suurempi, joko 5 000 000 euroa tai:

- a) kolme prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;
- b) viisi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;
- c) 12,5 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista.

Jos 15 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksu koskee vertailuarvoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan d alakohdan tai mainitun artiklan 4 kohdan rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 250 000 euroa sen mukaan, kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 100 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään miljoona euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 6 tai 7 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Sen estämättä, mitä 12–19 momentissa säädetään, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat sekä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut kryptovarapalvelun tarjoajat ja mainitussa momentissa tarkoitettujen omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkina- ja sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

50 x §

Toiminta EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 93 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena ja 2 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä yhteyspisteenä toimivaltaisten viranomaisten välistä sekä Euroopan pankkiviranomaisen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa tehtävää rajatylittävää hallinnollista yhteistyötä varten.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

14) työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisista ilmoittamisen tapauksissa, kun on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia hänen ilmoittaessaan finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanodirektiivi*, 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi;

18) kuluttaja-asiamiehelle sen valvontatehtävien hoitamista tai 47 §:ssä säädetyn lausunnon pyytämistä varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (1209/2023) 1 §:n 7 kohdan m alakohta ja 10 §:n 18 kohta,
muutetaan 1 §:n 5 kohdan johdantokappale, 8 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 2 momentin 3 kohta, 10 §:n 17 kohta sekä 11 §:n 4 ja 15 kohta sekä
lisätään 1 §:n 5 kohtaan uusi f ja g alakohta, 8 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta ja 2 momenttiin uusi 4 ja 5 kohta sekä 11 §:ään uusi 16–18 kohta seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

5) seuraavat sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijat:

f) kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan

1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettu kryptovarapalvelun tarjoaja ja 11 alakohdassa tarkoitettu toimilupaa hakeva liikkeeseenlaskija;

g) finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 5 §:n 38 kohdassa tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva;

8 §

Sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijoiden maksut

Suhteellista maksua ja perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan ja kryptovara-alan toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

4) kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen osalta perusmaksu on 4 110 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta;

5) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajan osalta perusmaksu on 8 220 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta.

Pelkkää perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan toimijoiden perusmaksun määrä on:

3) sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön osalta 1 370 euroa;

4) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettua omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan osalta 33 000 euroa;

5) Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 38 kohdassa tarkoitettua muun finanssimarkkinoilla toimivan osalta 4 110 euroa.

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4–9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

17) sellaisen arvopaperistamisasetuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhteisön osalta, jolle on myönnetty mainitun asetuksen 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, perusmaksu on 6 400 euroa.

11 §

Lisämaksut

Edellä 4–10 §:ssä säädetyn lisäksi maksuvelvollinen on velvollinen suorittamaan seuraavat lisämaksut:

4) rahastoyhtiön, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai kryptovarapalveluja, lisämaksu on 0,3616 prosenttia omaisuudenhoidon, sijoitusneuvonnan ja kryptovarapalvelujen liikevaihdosta;

15) jos 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luottolaitos tai 2–4 kohdassa tarkoitettu ETA-luottolaitoksen sivuliike taikka 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai 3 kohdassa tarkoitettu ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytysyhteisö, sen lisämaksu on 2 740 euroa;

16) luottolaitoksen, joka laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 17 artiklan nojalla tai tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa;

17) luottolaitoksen ja sähkörahayhteisön, jotka laskevat liikkeeseen sähköisen rahan tokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan nojalla, lisämaksu on 8 220 euroa;

18) arvopaperikeskuksen tai pörssin, joka tarjoaa kryptovarapalveluja mainitun asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 c §:n 2 momentti, 37 luvun 15 §:n 3 momentti ja 51 luvun otsikko, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentin 2 kohta, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentin 3, 12 ja 14 kohta ja 6 a §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 luvun 16 c §:n 2 momentti laissa 864/2019, 37 luvun 15 §:n 3 momentti laissa 597/2021, 51 luvun otsikko ja 2 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 753/2012, 51 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 6 a §:n 5 momentti laissa 521/2016 sekä 51 luvun 6 §:n 1 momentin 3, 12 ja 14 kohta sekä 6 a §:n 1 momentti laissa 1075/2017, sekä

lisätään 51 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 753/2012, uusi 2 a kohta, lukuun uusi 5 a § ja 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1075/2017, uusi 2 a, 6 a, 14 a, 14 b ja 14 c kohta seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

16 c §

Rahankeräysrikos

Rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 (*EU:n kryptovaramarkkina-asetus*) 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuja kryptovaroja rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

37 luku

Maksuvälinerikoksista

15 §

Määritelmät

Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuun kryptovaraan.

51 luku

Arvopaperi- ja kryptovaramarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää rahoitusvälineeseen tai kryptovaraan liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla rahoitusvälineen tai kryptovaran omaan tai toisen lukuun taikka peruuttamalla rahoitusvälinettä tai kryptovaraa koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä taikka

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista rahoitusvälineen tai kryptovaran hankinnassa tai luovutuksessa taikka rahoitusvälinettä tai kryptovaraa koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa,

on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2 §

Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä

2) rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa arvopaperikeskuksen, selvitysyhteisön, sijoituspalvelun tarjoajan, pörssin tai rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tällaisen yhteisön antamassa tehtävässä,

2 a) rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan, liikkeeseenlaskijan, toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tämän antamassa tehtävässä tai

3 §

Markkinoiden manipulointi

Joka manipuloi markkinoita

1) antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka

a) antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta,

b) varmistaa, että rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka

c) vaikuttaa rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä taikka

2) hankkiiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että rahoitusvälineen, kryptovaran tai rahoitusvälineeseen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

on tuomittava *markkinoiden manipuloinnista* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

4 §

Törkeä markkinoiden manipulointi

Jos markkinoiden manipuloinnissa

1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai

2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden tai kryptovaramarkkinoiden toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä markkinoiden manipuloinnista* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

5 a §

Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta:

1) kryptovaran markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa antaa kryptovaraan liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

2) jättää asianmukaisesti antamatta kryptovaraan liittyvän tiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6–14, 19, 27–30, 32 ja 51–53 artiklassa tai niitä koskevissa mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa veloitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun kryptovaran arvoon, tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annetun komission asetuksen mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään antaa sellaisen, kryptovaran liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon tai

3) jättää asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa koskevan sisäpiirintiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklassa veloitetaan julkistamaan, tai mainitun artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään julkistaa olennaisen kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon,

on tuomittava *kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

2 a) *kryptovaralla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettua kryptovaraa, joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka kaupankäynnin kohteeksi ottamista kryptovarojen kaupankäyntialustalla on haettu;

3) *sisäpiirintiedolla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklan 1–4 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 87 artiklassa tarkoitettua tietoa;

6 a) *kryptovarojen kaupankäyntialustalla* sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 18 alakohdan mukaista monenkeskistä järjestelmää, jossa järjestelmän ja sen sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen kryptovaroja koskevia useiden kolmansien osapuolten osto- ja myynti-intressejä tai helpotetaan niiden yhteen saattamista siten, että tuloksena on sopimus, joko vaihtamalla kryptovaroja varoihin tai vaihtamalla kryptovaroja muihin kryptovarioihin;

12) *kauppapaikalla* kryptovarojen kaupankäyntialustaa sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa, 8 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäynti-järjestelmää ja 11 kohdassa tarkoitettua organisoitua kaupankäyntijärjestelmää;

14) *liikkeeseenlaskijalla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa;

14 a) *toimiluvallisella liikkeeseenlaskijalla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa;

14 b) *tarjoajalla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa;

14 c) *kryptovarapalvelun tarjoajalla* sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka saa tarjota kryptovarapalveluja asetuksen 59 artiklan mukaisesti tai joka on tehnyt 60 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen Finanssivalvonnalle;

6 a §

Soveltaisala

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan vain rahoitusvälineeseen tai kryptovaraan:

1) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

2) jolla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

- 3) jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä;
- 4) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu; tai
- 5) joka on kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista annetun komission asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukainen päästöoikeus ja jolla käydään huutokauppaa huutokauppapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa.

Tämän luvun 1, 2, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä tai kryptovaraa koskevaan liiketoimeen, toimeksiantoon ja toimintaan siitä riippumatta, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

luottolaitostoinnasta annetun lain 5 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 152/2022, sekä
lisätään 5 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 300/2019 ja 152/2022, uusi 4 momentti seuraavasti:

5 luku

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §

Talletuspankille sallittu liiketoiminta

Talletuspankin oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 1 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Talletuspankin oikeudesta laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita säädetään asetuksen 17 artiklassa ja talletuspankin oikeudesta tarjota yleisölle sähkörahatokeneita tai hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi 48 artiklassa.

2 §

Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta

Luottoyhteisö saa harjoittaa tämän luvun 1 §:n 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua liiketoimintaa lukuun ottamatta talletusten hankkimista yleisöltä. Luottoyhteisö saa vastaanottaa yleisöltä muita vaadittaessa takaisinmaksettavia varoja kuin talletuksia vain maksupalveluiden tarjoamisen ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskun yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

sijoituspalvelulain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoituspalvelulain (747/2012) 2 lukuun uusi 3 b § seuraavasti:

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

3 b §

Oikeus tarjota kryptovarapalveluja

Sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 3 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 2 luvun 1 §:ään uusi 10 momentti seuraavasti:

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

1 §

Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen

Arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 2 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

sijoitusrahastolain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoitusrahastolain (213/2019) 2 luvun 2 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

2 luku

Rahastoyhtiön toimilupa

2 §

Rahastoyhtiölle sallittu toiminta

Rahastoyhtiön oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 5 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1078/2017 ja 298/2019, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 luku

Vaihtoehtorahastojen hoitajana toimiminen

3 §

Liitännäispalvelut

Vaihtoehtorahaston hoitajan oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 5 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 2 luvun 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 598/2021, seuraavasti:

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §

Pörssin oikeudesta:

1) tarjota raportointipalveluja säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 27 b artiklan 2 kohdassa;

2) ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 6 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

rahankeräyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahankeräyslain (863/2019) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 9 ja 10 kohta, 7 §:n 2 momentti ja 26 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on 2 §:n 9 kohdassa tarkoitetun kryptovaran kerääminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *kryptovaralla* kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan mukaista arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa;

10) *kryptovarapalvelulla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaista toimintaa;

7 §

Kielletyt järjestämistavat

Kiellettyä on lisäksi kerätä rahaa ja kryptovaroja:

1) ketjukirjeen avulla siten, että toimintaan osallistuvalla luvataan taloudellinen etu sitä vastaan, että hän lähettää ketjukirjeen edelleen tai ketjukirjeeseen rinnastettavalla tavalla siten että sähköisessä tai muussa muodossa lähetetyssä viestissä kehoitetaan lähettämään rahaa tai kryptovaroja aiemmin toimintaan liittyneille; tai

2) pyramidipelin muodossa siten, että toimintaan liittyvän henkilön ansainta- tai voittomahdollisuudet osaksi tai kokonaan muodostuvat vastikkeetta niistä maksuista, joita toimintaan myöhemmin mukaan liittyvät maksavat osallistumismaksuina tai muina kerta tai toistuvaissuorituksina.

26 §

Rahankeräystili

Jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut kryptovaroja osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotetut kryptovarot rahaksi kryptovarapalvelun välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arpajaislain (1047/2001), 62 1 §:n 3 momentti, 62 m §:n 1 ja 2 momentti ja 62 n §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1284/2021, seuraavasti:

62 1 §

Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kielto

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun *kryptovarapalvelun* tarjoajan tarjoamia kryptovarapalveluja ja kryptovarojen käyttämistä vaihdannan välineenä.

62 m §

Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen

Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltoa.

Kielto voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai kryptovarapalvelun tarjoajaan.

62 n §

Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta

Poliisihallituksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada tietoja maksupalveluntarjoajalta tai kryptovarapalvelun tarjoajalta maksajana tai maksunsaajana olevasta rahapelien toimeenpanijasta ja sen puolesta maksutapahtumaa toteuttavasta tai käynnistävästä palveluntarjoajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 8 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 573/2019,

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta, 4 §:n 1 momentin 4 kohta ja 11 kohdan j alakohta sekä 4 §:n 2 momentti, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta, 2 §:n 5 ja 6 momentti sekä 12 §, 7 luvun 1 §:n 3 momentti, 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentin 8 kohta ja 3 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta laissa 207/2022 ja 4 §:n 2 momentti laissa 573/2019, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta laissa 376/2021, 12 § laeissa 406/2018 ja 376/2021, 8 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 406/2018 ja 8 luvun 3 §:n 2 momentti osaksi laissa 406/2018, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1089/2017, 284/2021, 376/2021, 600/2021, 187/2023 ja 444/2023, uusi 4 a kohta, 3 lukuun uusi 12 a § ja 13 b §, 8 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta ja 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun:

a) toimilupavaltavottavaan lukuun ottamatta mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä, 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä, sellaista 13 kohdassa tarkoitettua yhteisöä, jolle on myönnetty yleisestä arvopaperistamista koskevasta kehyksestä ja erityisestä kehyksestä yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja standardoidulle arvopaperistamiselle sekä direktiivien 2009/65/EY, 2009/138/EY ja 2011/61/EU ja asetusten (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2402 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, 14 kohdassa tarkoitettua omistusyhteisöä, 15 kohdassa tarkoitettua hyväksyttyä julkistamisjärjestelyä ja hyväksyttyä ilmoitusjärjestelmää, 16 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa ja 17 kohdassa tarkoitettua toimijaa, joka tarjoaa omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakee omaisuusreferenssitokenien ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa;

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *maksun tiedot -asetuksella* varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1113;

4 a) *isännöimättömällä osoitteella*” maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa tarkoitettua isännöimätöntä osoitetta;

11) *poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä* luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä:

j) kansainvälisen järjestön tai kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajana, varajohtajana taikka hallituksen tai vastaavan jäsenenä;

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan, siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä.

3 luku

Asiakkaan tunteminen

2 §

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Ilmoitusvelvollisella ei saa olla tässä pykälässä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta anonyymeja tai tekaistuilla nimillä olevia tilejä tai asiakkuuksia. Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos:

1) asiakkuus on satunnainen ja:

b) kyse on maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 tai 10 alakohdassa tarkoitettua varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa; tai

c) kyse on kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetussa laissa (/) tarkoitettua kryptovaroihin liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

Jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa, maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 tai 10 kohdassa tarkoitettua varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, taikka 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vähintään 2 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Tunnistamisvelvollisuudesta ja henkilöllisyyden todentamisesta säädetään lisäksi maksun tiedot -asetuksessa.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos tai kryptovarapalvelun tarjoaja tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (*kirjeenvaihtajasuhde*) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta sen liiketoiminnan ymmärtämiseksi.

Luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimet. Luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylemmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämisestä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastapuolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle tai kryptovarapalvelun tarjoajalle.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä pöytälaatikkopankit voivat käyttää.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja taikka vakuutusyhtiö tekee sopimuksen 1 momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

Luotto- ja rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tarjotessaan maksujenvälitystilejä muille luotto- ja rahoituslaitoksille varmistaa, että vastapuolena toimiva luotto- tai rahoituslaitos tai kryptovarapalvelun tarjoaja:

1) on tunnistanut suoraan luotto- ja rahoituslaitoksen tilille pääsevät asiakkaansa tai todentanut henkilöllisyyden suoraan kryptovarapalvelun tarjoajan tilille pääsevistä asiakkaistaan ja on noudattanut näiden osalta jatkuvaa asiakkaan tuntemisvelvollisuutta; sekä

2) toimittaa sille pyynnöstä merkitykselliset asiakkaan tuntemista koskevat tiedot.

12 a §

Isännöimättömään osoitteeseen liittyvä tehostettu tuntemismenettely

Kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet.

Kryptovarapalvelun tarjoajien on sovellettava isännöimättömään osoitteeseen liittyen riskien hallitsemiseksi tehostettuja menettelyjä, joihin on kuuluttava yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä:

1) sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja myös tukeutumalla kolmansiin osapuoliin;

2) lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä;

3) kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta;

4) kaikki muut kuin 1–3 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhouksien leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä.

13 b §

Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä laadittava luettelo

Ulkoministeriön on pyydettävä kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luetteloa merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisen kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevassa toimipaikassa.

Ulkoministeriö toimittaa 1 momentissa tarkoitetun luettelon valtiovarainministeriölle ilman aiheetonta viivytyksiä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksun tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät, välittävät tai vastaanottavat mainitussa asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää pois maksajaa, maksunsajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot maksun tiedot -asetuksen 4–6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen maksun tiedot -asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö ottaa käyttöön maksuntiedot -asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai

4) laiminlyö mainitun asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen osalta, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksun tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta;

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot maksun tiedot -asetuksen 4–6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen maksun tiedot -asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön maksun tiedot -asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklassa edellytetyt riskiperusteiset menettelyt; taikka

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti maksun tiedot -asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen osalta, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohta tulee kuitenkin vasta voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

14.

Laki

pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 ja 7 kohta, 4 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohta, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti,, 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 3 momentin 1 ja 4 kohta sekä 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 2 momentin 1 kohta, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentin 1 kohta ja 7 §:n 3 momentti laissa 730/2020 ja 6 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 378/2021, seuraavasti:

1 §

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä

Mitä tässä laissa säädetään maksulaitoksesta, sähkörahayhteisöstä, luottolaitoksesta ja kryptovarapalvelun tarjoajasta, sovelletaan myös ulkomaisten maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen, luottolaitosten ja kryptovarapalvelun tarjoajien Suomessa sijaitseviin sivuliikkeisiin.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pankki- ja maksutilirekisterillä* rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaiden tiedot;

7) *kryptovarapalvelun tarjoajalla* kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdan mukaista oikeushenkilöä tai muuta yritystä;

4 §

Pankki- ja maksutilien tiedonhakujärjestelmä

Tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavat tiedot, jos toimivaltainen viranomainen on ne salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus tai jos käyttöoikeutettu on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.

5 §

Pankki- ja maksutilirekisteri

Pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja kryptovarapalvelujen

tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

6 §

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot

Maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja kryptovarapalvelujen tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja kryptovarapalvelujen tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua pankki- ja maksutilien tiedonhakupäätelmää, jolloin tiedonhakupäätelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja kryptovarapalvelujen tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä kryptovarapalvelujen tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai kryptovarapalvelujen tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;

Jos luottolaitos on saanut Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan poiketa tiedonhakupäätelmän ylläpitovelvoitteesta, pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus tai jos käyttöoikeutettu on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.

7 §

Tietojen antaminen pankki- ja maksutilirekisteristä

Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle sekä luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja kryptovarapalvelujen tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja kryptovarapalvelujen tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seuranta ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 567/2020, seuraavasti:

11 §

Lausunnon pyytäminen

Ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hänen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto, jos asia koskee:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 45 §:ssä tarkoitettua Finanssivalvonnan valvottavaa, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää, vakuutusentarjoajaa, ulkomaista valvottavaa tai sen sivuliikettä, ulkomaista asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää taikka ulkomaista vakuutusentarjoajaa;

2) sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitetun rahoitusvälineen markkinointia;

3) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeselaskijaa ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 6 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1287/2021, sekä
lisätään 1 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1495/2016, 568/2020 ja 1287/2021, uusi 7 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee markkinaoikeudellisina asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

6) arpajaislaissa tarkoitetut muut kuin seuraamusmaksun määrittämisestä koskevat asiat;
7) kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain (/) 22 §:ssä tarkoitetut asiat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

maksulaitoslain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maksulaitoslain (297/2010) 2 lukuun uusi 9 b § seuraavasti:

2 luku

Oikeus tarjota maksupalvelua

9 b §

Oikeus tarjota kryptovarapalveluja

Toimiluvan saaneen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen oikeudesta tarjota liikkeeseen laskemiensa sähkörahatokenien osalta kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta sekä kryptovarojen siirtopalvelua asiakkaiden puolesta säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 4 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 18.4.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Elinkeinoministeri Wille Rydman

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 16 kohta, 5 §:n 38 ja 40 kohta, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 5 momentti, 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 momentti, 41 a §:n 14 ja 16 momentti, 45 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentin 14 ja 18 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentin 16 kohta laissa 205/2022, 5 §:n 38 kohta ja 71 §:n 1 momentin 18 kohta laissa 524/2021, 5 §:n 40 kohta, 27 §:n 5 momentti, 40 §:n 1 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 184/2023, 21 §:n 1 momentti laissa 520/2016, 21 §:n 2 momentti ja 38 §:n 2 momentti laissa 752/2012, 39 §:n 1 momentti laissa 254/2013, 41 a §:n 14 ja 16 momentti laissa 192/2023 ja 71 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 446/2017, ja

lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 254/2013, 170/2014, 311/2015, 1055/2016, 352/2017, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 599/2021 ja 205/2022, uusi 17 kohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017, 241/2018, 1229/2018, 215/2019, 517/2019, 296/2019, 574/2019, 963/2019, 316/2020, 524/2021, 599/2021, 205/2022, 184/2023 ja 192/2023, uusi 41 kohta, 19 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1145/2015 ja 1229/2018, uusi 5 momentti, 20 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 352/2017, 1071/2017, 215/2019 ja 205/2022, uusi 4 momentti, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 352/2017, 241/2018, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 599/2021, 976/2021, 205/2022 ja 192/2023, uusi 12–14 momentti, 37 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 520/2016, uusi 2 momentti, lakiin uusi 37 g §, 41 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 611/2014, 1279/2015, 1071/2017, 1229/2018, 524/2021, 954/2021 ja 205/2022, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4–8 momentti siirtyvät 5–9 momentiksi, 41 a §:ään sellaisena kuin se on laeissa 241/2018, 524/2021, 954/2021, 205/2022, 214/2022 ja 192/2023, uusi 9, 10, 16 ja 17 momentti, jolloin nykyinen 9–13, muutettu 14 ja nykyinen 15 momentti momentti siirtyvät 11–17 momentiksi ja muutettu 16 ja nykyinen 17 momentti siirtyvät 20 ja 21 momentiksi, sekä lakiin uusi 50 x § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valvottavat

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

16) joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain (203/2022) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa.

16) joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain (203/2022) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa;

17) kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä **EU:n kryptovaramarkkina-asetus**, 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdan mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua toimijaa, jolle on myönnetty omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimilupa.

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

38) virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa (572/2019) tarkoitettua virtuaalivaluutan tarjoajaa;

40) sitä, joka on eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 4 §:n perusteella velvollinen ilmoittautumaan Finanssivalvonnan pitämään luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin.

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

38) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa, joka on muu henkilö kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, ja mainitun kohdan 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa, joka on muu henkilö kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu valvottava, sekä EU:n asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa, 16 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 48 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja henkilöitä, joka hakevat kryptovaran ottamista kaupankäynnin kohteeksi;

40) sitä, joka on eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 4 §:n perusteella velvollinen ilmoittautumaan Finanssivalvonnan pitämään luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin;

41) sitä, joka on velvollinen EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 41 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 83 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla tekemään Finanssivalvonnan ilmoituksen omistusosuuksien hankinnasta ja luovutuksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Oikeus saada tietoja muulta henkilöltä

19 §

Oikeus saada tietoja muulta henkilöltä

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettun kansainvälisen viranomaisyhteistyön toteuttamisen kannalta välttämättömiä tietoja muulta kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettulta, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan viranomaisyhteistyön kannalta tarpeellista tietoa.

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 95 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 115 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista (/) annetun lain 28 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 51 luvussa tarkoitettujen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä

kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista tai säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, arvopaperimarkkinalain tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännösten taikka näiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi, jos tiedot liittyvät:

1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin;

2) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin;

3) arvopaperiin, jonka arvo määräytyy säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella;

4) 1—3 kohdassa tarkoitetun arvopaperin liikkeeseenlaskijaan;

5) 1—3 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin.

Finanssivalvonnalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada yksilöityä liiketointa koskevia 1 momentissa tarkoitetun valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös siltä:

kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista, *kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista taikka* säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä *tai kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuvaa kaupankäyntiä* koskevien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, arvopaperimarkkinalain, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain *tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten* taikka näiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi, jos tiedot liittyvät:

1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin *taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevaan kryptovaraan;*

2) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin *taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalle kaupankäynnin kohteeksi haettuun kryptovaraan;*

3) arvopaperiin, jonka arvo määräytyy säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin *taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran* perusteella;

4) 1—3 kohdassa tarkoitetun arvopaperin liikkeeseenlaskijaan *taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun kryptovaran liikkeeseenlaskijaan, tarjoajaan tai kaupankäynnin kohteeksi hakevaan;*

5) 1—3 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla *taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla kryptovaralla* tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin.

Finanssivalvonnalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada yksilöityä liiketointa koskevia 1 momentissa tarkoitetun valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös siltä:

Voimassa oleva laki

- 1) joka toimii valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta;
- 2) joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia;
- 3) jolla muuten voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

Ehdotus

- 1) joka toimii valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta;
- 2) joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia *tai kryptovaraa*;
- 3) jolla muuten *kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua* syystä voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan *ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitetun liikkeeseenlaskijan ja 13 alakohdassa tarkoitetun tarjoajan* toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä, joka on toistuvasti rikkonut EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 89–91 artiklan säännöksiä, toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä.

Finanssivalvonta voi määräajaksi, vähintään 10 vuodeksi ja enintään 15 vuodeksi, kieltää henkilöä, joka on toistuvasti rikkonut EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 92 artiklan säännöksiä, toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä.

Finanssivalvonta voi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59, 60 tai 64–83 artiklan taikka 88–92 artiklan rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa.

37 b §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

37 b §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

Mitä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää määräajaksi luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä, sovelletaan myös kaupankäyntiin omaan lukuun kryptovaroilla, jos henkilö laiminlyö tai rikkoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

säännöksiä sisäpiiritiedon julkistamisesta, 89–91 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta taikka 92 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta.

37 g §

Kryptovarapositioden valvonta

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa kryptovaran haltijalta ja asetuksen 37 artiklan 6 kohdassa ja 75 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta positiorekisteristä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kryptovarojen haltijaa toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta hankkia kryptovaroja.

38 §

Rikemaksu

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

38 §

Rikemaksu

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

39 §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai

39 §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai

huolimattomuudesta menettelee muiden kuin 38 §:n 1 momentissa taikka 40 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös, jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sääntöjen vastaisesti.

huolimattomuudesta menettelee muiden kuin 38 §:n 1 ja 6 momentissa taikka 40 §:n 1, 2, 5 tai 6 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös, jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sääntöjen vastaisesti.

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 27 luvun 2 §:ssä, joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 20 §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä, osakesäästötilistä annetun lain (680/2019) 17 §:n 2 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 21 §:ssä, vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 68 tai 71 §:ssä tai kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetun lain 46 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 27 luvun 2 §:ssä, joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 20 §:ssä, *kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista* annetun lain 26 §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä, osakesäästötilistä annetun lain (680/2019) 17 §:n 2 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 21 §:ssä, vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 68 tai 71 §:ssä tai kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetun lain 46 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, jos kyse on vertailuarvoasetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös menettelyn vaikutus reaalityouteen. Jos kyse on arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla ottamisen yhteydessä julkaistavasta esitteestä ja direktiivin 2003/71/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1129, jäljempänä **esiteasetus**, rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä esiteasetuksen 39 artiklassa säädetään. Jos kyse on EU:n joukkorahoitusasetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä EU:n joukkorahoitusasetuksen 40 artiklassa säädetään. Jos kyse on EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa noudatetaan 2 momentin sijaan mitä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 112 artiklassa säädetään.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tai niiden nojalla annettujen 2 momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomista, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 700 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksun on oltava enintään sen mukaan, kumpi on suurempi, joko 5 000 000 euroa tai:

Jos 13 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksu koskee vertailuarvoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan d alakohdan tai 4 kohdan rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 250 000 euroa sen mukaan, kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 100 000 euroa.

a) kolme prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;

b) viisi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;

c) 12,5 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 26 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista.

Jos 15 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksu koskee vertailuarvoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan d alakohdan tai mainitun artiklan 4 kohdan rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 250 000 euroa sen mukaan, kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 100 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään miljoona euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 1 momentin 6 tai 7 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa, sekä

Voimassa oleva laki

Sen estämättä, mitä 10–15 momentissa säädetään, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat ja virtuaalivaluutan tarjoajat noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkina- ja sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

Ehdotus

luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Sen estämättä, mitä 12–19 momentissa säädetään, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat *sekä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut kryptovarapalvelun tarjoajat ja mainitussa momentissa tarkoitettujen omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat* noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkina- ja sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

50 x §

Toiminta EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 93 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena ja 2 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä yhteyspisteenä toimivaltaisten

viranomaisten välistä sekä Euroopan pankkiviranomaisen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa tehtävää rajatylittävää hallinnollista yhteistyötä varten.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

14) työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanodirektiivi*, 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi;

18) kuluttaja-asiamiehelle sen valvontatehtävien hoitamista varten;

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

14) työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja *finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisista ilmoittamisen tapauksissa, kun on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia hänen ilmoittaessaan finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, jäljempänä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanodirektiivi*, 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi;

18) kuluttaja-asiamiehelle sen valvontatehtävien hoitamista tai 47 §:ssä säädetyn lausunnon pyytämistä varten;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

kumotaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (1209/2023) 1 §:n 7 kohdan m alakohta ja 10 §:n 18 kohta,

muutetaan 1 §:n 5 kohdan johdantokappale, 8 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 2 momentin 3 kohta, 10 §:n 17 kohta sekä 11 §:n 4 ja 15 kohta sekä

lisätään 1 §:n 5 kohtaan uusi f ja g alakohta, 8 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta ja 2 momenttiin uusi 4 ja 5 kohta sekä 11 §:ään uusi 16–18 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

5) seuraavat sijoituspalvelualan toimijat:

5) seuraavat sijoituspalvelu- ja kryptovaramarkkina-
alan toimijat:

f) kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä **EU:n kryptovaramarkkina-asetus**, 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettu kryptovarapalvelun tarjoaja ja 11

Voimassa oleva laki

7) Seuraavat muut kuin 1–6 kohdassa tarkoitetut toimijat:

m) virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa (572/2019) tarkoitettua virtuaalivaluutan tarjoaja;

8 §

Sijoituspalvelualan toimijoiden maksut

Suhteellista maksua ja perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

4) kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen osalta perusmaksu on 4 110 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta.

Pelkkää perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan toimijoiden perusmaksun määrä on:

3) Sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön osalta 1 370 euroa.

Ehdotus

alakohdassa tarkoitettu toimilupaa hakeva liikkeeseenlaskija;

g) finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 5 §:n 38 kohdassa tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva;

7) Seuraavat muut kuin 1–6 kohdassa tarkoitetut toimijat:

(kumotaan)

8 §

Sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijoiden maksut

Suhteellista maksua ja perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan ja kryptovara-alan toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

4) kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen osalta perusmaksu on 4 110 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta;

5) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajan osalta perusmaksu on 8 220 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta.

Pelkkää perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan toimijoiden perusmaksun määrä on:

3) sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön osalta 1 370 euroa;

4) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettua omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan osalta 33 000 euroa;

5) Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 38 kohdassa tarkoitettua muun finanssimarkkinoilla toimivan osalta 4 110 euroa.

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4–9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

17) sellaisen arvopaperistamisasetuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön osalta, jolle on myönnetty mainitun asetuksen 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, perusmaksu on 6 400 euroa;

18) virtuaalivaluutan tarjoajan osalta perusmaksu on 2 740 euroa.

11 §

Lisämaksut

Edellä 4–10 §:ssä säädetyn lisäksi maksuvelvollinen on velvollinen suorittamaan seuraavat lisämaksut:

4) rahastoyhtiön, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa, lisämaksu on 0,3616 prosenttia omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihdesta;

15) jos 4 §:n 1 momentin 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettu luottolaitos, 4 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettu ETA-luottolaitoksen sivuliike, 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai 3 kohdassa tarkoitettu ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytysyhteisö, sen lisämaksu on 2 740 euroa.

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4–9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

17) sellaisen arvopaperistamisasetuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön osalta, jolle on myönnetty mainitun asetuksen 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, perusmaksu on 6 400 euroa.

(kumotaan)

11 §

Lisämaksut

Edellä 4–10 §:ssä säädetyn lisäksi maksuvelvollinen on velvollinen suorittamaan seuraavat lisämaksut:

4) rahastoyhtiön, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai kryptovarapalveluja, lisämaksu on 0,3616 prosenttia omaisuudenhoidon, sijoitusneuvonnan ja kryptovarapalvelujen liikevaihdesta;

15) jos 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luottolaitos tai 2–4 kohdassa tarkoitettu ETA-luottolaitoksen sivuliike tai 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai 3 kohdassa tarkoitettu ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytysyhteisö, sen lisämaksu on 2 740 euroa;

16) luottolaitoksen, joka laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 17 artiklan nojalla tai tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa;

17) luottolaitoksen ja sähkörahayhteisön, jotka laskevat liikkeeseen sähköisen rahan tokeneita EU:n kryptovaramarkkina-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asetuksen 48 artiklan nojalla, lisämaksu on 8 220 euroa;

18) arvopaperikeskuksen tai pörssin, joka tarjoaa kryptovarapalveluja mainitun asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

4.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 c §:n 2 momentti, 37 luvun 15 §:n 3 momentti ja 51 luvun otsikko, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentin 2 kohta, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentin 3, 12 ja 14 kohta ja 6 a §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 luvun 16 c §:n 2 momentti laissa 864/2019, 37 luvun 15 §:n 3 momentti laissa 597/2021, 51 luvun otsikko ja 2 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 753/2012, 51 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 6 a §:n 5 momentti laissa 521/2016 sekä 51 luvun 6 §:n 1 momentin 3, 12 ja 14 kohta sekä 6 a §:n 1 momentti laissa 1075/2017, sekä

lisätään 51 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 753/2012, uusi 2 a kohta, lukuun uusi 5 a § ja 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1075/2017, uusi 2 a, 6 a, 14 a, 14 b ja 14 c kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 luku

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

16 c §

16 c §

Rahankeräysrikos

Rahankeräysrikos

Voimassa oleva laki

Rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai virtuaalivaluuttaa rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

Ehdotus

Rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 (EU:n kryptovaramarkkina-asetus) 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuja kryptovaroja rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

37 luku

Maksuvälinerikoksista

15 §

Määritelmät

Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun virtuaalivaluuttaan.

37 luku

Maksuvälinerikoksista

15 §

Määritelmät

Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuun kryptovaraan.

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää rahoitusvälineeseen liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla rahoitusvälineen omaan tai toisen lukuun taikka peruuttamalla rahoitusvälinettä

51 luku

Arvopaperi- ja kryptovaramarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää rahoitusvälineeseen tai kryptovaraan liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla rahoitusvälineen tai kryptovaran omaan tai toisen lukuun taikka peruuttamalla

Voimassa oleva laki

koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä taikka

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista rahoitusvälineen hankinnassa tai luovutuksessa taikka rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa, on tuomittava sisäpiirintiedon väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2 §

Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä

2) rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa arvopaperikeskuksen, selvitysyhteisön, sijoituspalvelun tarjoajan, pörssin tai rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tällaisen yhteisön antamassa tehtävässä tai

3 §

Markkinoiden manipulointi

Joka manipuloi markkinoita

Ehdotus

rahoitusvälinettä tai kryptovaraa koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä taikka

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista rahoitusvälineen tai kryptovaran hankinnassa tai luovutuksessa taikka rahoitusvälinettä tai kryptovaraa koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa, on tuomittava sisäpiirintiedon väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2 §

Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä

2) rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa arvopaperikeskuksen, selvitysyhteisön, sijoituspalvelun tarjoajan, pörssin tai rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tällaisen yhteisön antamassa tehtävässä,

2 a) rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan, liikkeeseenlaskijan, toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tämän antamassa tehtävässä tai

3 §

Markkinoiden manipulointi

Joka manipuloi markkinoita

1) antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka

a) antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta,

b) varmistaa, että rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka

c) vaikuttaa rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

on tuomittava *markkinoiden manipuloinnista* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

4 §

Törkeä markkinoiden manipulointi

Jos markkinoiden manipuloinnissa

1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai

2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästi markkinoiden manipuloinnista* vankeuteen

1) antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka

a) antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen, *kryptovaran* tai *rahoitusvälineeseen* liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta,

b) varmistaa, että rahoitusvälineen, *kryptovaran* tai *rahoitusvälineeseen* liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka

c) vaikuttaa rahoitusvälineen, *kryptovaran* tai *rahoitusvälineeseen* liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen, *kryptovaran* tai *rahoitusvälineeseen* liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että rahoitusvälineen, *kryptovaran* tai *rahoitusvälineeseen* liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

on tuomittava *markkinoiden manipuloinnista* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

4 §

Törkeä markkinoiden manipulointi

Jos markkinoiden manipuloinnissa

1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai

2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden *tai kryptovaramarkkinoiden* toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästi*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

markkinoiden manipuloinnista vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

5 a §

Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta:

1) kryptovaran markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa antaa kryptovaraan liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

2) jättää asianmukaisesti antamatta kryptovaraan liittyvän tiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6–14, 19, 27–30, 32 ja 51–53 artiklassa tai niitä koskevissa mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa veloitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun kryptovaran arvoon, tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annetun komission asetuksen mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään antaa sellaisen, kryptovaran liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon tai

3) jättää asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa koskevan sisäpiirintiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklassa veloitetaan julkistamaan, tai mainitun artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään julkistaa olennaisen kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon,

on tuomittava **kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta** sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

3) *sisäpiirintiedolla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettua tietoa;

12) *kauppapaikalla* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa, 8 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ja 11 kohdassa tarkoitettua organisoitua kaupankäyntijärjestelmää;

14) *liikkeeseenlaskijalla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa määriteltyä liikkeeseenlaskijaa;

6 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

2 a) *kryptovaralla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettua kryptovaraa, joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka kaupankäynnin kohteeksi ottamista kryptovarojen kaupankäyntialustalla on haettu;

3) *sisäpiirintiedolla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklan 1–4 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 87 artiklassa tarkoitettua tietoa;

6 a) *kryptovarojen kaupankäyntialustalla* sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 18 alakohdan mukaista monenkeskistä järjestelmää, jossa järjestelmän ja sen sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen kryptovaroja koskevia useiden kolmansien osapuolten osto- ja myynti-intressejä tai helpotetaan niiden yhteen saattamista siten, että tuloksena on sopimus, joko vaihtamalla kryptovaroja varoihin tai vaihtamalla kryptovaroja muihin kryptovaroihin;

12) *kauppapaikalla* kryptovarojen kaupankäyntialustaa sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa, 8 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäynti-järjestelmää ja 11 kohdassa tarkoitettua organisoitua kaupankäyntijärjestelmää;

14) *liikkeeseenlaskijalla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa;

14 a) *toimiluvallisella liikkeeseenlaskijalla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3

artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa;

14 b) **tarjoajalla** EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa;

14 c) **kryptovarapalvelun tarjoajalla** sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka saa tarjota kryptovarapalveluja asetuksen 59 artiklan mukaisesti tai joka on tehnyt 60 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen Finanssivalvonnalle;

6 a §

Soveltamisala

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan vain rahoitusvälineeseen:

1) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

2) jolla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

3) jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä; tai

4) joka on kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista annetun komission asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukainen päästöoikeus ja jolla käydään huutokauppaa huutokauppapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa.

6 a §

Soveltamisala

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan vain rahoitusvälineeseen tai kryptovaraan:

1) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

2) jolla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;

3) jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä;

4) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu; tai

5) joka on kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista annetun komission asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukainen päästöoikeus ja jolla käydään huutokauppaa huutokauppapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän luvun 1, 2, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä koskevaan liiketoimeen, toimeksiantoon ja toimintaan siitä riippumatta, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

Tämän luvun 1, 2, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä *tai kryptovaraa* koskevaan liiketoimeen, toimeksiantoon ja toimintaan siitä riippumatta, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

5.

Laki

luottolaitostoinnasta annetun lain 5 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 152/2022, sekä
lisätään 5 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 300/2019 ja 152/2022, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §

1 §

Talletuspankille sallittu liiketoiminta

Talletuspankille sallittu liiketoiminta

Talletuspankin oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä **EU:n kryptovaramarkkina-asetus**, 60 artiklan 1 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Talletuspankin oikeudesta laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita säädetään asetuksen 17 artiklassa ja talletuspankin oikeudesta tarjota yleisölle sähkörahatokeneita tai hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi 48 artiklassa.

2 §

Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta

Luottoyhteisö saa harjoittaa tämän luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua liiketoimintaa lukuun ottamatta talletusten hankkimista yleisöltä. Luottoyhteisö saa vastaanottaa yleisöltä muita vaadittaessa takaisinmaksettavia varoja kuin talletuksia vain maksupalveluiden tarjoamisen ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskun yhteydessä.

2 §

Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta

Luottoyhteisö saa harjoittaa tämän luvun 1 §:n 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua liiketoimintaa lukuun ottamatta talletusten hankkimista yleisöltä. Luottoyhteisö saa vastaanottaa yleisöltä muita vaadittaessa takaisinmaksettavia varoja kuin talletuksia vain maksupalveluiden tarjoamisen ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskun yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

6.

Laki

sijoituspalvelulain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
lisätään sijoituspalvelulain (747/2012) 2 lukuun uusi 3 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

3 b §

Oikeus tarjota kryptovarapalveluja

Sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 3 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

7.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

lisätään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 2 luvun 1 §:ään uusi 10 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

**Arvopaperikeskuksen toimilupa,
omistajat, hallinto ja toiminta sekä
keskusvastapuoli**

**Arvopaperikeskuksen toimilupa,
omistajat, hallinto ja toiminta sekä
keskusvastapuoli**

1 §

1 §

*Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan
aloittaminen*

*Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan
aloittaminen*

Arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota
kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia
asiakkaiden puolesta säädetään
kryptovarojen markkinoista sekä asetusten
(EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010
ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937
muuttamisesta annetun Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)
2023/1114 60 artiklan 2 kohdassa ja mainitun
asetuksen nojalla annetuissa komission
asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

8.

Laki

sijoitusrahastolain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

lisätään sijoitusrahastolain (213/2019) 2 luvun 2 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Rahastoyhtiön toimilupa

Rahastoyhtiön toimilupa

2 §

2 §

Rahastoyhtiölle sallittu toiminta

Rahastoyhtiölle sallittu toiminta

*Rahastoyhtiön oikeudesta tarjota
kryptovarapalveluja säädetään kryptovarojen
markkinoista sekä asetusten (EU) N:o
1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja
direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937
muuttamisesta annetun Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)
2023/1114 60 artiklan 5 kohdassa ja mainitun
asetuksen nojalla annetuissa komission
asetuksissa ja päätöksissä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
*lisätään vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 3 luvun 3 §:ään, sellaisena
kuin se on laeissa 1078/2017 ja 298/2019, uusi 2 momentti seuraavasti:*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

**Vaihtoehtorahastojen hoitajana
toimiminen**

**Vaihtoehtorahastojen hoitajana
toimiminen**

3 §

3 §

Liitännäispalvelut

Liitännäispalvelut

*Vaihtoehtorahaston hoitajan oikeudesta
tarjota kryptovarapalveluja säädetään
kryptovarojen markkinoista sekä asetusten
(EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010
ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937
muuttamisesta annetun Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)
2023/1114 60 artiklan 5 kohdassa ja mainitun
asetuksen nojalla annetuissa komission
asetuksissa ja päätöksissä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

10.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 2 luvun 1 §:n 4
momentti, sellaisena kuin se on laissa 598/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §

*Säännellyn markkinan ylläpitämisen
luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta*

Pörssin oikeudesta tarjota
raportointipalveluja säädetään EU:n
rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 27 b
artiklan 2 kohdassa.

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §

*Säännellyn markkinan ylläpitämisen
luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta*

Pörssin oikeudesta:
1) tarjota raportointipalveluja säädetään
EU:n rahoitusvälineiden markkinat -
asetuksen 27 b artiklan 2 kohdassa;
2) ylläpitää kryptovarojen
kaupankäyntialustaa säädetään
kryptovarojen markkinoista sekä asetusten
(EÜ) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010
ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937
muuttamisesta annetun Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)
2023/1114 60 artiklan 6 kohdassa ja mainitun
asetuksen nojalla annetuissa komission
asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

11.

Laki

rahankeräyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan rahankeräyslain (863/2019) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 9 ja 10 kohta, 7 §:n 2 momentti
ja 26 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on 2 §:n 9 kohdassa tarkoitetun virtuaalivaluutan kerääminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *virtuaalivaluutalla* digitaalista arvonkantajaa, joka ei ole keskuspankin tai viranomaisen liikkeeseen laskema tai takaama, jota ei välttämättä ole kytketty lailliseksi maksuvälineeksi vahvistettuun valuuttaan ja jolla ei ole samaa oikeudellista asemaa kuin valuutalla tai rahalla, mutta jota luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt hyväksyvät vaihdantavälineenä ja jota voi siirtää, varastoida tai myydä sähköisesti;

10) *virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla* virtuaalivaluutaa liike- tai ammattitoimintana toiseksi valuutaksi vaihtavaa;

7 §

Kielletyt järjestämistavat

Kiellettyä on lisäksi kerätä rahaa ja virtuaalivaluutaa:

1) ketjukirjeen avulla siten, että toimintaan osallistuvalla luvataan taloudellinen etu sitä vastaan, että hän lähettää ketjukirjeen edelleen tai ketjukirjeeseen rinnastettavalla tavalla siten että sähköisessä tai muussa muodossa lähetetyssä viestissä kehoitetaan lähettämään rahaa tai virtuaalivaluutaa aiemmin toimintaan liittyneille; tai

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on 2 §:n 9 kohdassa tarkoitetun *kryptovaran* kerääminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *kryptovaralla* kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä **EU:n kryptovaramarkkina-asetus**, 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan mukaista arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa;

10) *kryptovarapalvelulla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaista toimintaa;

7 §

Kielletyt järjestämistavat

Kiellettyä on lisäksi kerätä rahaa ja *kryptovaroja*:

1) ketjukirjeen avulla siten, että toimintaan osallistuvalla luvataan taloudellinen etu sitä vastaan, että hän lähettää ketjukirjeen edelleen tai ketjukirjeeseen rinnastettavalla tavalla siten että sähköisessä tai muussa muodossa lähetetyssä viestissä kehoitetaan lähettämään rahaa tai *kryptovaroja* aiemmin toimintaan liittyneille; tai

2) pyramidipelin muodossa siten, että toimintaan liittyvän henkilön ansainta- tai voittomahdollisuudet osaksi tai kokonaan muodostuvat vastikkeetta niistä maksuista, joita toimintaan myöhemmin mukaan liittyvät maksavat osallistumismaksuina tai muina kerta- tai toistuvaissuorituksina.

2) pyramidipelin muodossa siten, että toimintaan liittyvän henkilön ansainta- tai voittomahdollisuudet osaksi tai kokonaan muodostuvat vastikkeetta niistä maksuista, joita toimintaan myöhemmin mukaan liittyvät maksavat osallistumismaksuina tai muina kerta tai toistuvaissuorituksina.

26 §

26 §

*Rahankeräystili**Rahankeräystili*

Jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut virtuaalivaluutta osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotettu virtuaalivaluutta rahaksi virtuaalivaluutan vaihtopalvelun välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä.

Jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut *kryptovaroja* osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotetut *kryptovarat* rahaksi *kryptovarapalvelun* välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

12.

Laki**arpajaislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan arpajaislain (1047/2001), 62 1 §:n 3 momentti, 62 m §:n 1 ja 2 momentti ja 62 n §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1284/2021 seuraavasti:

62 l §

Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kielto

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös virtuaalivaluutan tarjoajien tarjoamia virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita ja virtuaalivaluutan käyttämistä vaihdannan välineenä.

62 m §

Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen

Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai virtuaalivaluutan tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltoa.

Kielto voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai virtuaalivaluutan tarjoajaan.

62 n §

Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta

Poliisihallituksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada tietoja maksupalveluntarjoajalta tai virtuaalivaluutan tarjoajalta maksajana tai maksunsaajana olevasta rahapelien toimeenpanijasta ja sen puolesta maksutapahtumaa toteuttavasta tai käynnistävästä palveluntarjoajasta.

62 l §

Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kielto

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös *kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan* tarjoamia *kryptovarapalveluja* ja *kryptovarojen* käyttämistä vaihdannan välineenä.

62 m §

Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen

Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai *kryptovarapalvelun* tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltoa.

Kielto voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai *kryptovarapalvelun* tarjoajaan.

62 n §

Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta

Poliisihallituksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada tietoja maksupalveluntarjoajalta tai *kryptovarapalvelun* tarjoajalta maksajana tai maksunsaajana olevasta rahapelien toimeenpanijasta ja sen puolesta maksutapahtumaa toteuttavasta tai käynnistävästä palveluntarjoajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 8 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 573/2019,

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta, 4 §:n 1 momentin 4 kohta ja 11 kohdan j alakohta sekä 4 §:n 2 momentti, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta, 2 §:n 5 ja 6 momentti sekä 12 §, 7 luvun 1 §:n 3 momentti, 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentin 8 kohta ja 3 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta laissa 207/2022 ja 4 §:n 2 momentti laissa 573/2019, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta laissa 376/2021, 12 § laeissa 406/2018 ja 376/2021, 8 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 406/2018 ja 8 luvun 3 §:n 2 momentti osaksi laissa 406/2018, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1089/2017, 284/2021, 376/2021, 600/2021, 187/2023 ja 444/2023, uusi 4 a kohta, 3 lukuun uusi 12 a § ja 13 b §, 8 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta ja 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun:
a) toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä, 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä ja 16 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa;

Tätä lakia sovelletaan:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun:
a) toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä, 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä, *sellaista 13 kohdassa tarkoitettua yhteisöä, jolle on myönnetty yleisestä arvopaperistamista koskevasta kehyksestä ja erityisestä kehyksestä yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja*

standardoidulle arvopaperistamiselle sekä direktiivien 2009/65/EY, 2009/138/EY ja 2011/61/EU ja asetusten (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2402 28 artiklassa tarkoitettu toimitus, 14 kohdassa tarkoitettua omistusyhteisöä, 15 kohdassa tarkoitettua hyväksyttyä julkistamisjärjestelyä ja hyväksyttyä ilmoitusjärjestelmää, 16 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa ja 17 kohdassa tarkoitettua toimijaa, joka tarjoaa omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakee omaisuusreferenssitokenien ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa;

8 a) virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa (572/2019) tarkoitettuun virtuaalivaluutan tarjoajaan;

(kumotaan)

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) maksajan tiedot -asetuksella varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/847;

11) poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä;

j) kansainvälisten yhteisöjen johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä;

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) maksun tiedot -asetuksella varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1113;

4 a) isännöimättömällä osoitteella maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa tarkoitettua isännöimätöntä osoitetta;

11) poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä;

j) kansainvälisen järjestön tai kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajana, varajohtajana tai hallituksen tai vastaavan jäsenenä;

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista

kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä.

tehtävistä *siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä.* Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan, *siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä.*

3 luku

3 luku

Asiakkaan tunteminen

Asiakkaan tunteminen

2 §

2 §

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Ilmoitusvelvollisella ei saa olla tässä pykälässä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta anonyymeja tai tekaistuilla nimillä olevia tilejä tai asiakkuuksia. Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos:

Ilmoitusvelvollisella ei saa olla tässä pykälässä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta anonyymeja tai tekaistuilla nimillä olevia tilejä tai asiakkuuksia. Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos:

1) asiakkuus on satunnainen ja:

1) asiakkuus on satunnainen ja:

b) kyse on maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa; tai

b) kyse on maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 tai 10 alakohdassa tarkoitettu varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa; tai

c) kyse on virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa tarkoitettu virtuaalivaluuttaan liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

c) kyse on kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetussa laissa (/) tarkoitettu kryptovaroihin liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

Jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa, tai maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään

Jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa, maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 tai 10 kohdassa tarkoitettu varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, *taikka* 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään

Voimassa oleva laki

10 000 euroa taikka 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vähintään 2 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Tunnistamisvelvollisuudesta ja henkilöllisyyden todentamisesta säädetään lisäksi maksajan tiedot -asetuksessa.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (*kirjeenvaihtajasuhde*) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta sen liiketoiminnan ymmärtämiseksi.

Luotto- tai rahoituslaitoksen tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimet. Luotto- tai rahoituslaitoksen ylemmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastapuolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä pöytälaatikkopankit voivat käyttää.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja

Ehdotus

10 000 euroa tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vähintään 2 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Tunnistamisvelvollisuudesta ja henkilöllisyyden todentamisesta säädetään lisäksi *maksun* tiedot -asetuksessa.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos *tai kryptovarapalvelun tarjoaja* tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (*kirjeenvaihtajasuhde*) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta *tai kryptovarapalvelun tarjoajasta* sen liiketoiminnan ymmärtämiseksi.

Luotto- tai rahoituslaitoksen *tai kryptovarapalvelun tarjoajan* tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen *tai kryptovarapalvelun tarjoajan* maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimet. Luotto- tai rahoituslaitoksen *tai kryptovarapalvelun tarjoajan* ylemmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastapuolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle *tai kryptovarapalvelun tarjoajalle*.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä pöytälaatikkopankit voivat käyttää.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja

tai vakuutusyhtiö tekee sopimuksen 1 momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

Luotto- ja rahoituslaitoksen tulee tarjotessaan maksujenvälitystilejä muille luotto- ja rahoituslaitoksille varmistaa, että vastapuolena toimiva luotto- tai rahoituslaitos:

1) on tunnistanut suoraan luotto- ja rahoituslaitoksen tilille pääsevät asiakkaansa ja on noudattanut näiden osalta jatkuvaa asiakkaan tuntemisvelvollisuutta; sekä

2) toimittaa sille pyynnöstä merkitykselliset asiakkaan tuntemista koskevat tiedot.

taikka vakuutusyhtiö tekee sopimuksen 1 momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

Luotto- ja rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tarjotessaan maksujenvälitystilejä muille luotto- ja rahoituslaitoksille varmistaa, että vastapuolena toimiva luotto- tai rahoituslaitos tai kryptovarapalvelun tarjoaja:

1) on tunnistanut suoraan luotto- ja rahoituslaitoksen tilille pääsevät asiakkaansa tai todentanut henkilöllisyyden suoraan kryptovarapalvelun tarjoajan tilille pääsevästä asiakkaistaan ja on noudattanut näiden osalta jatkuvaa asiakkaan tuntemisvelvollisuutta; sekä

2) toimittaa sille pyynnöstä merkitykselliset asiakkaan tuntemista koskevat tiedot.

12 a §

Isännöimättömään osoitteeseen liittyvä tehostettu tuntemismenettely

Kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet.

Kryptovarapalvelun tarjoajien on sovellettava isännöimättömään osoitteeseen liittyen riskien hallitsemiseksi tehostettuja menettelyjä, joihin on kuuluttava yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä:

1) sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja

edunsaaja myös tukeutumalla kolmansiin osapuoliin;

2) lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä;

3) kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta;

4) kaikki muut kuin 1–3 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä.

13 b §

Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävistä julkisista tehtävistä laadittava luettelo

Ulkoministeriön on pyydyttävä kansainvälistä järjestöä laatimaan ja pitämään ajan tasalla luetteloa merkittävistä julkisista tehtävistä kyseisen kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevassa toimipaikassa.

Ulkoministeriö toimittaa 1 momentissa tarkoitetun luettelon valtiovarainministeriölle ilman aiheetonta viivytystä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksajan tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksun tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät, välittävät tai vastaanottavat mainitussa asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4–6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot maksun tiedot -asetuksen 4–6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen maksun tiedot -asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö ottaa käyttöön maksuntiedot -asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai

4) laiminlyö mainitun asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen osalta, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa *tarkoitettulle* ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka *maksun* tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta *tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;*

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta;

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4, 5 tai 6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa, maksunsaajaa tai *kryptovarojen siirtoa* koskevat vaadittavat tiedot *maksun tiedot* -asetuksen 4–6, *14 ja 15* artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen *maksun tiedot* -asetuksen *10, 19 ja 26* artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön *maksun tiedot* -asetuksen 8, 12, *17 tai 21* artiklassa edellyttetyt riskiperusteiset menettelyt; *taikka*

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti *maksun tiedot* -asetuksen 7, 8, 11, 12, *16 ja 17* artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, *17 ja 21* artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen *osalta*, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohhta tulee kuitenkin vasta voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

14.

Laki

pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 ja 7 kohta, 4 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohta, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 3 momentin 1 ja 4 kohta sekä 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 2 momentin 1 kohta, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentin 1 kohta ja 7 §:n 3 momentti laissa 730/2020 ja 6 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 378/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä

Mitä tässä laissa säädetään maksulaitoksesta, sähkörahayhteisöstä, luottolaitoksesta ja virtuaalivaluutan tarjoajasta, sovelletaan myös ulkomaisten maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen, luottolaitosten ja virtuaalivaluutan tarjoajien Suomessa sijaitseviin sivuliikkeisiin.

Mitä tässä laissa säädetään maksulaitoksesta, sähkörahayhteisöstä, luottolaitoksesta ja *kryptovarapalvelun* tarjoajasta, sovelletaan myös ulkomaisten maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen, luottolaitosten ja *kryptovarapalvelun* tarjoajien Suomessa sijaitseviin sivuliikkeisiin.

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) *pankki- ja maksutilirekisterillä* rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaiden tiedot;

7) *virtuaalivaluutan tarjoajalla* virtuaalivaluuttojen tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä;

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) *pankki- ja maksutilirekisterillä* rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä *kryptovarapalvelun* tarjoajien asiakkaiden tiedot;

7) *kryptovarapalvelun* tarjoajalla *EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta* annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä **EU:n kryptovaramarkkina-asetus**, 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 15 mukaista oikeushenkilöä tai muuta yritystä.

4 §

4 §

*Pankki- ja maksutilien tiedonhakujärjestelmä**Pankki- ja maksutilien tiedonhakujärjestelmä*

Tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavat tiedot, jos toimivaltainen viranomainen on ne salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot;

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus.

Tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavat tiedot, jos toimivaltainen viranomainen on ne salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot *tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;*

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus *tai jos käyttöoikeutettu on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.*

5 §

Pankki- ja maksutilirekisteri

Pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

6 §

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot

Maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja virtuaalivaluutan tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua maksutilien tiedonhakujärjestelmää, jolloin tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja virtuaalivaluutan tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä virtuaalivaluutan tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai virtuaalivaluutan tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen

5 §

Pankki- ja maksutilirekisteri

Pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

6 §

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot

Maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua maksutilien tiedonhakujärjestelmää, jolloin tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä *kryptovarapalvelujen* tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai *kryptovarapalvelujen* tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä kaikki tilin

sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot;

käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot *tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;*

Jos luottolaitos on saanut Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan poiketa tiedonhakujärjestelmän ylläpitovelvoitteesta, pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot;

Jos luottolaitos on saanut Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan poiketa tiedonhakujärjestelmän ylläpitovelvoitteesta, pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen, asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot *tai jos käyttöoikeudenhaltija on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;*

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus.

4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus *tai jos käyttöoikeutettu on yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*yleinen edunvalvoja, edunvalvojan
järjestysnumero.*

7 §

*Tietojen antaminen pankki- ja
maksutilirekisteristä*

Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja virtuaalivaluutan tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja virtuaalivaluutan tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seurantaan ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää.

7§

*Tietojen antaminen pankki- ja
maksutilirekisteristä*

Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja *kryptovarapalvelujen* tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seurantaan ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 567/2020 seuraavasti:

11 §

Lausunnon pyytäminen

Ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hänen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto, jos asia koskee:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 45 §:ssä tarkoitettua Finanssivalvonnan valvottavaa, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää, vakuutusentarjoajaa, virtuaalivaluutan tarjoajaa, ulkomaista valvottavaa tai sen sivuliikettä, ulkomaista asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää taikka ulkomaista vakuutusentarjoajaa;

2) sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitetun rahoitusvälineen markkinointia.

11 §

Lausunnon pyytäminen

Ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hänen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto, jos asia koskee:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 45 §:ssä tarkoitettua Finanssivalvonnan valvottavaa, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää, vakuutusentarjoajaa, ulkomaista valvottavaa tai sen sivuliikettä, ulkomaista asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää taikka ulkomaista vakuutusentarjoajaa;

2) sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitetun rahoitusvälineen markkinointia;

3) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

16.

Laki**oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 6 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1287/2021, sekä

lisätään 1 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1495/2016, 568/2020 ja 1287/2021, uusi 7 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

6 §

6 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee
markkinaoikeudellisina asioina myös sen
toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

Markkinaoikeus käsittelee
markkinaoikeudellisina asioina myös sen
toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

6) arpajaislaissa tarkoitetut muut kuin
seuraamusmaksun määräämistä koskevat
asiat.

6) arpajaislaissa tarkoitetut muut kuin
seuraamusmaksun määräämistä koskevat
asiat;

7) *kryptovarapalvelun tarjoajista ja
kryptovaramarkkinoista annetun lain (/) 22
§:ssä tarkoitetut asiat.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

17.

Laki

maksulaitoslain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään maksulaitoslain (297/2010) 2 lukuun uusi 9 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Oikeus tarjota maksupalvelua

Oikeus tarjota maksupalvelua

9 b §

Oikeus tarjota kryptovarapalveluja

Toimiluvan saaneen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen oikeudesta tarjota liikkeeseen laskemiensa sähkörahatokenien osalta kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta sekä kryptovarojen siirtopalvelua asiakkaiden puolesta säädetään kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 4 kohdassa ja mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston asetus

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen (610/2019) 3 §:n 3 kohta, *muutetaan* 1 §, 3 §:n 2 kohta sekä 10 ja 11 § sekä *lisätään* asetukseen uusi 10 a ja 11 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään, siltä osin kuin on kyse kotimaisista merkittävistä julkisista tehtävistä, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017), jäljempänä *rahanpesulaki*, 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä, joissa toimivaa henkilöä on pidettävä poliittisesti vaikutusvaltaisena henkilönä, sekä organisaatioista, joissa merkittäviä julkisia tehtäviä hoidetaan.

3 §

Parlamentin jäsen

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja parlamentin jäsenen tehtäviä ovat:

2) Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsenen tehtävät.

10 §

Valtion kokonaan omistama yritys, valtion enemmistöomisteinen yritys ja valtion liikelaitos

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettu *valtion kokonaan omistama yritys* on sellainen Suomeen rekisteröity yhtiö, josta valtio omistaa suoraan tai välillisesti yhteensä 100 prosenttia.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettu *valtion enemmistöomisteinen yritys* on sellainen Suomeen rekisteröity yhtiö, jonka kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä valtiolla on enemmistö.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja *valtion liikelaitoksia* ovat valtion liikelaitoksista annetussa laissa (1062/2010) tarkoitettu valtion liikelaitos ja Metsähallituksesta annetussa laissa (234/2016) tarkoitettu Metsähallitus.

10 a §

Valtion kokonaan omistaman tai enemmistöomisteisen yrityksen taikka valtion liikelaitoksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja valtion kokonaan omistaman tai enemmistöomisteisen yrityksen taikka valtion liikelaitoksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen tehtäviä ovat hallituksen puheenjohtajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan, hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallintoneuvoston jäsenen tehtävät.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja valtion liikelaitoksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen tehtäviä ovat lisäksi Metsähallituksesta annetussa laissa tarkoitettut luontopalvelujohtajan ja erätalousjohtajan tehtävät.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja valtion kokonaan omistaman tai enemmistöomisteisen yrityksen taikka valtion liikelaitoksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen tehtäviä ovat myös 1 ja 2 momenteissa tarkoitettun henkilön varajäsenen ja sijaisen tehtävät.

11 §

Kansainvälinen järjestö ja kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitseva toimipaikka

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdassa tarkoitettu *kansainvälinen järjestö* on organisaatio:

- 1) jonka jäsenistö koostuu valtioista tai muista kansainvälisistä järjestöistä;
- 2) joka on perustettu valtiosopimuksella tai muulla kansainvälisen oikeuden sääntelemällä asiakirjalla;
- 3) jolla on jäsenistään erillinen itsenäinen tahto; ja
- 4) jolla on oikeushenkilöllisyys.

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdassa tarkoitettu kansainvälisen järjestön toimipaikka on kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitseva toimipaikka, jonka asemasta on tehty toimipaikkasopimus kansainvälisen järjestön ja Suomen valtion välillä (*kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitseva toimipaikka*).

11 a §

Kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan merkittävät julkiset tehtävät

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan j alakohdassa tarkoitettuja kansainvälisen järjestön toimipaikan johtajan, varajohtajan taikka hallituksen tai vastaavan jäsenen tehtäviä ovat kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan johtajan, varajohtajan taikka hallituksen tai vastaavan jäsenen tehtävät. Tällaisia ovat esimerkiksi toimipaikan johtajan, toiminnanjohtajan, toimipaikan varajohtajan, varatoiminnanjohtajan, hallituksen tai vastaavan puheenjohtajan ja hallituksen tai vastaavan jäsenen tehtävät.

Kansainvälisten järjestöjen Suomessa sijaitsevat toimipaikat ja niiden 1 momentissa tarkoitettut tehtävät ovat seuraavat:

[Listaus kansainvälisten järjestöjen Suomessa sijaitsevien toimipaikkojen merkittävistä julkisista tehtävistä, joka on muodostettu kansainvälisten järjestöjen hallituksen esitysluonnoksessa esitetyn rahanpesulain 3 luvun 13 b §:n nojalla toimitamista luetteloista.]

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Asetuksen 11 ja 11 a §:ää sovelletaan kuitenkin vasta päivästä kuuta 20 .